ט"ז סיון תשמ"ה, 5.6.1985 מיספר 2492 שנה 49 המחיר 1500 שקלים (כולל מע"מ)

העולם הזה

„העולם הזה" חושף סוף־סוף

איך זה נעשה

אלבין גרר הון

ופועלי "אתא" אובלים אותה

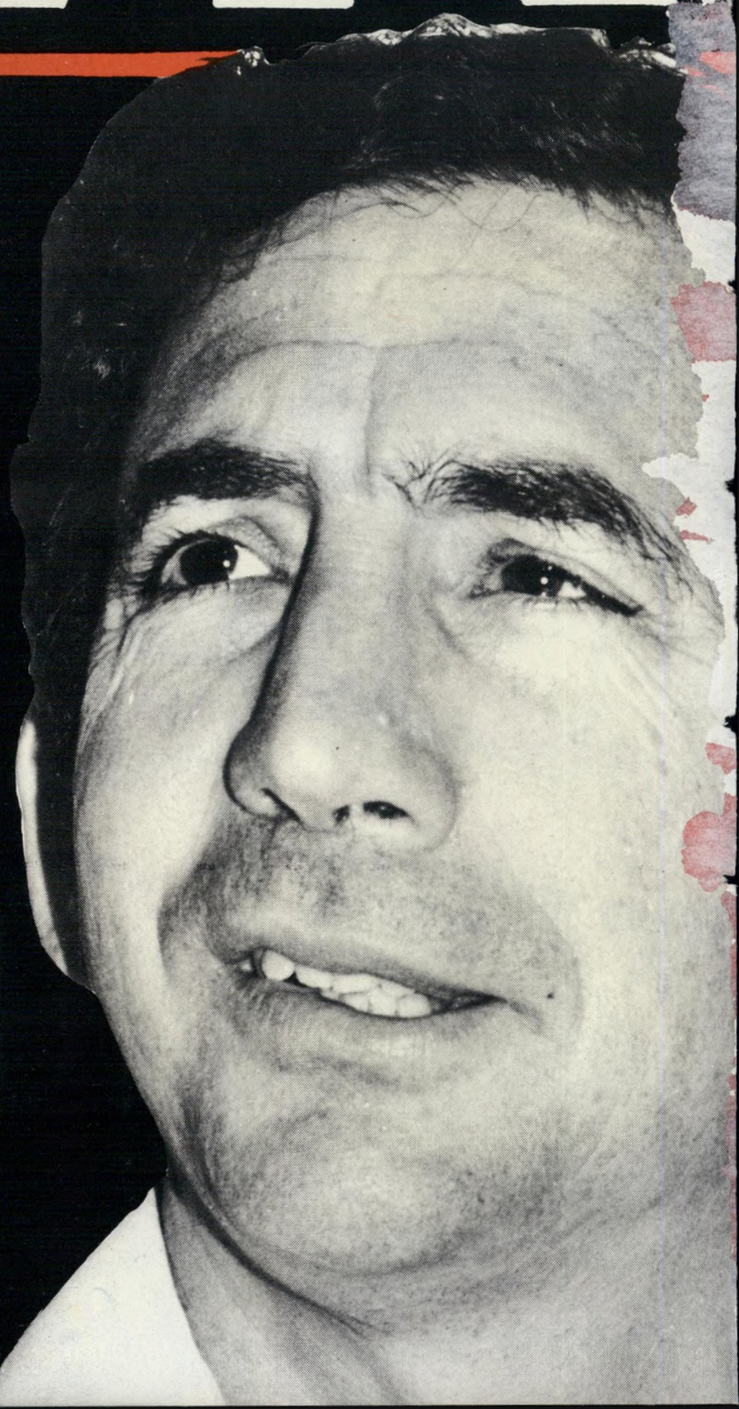

♥קפה האג♥

קפה האג. לאנשים שאוהבים הרבה
קפה ביום וגם בלילה.

חדש!
קפה טורקי נטול קפאין
באריזת וואקום.

עלית
קפה האג.
ליהנות בעיניים עצומות.

מכתבים

כל ישראל חברים

אולי רעיון האחדות הלאומית הוא יותר מאשר תרגיל אין־ברירה. אולי הגיבורים כבר עייפים ורוצים, בסך הכל, ליהנות מן העוגה, כפי ששר־האוצר, יצחק מודעי, עשה בחתונת בתו של מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר (העולם הזה 29.5).

אי־אפשר להאמין למראה־העיניים. יו"ר התע־שיינים, אלי הורביץ, בנישואי בתו של מזכ"ל ההסתדרות; יו"ר בנק לאומי, ארנסט יפת, בני־שואי בתו של מזכ"ל ההסתדרות; שר־האוצר, איש הימין יצחק מודעי, בנישואי בתו של מזכ"ל ההסתדרות, טועם מעוגת־החתונה ונהנה מלוא פיו!

כנראה שמשהו השתנה בארץ, ככל זאת. כל ישראל חברים. אין יותר מחנות מוגדרים. כל הגיבורים כבר עייפים ממילחמותיהם הסקטו־ראליות. כולם רוצים אחדות לאומית... ולאכול עוגות.

האם היה עולה על הדעת שאריה שנקר, יו"ר התאחדות בעלי התעשיה של שנות ה־30, היה בא לחתונת בתו של דויד בן־גוריון, מזכיר־ההס־תדרות של אותן שנים? או זלמן סוואייב של שנות ה־60 אצל יצחק בן־אהרון?

יעקב בן־צבי, ירושלים

● ● ●

הקורא המשכיל

מכל מלמדיי השכלתי, הוא כלל ה־מקובל מאוד על הקורא גורן. עכשיו הוא גילה כי הוא משכיל גם מהעולם הזה (29.5).

בחיי, הרגתם אותי. אם מישהו היה שואל אותי לפני שבוע מה הם מושגי תנועת החירות על גבולות המדינה, הייתי משיב מייד: כל הארץ, מערבה ליירדן. וזהו.

ועכשיו גיליתם לי כי עד לפני ארבע שנים (ז.א. גם משך ארבע שנות שילטון מנחם בגין הראשונות) כלל סמלה של תנועת החירות גם את ממלכת ירדן.

זה, באמת, משהו־משהו. מה שחסר להם, לחב־רה האלה, זה מיליון הבדווים של חוסיין. מה אגיד לכם? תמיד סברתי כי מכל מלמדיי השכלתי זה כלל גדול, מהשבוע שעבר — גם מהעולם הזה.

דויד גורן, תל־אביב

● ● ●

חכמת שלמה

ז'אן־ז'אק רוסו צדק. הרב שלמה אל־בז צדק (העולם הזה 29.5). **רק הער־לם הזה לא צדק.**

איך אתם לא מקפידים, כאשר אתם מביאים מדבריו של גדול בתורה, כמו כבוד הרב שלמה אלבז?

היעלה על הדעת שכבוד הרב יבטא את השם המלא של האל (אלוהים). הלא ברור שכאשר כבוד הרב ציטט את הגוי הצרפתי הזה, רוסו, הוא התכוון כי טבע בגימטריה שווה לאל־ים (כדרך שאדם מן היישוב מבטא וכותב אתשמו של האל).

אשר רביבו, אשדוד

● *בדקנו ונוכחנו: טבע (בגימטריה: 81) איננו שווה לאלוהים (92). אך כן שווה לאל־ים (81).*

● ● ●

זה לא קירקס, זה קירקיח

יש לו, לקורא חבשוש, את ההגדרה המדוייקת למלחמת תי"ו בתי"ו, יו־צאת־תימן שושנה דמארי ביוצאת־תימן עופרה חזה (העולם הזה 22.5).

אפשר להתייחס למה שהלך באותו ערב בתיאטרון הקאמרי כאל קירקס. עופרה חזה שמה את הפתק עם שמה על דלת חדר־ההלבשה, מישהו הוריד אותו כדי שיישאר שמה של שושנה דמארי בלבד.

אבל לי, לפחות, זה חרה מאוד. זה בכלל לא היה קירקס. זה היה מה שאנחנו קוראים בתימ־נית, קירקיח. שהוא, כהגדרת אחד המילונים לשפה היהודית־הערבית הזאת: ריב ומצה, המבי־אים להתקהלות של עוברים ושבים וגורמים בושה לאחד הניצים.

רק שכאן הבושה היא לכולם. עם כל הכבוד לשושנה, מה עופרה מפריעה לה? הלא זה דרכו של עולם: דור הולך ודור בא:

יוסף חבשוש, חולון

כתבת השער הקדמי:

אלבין עלה, „אתא" ירדה

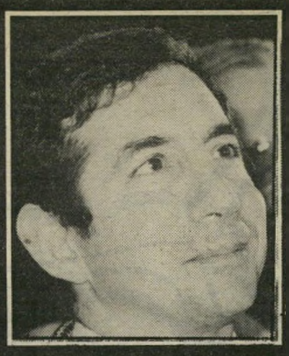

הממשלה האמינה שאנשי אייזנברג ירימו את המיפעל והזרימה לו כספים. אך אנשי אייזנברג, בראשותו של מיקי אלבין (בתמונה), העדיפו להרים את המניות בבורסה ולעשות הון.

8

יש ברירה!

מילחמת־העצמאות היתה המילחמה היחידה בתולדות ישראל הראוייה לתואר מילחמת אין־ברירה. זאת היא מסקנתו של עורך העולם הזה, המנתח במדור הנדון, את מילחמות ישראל ותובע מהמדינאים לא להיכנע לחוי־סר־הרצון, או לעודף־ה־טיפשות, ולמצוא אום־ציות חלופיות למילחמה.

7

כתבת השער האחורי:

החתן והחותנת

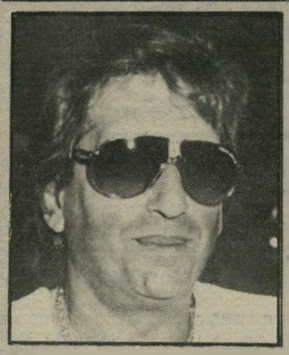

אדריכל־הצמרת יורם רסקין (בתמונה) חו־שף את סיפור־חייו בווידוי אישי ומספר הכל אודות שתי הנשים ושתי המישפחות בחייו ומאשים את חותנו, בעלת סלון־יופי ובתם של תעשייני־שמנים ידועים: „היא הרסה את חיי"

40

עיתון זה לא נקניק

לנקניקן היו בעיות עם מס־ההכנסה ועם מישרד־הבריאות. הוא החליט להשיב מילחמה שערה בשבועון מ־שלו, שהיה כולו בנוי על בלוף: כלבת העורך הופיעה כעורכת מדור־הבישול ופועל מזדמן הוגדר כמפיק.

12

המצורעים

מישפחתו נטשה אותו כאשר חלה בצרעת. אחר־כך נאלץ להיפרד גם מאצבעות רגליו. עם נתונים כאלה, בגיל 10, נותרה לו רק ברירה אחת: להגיע לבית־החולים למצורעים בירו־שלים, שבין חומותיו מאושפזים, דרך קבע, כמה עשרות מאחיו למחלה, שאחד מהם אומר: „נשארתי חי כל השנים, אבל עם לב מת!"

20

פנסיה או פעילות

טאלב ע'ית נשפט על שורת פיגועים, כולל הטמנת מיטעני חומר־נפץ, ישב 10 שנים בכלא ושוחרר. לפני שבועיים, במיסגרת חילופי־השבויים. עכשיו מנסים המתנחלים להבריחו מביתו בחברון. „מה הם רוצים?" שואל טאלב. „שאעזוב את הארץ ואצטרף שוב לפעילות?" כעת הוא היה מעדיף להישאר חייל בפנסיה.

18

כינרת עם כיפה

בראיון עם שרית ישי מספרת כינרת שריון (בתצלום), רבנית ה־קהילה הרפורמית ב־רמת־אביב, החובשת כיפה והעוטה טלית, שהיא בכלל לא שמה על דיני הטהרה, ש־הייהדות דומה בעיניה לגלגל וכי הגישה הרפורמית אינ־נה בדיוק יהדות לעצלנים.

30

הכל נשאר במישטרה

שוטר מאשים את אשתו, השוטרת, בבגידה עם מפקדה במישטרה והשוטרת מתלוננת על שבעלה, השוטר, התעלל בה, שבר את צל־עותיה, אילץ אותה לקיים איתו יחסים שלא כדרך הטבע ולבסוף הכריח אותה ללבוש מדי־מישטרה, לצאת למירפסת ביתם — ולצעוק כי היא זונה ונואפת.

27

גסטרונומיה

ביום נאלצו המארחים הישראליים להזדהות עם אורחיהם המצריים, שר־התפוז עבר אל־הארי קנדיל וסמלייתו, לקיים כמותם, עד רדת החשיכה, את צום הרמדאן. אבל בערבים ערכו המארחים לאורחים השתוללות גסט־רונומית — כשהדגש על הרוזטב המלווה את הבשרים.

16

אופרה בגרוש

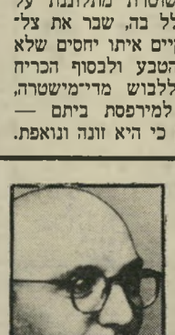

הוציאה את שמו של קורט וייל. אבל בפסטיבל ירושלים מעלים דווקא את אופרת שיבעת החר־טאים **בערב המוק־דש לזכרו — ואל ערב זה לא הוזמנה בת אחיו, החיפאית חנה מרוס. המספרת על יחסיו של וייל (בתצלום) עם ברטולד ברכט, לו כתב את ה־טוסיקה ליצירותיו, ועם אשתו הלא־יהודיה. הזמ־רת־השחקנית לוטה לניה.**

36

על הגובה

הגבר מעזה נחשד כי פרץ לדירתה של השופטת התל־אביבית בשעת־בוקר מוק־דמת. אך הוא לא היה זקוק לאליבי שסיפקה אשתו ההולנדית. ברגע שהשופטת שמעה כי גובהו הוא 1.98 מטר. פסקה: „זה לא היה הוא!"

19

ליגה מימין ליגה משמאל

אם איגוד הכדורסל לא יחזור בו מהחלטתו להתיר שיתוף של זר אחד בלבד בכל קבוצה, מוכן יו"ר מכבי תל־אביב, עורך הדין שמעון מזרחי (בתמונה), ללכת לפילוג: ליגות נפר־דות לכדורסל, כדורגל וכדורעף. מול הליגה של הפועל – הליגה של מכבי, בית"ר ואליצור.

35

מס־פסיעות

העולם הבא מתקן את העיוות החמור שנוצר עם הטלת מס־הנכסיעות. מס נוסף וחדש, מס־פסיעות, יוטל על כל הצועדים ברגל והיטל מיוחד יוטל על מקלות־הליכה של קשישים, שגבייתו תיפסק רק עם הליכת הקשיש לעולמו.

46

רחל המרחלת מדווחת:

על הרבה נושאים ובין השאר על הרווק האילתי המבוקש, שהעמיס על הסירה שלו בחורות יפות לטיול בים־סוף ותחת כר־טיס־הפלגה הוא ביקש מהן להסיר את החזייה (כמו בתצלום) ועד מהרה התמלאה הסירה ה־מוני ציצים. מכל גודל וסוג.

44

המדורים הקבועים:

מיכתבים – זה לא קירקס. זה קירקיח! 3
קורא יקר – מילחמת־הלבנון: דוגמה אישית 4
תשקיף – גוש העיראקים במיפלגת העבודה 5
הנדון – מילחמות ישראל 7
במדינה – קפיטליזם של רווחים. סוציאליזם של הפסדים 10
יומן אישי – הקליפה הדקה של התרבות 15
אנשים – איזה יהודי הוא מי שיש לו אב יהודי ואם־16? 16
גם זה גם זה – המשמעות של היחס הכמותי בין החומר לבין החלל, בפסלים 22
קולנוע – החצי השני של פסטיבל ירושלים 28
הורוסקום – הקווים של כף־היד משפיעים על המצב הכלכלי 33
שידור – תנאי־הרכישה לתכניות ישראליות במזרח־אירופה 34
ספורט – החלום השחור בבריסל 35
מה הם אומרים – „תמורת בני. הייתי נותנת גם ראש־ממשלה!" 38
הווי – ביקור בשכונת מאיר־שערים 42
תשבץ – קמיע (6 אותיות) 43
רחל המרחלת – פיצי ומיצי וקוצי ומוצי 44

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי ♦ המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03*232262/3/4. תא־דואר 136 ♦ העורך הראשי: אירי אבנרי ♦ עורך־מישנה: דוב איתן ♦ עורך תבנית: יוסי שנון ♦ עורך כיתוב: גיורא נימי ♦ צלמי מערכת: ציון צפריר, ענת סרנוסטי ♦ עורך דפוס: יפתח שביט ♦ ראש המינהלה: אברהם סיטין ♦ מחלקת המודעות: רפי זברוני ♦ המו"ל: „העולם הזה" בע"מ ♦ הדפסה: „הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב ♦ הפצה: „גד" בע"מ תל־אביב

קוים ונקודות

במלאת שלוש שנים למילחמת־לבנון, לא נמצא עוד בארץ עיתונאי, כתב או פרשן התומך במילחמה. בריעבד גילו הכל שהתנגדו למילחמה זו, ומן הרגע הראשון.

אני מציע שכל עיתון יפרסם השבוע את אשר כתב ביום פרוץ המילחמה, ובימים שקדמו לה.

כדי להראות דוגמה אישית, אני מפרסם להלן את אחד מאמרַי, שהופיע בגיליון העולם הזה הנושא את התאריך 19.5.82 — שלושה שבועות לפני המילחמה — תחת הכותרת „המילחמה הדחוייה".

הנה המאמר ב מ ל ו א ו, ללא שינוי כלשהו:

ל ולא היה מדובר במילחמה, שבה עלולים אלפים, ואולי רבבות, לאבד את חייהם, היתה „המילחמה הדחוייה" של אריאל שרון הופכת בדיחה.

הרוגי המילחמה הזאת — חיילי צה"ל, לוחמים לבנוניים ופלסטיניים, ובעיקר אזרחים חפים־מפשע בכפרים ובעיירות משני עברי הגבול — שומעים עליה מדי־יום במהדורת החדשות, קוראים עליה בעיתונים.

מעולם לא דובר כל־כך הרבה על מילחמה לפני שפרצה. מעולם לא נותחה מילחמה לפרטיה, על כל מהלכיה, בצורה כזאת, עוד לפני שנורתה היריה הראשונה.

עיתונים ברחבי העולם, אנשים ברחוב, חיילים משני הצדדים — הכל כבר יודעים את טיבה של מילחמה זו. ישראל תפלוש ללבנון, תכבוש את כל השטח עד לביירות המיזרחית והמיני־מדינה הנוצרית במרכז הלבנון. היא תנסה לגרור אל תוך המילחמה את סוריה ויירדן, כדי להנחית גם עליהם מכה מוחצת. היא תגרש את כוחות אש"ף ואת מאות אלפי הפליטים הפלסטיניים מלבנון אל תוך סוריה. היא תמסור את כל לבנון לידי ההנהגה הימנית הנוצרית. כדי להפוך את לבנון כולה למדינה נוצרית, מאוחדת, בחסות ישראל.

כדי לאפשר מילחמה כזאת דרוש תיאום בין שלושה גורמים:

● ממשלת־ישראל, הצריכה להתיר את הרצועה של אריק ולאפשר לו לבצע את זממו.

● ממשלת ארצות־הברית, הצריכה לתת לכך את האור הירוק.

● ההנהגה הנוצרית בלבנון, הצריכה לשתף פעולה במילחמה, ובעיקר אחריה.

מזה כמה חודשים מנסה אריאל שרון לכפות את רצונו על כל שלושת הגורמים האלה. הוא עושה זאת בשיטתו הרגילה: הוא יוצר שוב ושוב משבר, מביא את המדינה לעברי־פי־פחת של מילחמה, יוצר פסיכוזה מילחמתית, ומקווה שברגע האחרון יקבל אישור. השבוע עשה זאת שוב — ושוב נדחתה המילחמה.

האישור לא בא.

שיטה זו אפשרית מפני שלרשות אריאל שרון עומד מכשיר שלא עמד לרשות קודמיו: צבא המסוגל להלום מבלי להזדקק לגיוס משמעותי של המילואים.

בתקופות קודמות, כאשר ראש־הממשלה ו/או שר־הביטחון רצה לפתוח במילחמה, היה צורך בגיוס נרחב. הדבר היה מדליק נורות אדומות ברחבי העולם. ישראל עצמה לא יכלה להחזיק את כוחותיה במצב של גיוס במשך תקופה ממושכת, ולחזור על התרגיל שוב ושוב.

כיום, למשימה זו, אין צורך בכך. צה"ל יכול להלום בכל רגע, במינימום של הכנות, בכוחותיו הסדיריים. כך יכול שרון להגיע למצב של ערב־פלישה שוב ושוב, מבלי לעייף את המדינה, ובכל פעם נדמה שהנה, אז־טרטו, המילחמה פורצת.

עד שהיא תפרוץ באמת.

● אמריקה: אין אור ירוק

ך שראל אינה יכולה לצאת למילחמה כזאת — להבדיל מפעולה חד־פעמית של חיל־האוויר או פשיטת־קומנדו — בלי אישור ארצות־הברית.

יש לכך כמה סיבות:

● מילחמה שבה תתערב סוריה עלולה להפוך בן־רגע למשבר עולמי ראשון־במעלה. יתכן אולטימטום אסומי סובייטי, כמו ב־1956. תיתכן התערבות מהירה של מועצת־הביטחון. רק המיטריה הפוליטית והצבאית של ארצות־הברית, וכוח־הווטו שלה במועצת־הביטחון, יכולים לעצור תהליך כזה.

● מילחמה בממדים נרחבים מחייבת חידוש של מלאי החלפים — אם לא במהלך הקרבות, הרי מייד לאחר מכן. אמבארגו אמריקאי עלול להיות קטלני במצב כזה.

● יחסי ישראל־אמריקה הם עניין חיוני. ושום פעולה אינה כדאית אם יש בה הסתכנות בקרע רציני עם ארצות־הברית.

יתכן ששיקולים אלה לא היו מכריעים, אילו היה אריאל שרון עצמו אדון למעשיו. אך האיש הצריך להחליט על מילחמה הוא מנחם בגין — אדם יותר והיר מאשר שרון.

נראה כי עד כה סירבה ארצות־הברית לתת אור ירוק לתוכניותיו של שרון. וושינגטון מתנגדת למילחמה זו מכמה סיבות, ביניהן:

● החשש שמא תביא המילחמה להתלקחות כללית במרחב ותפתח בתהליך שרשרת שיגרום לעירעור היציבות בכל המדינות הפרו־אמריקאיות המתונות, ובראשן סעודיה.

● החשש שמא תגיב בריח־המועצות בצורה תקיפה, כדי להסיח את דעת העולם מבעיותיה בפולין ובאפגניסתאן.

● החשש שמא יתלכד העולם הערבי יותר מן המצופה. למשל: עיראק, העייפה ממילחמתה חסרת־התוחלת באיראן, עשוייה לראות במילחמה כזאת תירוץ מצויין כדי לסיים את המילחמה ההיא. כטענה שיש לרכז את כל הכוחות הערביים נגד האוייב הציוני.

ובעיקר: וושינגטון עסוקה בתריסר בעיות אחרות. אין לה היכולת לגבש מדיניות כלשהי במרחב, ואין היא רוצה שיעמיסו על רונלד רגן המיסכן בעייה חדשה.

כל זה יכול להשתנות, ובמיקרה זה יש לצפות להתחלת המילחמה. אך כרגע עדיין מחזיק הווטו האמריקאי מעמד, ונמנעת המילחמה.

● הפלאנגות: אב מול בן

ש ותף בעייתי עוד יותר הוא הכוח הנוצרי הלבנוני, שלו נועד תפקיד של משתף־פעולה במילחמה ויורש עתידי של השטח.

במרכז לבנון קיימת עתה מדינה־זוטא, הכר־ללת כ־18% משטח המדינה וכמיליון תושבים. חולש בה בירי־ברזל פיאר ג'מייל הזקן, מייסד אל־ח'טאיב („הפלאנגות"), כפי שקרא להם בלוע־זית, על שם המיפלגה הפאשיסטית של פראנקו בספרד). ג'מייל חיסל את כל יריביו הנוצריים. הוא קורא עכשיו לכוחותיו „הכוחות הלבנוניים", ולמדינונת שלו „לבנון החופשית".

הצרה היא, מבחינת שרון ושות', כי קיימת במישפחת ג'מייל מחלוקת עמוקה לגבי שיתוף־הפעולה עם ישראל, שיש לה צד רעיוני וצד מעשי.

מבחינה רעיונית יש הבדל גדול בין ג'מייל הזקן ובין בנו־יורשו, בשיר ג'מייל, שהוא מפקד הכוחות הצבאיים.

הזקן היה ונשאר פאשיסט. ב־1936 ביקר בגרמניה ובאיטליה, והושפע שם עמוקות מתו־רתם של הדיקטטורים האנטי־שמיים. הדבר לא הפריע לו להסתייע בישראל בחימוש. אך הוא נרתע עדיין ממילחמה משותפת.

בשיר הצעיר, לעומת זאת, הוא פרו־ישראלי. קציניו גם הם בעלי אוריינטציה ישראלית. הכתב האמריקאי רוברט פרידמן, אשר ביקר אצל הכו־חות הנוצריים, דיווח כי כמה מן הקצינים שם ביקשו ממנו לשלוח להם ספרים על ישראל והציונות.

המחלוקת היא גם מעשית. ג'מייל הזקן שייך לשיכבה של פיאודלים כלכליים, שיש להם עסקים נרחבים ברחבי העולם הערבי. הוא יודע ששיתוף־פעולה גלוי עם ישראל במילחמתה יכניס את המדינה הנוצרית לגטו, לצד ישראל. הגשרים אל העולם הערבי ייהרסו.

ל ולא היה מדובר במילחמה, שבה עלולים אלפים, ואולי רבבות, לאבד את חייהם, היתה „המילחמה הדחוייה" של אריאל שרון הופכת בדיחה.
הרוגי המילחמה הזאת — חיילי צה"ל, לוחמים לבנוניים ופלסטיניים, ובעיקר אזרחים חפים־מפשע בכפרים ובעיירות משני עברי הגבול — שומעים עליה מדי־יום במהדורת החדשות, קוראים עליה בעיתונים.
מעולם לא דובר כל־כך הרבה על מילחמה

ביולי האחרון חתם ג'מייל על הסכם עם סוריה, ובו התחייב לנתק בעתיד את יחסיו עם ישראל. הדבר קרה אחרי שסעודיה הגישה לו אולטימטום ואיימה לחסל את כל העסקים המארוניים הגר־חבים באיזור המיפרץ.

בשיר ג'מייל אינו מייצג שיכבה של בעלי אינטרסים כאלה. הוא מייצג צעירים אשר שינ־אתם סודרים ולפלסטינים גוברת על כל שיקול אחר. הוא מוכן למילחמה.

בחודשים האחרונים חש יאסר ערפאת בסכנה, והוא פעל בשקט כדי לקשור קשרים חדשים אם מישפחת ג'מייל. מבלי שממשלת־ישראל ידעה על כך, התנהל משא־ומתן בין ג'מייל־האב ובין ערפאת, והיחסים ביניהם השתפרו בהרבה.

כל זה יוצר אי־וודאות מסויימת לגבי השותף הצפוני.

● ישראל: אין קונסנזוס

ך בעייה העיקרית של שרון היא, כמובן, בישראל עצמה. שמה מנחם בגין.

בניגוד לשרון, שהוא הרפתקן בעל תפיסה פשטנית, בגין הוא אדם זהיר, בעל תפיסה הרבה יותר רחבה.

שרון גדל בכפר־מל"ל, ואין לו מושג אמיתי על מעצמה כמו בריח־המועצות, למשל. בגין שהה בארץ הסובייטים, ויש לו מושג ברור מאוד על יכולתה. הוא יודע שעימות עם הסובייטים עלול לגרור את ישראל למצבים שאין לשערם מראש.

לגבי אריאל שרון, העניין כולו פשוט: ישראל פולשת בכוח־אש עצום. נוחלת ניצחון קל, מאב־דת אנשים מעטים (אך הורגת רבבות בצד השני), מקימה מדינה נוצרית בלבנון. מחסלת בהזדמנות זו את כוחות סוריה ואולי גם ירדן, משמידה את אש"ף או משליטה אותו בעמאן. פשוט.

בגין הוא מבוגר ומנוסה יותר, והוא יודע שאף אחד מן המהלכים האלה אינו פשוט.

משהו יכול להתקלקל בדרך. קל לפתוח ב־מילחמה, אך לא תמיד קל לסיים אותה. במילחמה אי־אפשר לדעת מראש כמה אנשים ייהרגו, ושיעור גדול יותר של אבידות עלול לשנות בך רגע את דעת־הקהל בישראל. עלולה לנחות מכה מוחצת על היישובים בצפון. ברית־המועצות עלולה להתערב ולגרום להסתבכות בינלאומית שאליה ייגררו גם בעיות הגדה המערבית ורצו־עת־עזה.

בגין יודע שבניגוד לכל המילחמות הקודמות, אין בארץ קונסנזוס לגבי מילחמה זו. לא רק מחנה־השלום יתנגד לה, אלא גם המערך עלול לנצל כל תקלה או כישלון, כדי להוריד את בגין לשאול־תחתית.

יתכן שעומד לנגד עיניו של בגין גם חישוב נוסף:

אם תיכשל המילחמה, יהיה זה כישלונו של בגין. אך אם היא תסתיים בהצלחה, תהיה זאת הצלחתו של שרון.

במיקרה כזה, אי־אפשר יהיה לעצור את שרון. התלהבות ההמונים תסלק את כל יריביו של שרון, גם בצמרת תנועת־החרות, ותהפוך אותו יורש־העצר. עוד לפני שבגין יהיה מוכן לכך, עלול שרון לתפוס את מקומו.

בגין אינו רוצה בשרון כבירושו. אין הוא סומך עליו, ואין הוא בוטח בו. לא זה בלבד ששרון אינו שייך למישפחה הלוחמת. ועלול מחר ללכת בדרך הפוכה. אלא שבגין גם אינו סומך עליו בעניינים אחרים. ה„בדיחה" של בגין בשעתו, שאריאל שרון עלול להקיף את מישרד ראש־הממשלה בטאנקים ולחולל הפיכה צבאית, לא היתה בדיחה כלל וכלל.

בגין רוצה להמליך תחתיו את אחד מנאמניו — אם לא את יעקב מרידור, שירד מן הפרק, הרי אז את יצחק שמיר. הוא פוחד מפני שרון.

● להחיש את בגין

כ ל הגורמים האלה ביחד יוצרים מערכת־בלמים, שלא איפשרו עד כה לאריאל שרון לפתוח במיבצע. הוא נאלץ לסתפק בפעולות ספוראדיות קטנות, שהוא מתנגד להן. לא פעם אמר בעבר שמוטב שלא לעשות כלום, מאשר לעסוק בפעולות כאלה.

אבל הוא לא נואש. הוא מעלה את תביעתו שוב ושוב, מתוך תיקווה שיצליח להתיש את המתנגדים ולגרור אחריו את בגין, ברגע של זעם, חולשה או מחלה.

ביניתיים הוא מחמם את האווירה ועוסק בשטיפת־מוח שיטתית. הוא מנצל כל תקרית זעירה — הנחת מיטען שלא התפוצץ, תפיסת חוליה כושלת בגבול אחר, מעשה־טרור בחו"ל שאין לו קשר מוכח עם אש"ף — כדי לפברק בארץ אווירה של היסטריה תחת הסיסמה „המחב־לים הפרו את הפסקת־האש".

שרון מקווה. כמובן, שאחד מאירגוני אש"ף יבצע בסופו של דבר פעולה רצינית כלשהי, שתאפשר לו לשכנע את בגין והאמריקאים כי „מוכרחים להגיב". לשם כך בוצעה בשבוע שעבר תקיפת חיל־האוויר בלבנון, אף ללא תירוץ רציני כלשהו. התיקווה היתה שכוחות אש"ף יגיבו תגובה מאסיבית. ובכך ייווצר „מצב־המילחמה" המיוחל.

אנשי־אש"ף לא נפלו בפח. הם הסתפקו בתגובה מינימלית של ירי קטיושות ומרגמות, בעל סיכוי־פגיעה מיזערי. במיקרה או שלא במיקרה לא נפגע איש, והאמריקאים לא התירו את הרצועה.

ביניתיים הדוויחו בגין ושרון משהו מן המצב. לא זה בלבד שהחזיקו את אש"ף במתח מתמיד, אלא שגם הכריחו את האמריקאים לזרוק להם כמה פירורים, בבחינת „דמי לאי־תקוף".

בין השאר:

● הוזמן מנחם בגין סוף־סוף לפגישה עם רונלד רגן בחודש הבא, והוזמן שרון ברוב־כבוד לביקור בוושינגטון עוד קודם לכן.

● הודיע רגן על כוונתו לחדש את „מיזכר־ההבנה האסטראטגי" האומלל, שהושג על־ידי שרון בתקופה הראשונה של הקונצנתו כשר־הביט־חון. אחרי ההילולה הגדולה מת המיזכר מוות אומלל, כאשר סופחה רמת־הגולן בלי תיאום עם האמריקאים. עתה הוא קם לתחייה, לפחות להלי־כה, כדי להרגיע את שרון.

לפי שעה.

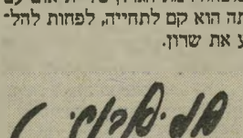

דו תשקיף

מיגדלים פורחים בעזה

במיסגרת ניסיון להדוף את יוזמת השר ג'ורג' שולץ עשויים המערך והליכוד בסוכנות ובממשלה לתת יד למימוש תוכנית הפקעת־קרקעות ברצועת־עזה.
המדובר בתוכנית להפקיע 12 אחוז מהקרקעות — 40 אלף מתוך 340 אלף דונם. ייתכן שהתוכנית תוצג עוד השבוע, כדי לטרפד את המהלך המדיני עם ירדן, תחילה מכיוון עזה.

הקשר העיראקי בעבודה

מתגבש ציר חדש במיפלגת העבודה — גוש העיראקים. בראש הציר עומדים שר־האנרגיה, משה שחל, וראש עיריית רמת־גן, אורי עמית. המרבים להתרועע באחרונה.
הגוש הוא לצנינים בעיני שלמה הילל, גם הוא בן העדה הבבלית.

צולם בטלוויזיה — ופוטר

עובד באולפני־הקולנוע ג'ג פוטר מ־משרתו, אחרי שהשתתף בקבלת־פנים לאחד האסירים, ששוחררו במיסגרת חילופי־השבויים.
אחד ממנהלי האולפנים זיהה את קלסתרו של העובד, תושב רצועת־עזה, ומיהר להתלונן אצל איציק קול, המנכ"ל. קול החליט מיד לפטר את האיש.
קול הוא ממקורביו של לובה אליאב, שהיה פעיל בהשגת ההסכם לחילופי־השבויים.

מהפך בליברלים

ערב בינוס ועידת המיפלגה הליברלית, האמורה לדון בשאלת האיחוד עם תנועת החרות, מסתמן רוב לשוללי איחוד שבזה.
עדים לכך הקשיים של קבוצת השרים ניסים־שריפת בנסיונם להופיע לפני חברי־הוועידה ולנאום על יתרונות האיחוד.
בכינוס המועצה, שהתקיים בחודש אפריל, היתה נטייה לאשר את האיחוד, אך בשלבים.

המפכ"ל סירב לטלוויזיה

מפכ"ל המישטרה, דויד קראוס, סירב להשתתף בתוכנית „מבט שני" שתעסוק במעצרים, למרות סיכום חיובי מוקדם עם לישכתו.
עדיין לא ברור אם הוא יתרצה ויאות להופיע.

בר־לב הבטיח חנינה לפליליים

ראשי „התנועה לזכויות ולשיקום האסיר" דורשים משר־המישטרה, חיים בר־לב, שיממש את הבטחתו שנתן ערב־הבחירות, שאם הוא יהיה שר־המישטרה — הוא יזדג למתן חנינה לפליליים שאינם מסוכנים לציבור, על־פי קריטריונים שתקבע ועדת־הפנים של הכנסת. באותן סגישות גם נכח רפי סוויסה.

ח"כים לכלא

גונדר רפי סוויסה עומד להתיר לחברי ועדת־הפנים של הכנסת כניסה חופשית לבתי־הכלא, כדי לאפשר לחברי הוועדה למלא את תפקידם בפיקוח הפרלמנטרי על מיתקני־הכליאה.
סוויסה אף היה רוצה להרחיב את האישור לכלל הח"כים.

פורשים ממס־ההכנסה

עד סוף 1985 יפרשו במה מראשי נציבות מס־ההכנסה. צפוייה פרישתו גם של הנציב, דב נייגר.
הפורשים פונים לעסקים פרטיים בתחום המיסוי וראיית־החשבון.

לשמאי אין כסף

הליכוד מתקשה לשלם את חובותיו ממערכת הבחירות בהסתדרות, שבראשה עמד ח"כ יעקוב שמאי.
יתכן שהנושים, שחלקם לא קיבלו את מלוא כספם גם ממערכת־הבחירות האחרונה לכנסת, לפני שנה, יפנו לערכאות.

סליחה, טעות במישלחת

קוראי „פלסטין אל־תוורה" („פלסטין — המהפכה"), הביטאון הרשמי של אש"ף, הופתעו לראות כי מתי פלד, יעקב ארנון ואורי אבנרי הם ראשי רק"ח.
הביטאון, המופיע עתה בקפריסין, ושנפל בידי קבוצה של קומוניסטים העושים בו כבתוך שלהם, מנהל את התעמולה של רק"ח נגד מחנה־השלום הישראלי, ובעיקר נגד הרשימה המתקדמת לשלום. בגיליון האחרון פורסם מאמר של חברת הוועד המרכזי של רק"ח, תמר גוז'נסקי, המשמיץ את כל היונים בישראל. את המאמר מפארת תמונה, שעליה נאמר כי נראית בה פגישת יאסר ערפאת עם מישלחת רק"ח. אולם בתצלום נראים פלד, ארנון ואבנרי, יחד עם עיצאם אל־סרטאווי, בפגישתם עם ערפאת בינואר 1983.

משל בספר

ירוחם משל עוסק בהוצאת ספר ביוגרפי, שיתאר את מסלול חייו מעבודת־כפיים ועד לתפקידו כמוכ"ל ההסתדרות.
עדיין לא ברור מי יכתוב את הספר.

האונס — ערב פיענוח?

בתל־אביב רוחות השערות שפרשת האנס המיסתורי, שהסיל את חיתתו על צמון העיר, עומדת להיפתר בימים הקרובים.
המישטרה סועלת תוך איפול מלא על כל פעולותיה.

יוצאים לספרד

נרשמה עלייה במיספר הישראלים, המעדיפים לצאת לספרד כארץ־יעד לטיולים באירופה.
הסיבה העיקרית: אפשרות עריכת קניות זולות באזורים פטורים ממכס, כמו האיים הקנריים, מאיורקה ואנדורה.

חולים חרדיים בהרצליה

בית־החולים הפרטי בהרצליה־פיתוח יעבור המשבר למהדרין, משום שהפך מקור־משיכה לחרדים עשירים מחו"ל, הבאים ארצה לטיפולים רפואיים.
גם העדה החרדית מירושלים שולחת לשם חולים, אחרי שהגיעה להסכם עם הנהלת בית־החולים.

מחו"ל — להיכל־התרבות

הקונצרט המשותף של הפילהרמונית הישראלית והפילהרמונית של ניו־יורק, שייערך החודש בהיכל־התרבות, יביא קרוב לאלף אורחים מכובדים מחו"ל, שיטוסו ארצה במיוחד לאירוע.
מחיר מינימלי של כרטיס הוא 150 דולר. אלף כרטיסים כבר נמכרו.

תעשייה באיזמל־הניתוח

חבר הנאמנים של אוניברסיטת תל־אביב החליט להקים מכון לרפואה מיקצועית בתוך הפקולטה לרפואה. המכון יעסוק בניתוחים ובמחקרים על רעילות, היגיינה תעשייתית ואפידמיולוגיה.

מתקנים ומתקנים

„מכון התקנים" קבע תקנים חדשים או מתוקנים לשורה ארוכה של מוצרים, מנייר טואלט, דרך נורות־ליבון, שטיחים ארוגים ומצוירים, ועד גפרורים.

מאבטחים את שפירא

מאבטחים רבים גוייסו לשמירה על בני מישפחתו של ח"כ אברהם שפירא, המשיא ביום הרביעי את בנו, שמואל, במלון „הילטון" בתל־אביב.
אל מישפחת התעשיין הגיעו איומים מחרדים קיצוניים מבני־ברק, הזועמים עליו בגלל מריבות פנימיות בתוך אגודת־ישראל ובין חצרות האדמו"רים.
כמה מהם אף איימו לערוך הפגנה בכניסה למלון ולשבש את שימחתו.

מלטש בבניין הבורסה

שערוריה חדשה בבניין הבורסה. אחד היהלומנים הבכירים חשוך בכך שהבנים מכוונות לליטוש יהלומים למישרדו — דבר שהוא בניגוד גמור לתקנון הבורסה.
עתה מחפשים יריביו דרך לתפוס אותו על חם.

כתבי־יהלומים ללונדון

חמישה כתבים, המסקרים את בורסת־היהלומים בארץ, יצאו ללונדון לסיור־לימודים מטעם סינדיקט היהלומים שם, על־פי הזמנת האנגלים.
היוצאים הם דרור שרביט מדבר, אברהם צהר מהארץ, רזי גוטרמן ממעריב, אברהם דישון מידיעות אחרונות ועוזי בירמן מהטלוויזיה.

מהרדיו למוסד ממלכתי

לאגודת־העיתונאים הגיעה תלונה נגד עובדת בכירה של „קול־ישראל" בתל־אביב, ובה היא נחשדת שבשעות־העבודה היא מועסקת במוסד ממלכתי.
המתלוננים חוששים שיש כאן עניין של ניגוד אינטרסים בין האתיקה והחיסיון העיתונאיים ובין עבודתה השנייה.

עיתונאים ממוחשבים

בכירים בעיתונות היומית דורשים ממעבידיהם לקבל לבתיהם מחשבים אישיים, לצורך עבודתם. אצל כמה מעובדי הארץ כבר הותקנו מכשירים כאלה, ועתה מתנהלים על כך דיונים בחדשות.
הרעיון הוא שבבוא הזמן יוכלו הכתבים לדווח למערכות מבלי לצאת מבתיהם.

בדיקות־דם בבתים

שיטה חדשה לבדיקת־דם, כדי להביא לגילוי מוקדם של מחלות־מין, הונהגה באחרונה על־ידי קהיליית ההומו־סכסואלים. בדיקות־הדם נערכות בבתים, במסגרת אירועים חברתיים.
אחת הסיבות ליוזמה — החשש מחשיפה אישית במירפאות או בבתי־החולים.

★ בבקשה, עכשיו אתה יכול לבחור

הקשר המהיר בעולם

רב תדר

תקשורת-אלחוט ממוחשבת

השווה לפני שתקנה

רב תדר
נותן לך את זמן־התגובה **המהיר ביותר בעולם** ב־3/10 השניה (פחות ממיצמוץ עין) - המחשב נותן לך קו פנוי ואתה פטור מבעיית העומס במערכת.

רב תדר
ממש כמו טלפון פרטי - הקו כולו שלך - מיידי, נקי וסודי כך שאתה יכול לנהל שיחות שוטפות, ללא כל הפרעה, ובחסכון משמעותי מאד של זמן.

רב תדר
נותן לך את **נצילות השימוש הגבוהה בעולם**, כיוון ששיטת ג'ונסון - ארה"ב חוסכת לך 25% מספקטרום התדרים ופועלת בזמן תגובה המהיר ביותר.

רב תדר
נותן לך מידע מיידי ואוטומטי על כל כניסה ויציאה בתחומי הקליטה והשידור, מונע איבוד קריאות,
ופוטר אותך מהצורך החוזר ונשנה לשימוש בבורר ידני.

רב תדר
היחיד בישראל, שנותן לך **בטחון** מפני נפילה של כל הרשת במקרה תקלה, וזאת באמצעות מימסרי תקשורת עצמאיים וממוחשבים.

רב תדר
נותן לך יכולת להתקשרות אוטומטית עם **8** אזורים (מימסרים) במכשיר נייד או נייח **אחד** - יתרון המעניק לך חסכון רב בעלויות וגמישות בהרחבת הקשר בעתיד.

רב תדר
לחיצה אחת - והקו שלך! פשוט, יעיל, ממוחשב.

רב תדר
העסקים רצים - הכל בסדר!

יותר קשר רב־תדר: מהאנשים שהביאו לך את **איתורית**.

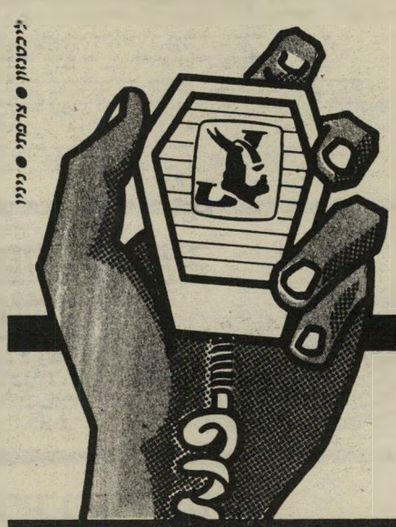

JOHNSON® U.S.A

קבוצת איתורית

רוטקום בע"מ
שיווק ושירות
קשר אלחוטי
ג'ונסון - ארה"ב

איתורית בע"מ
שרותי תקשורת
שרות כל ארצי לאיתור אלחוטי.
מערכות רדיו־טלפון למכונית

פתח תקוה 03-900040
רמת־גן 03-731177
חיפה 04-721325
ירושלים 02-533308
נתניה 053-44615
אשדוד 055-24816
באר־שבע 057-79765

הנדון:

כל מילחמות ישראל מאז 1949 היו מילחמות „יש ברירה"!

אין ברירה?

מילחמת־הלבנון, שמלאו לה השבוע שלוש שנים, הולידה מיתוס החדש. חבל שדווקא השמאל הוא אביו־מולידו.

לפי המיתוס הזה, מילחמת־הלבנון היתה המילחמה הראשונה בתולדות ישראל שהיתה בבחינת „מילחמת יש־ברירה". כל שאר מילחמות־ישראל היו, לעומת זאת, מילחמות אין־ברירה.

העובדה, שאריאל שרון השנוא ורפאל איתן המבוזה מכחישים את הדברים בתוקף, אך מוסיפה סבירות ותוקף למיתוס זה.

אבל זהו מיתוס כוזב. גרוע מזה: זהו מיתוס מסוכן.

האמת הפשוטה היא ש כ ל מילחמות־ישראל היו מילחמות יש־ברירה.

כל מילחמה היא מילחמת־ברירה. כי המילחמה היא פונקציה אנושית. מישהו מחליט עליה. מישהו יכול היה להחליט אחרת. כל מילחמה היא כישלון של המדינאות. מדינאות אחרת היתה מונעת את המילחמה. כל המילחמות בהיסטוריה הן מצבות לטימטום האנושי.

ודווקא מילחמות־ישראל מוביחות.

■ ■ ■

בקה, **לדוגמה**, את המילחמה שהיתה מילחמת יש־ברירה מאין כמוה: מילחמת־סיני.

כמו מילחמת־הלבנון, היא התחילה על־סמך טע־נת־שקר: שמטרתה היא „לבער את קיני־הפידאיון במידבר־סיני." כפי שהעיד לא־מכבר אריאל שרון — מעולם לא היו „קיני־פידאיון" בסיני.

כמו מילחמת־הלבנון, נבעה מילחמת־סיני מקנוניה עכורה. שרון תקף ב־1982 תוך קנוניה עם הפלאנגות. אחרי שקיבל אור ירוק מהאמריקאים. מילחמת־סיני היתה פרי הקנוניה המשולשת של ממשלות ישראל, צרפת ובריטניה.

מילחמת־הלבנון נועדה, בעיקר, להקים „סדר חדש" בלבנון, על־ידי גירוש הסורים והפלסטינים, והקמת דיקטטורה של הפלאנגות בחסות ישראל. מילחמת־סיני נועדה לכונן „סדר חדש" במצריים: להפיל את מישטרו של גמאל עבד־אל־נאצר, ולהשליט במקומו את בני־חסותה של בריטניה.

כאשר הגיע עבד־אל־נאצר לשילטון, בעיקבות המהפכה של יולי 1952, הוא לא היה אנטי־ישראלי. הוא עשה נסיונות רבים לפתוח בדי־שיח חשאי עם ישראל.

היתה ברירה להיענות לו וליצור ברית בין ישראל והלאומיות הערבית החדשה, נגד שרידי הקולוניאליזם הבריטי.

(אין זו חכמה שלאחר המעשה. העולם הזה תבע זאת פעמים רבות בימים ההם. העולם הזה גם גילה את מאמציו הסודיים של עבד־אל־נאצר להגיע להידברות עם ישראל. אנשי דויד בן־גוריון אמרו שאנחנו משמיצים ועוכרי־ישראל. הם גם הכחישו את גילויינו. כיום הם מוכחים במיסמכים רבים, וביניהם יומנו הסודי של משה שרת — אותו שרת שגינה אותנו אז כשקרנים נלוזים.)

בן־גוריון היה אוייב מושבע של הלאומיות הערבית. הוא ראה בה סכנה לישראל. לכן פעל באופן שיטתי לגיבוש הקנוניה, שהובילה למילחמה.

לזכותו אפשר להגיד רק דבר אחד: כשראה שטעה, ושהמישחק אבוד, הסכים מייד לנסיגה טוטאלית, וביצע אותה תוך כמה שבועות.

אם אי־פעם היתה בעולם מילחמת יש־ברירה למהדרין, הרי היתה זאת מילחמת־סיני, 1956.

■ ■ ■

אחת־עשרה שנים אחרי מילחמת־סיני פרצה מילחמת ששת־הימים. גם מי שמוכן להודות, לפחות בחצי־פה, שמילחמת 1956 היתה מילחמת יש־ברירה, עשוי להתעקש על כך שמילחמת 1967 היתה מילחמת אין־ברירה.

האמנם?

אפשר להסכים להנחה שמילחמת־ששת־הימים היתה מילחמת־מגן — אם כי אפשר להתווכח גם על הנחה זו.

אך יש הבדל בין מילחמת־מגן ובין מילחמת אין־ברירה.

באמצע מאי 1967 ריכז גמאל עבד־אל־נאצר במפתיע את צבאו במידבר סיני. הוא גם הודיע על סגירת מיצר־טיראן ומיקושו (דבר שלא היה נכון).

כיום ברור לחלוטין שעבד־אל־נאצר לא חלם על מילחמה. הוא עשה מה שעשה במיסגרת המישחקים הפנים־ערביים, כדי להוכיח שאינו פחות לאומי מאשר סוריה. אך אין ספק שהוא יצר פרץ בוקיצה חמורה, ועל רקע זה נוצר בישראל קונסנזוס מקיר־אל־קיר (מילבד רק"ח), שהצדיק מילחמה לסילוק הסכנה. הפחד ששרר במדינה היה אמיתי.

מילחמת 1967 היתה מילחמת־מגן. היא פרצה ביוזמת ישראל, אחרי שארצות־הברית נתנה אור ירוק. מטרתה היתה לקדם פני סכנה אפשרית, להשיב על פרובוקציה ולקיים את כוח־ההרתעה של צה"ל.

אבל כל זה רחוק מלהיות מילחמת אין־ברירה.

עזר וייצמן ואלופים אחרים הכריזו לא־פעם שלא נשקפה לישראל ב־1967 שום סכנה של השמדה. העליונות של צה"ל היתה עצומה. ולראייה: שלושת צבאות ערביים הובסו תוך שעות.

האם ניתן היה למנוע מילחמה זו? בוודאי שהיה אפשר. מדינאות טובה, שהיתה רואה במניעת־המילחמה את יעדה העיקרי, היתה פותחת אופציות רבות אחרות בשנים שקדמו ל־1967, וגם במהלך המשבר עצמו.

היו אופציות שונות. הנהגת המדינה בחרה באופציה הצבאית, אחר היסוסים רבים, מפני שזו נראתה לה טובה ביותר בנסיבות שנוצרו.

אפשר להתווכח על החלטה זו, לחייבה או לשללה. אך אין שמץ של הצדקה להגדרת מילחמה זו כמיל־חמת אין־ברירה.

■ ■ ■

עם **סרוץ** מילחמת ששת־הימים הורה שר־הביטחון החדש, משה דיין, להימנע מלהגיע לתעלת־סואץ. ההוראה לצה"ל היתה להיעצר כמה עשרות קילומטרים לפני התעלה.

צה"ל הסר הוראה זו והגיע לתעלה.

דיין, אדם הפכפך מאין כמוהו, התאים את עצמו מייד למצב החדש. על דעת עצמו, ובלי החלטה ממשלתית כלשהי, הוא חסם

גולדה ודיין ליד התעלה: טובים משרון?

את התעלה ומנע כל תנועה בה. הסיסמה היתה: אם ספינות ישראליות לא תעבורנה בתעלה, לא תעבור בה גם שום ספינה אחרת.

כך, בלי מחשבה יתרה, נולדה מילחמת־ההתשה — מילחמה ארוכה, מתישה ועקובה־מדם.

במהלך המילחמה הזאת נבנה קו בר־לב ביש־המזל, הפציצה ישראל (על פי עצתו של השגריר יצחק רבין) את מצריים לעומק, רוקנה את ערי־התעלה וגרמה לחדירת הטילים הסובייטיים למצ־ריים.

לשווא תבעו קולות נבונים בישראל להסיג את צה"ל מן התעלה, ולאפשר את פתיחתה לספנות העולמית. לשווא הזהירו מי שהזהירו (וביניהם העולם הזה. האלוף־במילואים מתיתיהו פלד ולפעמים גם דיין עצמו) שהמצב יביא בהכרח להתפוצצות.

מילחמת־ההתשה נמשכה עד אוגוסט 1970. עם סיומה, נשאר צה"ל על גדת התעלה, ובכך הבטיח שתבוא המילחמה הבאה.

מילחמת־ההתשה היתה מילחמה מיותרת לחלו־טין. היא לא היתה מילחמת אין־ברירה, אלא מילחמת אין־מחשבה. ואין זה אותו הדבר.

■ ■ ■

אך **מה** דינה של מילחמת יום־הכיפורים? יגיד מי שיגיד: זוהי בוודאי מילחמת אין־ברירה לרוגמה. לא צה"ל פתח בה. להיפך, צה"ל הופתע בה לגמרי, אף שקדמו לה סימני־אזהרה רבים. לחמנו בה מפני שלא היתה ברירה. עמדנו על נפשנו והקרבנו את מיטב הבנים בגי־הינום של קו בר־לב.

זה נכון. ב־6 באוקטובר 1973 היתה זאת מילחמת אין־ברירה.

אבל ניתן היה למנוע את מילחמת יום־הכיפורים. לא באוק־טובר 1973, אלא בכל החודשים והשנים שקדמו לה. על כך אין שמץ של ספק, כי הדברים נרשמו בכתובים.

מילחמת יום־הכיפורים היתה מילחמה מיותרת לחלוטין.

גאמל עבד־אל־נאצר מת בסתו 1970, כמה שבועות אחרי סיום מילחמת־ההתשה. בחודשים האחרונים של שילטונו היה מוכן לשלום עם ישראל. על כך העברתי, בשעתו, עדות ברורה (בקולו של עבד־אל־נאצר עצמו) לחברי ממשלת־ישראל.

את מקומו תפס אנוור אל־סאדאת. מתווך מטעם האו"ם, גונאר יארינג, ניסה לברר אם יש מקום לשלום בין ישראל ומצריים. לשאלון שלו השיב סאדאת תשובה חיובית. השתמע ממנה כי הוא מוכן לשלום — אותו השלום בדיוק שנחתם בקמפ־דייוויד.

גולדה מאיר, האלילה התורנית של ציבור שטוף־מוח, השיבה לשאלות יארינג בלאו רבתי. גרוע מזה: היא דחתה לחלוטין את יוזמת סאדאת, ואף לא ניסתה לגלגל את הכדור. היא לא רצתה לוותר על השטחים הכבושים בסיני.

מבחינה זו — וזוהי הבחינה הקובעת — היתה גם מילחמת יום־הכיפורים מילחמת יש־ברירה מובהקת.

■ ■ ■

אם **יש** בכלל מילחמה בתולדות ישראל שניתן לאמר עליה שהיה מילחמת אין־ברירה, הרי זאת מילחמת תש"ח — זו הקרויה בפי אנשים שונים מילחמת־העצמאות, מילחמת־השיחרור, מילחמת־הקוממיות ועוד.

ב־29 בנובמבר 1947 החליטה עצרת האו"ם לחלק את הארץ בין מדינה יהודית, מדינה ערבית ואיזור בינלאומי בירושלים. ההנהגה הציונית קיבלה את ההחלטה ובירכה עליה, למרות התנגדותם המוחלטת של מנחם בגין וחסידיו. ההנהגה הערבית דחתה את ההחלטה, שבה ראתה קנוניה אימפריאליסטית להעביר ארץ ערבית לידי זרים.

למחרת היום פרצה מילחמה. כולנו הבינונו שזוהי מילחמה לחיים ולמוות, פשוטו כמשמעו. אילו ניצחו הערבים במילחמה ההיא, היה היישוב היהודי מושמד או מגורש. מהשטחים שכבשנו אנחנו, גורשו הערבים (מילבד מקומות חריגים).

בימים ההם נולד המושג „אין ברירה". לא היתה זאת סיסמה סוליטית. היא ביטאה את ההכרה של כל אחד מאיתנו.

כאשר התחפרתי בגיבעה ליד גדרה, כדי לעצור את הטור המצרי המתקדם, ידעתי שבמרחק של כמה קילומטרים מאחוריי נמצאים הוריי, ושאני מגן על חייהם, פשוטו כמשמעו.

יכולים לבוא עתה היסטוריונים ולטעון שגם את המילחמה ההיא ניתן היה למנוע, אילו ניהלו מנהיגי הישוב בשנים הקודמות מדיניות אחרת כלפי הערבים הפלסטיניים וכלפי המדינות הערביות השכנות. גם אני האמנתי (וכתבתי) לפני המילחמה ההיא שניתן למנוע אותה. אך זהו ויכוח אקדמי ערטילאי, לא תיתכן בו הכרעה חד־משמעית. אם לוקחים בחשבון את כל הנתונים המדיניים והפסיכולוגיים, אפשר להשיג שקרוב לוודאי אי־אפשר היה למנוע את מילחמת־תש"ח. שתי תנועות היסטוריות גדולות — התנועה הציונית והתנועה הלאומית הערבית — התנגשו בארץ, ובשלב הזה כבר אי־אפשר היה למנוע את המילחמה.

ברוח זו אפשר לקבוע כי מילחמת־העצמאות היתה מילחמת אין־ברירה. אם כן — היתה המילחמה היחידה בתולדות־ישראל הראויה לתואר זה.

■ ■ ■

ל ש להבחין, כמובן, בין האמת האובייקטיבית וההרגשה הסובייקטיבית.

מבחינה זו אכן קיים הבדל גדול בין מילחמת־הלבנון ובל המילחמות הקודמות.

בכל המילחמות הקודמות הצליחה הממשלה ליצור את ה הר ג ש ה שזוהי מילחמת אין־ברירה. החיילים שיצאו למילחמה, ושעמדו בה, ה א מ י נ ו כי אין ברירה. כל כלי־התקשורת (מילבד שבועון זה) שיתפו פעולה עם הממשלה כדי להנחיל לציבור את האמונה הזאת.

לא פעם שמעתי כי ראשי המערך, שניצחו על המילחמות ההן, בזים למנחם בגין, לאריאל שרון ולרפאל איתן על כישלונם בשטח זה בילבד. כלומר: לא על עצם ההלטתם לצאת למילחמה מיותרת, אלא על אי־יכולתם להנחיל לציבור ולחיילים את ההרגשה שזוהי מילחמה נחוצה וחיונית.

יתכן. אך אנו עוסקים כאן באמת האובייקטיבית.

והאמת הזאת אומרת ש כ ל מילחמות ישראל, מאז 1949 והלאה, היו מילחמות יש־ברירה.

■ ■ ■

מדוע **חשוב** לקבוע זאת? מדוע אין להניח למיתוס להיווצר? אם הוא אומר שאריאל שרון וחברי־מרעיו הן מיפלצות, שהציתו את המילחמה היחידה בתולדות־ישראל שהיתה מילחמת יש־ברירה — מדוע להתנגד לכך?

מפני שהמיתוס הזה מסוכן מאוד.

אם נניח לו להשתרש ולשגשג, אך ורק כדי להוריד את בגין, שרון ורפול, אנחנו עלולים לזרוע זרע של פורענות חדשה, גדולה פי כמה.

בהעניקנו לגיטימציה בלתי־מוגבלת לכל מיל־חמות־ישראל בעבר, בלי אבחנה, תחת הכותרת של „אין ברירה" — אנחנו מעניקים מראש לגיטימציה למילחמות הבאות.

לכן יש לקבוע בפה מלא: אלה לא היו מילחמות אין־ברירה. ת מ י ד יש ברירה. המדינאים חייבים למצוא את הברירה ולפתח את האופציות החלופיות. אם אינם עושים זאת — מחוסר־רצון או מעודף־טיפשות — הם פושעים כלפי העם והמדינה.

ועל הפשע ה ז ה אין למחול.

מאת אורי אבנרי

הממשלה האמינה שאנשי א"יזנברג ירימו את המיפעל והזדימה לו כספים, אך אנשי א"יזנברג העדיפו להרים את המניות בבורסה ועשו הון לעצמם

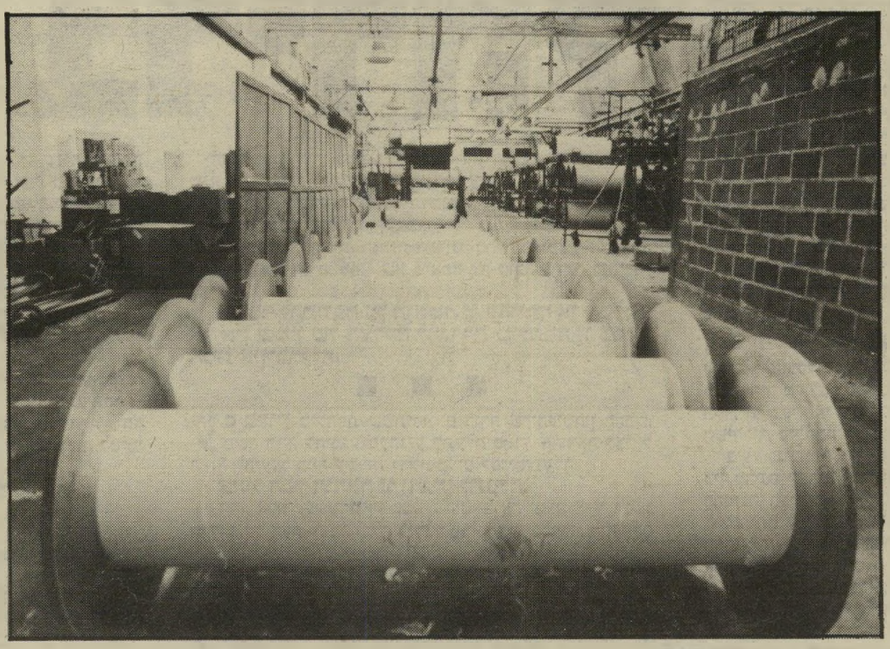

אלבין עלה, "אתא" ירד!

ך כהן, ח"כ ר"ץ, שיגר בתפקידו כח"כ, מיכתב רישמי על נייר של הכנסת, אל שני גורמים: אליעזר שילוני, מנכ"ל הרשות לניירות ערך, ותת־ניצב בנימין זיגל, עד לאחרונה ראש היחידה הארצית לחקירות־הונאה במטה הארצי. במיסמך פירט כהן האשמות כבדות ביותר על „עלילותיו של מיכאל אלבין ואחרים" שהביאו למפולת ולסוף המר של מיפעל אתא.

על־פי כהן ביצע אלבין, שהיה חבר מועצת־המנהלים של אתא את הפעו־לות הבאות, שיש בהן חשד למעשים פליליים:

● אלבין בא, בין החודשים מרס ויוני 1982, אל הברוקר משה לביא מחברת הראון את לביא. וביקש הלוואה לקניית מניות אתא „משום שהמניות ירוצו", כדיברי אלבין.

לשם מימוש מטרה זאת קיבל לביא אשראי בן כמה מאות אלפי דולארים מבנק המיזרחי, ונתן אותו, כהלוואה, לאלבין. זה לא הסתפק בכך, השקיע סכום נוסף, נכבד למדי, מכספו הוא, במניות אתא.

לפי טענת כהן, קניית המניות נעש־תה גם תחת שם בדוי, או בשם חברה הרשומה בוואדוץ, על שמו של אלבין.

● באוקטובר 1982, טוען כהן, היה היצע של 12 מיליון שקל ערך נקוב במניות אתא ג'. אחד המוכרים היה אלבין. ההיצע נרכש על־ידי הבנק למימון סחר (בנק־בת של בנק המיזרחי) עבור קבוצת ריגר־פישמן. אלבין הרוויח בעת המכירה מאות אחוזים על השקעתו הראשונית במניות אתא.

● קבוצת א"יזנברג שלטה בחברת פיריון. (אותה רכש אלבין בשנת 1974 באמצעות כסף מהציבור). חברה זו שלטה ב־50.1 אחוז בחברת נשואה. כשיתרת השליטה בידי אלבין ושני שותפים אחרים.

מכאן היה יכול להיות לאלבין מעמד חריג בבורסה. מצד אחד הוא היה שותף ומנהל לחברות שניירותיהן נסחרים בבורסה, ומצד שני היה שותף לברוקרים שתפקידם לייצג קוני־מנ־יות וניירות־ערך.

אגב, לחברת נשואה היה בשנת 1982 רווח עצום. חברת פיריון, ש־מניותיה נסחרו בציבור, היתה צריכה לקבל 35 אחוז מאותו הרווח וליהנות בו את בעלי מניותיה. אך ראה זה פלא, ההוצאות התיפעוליות בנשואה גדלו בצורה מדהימה — גידול ריאלי, של פי 50 מהשנה הקודמת, טוען כהן, וכך נעלם הכסף.

שנה מאוחר יותר, ב־1983, חזרו ההוצאות והצטמצמו לרמה סבירה. זה נראה הגיוני לכהן: פשוט לא היה יותר מה לשאוב.

● חברה בשם רפק אלקטרוניקה, בשליטת קבוצת א"יזנברג, בעלת מחזור־עסקים עצום, הרוויחה, כנראה, באותן שנים רווחים מופלגים, שכן עסקה בייבוא־מוצרים ריווחי ביותר, אך ספרי החברה דווקא לא הראו רווחים באותן שנים.

● בינואר 1983 היה לאלבין פי־קדון בחברת נשואה. (כהן מתכוון, למעשה, לתיק בנשואה). לקראת הת־מוטטות המניות ובמהלכה העביר אלבין סחורה משמו ללקוחות אחרים, גם הם מחברת נשואה. כנראה כדי שהם יתמוטטו עם המפולת (ז.א. הפ־סדי המניות, שערכן ירד בצורה חדה, הועבר לחובת הלקוחות האחרים).

עד כאן קטעים ממיכתבו החמור של כהן.

מזה חודשים אין מהדורת־חדשות שלא מוזכר בה שמה של אתא והמשבר שאליה היא נקלעה. מרוב הודעות ודיווחים, קצת קשה להבין מה למעשה קרה באתא. מה שקרה, אינו בגלל אסון־טבע או מכת־גורל.

כסף, הרבה כסף

ך אשית סיפור המעשה בקשר בין אלבין לשאול א"יזנברג. המיל־יארדר היהודי־יפאני רכש את אלבין כאשף־בורסה. זאת היתה התמחותו של אלבין. (ואכן, כשהבורסה מתה, לא היתה לא"יזנברג שום עילה להמשיך את הקשר עם אלבין, והוא ניתק את הקשר). אבל כל עוד היתה הבורסה בורסה, פעל אלבין בשיטה מוכרת של רכישת חברות, כמעט בסיטונאות, ללא קשר ישיר למצבן הפיננסי. על מה שאלבין כן הקפיד שלחברה אותה רכש יהיו נכסי־קרקע, שהם חשובים לצורך שיערוך או קביעת הערך הנכסי של החברה בעת הנפקת מניותיה לצי־בור, כדי שהציבור גם יראה שערך של ממש עומד מאחורי המניות המוצעות.

כך היה ברכישת בנק הספנות, שיש לו נכסי דלא־ניידי לא מבוטלים, במעליות נחושתן וכמובן באתא, שיש לה רזרוות קרקעיות גדולות, עובדה בה ביקש אפילו בימים אלה אריק שרון להסתייע כדי להצדיק הד־רמת כסף לאתא.

ואם אכן פעל אלבין כך ברכשו חברות, על־מנת להנפיק את מניותיהן לציבור, נהג כאילי־הון רבים בבורסת תל־אביב בשנים הטובות שלה: בבור־סה טובה, בה המניות מרקיעות שחקים ללא שום קשר לערכן הממשי, אפשר לשחק, למשוך את הציבור וכמובן לעשות כסף, הרבה כסף.

זמן קצר אחרי שקבוצת־א"יזנברג השתלטה על אתא היא אכן גייסה הון מהציבור. באוגוסט 1978 גוייסו שיב־עה מיליון דולר. ביוני 1981 גייסה אתא ארבעה מיליון דולר נוספים. אך הפעם היו אלה איגרות־חוב דולאריות, שפידיונן יועד לשנים 1984־1991. סביר להניח שכסף זה, שהוא בבחינת הלוואה לאתא, לא יוחזר, עקב מצב החברה.

אבל 11 מיליון הדולר האלה לא זרמו אל המיפעל, שהיה זקוק נואשות לחמצן זה.

מיד אחרי המפולת באתא, לפני כמה חודשים — מפולת שהסתיימה במינוי כונס־נכסים. שיתוק חלקי של המיפעל, ופיטורי 700 מעובדיו — התעוררו כמה ח"כים (במיוחד ח"כ מפ"ם יאיר צבן וח"כ רץ. רן כהן) לבדיקה יסודית של מה שהתרחש במיפעל. מה שהינחה את הח"כים היה שלא ייתכן שחברה כה גדולה, המנו־הלת על־ידי קבוצה כקבוצת א"יזנברג, המנוסה בניהול כלכלי ופיננסי, תיכרע תחתיה סתם כך.

חקירה אלמנטרית מגלה כי אתא הפסידה משך חמש השנים האחרונות, 1980־1984, כ־21 מיליון דולר.

עובדת ההפסדים הרצופים והמצט־ברים שנה אחרי שנה מעוררת תמיהה. הרי הפסדים הם בניגוד גמור לאינטרס של חברה שהיא בבעלות פרטית.

לא שיקמו, לא פיתחו

אך לעומת מצבו העלוב של המיפעל, שערכו בשנים אלה נאמד בחמישה־שישה מיליון דולר — הורצו מניות אתא בבורסה בשיעורים מדהימים.

לדוגמה — כאשר מניות של חברות אחרות הורצו בבורסה בשיעור גבוה מאוד, הן הגיעו ללא יותר מפי ארבעה עד שישה מהערך הריאלי של נכסי אותן חברות.

לעומת זאת הגיעו מניות אתא לפי 30־25 בקירוב מערכו הממשי, לערך

(המשך בעמוד 10)

שמו של מיכאל (.מיקי") אלבין עלה לכותרות ברגע שדרכו רגליו בפוליטיקה, בחוג פוליטי מסויים מאוד, במיפלגה הליברלית, בקבו־צת השר אברהם שריר, איש אמונו וסודו של המיליארדר היהודי־יפאני, שאול א"יזנברג. אבל את זינוקו לצמרת חב אלבין לחברו לכיתה בגימנסיה, יונתן זוכוביצקי. זה נישא לאסתר, בתו של א"יזנברג, וכך הפך לאחד הפעילים בחברה.

בשנת 1974 בא אלבין אל זוכו־ביצקי והרחיב בפניו את היריעה על נפלאותיה של הבורסה התל־אביבית. אלבין רכש ביחד עם זוכוביצקי את פיריון, שמניותיה הורצו אחר־כך בבורסה ללא שום קשר לשוויה האמיתי, העסק עבד ואלבין עלה כפורח. כעבור זמן הוא הפך שותף בחברת הברוקרים של א"יזנברג, נשואה, והעמיק את מעורבותו וקשריו בקונצרן, עד שבתודעה הציבורית הוא זוהה כאיש המיליארדר בארץ.

שיתוף־הפעולה בין עולם־העס־קים שבו שלט אלבין ובין הפו־ליטיקה, בעיקר של השר שריר, קידמה מאוד את האינטרסים של הקונצרן, למורת־רוחם של ח"כים לא מעטים, כמו ח"כי ועדת ה־כספים בכנסת התשיעית, שזכו לראות את אלבין מולם לעתים קרובות.

באותה תקופה עשה אלבין טעות פוליטית חמורה. הוא ניסה להשתלט על איגוד העובדים הלי־ברלים. אנשיו, שפעלו בכמטה צבאי, החתימו חברים חדשים לאיגוד. בדיקה גילתה שרבים מהחותמים אינם בין החיים, או שגילם צעיר מכדי להיות חברים במיפלגה. יריבו של אלבין באיגוד, צבי רנר הקשיש, היכה אותו שוק על ירך. אלבין שב לבית־אסיה, למישרדי א"יזנברג, ותמך משם כבשלט־רחוק בקבוצת שריר.

לפני כשנה, כשהבורסה מתה ועיסקי א"יזנברג הרבים בארץ החלו עולים על שירטון, הוחלט על ראורגניזציה. אלבין יצא ונשאר עם מעליות נחושתן, שרטוט ואמישר — חברה להשקעות. חברו לעסקים ולפוליטיקה. מנחם עצמון, תפס את מקומו.

מיקי אלבין הוא איש־שיחה מעניין, בעל קסם אישי רב. יש לו חברים רבים, מימין ומשמאל. הוא נשוי לגליה. עתה הוא מוצא פנאי לעיסוק אחר שלו – תיקשורת. הוא שותף בירחון מוניטין ולאחרו־נה התחייב גם לצהרון חדשות. הרפתקה אליה נכנס לפני שלושה חודשים בסדר־גודל של שלושה מיליון דולר. אלבין מחזיק בידיו גם חלק ממניות ספינת קול השלום של אייבי נתן ביחד עם ליאורה ניר, אחותו של עמירם ניר, יועץ ראש־הממשלה לטירור, שהוא חבר טוב של אלבין.

באחרונה שהה אלבין לצורכי עבודה בארצות־הברית. יריביו הפיצו עליו שמועות משמועות שונות. אבל הוא שוב בארץ, רגוע יותר, מאז שעזב את קונצרן א"יזנברג.

מי אתה, מיקי אלבין?

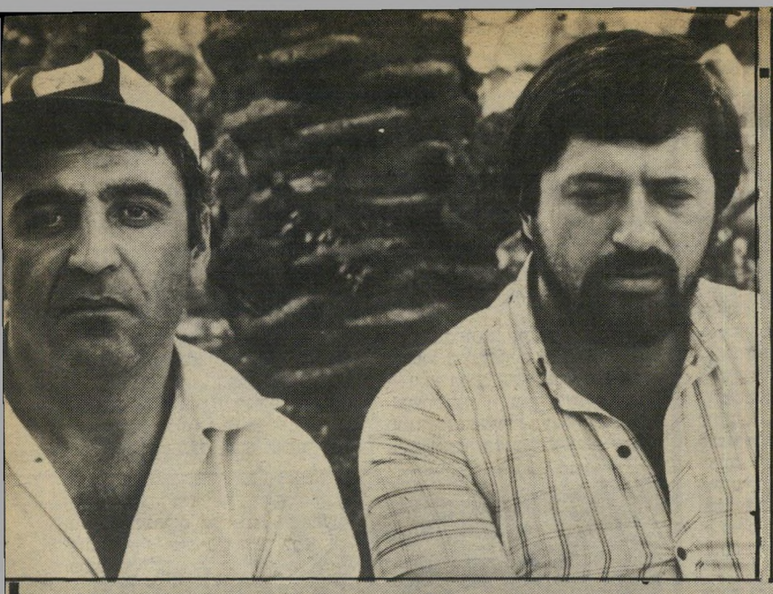

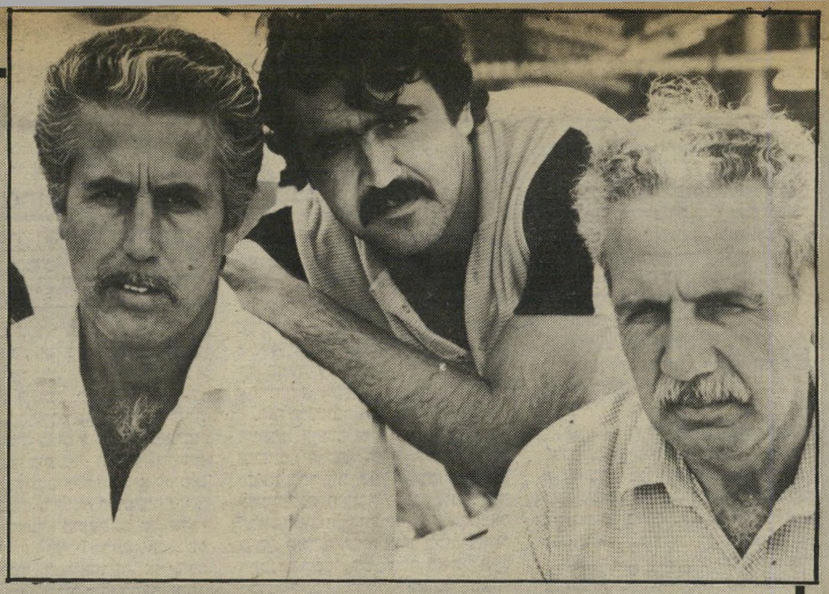

אחרי חגיגה של עסקנים ותיקשורת, נשארו פועלי „אתא" לפתע עזובים ובודדים

„כולם זנחו אותנו!"

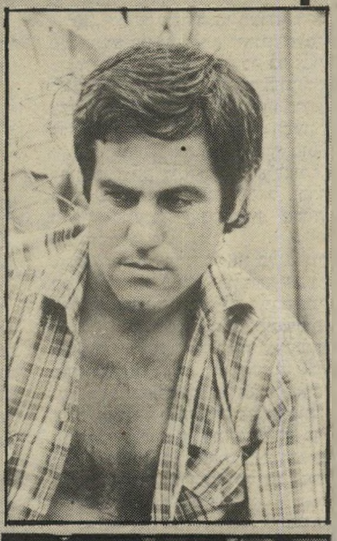

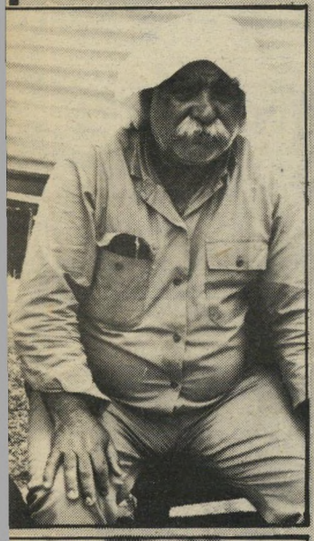

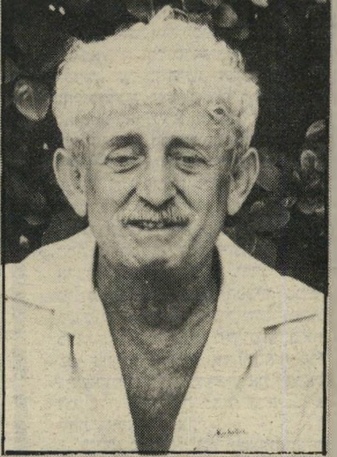

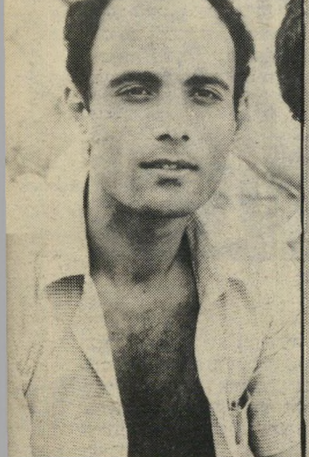

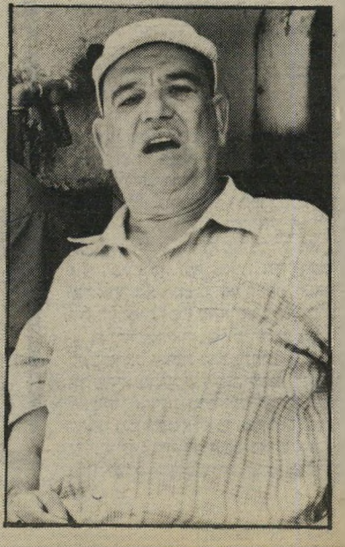

„אני לא יודע מה לעשות. תגיד לי מה אני צריך לעשות עכשיו." פיני גרוב, יו"ר ועד עובדי אתא, איש שפרצופו המיוסר הפך בשבועות האחרונים למוכר ושרבים רוחשים לו סימפטיה מיוחדת, היה ביום הראשון השבוע מיואש יותר מתמיד. התיקווה האחרונה, ישיבת ממשלה בנושא הצלת אתא, התנפצה לנגד עיניו. השרים יצאו אחד אחד ממישרד ראש־הממשלה, מנסים להתערבב בזריזות בין ה־עיתונאים הרבים שציפו בפתח ואחר־כך ממהרים להיבלע בתוך מכוניות הוולבו הממוזגות ופוקדים על הנהג להסתלק מן המקום בדרך עוקפת כדי שלא להיתקל חלילה בכמה עשרות עובדי אתא שהפגינו ליד גן אמיל גרינצווייג שבקריית־הממשלה בירו־שלים.

הממשלה החליטה, כימעט כרגיל בנושאים חשו־בים, שלא להחליט. הנושא הועבר שוב, בפעם המי־יודע־כמה בחודשים האחרונים, לוועדת השרים המיוחדת לענייני אתא.

בשעות הבוקר המוקדמות של היום הראשון, קצת לפני תחילת ישיבת הממשלה שאמורה היתה להיות מכרעת בעניינם, הופיעו ארבעים עובדי אתא, שעזבו את המיפעל שבו התבצרו חבריהם ונסעו לירושלים להפגין בזמן ישיבת הממשלה. בבוקר הם עמדו זקופים כשבידיהם שלטים בהם הם מתחננים לעבודה. בבוקר גם באו לעודד אותם כמה חברי־כנסת, יאיר צבן וויקטור שם־טוב ממפ"ם, עבד אל־ווהב דראושה מהמערך ומאיר וילנר מרק"ח. כולם, ללא הבדל, זכו למחיאות־כפיים מצד העובדים. אלה גם נתלו בנציגי הציבור, מנסים להציל מפיהם משהו על העתיד להיות מוחלט באותו היום. חברי־הכנסת ניסו לעודד. הם אמרו, איש איש בדרכו המיפלגתית, שלדעתם נראה המצב אופטימי.

באותה השעה ישבו השרים, שחלקם יצא בהכרזות ברורות למען הצלת המיפעל ושיקום העובדים וחלק אחר הודיע לעובדים בצורה פחות רעשנית על תמיכתם בו, ונאמו ארוכות בממשלה מדיע, לדעתם, צריך לסגור את המיפעל הכושל.

ככל שהתארכה ישיבת הממשלה, איבדו העובדים המפגינים את כוחם. גם נסיונות עידוד של מזכירי מועצות פועלים שונים, שניסו בהזדמנות־פז זו לתפוס טרמפ על עניין חם, לא הועילו. השמש יקדה על הראש, היאוש אכל בהם והם התפזרו לפינות הגן. רק פיני גרוב וקומץ עובדים סביבו, התרוצץ אנה ואנה בחצר מישרד־ראש־הממשלה, מחפש אוזן קשבת, מחפש פה שיאמר משהו, ולוא משהו קטן שיעורר איזשהו ניצוץ של תיקווה.

הוא, כמו שאר העובדים, חיכה לאחת משתי אפשרויות – הסכמת הממשלה לפתוח מחדש את המיפעל, ואז מה טוב, או, במיקרה הגרוע, שהממשלה תודיע שסוגרים את המיפעל סופית ואז היתה, כנראה, לפועלים תוכנית־פעולה. אך במצב שנוצר, גרוב פשוט לא ידע מה לעשות. לעלות על באריקדות! אולי בכל זאת ועדת־השרים תמצא פיתרון. לא לעלות על באריקדות! העובדים כבר חסרי־סבלנות, הם לוחצים לפעול ומייד. נמאס להם לחכות.

כך עמד גרוב במשך שעה ארוכה ליד מישרד ראש־הממשלה, מנסה לצוד את השרים היוצאים, מנסה לשמוע מהם, אולי בכל זאת נימה אחרת, אולי בכל זאת יש תיקווה, אולי יהיה לו משהו אחר לומר לחבריו הממתינים. אך איש לא הועיל לו. והשרים נמלטו מפניו.

ביום השני השבוע היה המיפעל שקט. אחרי שערב קודם גירשו העובדים בזעם את ישראל קיסר, מזכ"ל ההסתדרות, הם ישבו בבוקר שלמחרת מתחת לעצים, מנסים לתפוס קצת צל מן השרב היוקד. גם הריצה שלהם בכל שעה עגולה אל מחזיקי הטרנ־זיסטורים פתחה קצת, אתא כבר לא בראש מהדורות החדשות כמו בימים האחרונים, גם לא בסופן.

הפועלים מרגישים דחוקים. איש אינו מתעניין בהם. הסערה שככה, השיא עבר, הם נותרו די לבדם. גם חברי־הכנסת הרבים שבאו לעודד (ולתפוס כות־רות בלי הרבה יכולת להועיל), עלו ביום השני לישי־בת הכנסת בירושלים ונטשו את העובדים מאחריהם. שורותיהם של העיתונאים הרבים שמילאו את חצר המיפעל בכל ימי ההתבצרות, הידלדלו גם הם. רק הפועלים עוד שם. חלקם תופסים צל בתוך חדרי־העבודה הגדולים, ליד המכונות הדוממות. חלקם שרועים בתנוחות שונות על הדשא, בדיוק מאחורי שלטים מסודרים: אסור לדרוך על הדשא. אחרים מסתובבים באפס־מעשה אנה ואנה. „כולם זנחו אותנו!" הם ממלמלים בכעס.

בצהריים שוב בא האוטו של קיבוץ רמת־יוחנן וקיבוצניק קטן־קומה, לבוש בביגדי־עבודה כחולים (בטח תוצרת אתא), הביא המון בקבוקים של שתיה קרה. קיבוצי האיזור דואגים באופן אישי לפועלים השובתים. ביום השני גם החליטה הוועדה הבין־קיבוצית לעשות משהו יותר מאורגן.

ועד העובדים ישב להתייעצות באחד מחדרי ה־מיפעל. הכל ציפו לשמוע מה יחליטו. יש הרגשה קשה של יאוש, מנסים להיתלות בכל שביב של תיקווה. אולי הוועד יחליט על משהו שיזיז למישהו, שלא ירגישו זנוחים.

הוועד חזר עם תוכנית שביתה מאורגנת – חלוקה למישמרות, כמו בצבא, יום כן, יום לא. הנשים יהיו רק במשך היום במיפעל, בלילה יחזרו הביתה. הגברים יחולקו לשתי קבוצות, שיתחלפו כל 24 שעות. איש הוועד גם קרא ברמקול לפועלים להצטרף לשביתת־רעב. „תחשבו טוב־טוב על הצעד הזה, זה לא דבר פשוט."

איש הוועד אמר את דברו והוויכוחים התחילו. רבים רוצים לנקוט פעולות יותר חריפות, לא רוצים לרדת מסדר־היום של הציבור, לא רוצים שישכחו אותם, ומן הצד השני עונים להם הקולות הנאיביים – אולי בכל זאת ועדת־השרים תצליח למצוא פיתרון.

והפועלים ממשיכים לשבת שם, קבוצות־קבוצות, מפעם לפעם פותח מישהו את ברז המים ומתיז מצינור כיבוי־האש, שמונח על הדשא כנשק במיקרה ויבואו כוחות־הנכסים לממש את רכושם של הנושים.

ענת פרוסטי

(המשך מעמוד 8)

כולל משוער של 140־150 מיליון דולר.

לדעת מומחים, אליהם פנה ח"כ כהן, ניתן היה לנצל תקופה זו, בה זהרו מניות אתא כל־כך, כדי לגייס הון רב — עד 20 מיליון דולר — כדי לשקם את המיפעל מן היסוד, לפתח מוצרים נוספים, להבטיח תעסוקה נוספת ל־עובדים ובסופו של דבר, כמובן גם רווח של ממש לחברה.

זה לא נעשה.

למרבה הפלא, דווקא אחרי ינואר 1983, אחרי נפילת הבורסה, הודיעה החברה על כוונתה לגייס הון בבורסה לשיקום המיפעל. מובן שבשל מצב אישי טוב של אלבין. חריש היה קשור עם אלבין בעיסקי אגודת ידידי הפועל רמת־גן בכדורסל.

● כהן מבקש לדעת מדוע דווח למישרד־התעשיה־והמיסחר ב־1984 דו"ח שיקרי, שעל־פיו נמצאת החברה בכיכול בתהליך־הבראה חיובי, בה בשעה שהמיפעל עמד בפני המשבר הסופי שלו. כך, אגב, דווח גם לעובדים.

ודרמה־זוטא נוספת קשורה גם בטיפול בחומר זה שהועבר לרשויות.

חומר החקירה של אתא נמצא בידי הרשות לניירות ערך. שאצלה, כידוע, מתנהלות החקירות בעצלתיים. הסיבה אינה נעוצה במנכ"ל אליעזר שילוני הבורסה והחברה לא ניתן היה לממש כוונה זו. במזכרו טוען כהן, שכתוצאה מפעילות חברת אייזנברג במיפעל, אתא לא שוקמה, והופקרה יכולת הייצור של אתא ובעיקר פרנסת העובדים.

המיפעל המשיך לשקוע בהפסדים והעיקר, כספי ציבור שגוייסו בבורסה ושהושקעו בכיכול בהבראת המיפעל ירדו לטימיון. אז גם לא עזרה כבר תוכנית ההבראה, כאשר גוייסו, בכל זאת, עשרה מיליון דולר, מהם מיליון וחצי בערבות הממשלה.

לכן מבקש כהן לברוק:

● מדוע לא גייסה אתא הון, על־ידי הנפקת מניות חדשות, או בדרך אחרת, בשנת 1982 — כאשר ערכי המניות של החברה בבורסה הרקיעו שחקים?

לדעתו, יש לחקור את החשד שלא הונפקו מניות חדשות משום שהיה תיאום בין מי שהרויח את המנייה בבורסה לבין גורם כלשהו במועצת־המנהלים.

יש לזכור שבמועצת המנהלים היו גם שני ח"כים, ומפליא שהם לא היו עירניים לנעשה במניות החברה ובמי־פעלה. הח"כים הם: מיכה רייסר מחרות ומיכה חריש מהעבודה. הראשון אף נסע ברכב שכור של אתא. הוא חבר — איש מיקצוע מעולה, אלא בכך שהרשות דלה בכוחות־חקירה עצמא־יים.

ואילו המפקד החדש של היחידה הארצית לחקירות־הונאה, יורם גונן, הודיע שהוא ממתין לתוצאות החקירה של הרשות לניירות ערך. רק אז, לדבריו אם יתברר שיש חשדות ל־עבירות פליליות, יועבר הנושא לטי־פולו.

יחסו של גונן לחומר העוסק באלבין נתקל בסימני־רוגז רבים במחלקה. לדעת חוקרים בכירים אין שום סיבה לכך שגונן לא יפתח בח־קירה עצמאית על־פי החומר המצוי בידיו, ושכל עיכוב הוא מיותר, מזיק ומקשה בסופו של דבר על חקירה עתידית — אם אכן תהיה כזו.

בישיבה האחרונה של הממשלה, שדנה בעניין אתא, לא הוחלט אומנם דבר. אך ברור שכל מה שיוחלט יעלה בכסף. שיבוא מכיסי כל אזרחי־המ־דינה.

מן הראוי היה שבנושא אתא תי־עשה חקירה במיגזרים שונים. גם על־ידי ועדת מומחים אובייקטיבית, שתב־טיח הידוק הפיקוח הציבורי על הנע־שה בבורסה ובהרצת מניותיהן של חב־רות.

בן־ציון ציטרין

השר שרון עם פינחס גרוב אחרי ישיבת הממשלה
המניות הרקיעו שחקים –

השר שחל עם גרוב
–המיפעל שקע למצולות

העם

לימון סחוט

זהו המישטר בישראל: קפיטליזם של רווחים, סוציאליזם של הפסדים

מהו המישטר השורר בישראל? כבר נאמר: קפיטליזם של רווחים וסוציא־ליזם של הפסדים.

משמע: קבוצה קטנה של יזמים, בנקאים, ספסרי־בורסה ודומיהם יכולה לצבור רווחים עצומים על־ידי מאניפו־לציות, העלמות־מס וניצול קשרים פוליטיים. רווחים אלה מגיעים לכיסים פרטיים, בשם „היוזמה החופשית".

אולם כאשר מיפעל כושל אחרי שנסחט על־ידי בעליו כלימון, או נכשל ביגלל ניהול חסר־אחריות או סיבה אחרת, נתבע הציבור כולו להציל אותו, בשם „חובת המדינה".

הרווחים שייכים לפרט. ההפסדים שייכים לציבור.

הגורל תלוי בגודל. שיטה זו אינה ישראלית בילבד. גם בארצות־הברית, אשר בה רוממות „היוזמה החופ־שית" בפי כל, עטים אילי־הון כושלים על קופת־המדינה. מיפעל־ענק פושט־רגל, כמו חברת־המכוניות קרייזלר, ניצל רק תודות להזרמה מאסיבית של כספי המדינה לקופתו הריקה.

הסיבה לכך פשוטה: למרות קדושת הסיסמות הקפיטליסטיות, מבינים הפו־ליטיקאים בארצות־הברית שאסור להם להניח לרכבות העובדים של מיפעל־ענק להיפלט לרחוב. לדבר כזה יכולות להיות תוצאות פוליטיות הרות־אסון לגבי מיפלגת־השילטון ונבחריה.

התוצאה: גורלו של מיפעל תלוי בגודלו. הממשלה נאלצת לחוש לעזרת מיפעל גדול מאוד, שסגירתו תחולל סערה חברתית. ואילו למיפעלים קט־נים וליחידים מניחים לשקוע בשם „היוזמה החופשית" ו„חוקי השוק ה־חופשי".

בישראל נהוגה שיטה זו מזמן, וב־צורה קיצונית עוד יותר. כל יום יש־ראלי יודע שהוא יכול לרושש את מיפעלו, אם הוא רי גדול. אין הממשלה יכולה להניח לבנק גדול לפשוט את הרגל, או למיפעל גדול להיסגר.

הציבור כולו ישלם. כך קורה עכשיו למיפעל אתא.

לשקיעת המיפעל יש סיבות אפלות, שאיש עדיין לא טרח לחקור אותן רשמית כדרוש (ראה עמודים 8־9). אך האחריות להצלתו מוטלת על ה־ממשלה — כלומר על הציבור כולו. משלמי־המיסים העשוקים נתבעים לת־קן בזיעת־עמלם את מחדליהם של אילי־ההון, ששלטו באתא.

האלטרנטיבה חמורה לא פחות — זריקתם לרחוב של מאות רבות של עובדים ותיקים. שום מיפלגה אינה יכולה להרשות זאת לעצמה, מה גם שהמיפלגה היריבה מוכנה לנצל את המצב לטובתה. דויד לוי אורב לישראל קיסר, ואריאל שרון אורב ללוי. כאשר התכנסה השבוע הממשלה, לא היה איש מסוגל לקבל החלטה, לכאן או לכאן.

גורלו של אתא נשאר שרוי ב־ערפל. רק דבר אחד בטוח: העיקרון הסוציאליסטי של אחריות קולקטיבית מועלה על נס רק לגבי מיפעל כושל. איש אינו משמיע אותו במיפעל הצובר רווחי־עתק. שם שולט עדיין הקפי־טליזם הטהור.

מדיניות

דבר המלך ג'ורג'

בליבוד פשטה היסטריה: השלום בשער. אך המערך הרגיע. סכנת השלום עדיין רחוקה

הנורות האדומות נדלקו ברחבי ירו־שלים. אנשי־הליכוד נתקפו היסטריה, כמו הרומאים בשעה שחניבעל עמד בשער. אנשי המערך הרגיעו אותם: סכ־נת־השלום עדיין רחוקה. אפשר לחבל בשלום באלף דרכים, לפני שיתקרב לשער.

להתרגשות גרמו תוצאות ביקורו של המלך חוסיין בוושינגטון. ביקור זה היה גולת הכותרת של מאמץ ארוך וממושך, שהתחיל עם פירסום יוזמתו של חוסני מובארכ. נשיא מצריים. עומד מאחוריה הציר קאהיר־עמאן־אש"ף־בגדאד.

מטרת היוזמה: להביא להידברות בין אש"ף וארצות־הברית, כדי לאפשר את שילוב אש"ף ביוזמת־שלום רצינית, שתביא להקמת מדינה פלסטינית ב־מיסגרת „קונפדרציה" עם ירדן.

הברה בערפאת. האם התקדמה יוזמה זו השבוע?

הודעתו של שר־החוץ ג'ורג' שולץ לשימעון פרס היתה זהירה, אך היתה בה תזוזה קטנה בדרך זו. נאמר בה. בין השאר:

● „הצהרותיו (של המלך חוסיין) בדבר משא־ומתן עם ישראל, ותמיכת אש"ף בכך, מרחיקות לכת מעבר למה שכל מנהיג ערבי כלשהו אמר בפומבי מזה שנים." כלומר: לא רק חוסיין, אלא גם אש"ף עשה צעד גדול קדימה.

● „יש בכך איתות לשינוי משמ־עותי בסביבה הפוליטית, שבה פועלים הירדנים והפלסטינים." כלומר: יש שינוי משמעותי בעמדת הפלסטינים, קרי אש"ף.

● „(המלך) הבהיר כי מטרתו היא משא־ומתן בין מישלחת ירדנית־פלס־טינית לבין ישראל, אם כי בהקשר לוועידה בינלאומית." איזכור הוועידה מצד המלך (לפי דרישת אש"ף) דרוש כדי לפייס את ברית־המועצות, המעונ־יינת בוועידה כזאת. אין אש"ף מוכן לריב כיום עם מוסקווה, שלא לצורך. מובן שהשתתפות של ישראל, ירדן ואש"ף בוועידה בינלאומית, מהווה משא־ומתן ישיר.

● „אני מבטיחך כי אין כל שינוי לגבי עמדתנו בנושא הוועידה הבינ־לאומית. איננו חושבים שהוועידה תת־רום לתהליך השלום, ואנו ממשיכים להתנגד לשיתופה של ברית־המועצות בתהליך." זה נאמר כדי להרגיע את ישראל. אך לפני כן הכריזו האמריקאים שהם מסכימים ל„מיסגרת בינלאומית" למאמצי־השלום. והו רמז לוועידה. כך נאמרו בצורה מעורפלת שני דברים סותרים לשני הצדדים, וכל צד יכול לטעון כי בא על סיפוקו.

● „ארצות־הברית רואה בהצהרת חוסיין, ובאישורה על־ידי ערפאת והוועד־הפועל של אש"ף, התפתחות משמעותית." זוהי הכרה רשמית ראשו־נה באש"ף ובמוסדותיו מצד ארצות־הברית, ועל כן הישג חשוב לערפאת. כדי להרגיע את ישראל מיהר שולץ להוסיף: „אך ללא הצהרה ישירה מפי אש"ף, בדבר הכרתו בהחלטות 242 ו־338 וזכות ישראל להתקיים, לא ניידבר עימו." כך נשברה הביצה וגם נשארה שלמה.

● והסעיף האופרטיבי: „קיימת הס־כמה עם המלך על כדאיות פגישה בין ארצות־הברית לקבוצה ירדנית־פלס־טינית. הדגשנו, והמלך הסכים, שמיפ־גש מוקדם כזה לא יכלול משא־ומתן." כלומר: ארצות־הברית תקיים הידברות, כפי שדרשו הערבים, אך זו לא תיקרא „משא־ומתן", כדי להרגיע את ישראל. המישלחת הערבית לא תיקרא „מישלחת", אלא „קבוצה".

מיהו טרוריסט? השאלה העיק־רית היא, כמובן: הידברות עם מי?

מצד האמריקאים יופיע, כנראה, ריצ'ארד מרפי — פקיד בדרג שאינו גבוה מדי ואינו נמוך מדי. ה„קבוצה" הירדנית־פלסטינית תכלול נציגי ממ־שלת־ירדן ופלסטינים.

אילו פלסטינים? האמריקאים כבר אמרו זאת: חברי המועצה הלאומית הפלסטינית. האמריקאים מעמידים פנים כאילו גוף זה — הפרלמנט של אש"ף — אינו גוף של אש"ף. לפי תפיסה נוחה זו, אש"ף מורכב רק מאיר־גוני־הפידאיון, ומי שאינו חבר רשמי של אחד האירגונים האלה (פת"ח, הח־זית העממית וכו') מתאים למשא־ומתן.

בצורה פראדוכסלית תרמה ממש־לת־ישראל עצמה להתפתחות זו. מכי־וון שהיא מתעקשת מזה שנים לקרוא לאש"ף „אירגון טרוריסטי". הרי שמי שאינו טרוריסט אלא פרופסור או ראש־עיר, אינו צריך להיחשב כאיש־אש"ף. ברור שכל הפלסטינים ימונו על־ידי ערפאת.

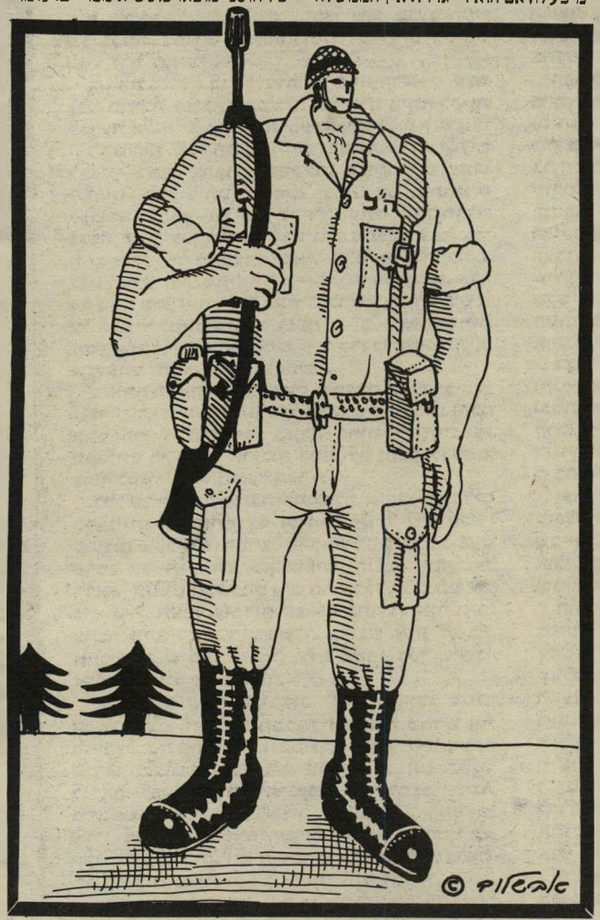

אחרי לבנון

מיצעד של אלף מיל. אנשי הליכוד זעקו שזהו „כפל־לשון" אמרי־קאי, וצעד להכרה באש"ף. הם צדקו. אך שימעון פרס הרגיע אותם. למה לריב עכשיו עם האמריקאים, או לגרום למשבר בין המערך והליכוד?

המאקטיקה של פרס, לפי המתכון הישן והבדוק של דוד בן־גוריון: להגיד „כן, אבל", שפירושו „לא". ליצור בעי־לם תדמית של ישראל המוכנה לשלום, ולקוות שמישהו באש"ף יפוצץ את כל העניין או יחניקו בעודו באיבו. למשל: על־ידי מינוי חברים למישלחת, שניתן יהיה לדחותם בטענה שהם „מחבלים".

הבעיות הגדולות עוד צפויות. אך השבוע היתה, לפחות, תזוזה קטנה. אופטימיסטים יכלו לטעון כי זהו הצעד הראשון במיצעד של אלף מיל.

המילחמה
שני קצוות המקל

קשה לחזר אחרי הבלה כאשר מפוצצים את הבית שלה

המסר היה מרגיע: במלאת לה שלוש שנים הסתיימה המילחמה. אחרוני החיילים של צה"ל חוזרים הביתה. הכל בסדר, ושלום על ישראל.

במציאות נראו הדברים אחרת. על הצפוי לימדה השבוע פעולה, שהוגדרה על־ידי ישראל רשמית כ„פעולת גמול".

ידיימין ויד־שמאל. תחילה נעלמו 25 חיילים של צה"ל. יחידת האירגון השיעי אל־אמל הגיעה לכפר, וה־25 הצטרפו אליה ונעלמו. יתכן שנחטפו, סביר יותר להניח כי ערקו.

זאת היתה פגיעה ב„כבוד" צה"ל — והמושג „כבוד" עומד לתפוס מעתה מקום חשוב במילחמת־לבנון. בחסות צה"ל ובעזרתו הפעילה פשט צה"ל על שני כפרים שיעיים ועשה בהם שמות. בתים פוצצו „בגיבוי צה"ל". עשרות אנשים נאסרו, שוב „בגיבוי צה"ל". לתושבים נאמר שאם יימשכו הדברים, הם יגורשו מאיזור־הביטחון.

היתה זאת הכרזת־מילחמה על ה־שיעים ועל אירגון אל־אמל — בריוק בשעה שיצחק רבין חולם על סדר חדש בלבנון, שיהיה מבוסס על שיתוף־פעולה אילם בין אירגון אל־אמל, סוריה וישראל. הטבח השיעי המתמשך בצב־רה ובשאתילא, בחסות סוריה ולשימחת ממשלת־ישראל, מסמל מצב מיוחל זה.

אך כרגיל אין יד־ימין הישראלית יודעת מה עושה יד־שמאל הישראלית. פעולה אחת נוגדת את השניה.

אי־או. ברור כי ישראל תצטרך לבחור בין שתי אפשרויות. הסותרות זו את זו לחלוטין: להמשיך ולתת „גיבוי" לצד"ל, כוח נוצרי ואנטי־שיעי מובהק, הנוטה לביצוע־זיועה, או לקיים ברית בל"ת־כתובה עם השיעים.

התיקווה המבולבלת של מערכת־הביטחון לאחוז במקל בשני הקצוות לא תתגשם. התוצאה הצפויה: הסתבכות גוברת והולכת של צה"ל בפעולות־נקם של צד"ל, הנובעות מאופיו ומהול־שתו של גוף זה, תוך העמקת השינאה השיעית כלפי ישראל.

סמים
ועכשיו: „המוביל"

המישטרה כבר אינה מסתפקת בסוכנים מוסווים

„שוטר, המשמש סוכן מוסווה ומתחבר לעברייני־סמים קשים, כדי ללוכדם, הוא בבחינת הכרח בל־יגונה במילחמת־החורמה שעורכת המיש־טרה, בשם כולנו, עם עברייני־הסמים ועם עברייני סם־המוות — ההרואין — בפרט... מסתבר, כי הנסיון לימד את הלוחמים בסוחרים בסמים כי בהחדרת שוטר סמוי לחבורת סוחרי־סמים אין די, ויש לו צורך ב„מוביל", וזה חייב להיות אדם המוכר לחבריו כאחד מהם, בין סוחרי־סמים, בין עברייני, בין נרקומן, ובין כל אלה יחד."

כך כתב השופט אורי גורן בפסק־דין, בו זיכה את הנאשם דויד ברנרג' משתי האשמות של סחר־בסמים.

מסתבר כי המישטרה שוב אינה מסתפקת בסוכן סמוי, אלא מוסיפה לו עבריין פעיל, שישמש לו כמוביל ומנחה לחבורת העברייניים.

סניגורו של ברנרג', עורך־הדין נחמן בטיטו, העלה את הטענה כי „המוביל" של הסוכן הסמוי בתיק זה, עברייו בשם מוטי וייסכלט, הוא נר־קומן שהמשיך לבצע עבירות גם בזמן שפעל עם הסוכן הסמוי, על־פי הסכם עם המישטרה. „המוביל" היה אחד ה־עדים העיקריים בתיק, והסניגור ביקש מבית־המישפט לא להאמין לעדותו.

בכל מחיר. „בית־המשפט ית־ייחס לעדותו של אדם כזה — שאין לדבר כלל על איזה רצון מצידו לחזור בתשובה, להיטיב את דרכיו, או להפ־סיק לצרוך סמים — בזהירות מרובה, וישתמש בה רק כאשר היא מששמת חיזוק לעדות אחרת, טובה ואמינה ממנה," קבע השופט גורן.

מניעיו של עבריין כזה, הממשיך לעבור עבירות ולצרוך סמים בתקופת עבודתו עם המישטרה, אינם יכולים להיות אלא הרצון להימלט מעניש־לה הוא ראוי, ולכן יש חשש כי „מוביל" כזה ינסה לספק את רצון המישטרה והתביעה בכל מחיר, אפילו במחיר בריית־ראיות או סילוף האמת והריוק, קבע בית־המישפט.

בגלל סתירות חמורות שהיו בין עדותו של „המוביל" ובין עדותו של הסוכן־הסמוי, הסכים השופט לדעת הסניגור, כי התביעה לא הצליחה להוכיח כלל את אשמתו של ברנרג'.

צ'יזבאתים
הקשר הישראלי

הבן נפל בבירות, האב עבר למסקבה

ד"ר נחום ויסר הוא מרעין־גרעין ישראלי, שמעולם לא אהב את הליכוד. כאשר הגיעה אליו, בקיץ 1982, הבשורה המרה כי בנו, סגן ויסר, נפל בבירות, כאשר ניסה למנוע ממרצחי־הפלאנגות לבצע את זממם בצברה ושאתילא, ידע מה עליו לעשות: הוא פנה למוסקבה והציע לה את שירותיו.

כעבור חמש שנים, ב־1987, החליטה מוסקבה לנצל את נכונותו הבוגדנית של ויסר־האב. כך מגלה מחבר המותחנים רבי־המכר (כלבי מילחמה, תיק אודסה) פרדריק

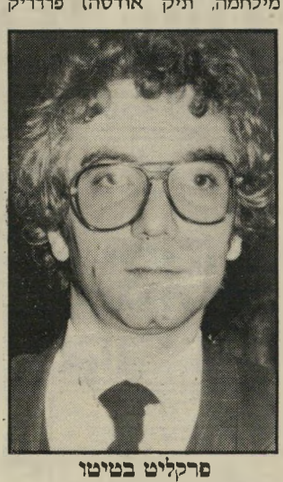

סרקליט בטיטו
הרצון להימלט מעניש

פורסיית, במותחנו האחרון, הנספח הרביעי. שהגיע עתה לחנויות־הספרים בארץ.

ציפור אטומי. פורסיית, המב־קר תכופות למדי בארץ והמרבה לבלות בבתיהם של ותיקי מערכת־הביטחון (ובאילת), טווה בסיפרו מזימה שטנית של מנהיג ברית־המועצות לפוצץ, בקיץ 1987, מיתקן אטומי ממוזער בבריטניה, כדי שהתמרמרות ההמונים, לנוכח השואה־זוטא שתבוא בעקבות הפיצוץ, תעלה לשילטון שמאלנים קיצוניים, שיעמדו לשירות ברית־המועצות.

ד"ר ויסר אמור לספק את הציפוק בעוגה האטומית. הוא יופיע למחרת הפיצוץ קבל עם ועדה ויודה כי תיכנן במשך שנים, עם האמריקאיים, את המיתקן שהיה מוצב בכ־כול במטוסים האמריקאיים החונים, במיסגרת נאטו, בשדות־התעופה הבריטיים.

פורסיית אינו מסתפק באיש הרע של הקשר הישראלי. יש אצלו, כמובן, גם ישראלים טובים. אלה הם אנשי המוסד (הכללי לביון), המספקים ברוב־חב־לב אינפורמציה חיונית לשרותי־הביטחון הבריטיים, האם־5 והאם־6 המהוללים, כולל תצלום מטושטש במיקצת של הסוכן הסובייטי האמור לפוצץ את מיתקן־התופת בליבה של בריטניה, ואשר צולם על־ידי אנשי המוסד כמה שנים קודם לכן בשוק־דמשק, עת התחזה אותו סוכן, שעשה אז טעות גורלית ולא חבש מיגבעת לראשו כדי להסתיר את אוזניו הבול־טות־המזהות, למשוק כלי־בדולח תו־צרת אירלנד.

פליט נוצרי. בשביל הסדר ה־טוב אין פורסיית מסתפק במותחן שלו בקשר ישראלי. יש שם גם קשר יהודי.

כיצד נחשפת זהותה של החפר־פרת המוסקבאית בשגרירות דרום־אפריקה בלונדון (המתלאת גם היא תפקיד לא־מבוטל במזימת־השטן ה־סובייטית)? פשוט מאוד. מאתרים את הרב הקשיש של הקהילה היהודית בעיר דרום־אפריקאית נידחת, שבה גדל אותו חשוד בהעברת מיסמכים ביטחוניים למוסקבה, ומגלים עד מה־רה, כי למרות שמישפחתו העמידה פנים כי הם פליטים יהודיים מגרמניה הנאצית (למעשה הם היו נוצרים וקו־מוניסטים) היה מאז ומתמיד ברור לרב־העיירה שהם בשום פנים ואופן לא יכלו להיות יהודים.

כי זה שהם לא באו להתפלל מדי שבת בבית־הכנסת של אותו רב, מילא. אבל זה שהם לא ראוו לחוג את בר־המיצווה של מי שהיה עתיד להיות מרגל סובייטי, זה כבר הסגיר את הכל. הם לא היו יהודים, וכולי וכולי וכולי.

בילעדי

חשדות חמורים ביותר לגבי ההסתבכות הכספית העצומה של התנועה הקיבוצית

שוחד בתק"ם?

ב ערב חג־השבועות התרפקו כמה אנשים — עידוניים וקיבוצ־ניקים — על דלת ביתו של אלי זמיר, אחד משני מזכירי התק"ם, בקיבוץ מע־גן־מיכאל. הם מסרו לו מעטפה חתומה, שכללה אוסף ראשון של חקירה עצמ־אית שהם ניהלו.

כאשר זמיר פתח את המעטפה, חש־כו עיניו. מישהו פלט באותו מעמד: „זוהי פרשת לוינסון שניהי"

החומר שבו מדובר מחשיך בצורה חמורה ביותר כמה בכירים בתק"ם בתחום הפיננסי בכך שקיבלו כסף רב וטובות־הנאה נכבדות מגופים הקשו־רים באיש־עסקים פרטי, שהם־תבכותו עם התק"ם עלתה לקר־ביוצים סבומים בסדר־גודל של עשרות מיליוני דולארים.

זמיר מיהר לדווח למזכיר השני, יוסף פרלמוטר, על הימצאות החומר בידיו. השניים לא תיארו לעצמם שה־פרשה חמורה כל כך.

חוקר פלבסקי
כספי הקיבוצים –

בודק ליבאי
– בשוק האפור

כאן נדלק אור אדום אצל כמה קיבוצניקים הגונים. הם פנו לחוקר הפרטי מאיר פלבסקי, בעל מישרד לחקירות בתל־אביב, והכניסו אותו בסוד החשדות שלהם.

אחרי שנודעו תוצאות ועדת ה„טיוח" הפנימית, הגיע סלב־סקי לאנשים שהסכימו לשתף פעולה ולספק מיסמכים יוצאי־דופן באמינותם.

מהחומר הבתוב השתמע, כמעט ללא כל ספק, שהבכים להתקשרות עם איש־העסקים לא היה כשר, ושאנשי־בכסים של התנועה שילשלו לבים עשרות אלפי דולארים כל אחד, שקיבלו מאיש־העסקים.

בשלב מסויים נודע לאחד החשודים כי מתנהלת חקירה עצמאית. הוא טען שהוא חש נפגע, וביקש להיבדק במכונת־אמת. בדי להזביח את חסותו.

נקבעו איתו שתי פגישות. הוא בא, אך סירב להיבדק ב־מכונת־האמת — למרות שהס־כים מראש — בטענות שונות ומשונות.

בשלב זה התעורר חשד ש־האיש עומד לצאת את הארץ.

נודע שכידיו כרטיס־טיסה לארצות־הברית, ושהוא ביקש שנת־חופש מה־קיבוץ שבו הוא חבר, בצפון הארץ. החשוד המרכזי נשוי לבת־קיבוץ ומכ־חיש כל קשר לסיפור. מראהו והופעתו לא היו מקובלים מעולם בחברה הקי־בוצית.

עתה הוחלט להעביר את המידע כולו לטיפול תנועתי, או, לחילופין, לטיפול מישפטי.

אחרי התלבטויות קיבל זמיר את החומר.

● זעזוע מהאירוע

ב תק"ם עשו ניסיון להשתיק את הפרשה.

אך פירסום תמציות הדרמה במדור „תשקיף" בגיליון האחד־רון של „העולם הזה" הוכיח שאין אפשרות להשתיק את העניין ולסגור אותו בין חברים.

קטע־העיתון נגזר, שוכפל, ונשלח לתיבות־הדואר של קיבוצים רבים בא־רץ. קיבוצניקים רבים פנו למוכירים ודרשו פעולה.

פלבסקי הודיע שהוא יוצא מהעניין. החומר עצמו פוזר ברחבי־הארץ כדי למנוע את השמדתו.

אחדי יומיים של התייעצויות הוחלט על בדיקה חיצונית.

המועמד הראשון נפסל, כי מקורות־המידע סירבו לשתף איתו פעולה.

אז הוחלט לפנות לפרופסור דויד ליבאי, ח"כ העבודה, ממקורבי ומנא־מגיו של שימעון פרס.

הבחירה אינה מיקרית. איש־העסקים הזוכר בעבר כמי שת־רם למיפלגת־העבודה, ואף ל־מזהו של פרס, בשזה התמודד על ראשות־המיפלגה.

בכיר בתק"ם סלט השבוע שלישבת ראש הממשלה גיל־תה עניין בפרשה.

ליבאי יידרש לסיים את בדיקתו תוך ימים. סביר להניח שאז תיכנס המישטרה לעניין, וייערכו מעצרים.

בתנועה הקיבוצית מזועזעים מהאי־רוע. לדעתם, אם אכן יתברר שיש יסוד לחשדות, הרי שזוהי פשיטת־רגל מוס־רית חמורה ביותר לתנועה.

לנקניק היו בעיות עם מס־הכנסה ומישרד־הבריאות. הוא כולו בנוי על בלוף. זוהי רק אחת העלילות של הצמ

נקניק ושתו עיתון

איש התחבולות

חזי כהן, מו"ל ופירסומאי ויד ימינו של בעל מיפעל הנקניקים והסלטים, משה בדש. חזי כהן מקורב לתנועת החרות. הוא הוציא בעבר כיתבי־עת.

ארבעה קשרו קשר כדי לבצע הפיכת־חצר בתנועת־החרות.

בראש הקשר עומד איש נקניקים וסלטים, ולצידו מו"ל ופירסומאי, עי־תונאי העורך את כתב־העת שמוציאים שני הראשונים ועורך־דין פלילי.

כותרת זו היתה יכולה להופיע בא־חד הגיליונות הקרובים של עיקר הח־דשות, כתב־עת חדש. אבל הידיעה כבר לא תופיע.

מדוע?

העיתונאי שאמור היה להיות העו־רך הראשון של העיתון, הלא הוא אורי פז, עצור במיאמי בחשד שהבריח לשם דולארים מזוייפים. המו"ל, חזי כהן, יתקשה להוציא את הגיליון השני של עיקר החדשות. משום שהעורך השני שלו, אבי לן, ברח כל עוד נפשו בו, ואחריו עוד כמה כתבים, וצלמי־מערכת. ומלבד זאת לא הצליח כהן לשלם את כל התחייבויותיו לעובדים לחודש שעבר.

תעשיין־הבשר, משה בדש מנקניקי וסלטי פיקנטי, חשף באחרונה ברא־יונות עיתונאיים את נקודות־התורפה שלו והזמין, כבמישחק שחמט, את כל יריביו. ממס־הכנסה ועד למישרד־הב־ריאות, „לחפש" אותו.

הרביעי הוא עורך־הדין צבי סער, לשעבר מנהיג קבוצה קיקיונית בשם „הדור החדש", שנכשלה בכמה מער־כות־בחירות. הוא הצטרף לפני כמה שנים לחרות, ועדיין לא מצא שם את דרכו. בדש רוצה, ביחד איתו, לבצע הפיכה של ממש בתנועה. ספק אם סער יוכל לעזור לו במשימה.

כהן זכה בכותרות בשבועות האח־רונים. הוא זכור כמו"ל של כתבי־עת פורנוגרפיים: השבועון בול, והירחון אדם, שאותו הוציא ביחד עם ג'ק אורנשטיין. אדם פשט את הרגל. חזי התפרסם כאשר הפיק, במערכת־הבחירות האחרונה, ביחד עם בדש, את מיבזק־החדשות — חומר־תעמולה ארסי של צעירי־חרות נגד מיפלגת־העבודה, שגם הליכוד הסתייג ממנו.

לא מכבר הגו השניים תוכנית כלכלית, שאותה מכרו למי שהיה סגן שר־האוצר, חיים קופמן.

אבל גולת־הכותרת של עלילות כהן, המקורב לחרות, היא הפקתו של עיתונו החדש, עיקר החדשות.

המינון הנכון

את הסיפור המרתק ביותר על כהן מגולל מי שהיה העורך של הגליון הראשון של עיקר החדשות. אבי לן לא יערוך את הגליון השני. הצעיר (25), סטודנט קצוץ־שיער, לא ישכח לעולם את החווייה העיתונאית הראשונה שהוא עבר.

סיפר לן ל„העולם הזה":

אל השבועון החדש הגעתי במיק־רה. לפני כחודשיים וחצי עניתי למודעת דרושים, שחיפשה סגן־עו־רך וכתב־תחקירן לשבועון. השארתי את מיספר הטלפון שלי, ושכחתי מהעניין. רק כחודש אחרי־כן — היה זה ביום השישי, ה־19 באפריל — התקשרו אליי וביקשו ממני לבוא לראיון. המישרד, ברחוב מונטי־פיורי 3 בתל־אביב, היה עדיין בתה־ליך של שיפוצים. הקירות נצבעו זה מקרוב. שטיחים מקיר לקיר כיסו את הריצפה.

שם הכרתי לראשונה את חזי, ממושקף, גבה־קומה, מכוער. אבל רב־קסם. ניכר עליו שהוא אוהב לדבר, שהוא מוקסם משטף־הדיבור של עצמו. הוא האיש העומד מאחורי הופעת עיקר החדשות, למרות ש־שמו אינו מוזכר בשבועון אף פעם אחת.

התפקיד שהוצע לי היה ריכוז־כתבים. ניתן לי להבין שמדובר בש־בועון חדש, שייצא בתפוצת־ענק של 100 אלף עותקים. יהיה זה עיתון פופולרי, מין יציר־כילאיים של העו־לם הזה, העיר, ידיעות אחרונות, לאשה ואפילו בול. בקיצור — סופרמרקט עיתונאי. „הסוד הוא המי־נון הנכון," אמר לי חזי בארשת של יודע־דבר.

שאלתי מי הם הממנים. חזי התחמק מתשובה באופן עיקבי. לט־ענתו. מדובר בשלושה מיפעלי־תעש־ייה ובנק גדול. הוא אמר שלשבועון יש אורך־נשימה של שנה, ללא מוד־עת־פירסומת אחת. אגב, בדיקה ש־אותו אורי פז, שנעצר במיאמי, הוא בן 44, ואילו אורי פז העורך איננו אפילו בן 40."

מאוחר יותר אף טען שבירורים שערך גילו שמדובר באורי פז אחר, בן־דוד של הד"ר. רק אחרי יומיים, כשמצאתי בדרך־מיקרה צילומי־מיס־מכים של אורי פז באחת המגירות שלו, שאימתו את העובדה שהוא בן 44, הודה כהן שאכן הישראלי שנעצר במיאמי הוא העורך המיועד.

חבילה של מזומנים

דכתבה הפותחת של עיקר החדשות, על אורי פז, נכתבה על־ידי חזי עצמו. הוא מצייר את הישראלי, שנעצר כחשוד בהברחת דולארים מזו־

עורך לפי מודעה

העורך של עיקר החדשות, אבי לן, (מימין) שנמלט אחרי הגיליון הרא־שון. לצידו הצלם ואדים בקר, שאף הוא עזב. שניהם לא קיבלו את שכרם.

נקמה במס־הכנסה

שער הגליון הראשון של עיקר החדשות, שבמרכזו טיפול שיטחי במס־הכנסה. לכהן ובדש יש חשבון אישי עם פקיד מס־הכנסה.

יפים לארצות הברית, כגאון תימהוני, ילד בנפשו, מוכשר כמו שד. הוא אף סיפר, באופן לא־משכנע, איך הפך פז לשותף בעל מניות־הנהלה בחברת עיתונות אקטואלית בע"מ, המוציאה לאור את השבועון.

כמה אנשים שהתקבלו לעבודה כשבועון החליטו לערוך בדיקה בר־שם־החברות כדי לגלות מי הם בעלי המניות הרשומים בחברה. התוצאה העלתה את שמם של ישראל כהן ואורי פז. מיהו ישראל כהן? לטענת חזי כהן, זה הוא עצמו. לדבריו, שמו המלא הוא ישראל יחזקאל כהן.

אבל מי הממנן? כל העיתונים נקבו בשמו של בדש. חזי הכחיש כל קשר. „בדש הוא חבר טוב," אמר לי. שניהם חברים ותיקים, כך הסביר. כהן הוא שבחר בשם פיקנטי למיפעל לסלטים ולנקניקים. הוא האחראי למינצע־הפירסום של מיפעל פיקנטי. כהן סיפר שהוא הגה את רעיון הביטוח לנקניק. בדש אוסף נקניקים פגומים של חברות מתחרות, נותן ללקוחות המספקים אותם נקניק בחינם, וכך הוא אוגר חומר מרשיע נגד יריביו.

במודעות הפירסומת של פיקנטי מופיע סקר של המכון הישראלי למחקר וייעוץ בשיווק. מכון זה דירג, כביכול, את הסיבות המביאות את לקוחות הנקניקים אל פיקנטי. כאשר ראיתי אצל חזי נייר־מיכתבים תואם של המכון הזה, הוא הודה שזה מכון שלו.

במעורבותו של בדש בעיתון קשה היה שלא להבחין. הוא התקשר טל־פונית פעמים רבות ביום, ואף ביקר במקום בתכיפות. כל העובדים ידעו: הנה בא הבוס.

בעמוד מס' 3 של עיקר החדשות

החליט להשיב מילחמה שערה בשבועון משלו, שהיה החימהוני, משה בדש וחזי כהן, הרוצים לכבוש את חרות

מופיעה סוללה נכבדה של שמות, ש־בעליהם אחראים, כביכול, להוצאת ה־עיתון. חלקם לא היו מעולם. מופיע שם שמו של רובי קסם, המפיק. רובי קסם הוא עיברות שמו של ראבאח קאסם, שמו של פועל ערבי שעבד במשך ימים אחדים במישרד.

השם שלי מופיע בעורך. כשחזי הציע לי את התפקיד, חשבתי שהוא מתלוצץ. אבל הוא היה רציני. דרשתי ממנו מכתב חתום מטעם החברה, שיב־טיח אותי מפני תביעות־דיבה אפש־ריות. הדבר הובטח לי, אך עד היום לא קיבלתי מיכתב כזה.

התפקיד שביצעתי בפועל היה שיכ־תוב וריכוז כתבים. כהן עצמו היה אחראי לבחירת החומר ולעימודו. חלק מהחומר אף נכתב על־ידו. את העיתון עשו ארבעה אנשים. חזי, הגרפיקאית אורית אבישר, הקלדנית מלי ציון ואני. במשך שלושה שבועות עבדנו יותר מ־16 שעות ביום.

לא במיקרה היו טעויות־הגהה רבות בגיליון זה. כי פשוט לא היתה הגהה. חזי תמיד אמר שכבר מחר מגיע המגיה. אף מגיה אחד לא בא, וגם לא צילצל. גם מנהל־חשבונות לא בא. כבר בימים ה־ראשונים לעבודתי הבטיח כהן ש„מחר יהיה פה מנהל חשבונות", לצורך הס־דרת ענייני־הכספים של העובדים. אבל לא דובים ולא יער.

בכלל, כל עיסקי־הכספים התנהלו בצורה משונה במישרד. כשאנשים דרשו מיקדמות או החזר־הוצאות, הם נדחו אינספור פעמים בלך ושוב. לבסוף תקועה במכס, משום שהיא ממוענת לפז.

לנקר את העיניים

חלק **מהחומר** המערכתי פוברק במערכת. את התשבץ הוא הכין בעצמו, תוך דקות ספורות. כך גם ההורוסקופ. וכך גם מדור־הבישול, ממיטבחה של מירי ברכמן. זו כלל אינה יצור אנושי, אלא הכלבה שלי. התפ־ריטים שוכתבו מחוברת־מתכונים של זיפ, בהבדל אחד: הזיפ הוחלף במיץ־תפוזים טבעי.

מדור הסכסולוגיה שוכתב מחומר שהופיע בזמנו בבול. לפי חזי, „בכל עיתון צריך שיהיה חמישה אחזו בול." עמוד שלם הוקדש לסיפורו של עיוור. הטכסט, שאמור להיות וידוי אותנטי, מיסמך מרגש, הוא למעשה פיברוק שנכתב על־ידי חזי. שורות אופייניות לחזי: „הייתי נותן שתי ידיים, שתי רגליים. ואתה יודע מה עוד — העיקר לדעת מה זה לראות."

הערתי לו שיש למנוע את האפש־רות שהטכסט המופרך ייוחס לסטו־דנט המצולם. אבל זה בדיוק מה שחזי רצה. סיפור חזק, מזעזע. העיוור לא אמר שום דבר מזעזע. חזי אמר, ספק ברצינות, ספק בצחוק: „גם אם הוא לא היה עיוור, היה צריך לנקר לו את שתי העיניים. אם זה כל מה שהוא מסוגל להגיר."

את החומר על העיוור הביאה אחת בגוש־דן, דעואל בר־יוסף. הכיתוב אומר: „פחד ומעצר במס־ההכנסה," וכותרת בסימן־שאלה: „מי יפיל את נייגר?"

לא במיקרה הופיע הסיפור בשער. חזי סיפר לי סיפור שנשמע מדהים, אם לא דמיוני. לטענתו, נציב המס, רב נייגר, הוא אדם מושחת. „מין ידלין שני." הוא הפעיל, לדבריו, מישרד־חקירות נגד נייגר, וגילה שלנציב יש מיפעל לנקניק, המופעל באמצעות אחיו. לכן מפעיל נייגר את שילטונות־המס נגד מתחרים. באמצעות בר־יוסף הוא פועל נגד פיקנטי.

גיליתי שיש לחזי מקורות במס־ההכנסה. יום אחרי פירסום העיתון אמר לי שקיבל ידיעה בטלפון שביקורת של מס־ההכנסה נמצאת בדרך אל המערכת. בתור עורך הייתי צפוי להיחקר. הוא יעץ לי לנהוג בתקיפות, ולומר שיש לי חיסיון עיתונאי.

גם על שאלה פשוטה כמו „איפה אתה גר?" היו לו אלף תשובות. לכתבת אחת אמר שהוא מתגורר בראשון־לציון. לכתב אחר אמר שהוא גר בנתניה. לי אמר שיש לו וילה יפה בהרצליה. אבל כרגע היא מושכרת, והוא מתגורר ברמת־גן.

לפעמים היה נדמה לי שנטשטש אצלו הקו בין דימיון ומציאות. כך, למשל, היה בכוונתו לכתוב בפתיח של השבועון החדש שהעיתון יהיה בית־הספר הגדול ביותר בישראל לעיתונאות. אנשים ילמדו בבוקר ויעבדו בלילה, ויקבלו שכר תמורת עבודתם. בהזדמנות אחרת אמר לי שהוא יבקש רישיון להקמת תחנת־רדיו.

ברגע האחרון התברר שהשם הזמני, עיקר החדשות. הפך לקבוע. אז גם התבקשה הגרפיקאית לתקן בשער שמופצים לא 100 אלף עותקים, אלא רק 50 אלף.

הוא ביקש ממני שלא אשכח להזכיר לו לכתוב מילה טובה על שר־הפנים, יצחק פרץ מש"ס; כי ממנו מקבלים רישיון לעיתון.

הז'אקט על הכיסא

ביום **שלישי** שעבר הגיע לסיומו הרומן הקצר שלי איתו. השכר שהוא הציע לי עבור 16 שעות־עבודה ביום נראה לי מגוחך. הוא הסביר שהתקציב שלו מוגבל, והציע לי „לחרוק שיניים ולהמשיך, כי בחודש הבא זה יכול להיות כפול." ויתרתי על הכבוד.

הוא זימן אנשים ליום שישי למישרד, לשם קבלת הכספים. כשהגעתי למקום בשעה 10 בבוקר, אותנו, ושיטפל בי כמו שהוא יודע. הלכתי. למי שנשאר שם אמר שלא יזמין מישטרה, אבל את שכרי יתן לי אחרי שש שנים, וגם זאת רק אחרי שאפנה לבית דין לעבודה.

ביום ראשון בבוקר שבתי לשם. אבל כסף לא קיבלתי.

עד כאן דבריו של לן.

לצלם המערכת, ואדים בקר, שאף הוא ברח מחזי כהן, סיפור די דומה. בקר הובא לעבודה על־ידי לן. הוא התבקש למלא טופס שאלון קבלה לעבודה בן ארבעה עמודים, כמו כל האחרים. בטופס התבקש ואדים לגלות את מיספרו האישי בצה"ל, היחידה שבה שירת בסדיר והיכן הוא משרת במילואים, מהו הפרופיל הצבאי שלו, לציין שלושה ממליצים אישיים, מקומות־עבודה קודמים, קורות חיים, האם היה מסובך עם החוק בעבר, וסוג הרכב שברשותו. הכותרת לשאלון היתה „סודי".

בקר גם התלווה למישטרה שבאה לעצור אותו, אחרי שצילם בכניסה למישרדי מס־ההכנסה ברמת־גן.

מספר בקר:

הוא שלח צלם אחר לצלם את בדש, המיפעל שלו, המישפחה והילדים. הוא סיפר לי שאת התמונה של רעואל השיג אחרי שלושה צלמים. שחיכו לו בשלוש פינות של הבניין כדי לצלם אותו.

חזי ביקש ממני שאצלם בבוקר את כל מי שנכנס למישרדי פקיד־השומה ברמת־גן. הוא לא הסביר לי למה. מישהו קרא למישטרה, ובאו ועצרו אותי. אחרי ששוחררתי ביקש חזי את התמונות, ואמר שהאנשים שלו במס־ההכנסה יזהו את כל מי שצלמתי.

ביום הראשון לעבודתי הבטיח לי תעודת־עיתונאי. עד היום לא אני ולא מישהו אחר קיבלו. פיתחתי את הסרטים בבית. הוא הבטיח ניירות להדפסת תמונות, ורק אחרי לחצים שלח את אחיו רונן, שהביא לי את הנייר. הוא הבטיח שתהיה פירסומת גדולה לעיתון, פוסטר־מדיה, ושמי שיקנה את עיקר החדשות יקבל עיתון־ערב חינם. כששאלנו איך יצא העיתון בקול דממה דקה, הסביר שהיו פשלות, ולכן אין טעם לעשות לעיתון הרבה פירסומות. לגבי מודעות־פירסומת הסביר שרק אחרי החודש הרביעי הוא יפרסם מודעות בעיתון שלו.

בכל פעם שהיה עוזב את הבניין היה משאיר על הכיסא את הז'אקט שלו, כדי שיחשבו שהוא במישרד, אבל בחדר אחר.

עד כאן דיברי בקר.

סרן בחיל האספקה

באחרונה **נחשף** הגיבור הראשי של „הקשר", בדש, לעיתונות.

(המשך בעמוד 42)

היתה מגיעה ממקור בלתי־מזוהה חבי־לה של מזומנים.

חזי הבטיח שהעניין יוסדר במהרה. לטענתו נוצרת בעייה, כי אורי פז פתח חשבון־בנק על שם החברה, ועתה אין אפשרות למשוך את הכספים, שכן בבנק יש דוגמת חתימה של פז בלבד. חזי גם הבטיח שמכונת־צילום משוכללת עומדת להגיע למישרד. משוו בוששה לבוא. הסביר שהיא נאווה מירן. היא באה לשיחה איתו, וסיפרה שהיא כותבת בביטאון לעיוו־רים. הוא התלהב. הפך אותה בהבל־פה לחברת־מערכת.

מילה טובה על פרץ

דתמונה **המופיעה** בשער ה־שבועון היא של פקיד־השומה היה המישרד נעול. המנקה אמר לי שכהן והמזכירה נמצאים. וכנראה יצאו לכמה דקות. המנקה פתח לי את המישרד באמצעות המפתחות שבידיו.

למישרד באו שיבעה אנשים שהוא הבטיח להם כסף. חזי הופיע כעבור שלוש שעות. הביטחון העצמי שלו נעלם. הוא טען שהמזכירה התקשרה אלינו כדי להודיע שהמישרד סגור. הוא איים להזמין מישטרה כדי לעצור

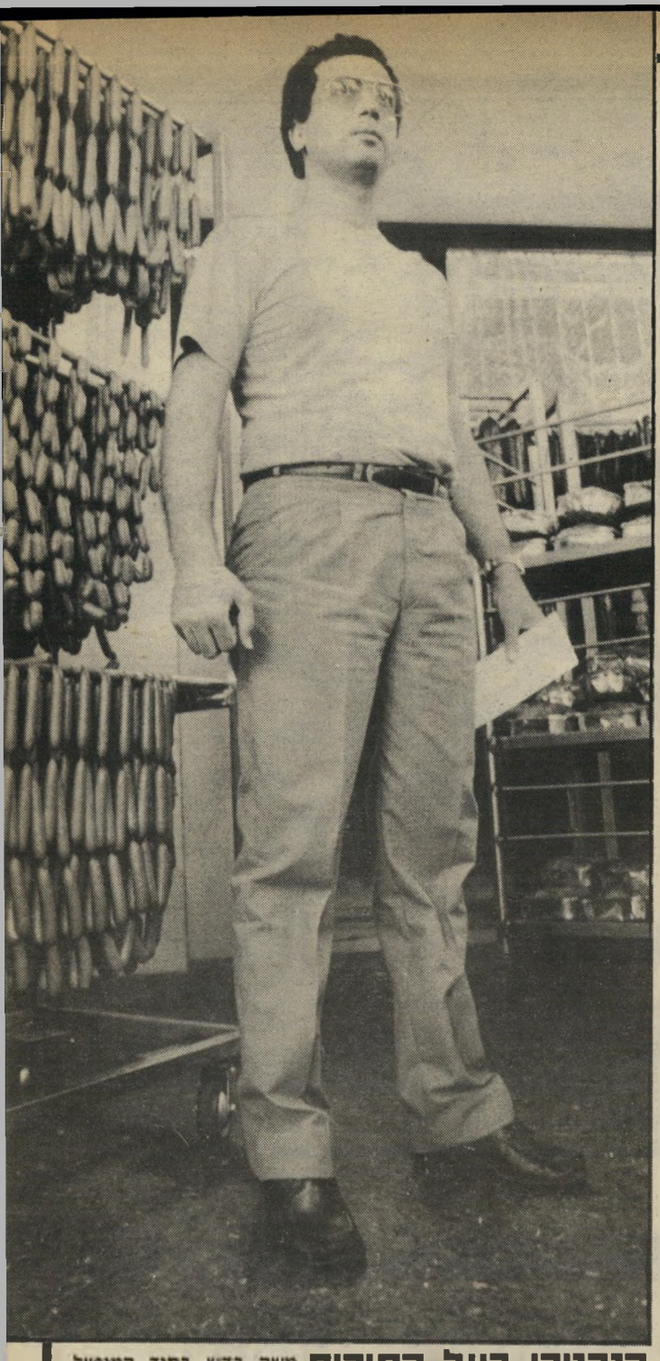

הנקניק בעל החיקים

משה בדש בתוך המיפעל שלו בבני־ברק. בדש התקין במיפעל טלוויזיה במעגל־סגור ומחדרו הוא שולט כל הזמן בכל עובדיו.

שוויץ ורושם בניין **מיפעל** פיקנטי **בבני־ברק, אליו נוהרים רבים לרכוש נקניקים. בדש, בעל המיפעל, מע־ריך את שוויו ב־24 מיליון דולר. יריביו מעריכים אותו בהרבה פחות.**

בנקניק אין חוכמות: מדינה שלמה שברת ל-פיקנטי. זה אומר איכות.

ציטוטים מובחרים

מודעת הפירסו־מת של בדש, ש־מופיעה בעיתונים. יש בה אחיזת־עיניים משום שהמי־דע שמוזכר בה, כאובייקטיבי לחלוטין, אינו מדוייק. רק קריאה מדוקדקת של המיסמכים, שמהם נלקחו הציטוטים, מלמדת שאין קשר בין המקור והמודעה.

למחזיקי ישראכרט
חייג עכשיו, 03-287651
למסירת מודעות לוח, מודעות
מסגרת ומודעות משפחתיות
בשעות 8.30 – 17.00

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים),
תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת־גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך

שולה
השתלת ציפורניים מלאכותיות
בשיטה אמריקאית — בידיים
וגם ברגליים וכן השתלת ריסים.
תל־אביב, המלך ג'ורג' 89
טל. 284919—295318

תן
טרמפ
לחייל

מזל טוב = נולד לכם בן
מסיבות ברית וחתונות
המוצלחות ביותר
בבית הרופא
עם הגן היפה
תל־אביב, רחוב הפטמן 1
המשרד פתוח: בשעות 10-13; 17-19
טלפונים: 722314, 298772, 9223244

הלב שלך שווה בדיקה!
בן 35+
הלחם בחשש המנקר,
בוא עוד היום לאיבחון מוקדם
השקט הנפשי שלך
שווה את זה.
הבדיקה כוללת:
בדיקת קרדיולוג, א.ק.ג.
א.ק.ג. במאמץ (ארגומטריה),
בדיקות מעבדה.
מכון לבריאות הלב
בית הרופאים, דיזנגוף 18 פינת פרישמן תל־אביב
טלפונים: 03-221227, 03-244294
ארלנות יועצים לפרסום

כדורצח והקוף האנושי

מדוע נוהרים המונים למיגרש־הכדורגל? מדוע הם משתוללים שם? מדוע הם מוכנים לרצוח?

את אחת התשובות על כך נתן קונראד לורנץ בסיפור על התוקפנות. לורנץ, חתן פרס־נובל, נמנה עם מייסדי מדע האתולוגיה, הדן בהתנהגותם של בעלי־החיים, וביניהם שבט הקופים הקרויים בני־אדם.

תאצ'ר

לדברי לורנץ וחסידיו, האדם הוא בעל־חיים תוקפני. התוקפנות טבועה בטבע מהותו, והיא חלק ממורשתו הביולוגית בת מיליוני השנים. התוקפנות האנושית קשורה בצייווי הטריטוריאלי — שייכותו של האדם לשבט החולש על מרחב מסויים. הקרוי מולדת.

התוקפנות האנושית מולידה מלחמות בין שבטי־אדם, הקרויים כיום אומות. אומות יוצאות למילחמה כדי להרחיב את מרחב־המחייה שלהן, או כדי להגן עליו.

לורנץ מאמין כי אי־אפשר לעקור את התוקפנות מלב האדם. אך אפשר למצוא לה פורקן בלתי־מזיק, פורקן כזה הוא הספורט.

כלומר, לפי לורנץ הספורט הוא תחליף למילחמה, מעין מילחמה בלתי־מזיקה. ואכן, יש לכך סימנים מובהקים. למשל: הקשר בין הספורט ובין הציווי הטריטוריאלי. אגודות־ספורט קשורות במרחב — עיר, חבל־ארץ, מדינה. ההתלהבות המסוכנת ביותר נוצרת במישחקים בינלאומיים, כאשר הצופים מזדהים לא רק עם הקבוצה „שלהם" אלא גם עם הדגל הלאומי, האומה והמדינה.

מי שראה בטלוויזיה את האנגלי השיכור, המנופף את הדגל מעל ראשו של פסל בכיכר בבריסל, יודע למה הדברים מתכוונים.

כך קל להבין מדוע הופך הכדורגל בנקל כדורצח. אלפי האנגלים והאיטלקים שנהרו לבריסל לא באו לחזות במישחק־כדורגל. הם יכלו לעשות זאת ביתר נוחיות בסלון של ביתם, מול מכשיר־הטלוויזיה, בעזרת בירה ופיצוחים. הם באו לבריסל כדי להילחם. כדי להושיט יד־אחים לקבוצתם ולעזור לה לגבור על האוייב השנוא והנתעב. הם התכוונו לעשות זאת בצעקות ובתרועות־חצוצרות, ועברו בנקל לאמצעים אחרים. היתה דרושה לכך רק פרובוקציה קטנטנה, אמיתית או מדומה.

להבנת התהליך עוור גם ענף אחר של הפסיכולוגיה — הפסיכולוגיה של ההמון. אחד מייסדי ענף זה היה קוסטאב לה־בון הצרפתי. כבר לפני מאה שנה הירהר לה־בון, רופא וסוציולוג, על התהליך המוזר ההופך ציבור להמון.

ציבור מורכב מבני־אדם, מפרטים בעלי מחשבה עצמאית, פחות או יותר. ההמון הוא מיפלצת. בהמון משתחרר האדם מישותו העצמאית, העלובה בעיניו, והופך בשימחה חלק של ישות חדשה, אדירה ושופעת־כוח. השולטת בו לגמרי. הפאניקה יוצרת המון, וגם ההתלהבות. היטלר ומוסוליני פנו אל ההמון, וכך עשו חסי־דיהם בכל הארצות.

בבריסל פעל ההמון. ההתלהבות המילחמתית של חסידי הקבוצות הלאומיות הפכה אותם למיפלצות משולהבות — מיפלצת בריטית ומיפלצת איטלקית.

IT'S NOT BEING DONE

לא הסתרתי מעולם שאני אנגלופיל. אני אוהב את התרבות האנגלית, את סיגנון־החיים הבריטי.

איך מרגיש אנגלופיל אחרי בריסל?

זה תלוי בטיב האנגלופיליה. אם היתה זאת אהבה עיוורת, או חיבה שראתה את הבריטים כמו שהם.

התכונה היסודית של אורח־החיים הבריטי היא, לדעתי, ההתחשבות בזולת. הפגיעה ברגשות הזולת, בפרטיותו, היא גדול החטאים. כדי להבטיח זאת נוצרה מערכת גדולה ומסועפת של כללים ונוהלים, שיש לשמור עליהם בכל המצבים. החוק שולט בכל. האלימות פסולה לחלוטין.

מי שמכיר את האנגלים, ובעיקר מה שנקרא אצלם „המעמדות הנמוכים", יודע שזהו עם אלים מטיבעו. מתחת לפני הקרקע זהו עם תוקפני, חובב־מילחמה. הרבה אויבים, מימי קרם ועד ימי היטלר, למדו במאוחר שהוטעו על־ידי המראה החיצוני של עם עדין ומעודן, GENTLE MEN.

מה פשר הסתירה הזאת?

לדעתי יש קשר הגיוני בין הדברים. דווקא מפני שהאנגלים הם ביסודם עם פראי ואלים, נוצרה המערכת הנוקשה של התרבות האנגלית, המחייבת את כל האנגלים לשמור על כללים ברורים ומושרשים של חברה מתורבתת. כללים אלה מחייבים באנגליה יותר מאשר באיטליה — אולי מפני שאינם דרושים כל־כך באיטליה.

כל תרבות אנושית היא קליפה דקה מאוד, המכסה תהומות של יצרים פרימיטיביים. כשם שהקליפה הדקה של כדור־הארץ מכסה את הפנים הלוהט והמומס. כל מי שהיה במצב קרבי במילחמה יודע באיזו קלות נעלמת קליפה רקיקה זו, ואיך נקרא דרור ליצרים האפלים של החיה האנושית. ככל שיצרים אלה חזקים יותר, כן דרושה קליפה עבה יותר. והקליפה התרבותית הבריטית היא בוודאי. מן העבות ביותר. לכן היא מושכת כל־כך.

המילחמה מתירה לחיה האנושית לפרוק מעליה את קליפת־התרבות, ולהיכנע ליצרים ולדחפים של האדם הקדמון ואבותיו הביולוגיים. נראה שגם הכדורגל יוצר היתר כזה. הבריטים שהתגלו במיגרש של בריסל היו אותם הבריטים שעמדו בווטרלו מול תותחי נפוליון, ובלונדון מול הבליץ של היטלר. בשאר ימות השנה הם אנשים עדינים, היורעים בדיוק איך להתנהג.

את הצד השני של המטבע הבריטי הציגה ממשלת־תאצ'ר, כאשר הכריזה מייד על אשמת בריטניה והקימה קרן לתשלום פיצויים. במצב דומה היתה ממשלתנו מכחישה כל אשמה וקובעת שכל מאשימינו הם אנטי־שמים. ואשר לתשלום פיצויים — יתכן שהיינו נאותים אחרי שנה להיכנס למשא־ומתן, תוך שלילת כל אפשרות של בוררות, ומושכים אותו עד בוש.

ככה זה. עם עם ותכונותיו.

מירווח בין השורות

אחת התופעות הגורמות למרה לאומית שחורה היא הרוח הנורפת ממרורי המיכתבים־למערכת בעיתונים המונעים, ומתוכניות־השאלות בתחנות הרדיו.

מזה שנים שולטת בכל המרורים האלה הלאומנות הגזענית הפרימיטיבית ביותר. במרורי־המיכתבים יש תישפוכת מתמדת של מים דלוחים, הנראים כאילו עלו מן הביבים. כאשר ניתן למאזיני־הרדיו להשמיע את דעתם בצורה כלשהי, עוברת שם הגזענות על גדותיה.

המסקנה הפסימית, שרבים וטובים הגיעו אליה מזמן: אין מה לעשות. זה אבוד. רק בשיכבה הדקה של האנשים הטובים (קרי: אנחנו) עוד נותרו שרידים של לאומיות שפויה והומאנית. אך המוני העם שטופים בזימת הגזענות ללא־תקנה. קול העם בקול שדי, ושדי הוא, כנראה, אל לאומני וגזעני.

מעולם לא האמנתי בזה. לדעתי זוהי פסימיות נוחה, המאפשרת לבעליה לערוק משדה־הקרב ולפטור את עצמם מכל אחריות, באמתלה המשכנעת שבמילא אין עוד מה לעשות. זה אבוד.

עכשיו התפרסם מיסמך מרתק. בזכותו של העיתונאי נדב שרגאי התפרסם עלון פנימי של תנועת „כך", בשם הדרך לניצחון, ובו הנחיות מפורטות כיצד לנהל את המאבק להשלטת הגזענות במדינה.

השיטות המפורטות במיסמך אינן חדשניות ביותר. הן תוארו בהרחבה בכתביו של יוזף גבלס, מי שהיה מנהל־המחזז של המיפלגה הנאצית בברלין, ולאחר מכן שר־התעמולה של הרייך השלישי. מאיר כהנא, שהיה בשעתו חבר של אירגון ניאו־נאצי ואנטי־שמי בארצות־הברית (כביכול כסוכן הבולשת), למד את הספרים האלה היטב. כך העיד בעצמו.

אחת ההנחיות המעניינות ביותר במיסמך אומרת: „פעם בשבוע יכתוב כל פעיל ‚כך' מיכתב למערכת. אין להזדהות במיכתב כפעיל או חבר ‚כך', אלא להסתפק בהגדרה ‚אזרח', במידה ותוכן המיכתב דורש... יש לקשור זאת תמיד עם אירוע אקטואלי. המיכתב צריך להיות קצר, כתוב ברור, כאשר יש מירווח גדול בין השורות... יש מיספר תוכניות־דיו שבהם מאוזנים מתקשרים לאולפן, כגון בינינו לבין עצמנו, חבר מאותו כוכב וכו'. יש לנצל תוכניות אלה... אין לומר למפיקים שהכוונה לדבר על ‚כך', אלא לתת נושא חברתי או כלכלי... אין לגלות באף אחת מהתוכניות את השם האמיתי."

משמע: רימו את הציבור כולו במשך שנים. המיכתבים הלאומניים והפניות לרדיו הם מאורגנים ומפוברקים, לפי שיטה ניאו־נאצית מובהקת. הדבר נעשה כדי ליצור את הרושם שהנה כהנא משתלט על המדינה — רושם שכמה אנשים טובים משרתים אותו בעל כורחם.

מנהיג פאשיסטי צריך להיראות מצליח. לעולם אסור לו להיראות מפסיד. זהו עיקרון נאצי ישן, המבוסס לא רק על הכלל ש„שום דבר אינו מצליח כמו ההצלחה", אלא גם על הצורך להעניק לפיהרר הילה של אדם עליון, שניצחונו כלתי־נמנע.

הנה כי כן, כשתשמע בפעם הבאה ברדיו את דעתו של מאזין תמים, המטיף לגירוש הערבים לפני שהם יגרשו אותנו, וכשתקרא מיכתב־למערכת החושף התעללות מינית של ערבים ביהודיות, מותר לך לצחוק. זה נולד בסניף של ‚כך', לפי הנחיות החוברת — הקובעת, בין השאר, נושאים אלה.

אגב, מדוע מלמד כהנא את חסידיו להקפיד על מירווח גדול בין השורות? פשוט מאוד: הוא מניח כי עורכי המדורים של המיכתבים־למערכת הם עצלנים. חומר עיתונאי נכתב תמיד במירווח גדול בין השורות, כדי לאפשר לעורכי־הכיתוב לתקן ולשפץ את הסיגנון. כהנא מניח, בצדק, כי רוב העורכים יעדיפו מיכתב, שניתן לערוך אותו בקלות ולהורידו לדפוס כמו שהוא, על פני מיכתב שיש צורך בהעתקתו.

מטורף, מטורף, מטורף

הנה צרור ידיעות, שמצאו השבוע חן בעיני:

בכפר האוקראיני סאראז'נצי התגלה אדם שהסתתר במתבן במשך 41 שנים, ולא יצא משם בכל הזמן הזה אלא פעם אחת — באישון לילה. האיש, פאוול נאברוצקי, נפל במילחמת־העולם בשבי הגרמנים אחרי יום אחד של לחימה. הגרמנים החזירו אותו לכפרו, כחלק מן המאמץ שלהם לרכוש את לב האוקראינים. שונאי הרוסים. כשחזר הצבא הסובייטי לכפר, חשש האיש (די בצדק) שיכולע לו, ועל כן הסתתר במתבן. אשתו הגישה לו אוכל, שלוש פעמים ביום, דרך חור בקיר. עכשיו, אחרי 41 שנים, היא מתה — וכך גילו השכנים את האיש.

בתל־אביב הטריד צעיר בשם שלום חדאד מכפר־סבא סטודנטים, שהחתימו על עצומה נגד שיחרור עצורי הטרור היהודי. בגבור המהומה באה ניידת והשוטרים עצרו את חדאד. אחד המחתימים ניגש אל השוטרים וביקש לשחרר את האיש, מפני שרק צרח ולא היכה. חדאד שוחרר וחזר מייד לצרוח.

השר אברהם שריר: „שיעון החול של ממשלת האחדות הלאומית מתקתק." (מעניין איזה מין קול זה.)

רופא מרדים בבית־חולים באשקלון סירב להרדים תינוק ערבי בן חודשיים, לצורך ניתוח לתיקון פוזילה. לדבריו שמע את האם אומרת „הלוואי שיתקנו את הראייה שלך, כך שתוכל לקלוע טוב כשתזרוק אבנים על היהודים, כשתהיה גדול." המרדים סירב לעזור לניתוח, בטענה שזה מסכן את ביטחונו בעתיד.

המראיין האינטליגנטי

הכי־הכי אני אוהב בטלוויזיה את המראיין האינטליגנטי.

אני רואה אותו כמעט בכל ערב. יש לו פנים רבות ושמות שונים. אבל זה תמיד אותו האיש.

קל להכיר אותו. הוא מראיין מישהו. המרואיין מדבר. דברים לעניין או שלא לעניין. המצלמה מתמקדת בו. לפתע פיתאום, בקפיצה דרמאתית, נוטשת המצלמה את פני המרואיין, ונוחתת על פניו של המראיין. זהו.

המראיין אינו אומר דבר. עיניים הכחולות או החומות נעוצות במרואיין. הוא מקשיב בדריכות מוקסמת לדברי המרואיין. מדי פעם הוא מהנהן. כל שריר בפניו אומר: ראו אותי! אני אינטליגנטי! אני חכם!

מראיינים אחרים, פשוטי עם הטלוויזיה, מסתפקים בהצגת השאלות. לפעמים רואים קצה־קצה של עורפם. לרוב אין רואים אותם כלל.

לא כן המראיין האינטליגנטי. הוא ממלא את המירקע בכל הראיון. הוא רומז לך שאומנם גם המרואיין אינו בלתי־חשוב. אך שגיבור האירוע זה הוא, המראיין האינטליגנטי.

הצופה יכול לתמוה כיצד זה קורה שהמצלמה, העומדת לאורך כל הראיון מאחורי המראיין כדי לצלם את המרואיין, עומדת לפתע מאחורי המרואיין ומצלמת את המראיין. ההסבר הוא פשוט: המראיין הצטלם אחרי תום הראיון. כאשר הוא תלה את מבטו החכם במרואיין והינהן בראשו בהסכמה אינטליגנטית. המרואיין לא דיבר כלל. אמרו לו באריבות: „אנא, שב רגע בשקט. דרושים לנו כמה צילומים של המראיין."

זהו נוהל שיגרתי. עושים זאת למען הזהירות. אם קרתה תקלה בעת צילום הראיון, או אם צולם המרואיין במשך כמה שניות בצורה בלתי־נאה, יש אפשרות להכניס צילומים מאוחרים אלה במקום הקטע הפסול. הם מהווים מעין רזרווה.

אך המראיין האינטליגנטי אינו מסתפק בכך. הוא יודע שהמוני־בית־ישראל רוצים לראות דווקא אותו. הוא מאמין שלא יהיה תוקף לדברי המרואיין, אם לא ייראה על המירקע ההינהון של המראיין.

ראיתי לא־פעם את אותו המראיין האינטליגנטי גם באנגליה. בצרפת ובארצות־הברית. אך אולי היו אלה אחיו התאומים.

שאלה לעשירים

רם עברון ריאיין את משולם ריקליס (הפעם בצבע בלונדי) ואת אשתו הקטנה והממולחת, פיה זאדורה.

ריקליס התגלה בכל הדרו כיהודי אמיתי. העושה הון־עתק בעיסקי־אוויר בכורסה, והמשקיע חלק ממנו בעידוד הימין הלאומני הקיצוני ביותר בישראל.

ריקליס

החל באריאל שרון וכלה בגרעינים ממנו. כי ריקליס הוא — כפי שהוא מודה בעצמו — פטריוט ישראלי מופלג.

בדברי־ההקדמה הביוגראפיים הזכיר עברון שריקליס נסע מהארץ לארצות־הברית ב־1947, וחי מאז שם.

בחלל ריחפה שאלה גדולה, שממש זעקה להישאל: מר ריקליס היקר, איך זה קרה שפטריוט מופלג כמוך לא חזר לארץ ב־1948, כאשר כל חבריך וידידיך ובני־גילך עמדו על נפשם במילחמה ארוכה ואכזרית, שבה נפלו רבים מהם?

רם עברון לא שאל. כאשר אדם הוא כל־כך עשיר כמו משולם ריקליס, אין שואלים אותו שאלות כאלה.

אנשים

מי הוא יהודי בשטחים הכבושים, מי הוא רומני במלון־יוקרה תל־אביבי ומי הם הבלגים בכנסת

■ את הברקת־השבוע השמי־עה עורכת־הדין **סליאה אלבק**, מנהלת המחלקה האזרחית ב־פרקליטות המדינה, העוסקת ב־מישרד־המישפטים בענייני הש־טחים הכבושים, בהרצאה לפני עורכי־דין בתל־אביב: „בשטחים (הכבושים) נוהגים לפי ההלכה: יהודי הוא מי שיש לו אב יהודי ואם־16." האימרה הומצאה במ־קורה על־ידי **יהושע סובול**.

■ מזל־ביש פקד בשבוע שעבר את חבר־הכנסת **אהרון אבו־חצירא**. הוא שיחרר את נהגו הצמוד לפני שהסתיימה ישיבת־הכנסת באותו יום, והיה בכוונתו לנסוע לביתו לטקס־האירוסין של אחייניתו, כטרם־פיסט של חבר־הכנסת **מאיר שיטרית** מיבנה. בעוד השניים עושים דרכם לכיוון היציאה מהכנסת, נזכר אבו־חצירא שהוא

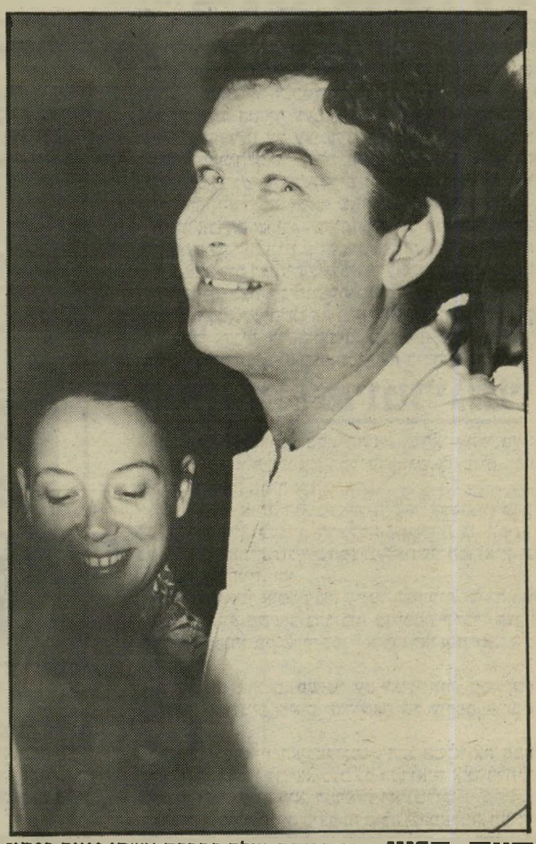

חיים רמון חבר־הכנסת, צולם בחברת אשתו פנינה בפתי־חת מיסעדה חדשה בתל־אביב. רמון, שהוא ידידו של בעל המקום, לא רצה להצטלם כשהוא אוכל. חיכה בסבלנות עד שהצלמים יעזבו אותו, ואז הוא התפנה לאכול.

אמור לנאום מקץ כמה דקות במליאה. הוא ביקש משיטרית להמתין כמה שניות כדי שימחק את שמו מרשימת־הנואמים. ב־עוד הוא עושה דרכו לדוכן־הנו־אמים במליאה, כשכוונתו נחושה — למחוק את שמו — שמע אבו־חצירא את היושב־ראש מכ־ריז: „רשות־הדיבור לחבר־הכנ־סת אהרון אבו־חצירא." בלית־ברירה התחיל אבו־חצירא לנ־אום. שיטרית, שהמתין בקוצר־רוח ליד הפתח, שמע להפתעתו את אבו־חצירא נואם, והבין ש־הלה ודאי התחרט והחליט ל־הישאר וללון בירושלים. ראש־מועצת יבנה נסע לביתו והותיר את מנהיג תמ"י אובד־עצות. לב־סוף תפס אבו־חצירא טרמפ עם שר־החלקאות **אריה** („אריק") **נחמקין**.

■ גסויות בכנסת־ישראל? ב־יום הרביעי נאמה חברת־הכנסת **שולמית אלוני** במליאת־ה־כנסת. מכיוון שסדר־היום היה ארוך ביותר, האיץ בה היושב־ראש, **מאיר בהן־אבידוב**: „תגמרי כברי." „אני גומרת, אני גומרת, אינך מרגיש?" השיבה אלוני לצחוקם של הנוכחים.

סוף־שבוע חרדי בקיסריה

שמירא

● היכן ישוכנו אורחי **התנועה של שמואל־בני־ימין שמירא**, בנו של חבר־הכנסת **אברהם ש־סירא**, הפוקדים את הארץ לרגל המאורע?

לראשונה בתולדות ה־מלונאות הישראלית נסגר מלון שלם, בעל חמישה כוכבים, כדי שלא לערבב חרדים וחילונים. מלון דן־קיסריה ייסגר בסוף השבוע לפני עמך ויארח ב־110 חדריו את כל הכבודה ה־מגיעה לחתונת־השנה, עשר־י־העולם היהודי־חרדי. לצורך המיבצע הובאו במיוחד כלים חדשים ומזון כשר.

לאורחים רגילים מחיר החדר במלון היוקרתי הוא 95 דולארים ללילה.

קנדיל פה, קנדיל שם

שוחל

● **עבד־אל־האדי קנ־דיל**, שר־הנפט המצרי, היה אורחו של שר־האנרגיה **משה שחל**, ומכיוון שהמ־ארח אינו מתנזר מאלכוהול, התקשורת, וכה גם האורח מההפקר. כיאה לטעמו ה־יוקרתי של המארח, שוכן קנדיל בסוויטה רחבת־ידיים, בקומה ה־17 של מלון הילטון בתל־אביב. קנדיל, שהוא אלגנטי בלבושו לא פחות משחל, כימעט וגרם להתאסלמות בלישכת שר־האנרגיה הישראלי. הסיבה — בעיקבות חודש הרמא־דאן, החל עתה, נמנע קנדיל מלהכניס דבר משקה או מזון לפיו במשך ימי־הבי־קור. מארחיו נאלצו להזי־רהות עימו ולצום מדי יום, עד רדת החשיכה, כדי שלא להביכו.

בערבים, לעומת זאת, ערכו למען האורח השתו־ללות גסטרונומית. בערבו של היום השני סער קנדיל בהילטון־ירושלים. בחברתם של שחל, **יצחק שמיר** ממלא־מקום ראש־הממשלה, **יוסף בראל** מנהל הטלוויזיה וחברי־כנסת שונים **כעבד־אל־האב דראושה** ו**אליהו בן־אלישר**. כולם התפעלו במיוחד מהרוטב שליווה את הבשרים.

אחר הסועדים באותה ארוחה, **אבישי אמזר** דובר מישרד־האנרגיה, לא נהנה ממנה במיוחד. הוא נאלץ להתרוצץ בין מנה למנה. הסיבה: באותו ערב ממש הועלו מחירי־הדלק, ואמיר נאלץ לעסוק בהודעות לעיתונות בנושא הכאוב.

בערב למחרת היה קנדיל אורחו של מיופה־הכוח המצרי, **מר־חמד בסיוני**. בעיקבות הרמאדאן, הופרדו, בתחילתו של הערב, הגברים מהנשים. בהמשך הערב לא עמדו שני הצדדים בפיתוי והתערבבו. בערב נכחו **מיכל ויצחק מודעי**, **שרה** (עליה מעידים מכריה שהיא „צנועה, חייכנית וסימפטית") ומשה שחל. **עזר וייצמן** הגיע עם **ראומה**, כרגיל באיחור, והתלונן: „גו, תמיד משאירים אותי בסוף, לבד..."

קנדיל ביקר גם בחנות תקליטים. זאת היתה מישאלתו המיוחדת. וברדך מביקורו בתחנת־הכוח בחדרה לפגישה עם ראש־הממשלה **שימעון פרס**, בירושלים, עצרה הפמליה המכובדת בחנות־תקליטים בתל־אביב. האורח המצרי קנה קומפקט־דיסקים (תקליטונים מפלסטיק, שאינם מונעים בעזרת מחט) — מוסיקה קלאסית לעצמו ומוסיקת־דיסקו — לבנו בן ה־16.

כמו בכל ביקור, לא נעדרו תקלות, על אף המאמצים והכוונות הטובות. בתואר „תקלת־הביקור" ניתן להכתיר את המיקרה, שבו חיכו המארחים והאורחים בתחנת־הכוח בחדרה לשניים (מתוך שלושה) מפמליית השר המצרי. השניים, הסתבר מאוחר יותר, הגיעו בטעות לבתי־הזיקוק בחיפה.

■ בתום הישיבה המבולגנת ביותר בתולדות המושב הנוכחי בכנסת — הישיבה שבה אושר מס־הרכוש מבלי שהמצביעים בערו הבינו על מה הצביעו — יצא מדושן־עונג היושב־ראש התורן, **אהרון נחמיאס** (מע־רך), ושאל עוברים ושבים: „איך ניהלתי את הישיבה? ניהלתי או־תה טוב, נכון?" למי שהיו מוכנים להקשיב, דוגמת חבר־הכנסת **אלי קולם**, המשיך נחמיאס והס־ביר כי הצלחתו בניהול הישיבות בכנסת נעוצה בעברו — נחמי־אס, מסתבר, היה מורה.

■ נחמיאס וסגן נוסף ליושב־ראש הכנסת, **מאיר בהן־אבי־דוב**, נראו השבוע סועדים ב־אלגנטיות במיזנון־הכנסת סביב שולחן עטור פרחים סגולים וכ־לים הרורים. עימם הסבו אורחים שריברו בלשונות זרות. היתה זאת מישלחת בלגית שכללה „סנאטור", כלשונם של המאר־חים. פרטים נוספים, כגון שמות ותפקידים, לא ידעו המארחים למסור על אורחיהם.

■ יושב־ראש ועדת־הספורט של הכנסת, **מינחם גולדי־שטיין**, לא נראה מרוצה מה־עובדה שהפועל כפר־סבא הפ־סידה במהלך השבוע האחרון גם במסגרת הליגה. גולדשטיין, תו־שב כפר־סבא, ספורטאי בעיני עצמו, התנצל: „לא התאבלתי, אבל..."

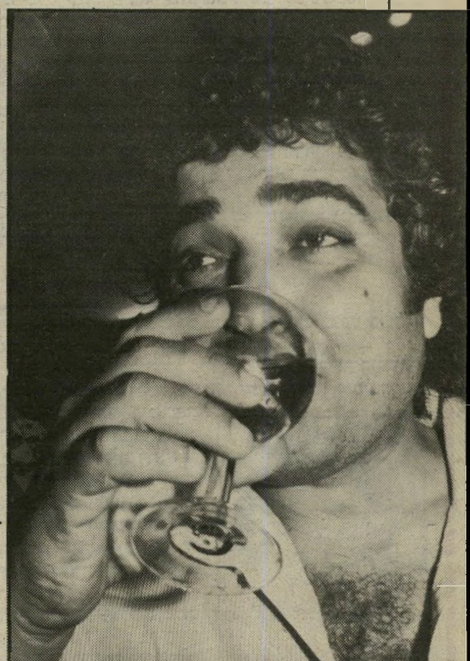

בועז שרעבי (מימין) ודני ליטני, שני זמרים, חגגו בשבוע שעבר עם כוסיות יין. שרעבי היתה „קונצרט רציני מאוד." כדבריו, באולם גדול, מלא בישראלים ויהודים. שרעבי מצפה לקבלת הגט, בעוד חודש, מאשתו הלן, המתגוררת עדיין בדירתו. רק אז הוא יוכל לשיר, עם כל הלב, את השלאגר שלו, אצלי הכל בסדר. ליטני מופיע בימים אלה בתוכנית מחודשת עם יהונתן גפן, הפארטנר הוותיק שלו.

TON SUR TON

דבר טון·סור·טון

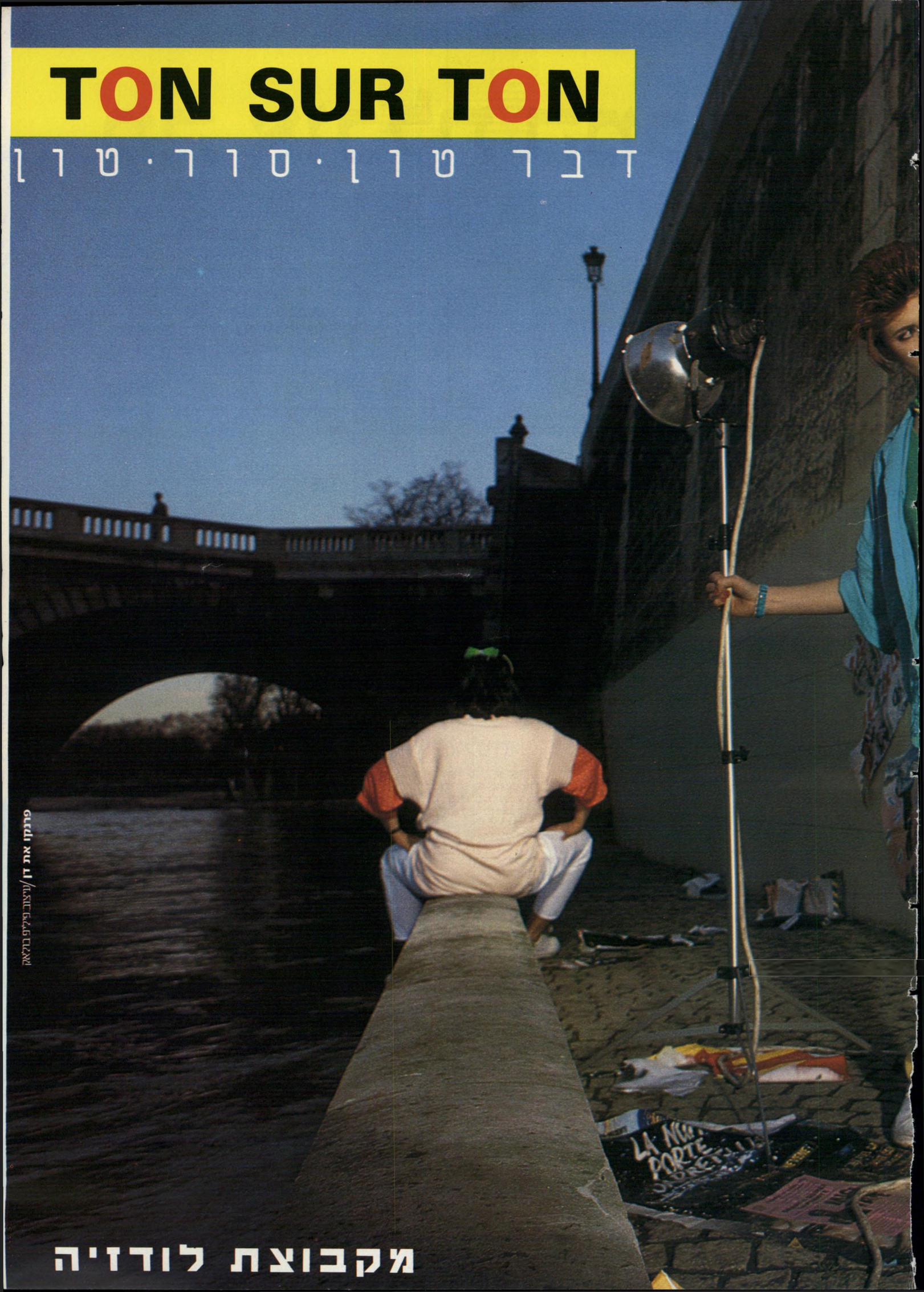

פנקו את דן/עיצוב פליפ בוראן

מקבוצת לודזיה

מה אוכלת המלכה?

אחד החלומות שריתקו מאז ומתמיד את דמיונו של האדם הוא חלום הנעורים האבודים. מי מאיתנו לא חלם אי פעם למצוא את מעין הנעורים הנסתר, ללגום מן המים הטהורים ולהשאר צעיר לנצח. זו אולי הסיבה לנהירה ההמונית בכיוון „החזרה אל הטבע". באווירה זו אין פלא שמוצר כמזון מלכות של קיבוץ שמיר התקבל בהתלהבות ע"י הצרכן הישראלי.

מהו מזון מלכות? על כך ועוד ברשימה הבאה.

הדם המודרני הריאלי השתכנע כי את מעיין הנעורים כבר לא ימצא, ויותר מזה, דומה שבעידן הטכנולוגי המתקדם בו אנו חיים הולך ומתרחק החלום מהישג ידינו. זו אולי הסיבה לנהירה ההמונית שהחלה לאחרונה בקרב האנשים לכיוון „בחזרה אל הטבע". הדבר בא לידי ביטוי אם באכילת ירקות אורגניים, חיפוש אחר צמחי מרפא, או שימוש במוצרים הבנויים על תמציות טבעיות. מכוני הספורט וחוות הבריאות למיניהם הפכו לאחרונה לעסקים מבוקשים. גם הויטמין על סוגיו השונים הפך למיצרך שנחטף מן המדפים. באווירה זו אין פלא שמוצר כמזון מלכות שמייצרים כיום בקיבוץ שמיר התקבל בהתלהבות ע"י קהל הצרכנים הישראלי.

את מזון המלכות מייצרים באחד המקומות הטבעיים והיפהפיים ביותר בארץ – הגליל העליון. כוורות הקיבוץ ממוקמות בשטח בר, שטח נקי מכל חדירה של מיפגע אקולוגי כלשהו, במקום בו האוויר נקי וצלול. את הצוף מוצצות הדבורים מפרחי בר, עיבוד החומר למזון אכיל נעשה ללא תוספות כימיות והתוצאה: מזון מלכות, מוצר טבעי טהור. אחת העדויות האותנטיות לסגולותיו של מזון המלכות נמצאת במכתב־תודה ששלחה אחת החיפניות לקיבוץ שמיר. הכותבת מספרת: „אחת הצעירות במשפחתי נקלעה למשבר נפשי בעקבות לחצים. היא איבדה את התיאבון וחשה תשישות גדולה ועצבנות מופרזת. כשחשבתי איך ניתן לעזור לבחורה נזכרתי ששמעתי משהו על מזון מלכות, והחלטתי שכדאי לנסות אותו. בת אחותי החלה לקחת כפית אחת מדי יום, והנה כעבור ימים אחדים מתחילת השימוש במזון נעלמו כל הסימפטומים, הבחורה החלה לאכול,ומצב רוחה השתפר בהרבה. מאז החלו כל בני המשפחה להשתמש במזון המלכות. ההרגשה הכללית של כל אחד מבני המשפחה השתפרה לבלי היכר, בעיות עיכול ובעיות קיבה השתפרו, יש לי הרושם, מסיימת הכותבת, שאנו נראים הרבה יותר טוב, אפילו יותר יפים", וחותמת בברכה : „היו ברוכים עם תוצרתכם!"

מזון המלכות משך את תשומת ליבם של מגדלי הדבורים והאנטימולוגים, שהיו ערים לעובדה כי זהו המזון שבו מוזנת הדבורה המלכה, שהיא מקור החיים של הכוורת. נתון נוסף, שגירה את אנשי המקצוע לחקור בנושא, היה העובדה שאורך חייה של הדבורה המלכה הוא כחמש שנים, לעומת דבורה רגילה, שחיה עד שלושה חודשים. גם העובדה שהרימה המיועדת למלוך בכוורת ניזונה כל הזמן אך ורק ממזון מלכות, חיזקה את כיוון המחשבה שלמזון המלכות יש כנראה סגולות שכדאי לחקור בהן.

כך הצליחו חוקרים וביוכימאים להגיע למיצוי החומר הידוע בכינויו מזון מלכות.

ראשוני האנשים שהשתמשו במזון המלכות סיפרו כי התמצית הזו פועלת על נוזלי הגוף, בעיקר על תאים חיוניים שנפגעו עקב מחלה, חולשה וכד'. התוצאות היו חיזוק למחקרים הבינלאומיים בנושא שהתפרסמו בעולם.

דוגמה לכך היא ספרו של ד"ר שרם : „נעורים לאורך ימים" (בהוצאת דביר), שבו הוא מתייחס למזון המלכות : „הצעתי חומר זה לקשישים רבים. נוכחתי כי הם התרעננו, הילוכם נעשה מאושש יותר וגמישותם רבתה".

את מפעל גליל הקימו אנשי קיבוץ שמיר לפני כ־26 שנה. העבודה במיכוורות והמעקב אחר המתרחש שם הובילו אותם למסקנה כי כדאי לחקור בנושא. מייסדו של המפעל, דוד יהודאי ז"ל, יצא עם עוד מספר חברים לסיור לימודי בחו"ל, בו ביקרו בכל מרכזי „מזון המלכות" החשובים בעולם. הם חזרו לקיבוץ עם מיצבור ידע רחב ביותר, והחלו בבניית תשתית רחבה להפקת מזון המלכות.

פלאי הפולנית

בקביל לייצור מזון המלכות, מוקדש פס ייצור מיוחד בקיבוץ שמיר להפקת הפולנית. הפולנית הוא מוצר המכיל בנוסף למזון המלכות גם אבקת פרחים, הנמצאת באבקני התפרחת בפרחים השונים.

ממכתבים שנתקבלו בקיבוץ שמיר למדנו כי השפעתו המעולה של הפולן על הגוף נובעת מהיותו מזון נדיר בהרכבו המגוון. הפולן מכיל כ־30 אחוז חומצות אמינו (חלבונים), 50 אחוז פחמימות טבעיות (סוכרים ועמילנים) 14 אחוז חומצות שמן בלתי רוויות, וכן יש בו ריכוז של מינרלים ויסודות קורט, ויטמינים A, B, C, D, E יש האומרים כי מיגוון החומרים הנ"ל מחזק את כלי הדם ומונע וירידים וטחורים. הפולן הוא המקור הצמחי הכמעט יחיד המכיל ויטמין B12 בכמויות משמעותיות. תכונותיו של הפולן תועדו במחקרים בכל רחבי העולם.

אחד מהם, החוקר אלן קייאס מצרפת, ריכז בחוברת מיוחדת את השפעותיו המיוחדות של הפולן על גופנו. בין השאר הוא מציין שיפורים במקרים של משקל עודף ושל חוסר משקל, שיפורים בבעיות עיכול, עצבים, סניליות, גידול, הריון וכוח גברא, כפי שכתב ד"ר א. שרון במאמר שפורסם בעתון „לאשה".

שילובו של הפולן עם מזון המלכות יצר מוצר טעים ביותר, בעל השפעה חיובית על גופנו.

אם אתם חפצים בפרטים נוספים, כתבו למחלקת ההדרכה, מיכוורת „גליל", קיבוץ שמיר, ד.נ. גליל עליון.

בקיבוץ שמיר מבטיחים לשלוח פרוספקט לכל מי שמתעניין בנושא.

יוד מתוחכם ומודרני נרכש עבור מפעל הקיבוץ.

הייצור עצמו הוא תהליך קשה ומורכב. לאחר עיבוד החומר והפיכתו למזון אכיל, תהליך שנעשה ללא תוספות כימיות, מגיע תהליך העירבוב. תהליך עירבוב הדבש עם מזון המלכות, הוא למעשה עיקר העבודה, והוא נעשה עפ"י נוסחה סודית שבנו היצרנים, הנוסחה שהיא סודו המקצועי הפרטי של קיבוץ שמיר.

בתום תהליך ההפקה עובר המוצר ביקורת טיב ואיכות במעבדות המשוכללות של המפעל. לאחר שעבר את הביקורת הוא משווק.

מנהלי המפעל שומרים בקנאות על קשר רצוף עם קהל הלקוחות. שאלונים שהוכנסו לאריזות המוצרים זכו לתשובות עתירות מחמאות מן הקהל.

רבים מעידים על שיפור כללי בהרגשה, ופתרון בעיות גופניות ספציפיות.

על ההערכה למוצר מעידים שני פרסים השוכנים ברוב כבוד במפעל הקיבוץ. פרס איכות המוצר ופרס ההומוגניות.

ממדי הצלחתו של מזון המלכות בארץ שיכנעו את יצרניו לייצא את המוצר. הדור הצעיר בקיבוץ נרתם למלאכה. נציגו נחמי סגל, בוגר כלכלה חקלאית, שהקדיש את עצמו לנושא ב־12 השנים האחרונות, ביחד עם יהודאי ואחרים, פיתח את נושא היצוא.

כיום רוכשים את מזון המלכות של קיבוץ שמיר בארצות רבות בעולם, ביניהן : איטליה, נורווגיה, הולנד, יפאן, אוסטריה, גרמניה ואנגליה.

במזון המלכות משתמשים ע"י נטילת כפית אחת ביום!

אמנם אין זה מעין הנעורים האבוד, אולם אנשים מספרים וכותבים לנו כי במזון המלכות סגולות בעלות השפעה חיובית על הגוף.

גב' שרה נחמן, מדריכה למזון נכון (בהתנדבות), תמליץ לכל פונה על מוצרי „גליל" (טל' 03–350663). את מוצרי „גליל" ניתן להשיג בכל בתי הטבע, בתי המרקחת ורשתות השווק הגדולות.

■ **עמוס קינן** איבד השבוע מעריץ. הוא הוזמן על־ידי חברי הכנסת **עבד־אל־יהאב דרי־אושה** לתכנית בגלי־צה"ל, ש־בה משולבת פינה המוזמנת אנשי־ציבור הבוחרים באנשים שיש ברצונם לראיינם. דראושה רצה בתחילה לראיין את **מנחם בגין**, אך זה ספון היטב בדירתו, לכן בחר בקינן. במחשבה שניה העדיף לראיין איש מהימין קינן וביקש מעורכי־הפינה להעביר בשמו מסר לקינן: „כל ההערכה שרכשתי לך ירדה."

■ את בוקרו של היום החמישי לא ישכח במהרה שר־התקשורת, **אמנון רובינשטיין**. השכם בבוקר, צילצל אליו חברי הכנסת **שבח וייס**, שאמר: „אמנון, אני באתא," והפליג בהסבריו כדי לשכנע את השר להצביע נגד סגירת המיפעל הקו היה חבר־הכנסת **זיידן עטשי**, שהשמיע את הפתיחה המוכרת. רובינשטיין עשה קצת תרגילי־מנהיגות ונתן לעטשי, חבר מיפלגתו, להמתין על הקו. בשיחה עצמה כבר נשמע תקיף למדי, בעד הסגירה, לאכזבתם של קולס ווייס שהיו לידו בשעת השיחה, ולשימחתו של כתב־רדיו שהנציח את השיחה, לאוזני האומה. רובינשטיין לא לקח צ'אנס, וכל מי שצילצל מאוחר יותר זכה לשמוע ש„השר בישיבה:" מה שבטוח — בטוח!

■ חבר ועדת־הכספים של הכנסת, **יגאל כהן**, נכנס ויצא מאולם הוועדה והפריע ליושב־ראש, **אברהם שפירא**. אמר לו תעשיין־השטיחים: „יגאל, בכל פעם שאתה יוצא חוזר איתך מערכניק. אולי תביא לשם שינוי ליכודניק?" כהן הוא ח"כ לע"מ בליכוד.

■ לוועדת־הכספים נכנסו נציגי המלונאים, ובדברם על מצבם הקשה סיפרו שהם לא עשו עם האוצר הסכמים, לא מעל לשולחן ולא מתחת לשולחן. העיר ח"כ **אריאל ויינשטיין**: „כיאה למיקצועכם אתם צריכים לומר שלא עשיתם הסכמים, לא מעל המיטה ולא מתחת למיטה."

■ מזל־ביש פוקד את אנשי־התיקשורת, המטפלים בשערוריית סנדלי דאנוור בתל־אביב. אחרי שאיש גלי־צה"ל, **אלי ישראלי**, ראיין את דובר עיריית תל־אביב, **רוני רימון**, בשידור ישיר, הורכבו סנדלים על ריכבו, שחנה על המידרכה. כתב־הטלוויזיה **אבי ברזילי**, שטיפל אף הוא בנושא זה, חזר לריכבו בו שחנה במקום אסור וגילה את הסנדל על גלגלו.

■ פרט נשכח בביוגראפיה של המלחין **קורט וייל**, שלזיכרו מוקדש השבוע ערב בפס־טיבל הישראלי (ראה עמודים 36–37): ב־1946 כתב וייל את המוסיקה למחזהו של העיתונאי **בן הכט**, דגל נולד. הכט היה תומך נלהב של האירגון הצבאי הלאומי, וכתב את המחזה כדי לפאר את מילחמת אצ"ל. המחזה הוצג בניו־יורק ביוזמת אירגונו של **הילל** („פיטר ברגסון") **קוק**, שליח אצ"ל בארצות־הברית, ועורר זעם עצום בחוגי הממשלה הבריטית.

דמנה ברק

מיכה לימור נושק לאשתו מתנה, מעצבת חלונות־ראווה במיקצועה, במסיבתו של הזמר ג'קי מקייטן, שהתקיימה באמצע השבוע שעבר במועדון בבית מלון ירושלמי. „אני אוהב את המוסיקה המיזרחית של ג'קי וכל החבר'ה האלה," אמר לימור וגם מתנה, אשתו, הודתה שהיא אוהבת את השירים הללו. מימין: כתב־הטלוויזיה חיים גיל מדביק נשיקה למצחו של מקייטן. הכתב הוותיק וזמר הקאסטות התיידדו כאשר גיל עשה על הזמר סרט למבט שני. „כשהתחילה החברות בינינו ג'קי היה אומר שהוא חבר שלי," סיפר גיל. „היום אני אומר שאני חבר שלו. התהפכו היוצרות."

חנה לסלאו בחולצה גברית רחבה וארוכה, המכסה על בטן, בחודש השישי להריון, בחברת בעלה, אביב גילעדי, שהוא מפיק־הצגות במיקצועו. צילומים: נעמי רון ■

גבי שושן הזמר שחי שנים בארצות־הברית, חזר ארצה ובפאב נפגש במיקרה עם אשת יחסי־הציבור מירי זיכרוני.

שרי צוריאל המנחה של להיט בראש מרחוב סומסום, במסיבה עם ישראל גוריון.

„מה רוצים המתנחלים? שאני אעזוב את הארץ ואצטרף שוב לפעילות צבאית?" שואל טאלב ע'ית, אחד המשוחררים שהמתנחלים מנסים להבריחו בירות ליליות ובאיומים

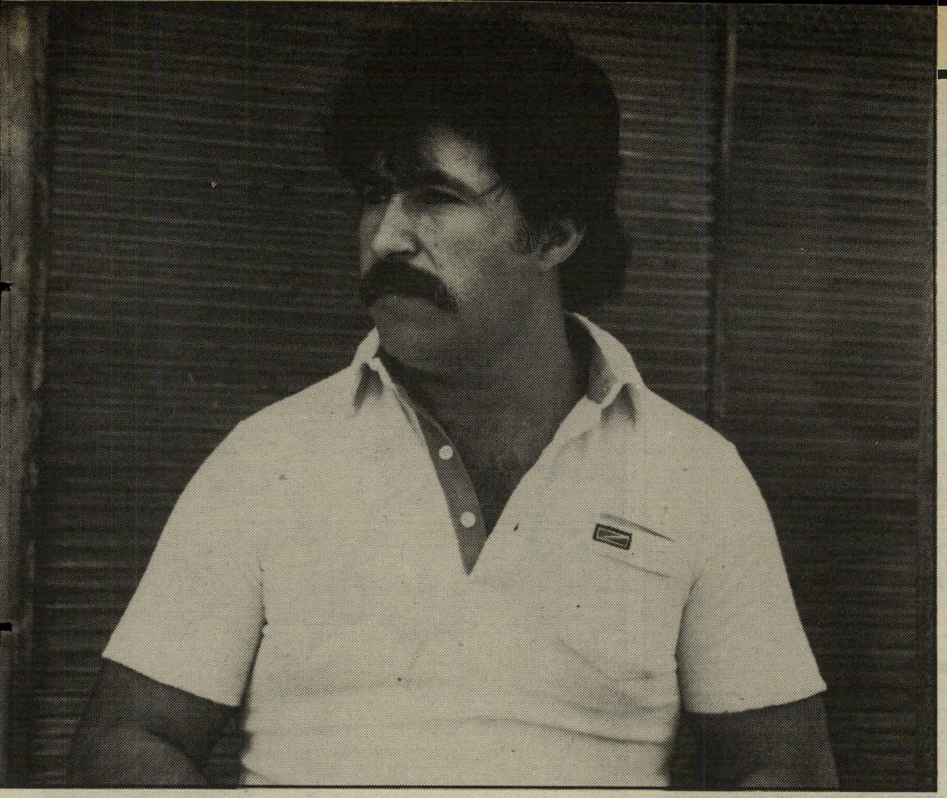

משוחרר! טאלב ע'ית. הוא נולד בירושלים ועכשיו מתגוררת מישפחתו בחב־רון. טאלב נעצר ב־1975 והואשם בשורת פיגועים. הוא ישב 10 שנים בכלא ושוחרר לפני שבועיים במיסגרת חילופי־השבויים. הוא טוען שהיה חייל 18 שנה ועכשיו, כשיצא לפנסיה, הוא רוצה לפתוח דף חדש.

בקומה הראשונה של הבית יש דיר גדול ובו עיזים וגמלים. הפתח לחצר נסגר רק השבוע בשער־ברזל שחור חדש. דיירי־הבית לא מוכנים לקחת יותר סיכונים.

המישפחה גרה בשלוש הקומות האחרות. על הקירות אפשר עוד לר־אות את סימני היריות, יש גם שמשות מנופצות.

על הקיר, ליד הדיר, נשאר עוד כרוז מודבק, גליון נייר לבן, עליו תמונתו של טאלב ע'ית ומעליה הכתובת באנגלית: מבוקש בעוון רצח. המתנחלים טענו שטאלב הוא רוצחו של אהרון גרוס.

טאלב, איש פת"ח, נשפט ביוני 1975 על 29 סעיפי־אישום שונים והורשע בהנחת 17 מיטענים. הוא נדון לכמה מאסרי־עולם. הוא ישב 10 שנים בכלא ועבר כימעט את כל בתי־הסוהר בארץ. על רצח אהרון גרוס שמע כשהיה בכלא רמלה, מאחורי הסורגים.

על תקופה שהייתו בכלא ועל פעילותו לפני שנאסר, אין הוא נוטה לדבר. לדבריו, הוא מעדיף להסתכל קדימה אל העתיד.

כרוז לבן וכרוז ורוד

טאלב, בן 39, נולד ברובע היהודי בעיר־העתיקה בירושלים. הוא נשוי ואב לארבעה ילדים. כיום מת־גוררת מישפחתו בבית בחברון, לשם הלך כאשר השתחרר ממאסרו ביום השני לפני שבועיים, כשהימים הרא־שונים בחופש היו לימים של סיוט מתמשך.

„ירדנו מהאוטובוס שהביא אותנו מכלא שכם. הספקנו לצעוד רק כמה מטרים, והתחילו היריות. מרוב כדור־רים, חשבנו שמקבלים אותנו בכירות ולא בחברון. לא ראיתי צבא מסביב, רק מתנחלים. הם גם הקימו מחסומים בעיר וניפצו את שמשות המכוניות. גם שמשות המכונית שבה נסעתי נופצה מירי־הם."

כשהגיע טאלב הביתה, בשעות הערב המאוחרות, חיכו לו בני־משפחתו וידידים שבאו לברך אותו לשיח־רורו מן הכלא. השימחה בבית היתה גדולה ונמשכה כמה ימים. גם השימחה בחוץ היתה גדולה וכללה פנטזיה של יריות מצד המתנחלים.

אחרי החגיגה שערכו עוד ביום השיחרור עצמו, התארגנו המתנחלים מחדש והתחילו לאסוף את שמותיהם, תמונותיהם וכתובותיהם של האסירים המשוחררים. לפי תוכנית הפעולה שלהם, עוברות קבוצות של מתנחלים מעיר לעיר, מכפר לכפר, מבית לבית ומנסים, בדרכים שונות ומשונות, לשכנע את המשוחררים לעזוב את הארץ.

„זה לא ייתכן," הצהירו ראשי גוש־אמונים, „שהרוצחים והמחבלים יסתובב בו חופשי ממש כאן לידינו, בעוד ה־מישפחות השכולות, שאיבדו את בניהן בכל מיני פיגועים, יראו אותם יום־יום חיים ומאושרים."

אמרו ומקיימים. והם עושים את זה בלילה, בחושך, שאיש לא יראה. אחרי הופעתם בטלוויזיה בערב השיחרור עצמו, נעצרו כמה מהם והואשמו, אחרי שאנשי המישטרה זיהו אותם מן המיר־קע. מאז נעשה הכל בהחבא.

אחרי שיורדת השמש ותושביה ה־מוסלמים של חברון מסתגרים בבתיהם לקיים את מיצוות צום הרמאדן, יוצאים המתנחלים מקריית־ארבע למשימותי־הם. הם עוברים בזריזות לאורכה ול־רוחבה של העיר חברון ומדביקים על הקירות כרוזים ורודים ולבנים. על הלבנים יש תמונה של אסיר משוחרר עם הכתובת באנגלית: מבוקש בעוון רצח. על הכרוז הורוד, בשפה הערבית, קוראים המתנחלים לערבים לשכנע את חבריהם המשוחררים להסתלק מן הארץ.

עם שחר, כשקמים התושבים הער־בים של העיר ורואים את קירותיהם מכוסים בכרוזים המסיתים נגדם, הם עמלים במשך שעה ארוכה כדי לגרד אותם. כך עובר עוד יום, ובלילה שוב באים המתנחלים, מדביקים כרוזים, בבוקר הערבים מגרדים אותם וחוזר חלילה.

פאניקה בתוך הבית

חיץ מהדבקת הכרוזים, עור־כים המתנחלים גם פעולות נוס־פות. פעולות שיכנוע. מישלחות שלהם עוברות בכפרים ובערים השונות, בהם יש אסירים משוחררים, והם מבקרים את מוכתר הכפר, או את מישפחת ה־אסיר המשוחרר, ומסבירים להם, ש־כדאי שיעזבו את הארץ.

ביקור כזה ערכו גם בביתו של טאלב.

„הם באו בבוקר," סיפר למחרת השיחרור. „מכונית ג'י־אם־סי שמיס־פרה 83־59־34. היו בה ארבעה אנשים, שניים תימנים ושניים אשכנזים." (ל־מרבה האירוניה מכיר טאלב את המת־נחלים מן התקופה שעבר בקריית־ארבע לפני מעצרו.) „הם עצרו ליד הבית.

„אבא שלי היה באותו הזמן למטה, טיפל בחיות. הם ניגשו אליו ושאלו של מי הבית. הוא לא ענה להם. הם הסתובבו סביב הבית כמה דקות והסתלקו. בלילה, בחצות, חזרו שוב. והפעם היו כמה מכוניות. ירדו מן המכוניות והתחילו לצעוק. אבא שלי יצא החוצה והם התחילו לירות לכיוון שלו. מזל שלא נפגע. הוא רץ מהר פנימה בחזרה.

„הבית היה מלא אנשים שבאו לברך אותי. באותו זמן גם התכוננו לסעודה של הצום, שנערכת בלילה. עלינו על הגג של הבית, והתחלנו לזרוק עליהם אבנים, שיסתלקו. אבל הם המשיכו לירות לכיוון הבית באינטנסיביות. זה נמשך בערך שעה, והצבא לא הגיע.

„באישהו שלב ראינו מישהו בורח מתחת לבית, וחששנו שהוא שם פצצה ליד הדיר, ושכל הבית יתפוצץ. ירדנו למטה לברוק, ואז בדיוק הגיעו החיי־לים, אחד החיילים עלה על הטנדר של המתנחלים בדיוק כשהם התחילו לב־רוח משם, והם זרקו אותו מן הרכב. הרובה שהיה לו ביד נשבר, והוא נפצע מן הנפילה. אני לא מבין למה הפטרול של החיילים לא נסע אחרי המתנחלים לתפוס אותם.

„בתוך הבית היתה פאניקה. הילדים בכו והנשים היו מפוחדות. כמה כדורים פגעו בקירות הפנימיים של הבית.

הצגה לעיתונאים המתנחלים, אנשי גוש־אמונים ותנועת כך, ערכו הצגה לעיתונות, בה הם ביקשו ממוכתר הכפר דיר אל־ח'אטב שישכנע את המשוחררים מכפרו לעזוב את הארץ. הם גם נתנו בידי המוכתר כרוזי־הסתה.

כרזות מגורדות תושב העיר חברון מביט על קיר שעליו הודבקו כרזות המתנחלים. הקוראות למשוחררים לעזוב. ערביי חברון מגרדים את הכרזות האלה מן הקירות מייד עם שחר. המתנחלים מדביקים אותן בלילה.

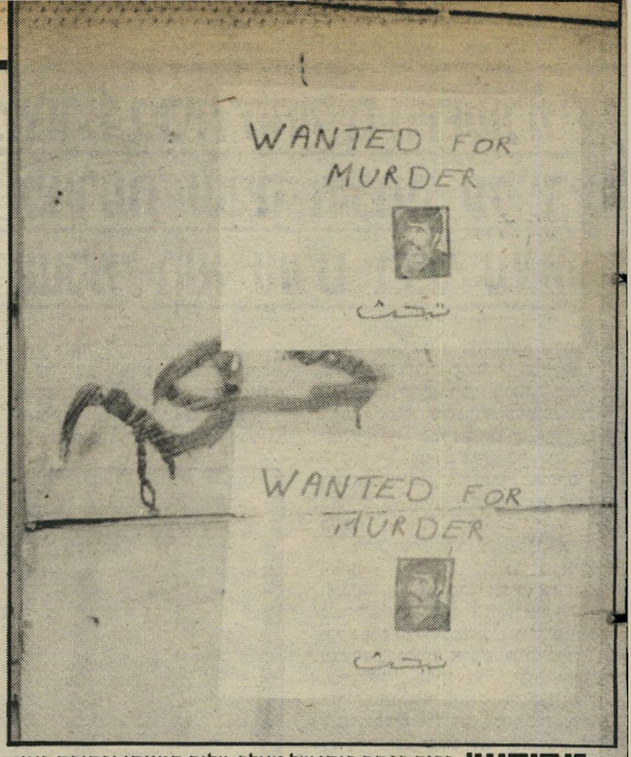

מבוקש! כרזה בפתח ביתו של טאלב, עליה תמונתו וכתובת באנגלית: מבוקש בעוון רצח. ובערבית: „מבוקש". ליד התמונה נכתב: רוצחו של אהרון גרוס. טאלב היה בכלא כשגרוס נרצח.

וכמה חלונות נשברו. פינינו את הבית מן הנשים ומן הילדים, כי חששנו שיש פצצה מתחת לבית.

„זה אבסורד שמבקשים ממני לעזוב את הגדה," הוא אומר. „הרי בצורה הזאת מבקשים ממני לחזור לפעילות נחלים, במעשים שלהם, רוחפים אותנו, והבלאגן יחזור ויהיו פעולות צבאיות. הם לא רוצים שהאנשים כאן יחיו בשקט, הם רוצים שנחזור לצבא. ממשלת ישראל צריכה לכבד את ההסכמים שהיא חתמה עליהם עם שיחרור השבויים.

„מה שהמתנחלים הצליחו לעשות בשעתיים, אש"ף לא עשה בעשר שנים. בכל הפעולות שלהם הם הצליחו ללכל את השורות שלנו, ואני מודה להם על כך. אנשי אש"ף היו מחולקים באירגונים השונים, והיו אי־הסכמות קשות ביניהם. עכשיו כולנו מלוכדים.

„צריך שבישראל יידעו שכל האחריות על מה שיקרה בגדה המערבית היא על המתנחלים. הם לא נותנים לנו לנשום, לא נותנים לנו לחיות בשקט. אני מבקש שיתנו לי לחיות חיים נורמליים ולפתוח דף חדש. אני לא רוצה לחזור לפעילות צבאית. אני רוצה לגדל את ילדיי כמו כל אחד אחר. עכשיו, אחרי השיחרור, הבן הקטן שלי יכול שוב להרים את הראש שלו, הוא גאה ששוב יש לו אבא."

עד כאן דבריו של טאלב. למרות שאירגונו של ג'יבריל שיחררו, לא מתכוונים הוא וחברי פת"ח אחרים להצטרף לאירגון ג'יבריל. אך המתנחלים בשלהם והגדה רוחשת ובוחשת.

מייד עם התחלת פעילותם, ערכו המתנחלים הצגת־תכלית לעיתונות המקומית והזרה. אך אחרי שנודע להם על מעצר חבריהם, על סמך תצלומי־טלוויזיה מליל־הפרעות בחברון, הם הפסיקו לשתף את העיתונאים.

ענת סרגוסטי

חורים בשימשה בן־דודו של טאלב מצביע על נקבי כדורים שנגרמו מיריות המתנחלים שעמדו למטה, בחצר, וירו לעבר הבית במשך שעה ארוכה עד שהגיעו כוחות הביטחון. גם על קירות החדרים נראים נקבי כדורים רבים.

„ירדתי למטה לחצר, לברוק אם אין מיטען. אני יודע איך לנטרל חומר־נפץ. אז הגיעו השוטרים ואמרו לי שאין לי מה לדאוג, אין שם פצצה. אני לא מבין איך הם ידעו, הם אפילו לא חיפשו. הם הודיעו לי שהמתנחלים באו רק כדי לשים כרוזים על הקירות של הבית. איש מן השוטרים לא טרח לבוא ולברוק אם אין פצצה. אז גם ראינו את הכרזה עם התמונה שלי עליה, ושם היה כתוב שאני מבוקש בעוון רצח."

המישפחה של טאלב ישבה לסעוד את סעודת הרמאדאן והמתנחלים הגיעו שוב, חמושים. הם עמדו ליד הבית וצעקו במיקרופון שיעזוב את הארץ. שוב התחילו יריות שנמשכו עד קריאת הבוקר של המואזין.

פתיחת דף־חדש

טאלב אינו מתכוון לעזוב את הארץ. הוא רוצה להמשיך ולחיות פה. בבית בחברון מיהרו למחרת האירוע. והזמינו שער גדול וחדש, שלא תהיה כניסה חופשית לחצר. טאלב משתדל, בינתיים, לשמור על פרופיל נמוך.

צבאית. ברגע שיצאתי מבית־הסוהר, באותו הרגע הפכתי אזרח. הייתי איש צבא של פת"ח 18 שנה, עכשיו אני בפנסיה. כאן הבית שלי, כאן הילדים שלי והחורים שלי, זו האדמה שלי.

„אם אני אצא מכאן, לאן אצא? אם אלך, אני אחזור לפעילות צבאית.

„אני יצאתי מן הכלא ובחרתי להיות כאן, כדי לחיות בשקט ולדאוג לחיים טובים למישפחה שלי. אם הייתי מסוכן, לא היו נותנים לי להיות פה. אני לא מבין מה אנשי קריית־ארבע רוצים. שאני אצא מן הגדה ואתגייס בחזרה לצבא ואשלח הנה מכוניות־תופת וכל מיני פצצות ומיטענים בכל מקום?

„כשהשתחררנו, אמר לנו רפי סוויסה, נציב שירות בתי־הסוהר: אתם יוצאים עכשיו, שלום ולא להתראות. אנחנו בחרנו להישאר בגדה, כי רצינו חיים שקטים ונורמליים. אילו רצינו לחזור לפעילות צבאית, היינו עוזבים את הארץ מייד עם השיחרור. אני, אישית, כמו שאר המשוחררים, מחפש שקט עם הילדים. אני רוצה שאת תוכלי לבוא אליי, לשתות כוס קפה, ואני אוכל לבוא אליך ולשתות קוקה־קולה. אני פתחתי דף חדש.

„הממשלה צריכה לדעת שהמת־

אמא על הגג עליו עמדה המישפחה וניסתה להתגונן.

דרכי־אדם
כראי להיות גבוה

הפורץ לבית השופטת היה יותר נמוך

כאשר התעוררה השופטת הדסה בן־עיתו משנתה, ביום שני בשבוע שעבר, ראתה ליד מיטתה גבר גבה־קומה וש־חור שיער. הוא החזיק בידיו סכין והכיט בה.

השופטת בן־עיתו היא אשה יפה־פיה, הגרה בדירה במרכז תל־אביב. היא התגרשה מבעלה לפני כשנתיים והמשיכה להתגורר בדירתה לבדה.

קשה לתאר מה עבר במוחה של השופטת באותן דקות של הרדמה. ייתכן שחשבה על מקרה האונס השמיני של האנס מתל־אביב, שקרה במרחק של כמאה מטרים מביתה. ייתכן שאימצה את מוחה בכוונה לשמור בזיכרונה את תווי־פניו ופרטיו המזהים של הפורץ, כדי שתוכל לתארו במישטרה.

מיד לאחר שהגבר גבה־הקומה עזב את דירתה של השופטת, בשעה 05.40 בבוקר, התקשרה השופטת למישטרה והזעיקה אותה. המקרה עורר חלחלה בליבם של השוטרים. הם זכרו כי בעבר היו איומים על השופטת בגרד תפקידה, כאשר דנה את לוויתני־הפשע למאסר. אולם בשנים האחרונות יושבת השופטת לדין בעיקר בתביעות אזרחיות.

המישטרה גבתה עדות מהשופטת וקיבלה תאור מדויק של הפורץ. על פי תאור זה עברו השוטרים על אלבומי־התמונות של המישטרה והגיעו למסקנה כי החשוד המתאים ביותר הוא נביל נדאף, ערבי יליד עזה, נשוי לאשה הולנדית ועובד במיסעדה הלב הרחב בכרם־התימנים.

נדאף נעצר והתובע המישטרתי, חן דגני, הסביר לשופט ראובן זיו בהגינות רבה כי כל מה שיש למישטרה נגד החשוד הוא תאור מפורט של השופטת. „התאור הזה מתאים לחשוד," אמר התובע לשופט וביקש לעצור את נדאף עד לעריכת מיסדר־זיהוי. „אם לא יזוהה על־ידי השופטת הוא ישוחרר מיד," הבטיח. הסניגור, יוסף ויור, לא התנגד, אבל ביקש כי יוקצב למישטרה זמן של 48 שעות כדי לבצע את מיסדר־הזיהוי.

נדאף הוא גבר יפה־תואר. אפילו במעצר, אחרי לילה באבו־כביר, בגופיה בלבד, בלט משכמו ומעלה בין העצירים. שערו מתולתל ושחור ועיניו גדולות ורושפות. יש לו שפם, כפי שתיארה השופטת, והוא גבוה בהרבה מעל לממוצע, גובהו הוא כשל שחקן כדורסל, 1.98 מטר.

הולנדית ובלונדית. בעוד השופט דן בגורלו של נדאף, עמדה בחוץ, ליד דלת אולם־המעצרים, אשתו ההולנדית, פטרונלה („נלי") שורמן, והתחננה שמישהו יסביר לה מדוע עצרו את בעלה.

נלי היא בלונדית גבוהת־קומה ואצילית למראה. באנגלית היא הסבירה לכל מי שעבר כי היא מחפשת את בעלה בכל תחנות־המישטרה מאז שנעלם לפני יום. „והם לא רוצים לעזור לי," אמרה. „הם אפילו לא בודקים ביומן או מטלפנים כדי לברר היכן הוא נמצא. אמרו לי שאולי הוא לא עצור בכלל והוא הלך הביתה. התקשרתי לכל מקום, לעבודה שלו ולהוריו בעזה, אבל הוא לא שם."

הולנדית, בלונדית, בעלת שם מוזר כפטרונלה, איננה אורח רגיל באולם־המעצרים, ולכן נזכרה כתבת העולם הזה כי רק יום אחד קודם ראתה שם את אותה גברת יחד עם אחיה הצעיר. „כן," אמרה נלי, „אחי היה בארץ כתייר, והוא נעצר. אתמול שיחררתי אותו בערבות והפקדתי את דרכוני במישטרה למשך חודש, הדרכון יימסר לי רק אחרי שאשלם תמורתו 200 אלף שקל, חוב של אחי."

שופטת בן־עיתו אין טעם למיסדר־זיהוי

אחיה של נלי נעצר בחשד של זיוף צ'ק שמצא ברחוב ושימוש בו. הוא שוחרר ונסע להולנד כדי לעבוד, להרוויח כסף ולשלוח לאחותו שתפרה את דרכונה.

בינתיים החליט השופט זיו לעצור את נדאף למשך 48 שעות, כדי לאפשר למישטרה עריכת מיסדר־זיהוי. „במה הוא חשוד?" שאלה ההולנדית, וכאשר הוסבר לה שאלה באיזה לילה קרה המיקרה. היא חישבה בראשה את הימים ומיהרה לומר כי באותו לילה בעלה ישן באותו חדר יחד אתה ועם אחיה. „יש לנו שני מיזרונים בחדר על הרצפה, על אחד ישן אחי ועל השני ישנתי עם נביל. הוא לא עזב את הבית באותו לילה!" הסבירה.

גדולות ורושעות. כאשר יצא הסניגור סיפרה לו נלי בהתרגשות כי לבעלה יש אליבי לליל המקרה. „אבל הוא סיפר לי כי באותו לילה היה במיסעדה בה הוא עובד," אמר עורך־הדין ויור. „הוא התכוון ליום ראשון בלילה, אז באמת היה במיסעדה, אבל בלילה של יום שני הוא ישן אתי בבית," התעקשה נלי.

„הכל תלוי כעת בשופטת," הסביר לה הסניגור, „אם השופטת תזהה אותו, ייערך מישפט, ואז תוכלי לספר בעדותך את האליבי שלו, אבל את יודעת כי אליבי של בני־מישפחה איננו בעל משקל חזק בבית־המישפט," הסביר לה הסניגור. הוא גם אמר לה כי הדבר החשוב הוא לדאוג לכך שבעת מיסדר־הזיהוי יוצבו ליד נדאף גברים גבוהים, בעלי־שפם וערבים, כדי שהוא לא יבלוט במיוחד ולא יהיה קל לזיהוי.

נלי שוחחה כמה דקות עם עורך־הדין ואחר־כך אמרה כי היא הולכת הביתה לישון. „לא ישנתי כמה לילות בגלל הצרות שלי."

נדאף לא ישב בכלא אפילו 48 שעות. מיד כאשר נמסר לשופטת בן־עיתו כי גובהו קרוב לשני מטר, היא אמרה שאין טעם למיסדר־זיהוי, כי הגבר שעמד ליד מיטתה היה אמנם גבוה מהממוצע, אך לא כל כך גבוה.

„נשארתי כל השנים עם לב מח!" אומר ראובן המצורע בבית־החולים הירושלמי. מצורעת אחת התחתנה וילדה שישה ילדים, מצורעת שניה הוכתה על־ידי בעלה כאשר גילה שהיא מצורעת. הבניין הירושלמי הוא עולם בפני עצמו

מישפחתו נטשה אותו כשחלה בצרעת. אחר־כך נאלץ להיפרד גם מאצבעות רגליו. בגיל 10, עם נתונים כאלה, נותרה לו רק ברירה אחת: להגיע לבית־החולים למצורעים בירושלים. מאז, מזה 60 שנים, הוא מתגורר בבית שנתכנה „בית־המנורים".

במאי 1885, בדיוק לפני 100 שנים, נורתה אבן־הפינה של בית המצורעים השוכן בקצה שכונת טלביה, סמוך לתיאטרון ירושלים. את בניית בית־החולים ואחזקתו מימנה קהילת האחים הפרוטסטנטיים מהעיירה הרנהוט שבגרמניה. הוא נקרא עזרת ישוע, ונוהל על־ידי נזירות.

עם קום המדינה עברו הנזירות, ומיקצת מחוליהן, לבירת־זית. עזרת ישוע הפך בית החולים הממשלתי על שם הנסן. (גרהרד אנריק ארמואר הנסן, 1841־1912, היה רופא נורווגי, שגילה את החיידק מחולל המחלה).

בשנתון הסטאטיסטי מסווגת האומללות כתפוסה של מיטה, כממוצע של ימי־אישפוז. בבית־החולים על־שם הנסן יש 25 מיטות, כך על פי הסטאטיסטיקה. 20 מהן מאוכלסות בחולים. כל חולה מאושפז כ־363 ימים בשנה.

„מה לעשות, זה הגורל שלנו," אומר ראובן*. „כשהייתי בן 25, בתוניס, התכסה גופי בכתמים לבנים. אחר־כך נשר העור המוכתם, וצמח לי עור חדש. וכל הזמן סבלתי מכאבים נוראים ומפצעים ברגליים. ארבע שנים שכבתי בבית־חולים. הייתי חולה יהודי יחיד. הוריי מתו. לא היה לי די כסף כדי לנסוע לעיר מולדתי, לבקר את אחיי. במשך ארבע שנים לא יצאתי מבית־החולים. ואז אחיי עלו לארץ, ולקחו אותי איתם."

36 שנות המחלה ניכרות בגופו של ראובן. רגליו נפוחות, מלאות בפצעים אדומים. אפו שטוח ושסוע. פניו מעוותות. את מחלתו הוא מכנה בשמה המיקצועי, לפרה, או מחלת־הנסן. לעולם אינו אומר „צרעת".

מבט של בדידות חדר של חולה במוסד המצורעים. גודלו: שלושה מטרים על שניים. ה־ריהוט: מיטת־סוכנות, ארון־בגדים, כיסא־גלגלים. כאן מבלים החולים את ימיהם ולילותיהם. רובם שוכבים במיטותיהם בשעות היום, מחוסר מעש. קשה להם ללכת בגלל מחלתם. הפוגעת בגפיים. בתמונה בראש העמוד ממול: אחת החולות יושבת באדישות, כשראשה שעון על זרועותיה, בחדר של ארבע מיטות. לידה ההליכון, שבעזרתו היא מתנועעת. על השולחן פרחים. לפני המיטה: נעלי־בית, שרק בהן יכולים החולים לנוע.

הלב

בדף מידע של אירגון הבריאות העולמי מכונה מחלת הצרעת „מחלת־עניים", הנגרמת מתזונה גרועה ומסביבה מזוהמת. חיידק הלפרה נמצא מתחת לעור בין שלוש לעשר שנים, אומרים הרופאים. כשהמחלה מתפרצת, היא מתבטאת בחום גבוה, בכתמים, בעור מחוספס. בשלבים מאוחרים נפגעים עצבים, הגפיים מתעוותות, אברים נושרים והפנים מקבלות צורה מוזרה, כפני אריה.

„הכל אותו דבר!"

אגדת מצורעים ידועה מספרת על נזיר טיבטי, חולה־צרעת, ש־ישב מתחת לעץ שלמוגרה. שמן העץ טיפטף על גופו, והוא נרפא. מאז נהגו החולים לסוך את גופם בשמן השל־מוגרה. השמן לא הביא מזור. החיי־דקים הוסיפו להציק לחולה ולהדביק רבים מהשוהים במחיצתו. בעשור ה־אחרון מצליחים הרופאים, בעזרת טי־פול תרופתי, לנקות את הגוף מחיידקי הצרעת, ולהפוך את המחלה לסבילה.

„אצלנו רוב החולים נקיים, ונראים טוב. לפני כמה ימים ראיתי תצלומים של חולים תאילנדיים. הם נראים נורא. הרי־הו, שם זו מחלה ממש רצינית!" אומר יעקב קדוש, אח ראשי, העובד מזה 30 שנים בבית־החולים, ולרגע הוא דומה לאב המתגאה בהישגיו של בנו.

לא, יעקב קדוש אינו פוחד מהרבה. „רק ילדים קטנים, ומי שקיימו מגע גופני ממושך עם חולה שגופו מפריש חיידקים — חשופים להידבקות," הוא אומר.

האחות רוזה, 11 שנים בהנסן: „כשבאתי לעבוד כאן חשבו בני־משפחתי שאני משוגעת. ניסו לשכנע אותי להחליף מקום־עבודה. אבל אני אמרתי לעצמי: רוזה, מה זה כבר משנה

* שם בדוי. מסיבות מובנות.

המת של המצורעים

באיזה מחלה את מטפלת? במיקצוע שלך הכל אותו דבר:"

"לא כאן! חיידקים!"

לזרות הידע הרפואי מרחפת בבית־החולים אימת החיידקים. סטודנט לרפואה שטילטל חלוק נקי בחדר־האוכל זכה בנזיפות מכל עבר. "לא כאן! החיידקים! כאן אוכלים!"

"אבל החלוק נקי, הגיע ישר מה־מכבסה!" תמה הסטודנט.

"לא משנה! החיידקים!" קרא עובד נרגז.

"המחלה הזו תלווה את החולה עד רידתו אל הקבר," כתב לונץ ב־1891, במורה דרך. ראובן לא קרא את לונץ, אולם בגופו הוא מרגיש את אמיתות דבריו.

שנים ספורות אחרי שעלה לארץ התחילו הפצעים ברגליים לשוב ולה־ציק.

"שוב אושפזתי בבית־חולים. היתה שם אחות מסורה, שעזרה לי הרבה. בסבלנות ובאיטיות היא שלפה תולעים מהפצעים ברגליים: הרופאים רצו לק־טוע לי את הרגליים. הם לא ידעו מה יש לי. בסוף הביאו רופא מהנסן, והוא אמר שאני חולה בלפרה. לקחו אותי לירושלים. שכבתי כאן חצי שנה, וכש־הרגשתי טוב יותר חזרתי הביתה."

אחרי שנה שבה המחלה והתפרצה. ראובן חזר לבית־החולים. עשר שנים הוא שוהה בהנסן. "אף פעם לא הח־חתנתי," דמעות ניקוות בעיניו. "היה לי תמיד פחד שפיתאום אהיה מאו־חולה, ואז מי ידאג לאשה? מי יפרנס אותה? ככה נשארתי כל השנים עם לב מת. את הילדים שהיו צריכים להיוולד לי הבלעתי בגוף שלי."

לא כל החולים בוחרים בחיי־פרי־שות. חולה שהיתה מאושפזת בבית־החולים מגיל שבע עד 21 התנקתה מחיידקי־המחלה, עזבה את בית־החו־לים, התחתנה וילדה שישה ילדים. את מחלתה העבירה רק לאחד מהם. הבעל והילדים יודעים שהאם חולה. יודעים גם מהי מחלתה.

חדרים עלובים

חולה אחרת הסתירה מבעלה את שם מחלתה. בדרך מיקרה נודע לו כי אשתו חולת צרעת. אחוז אימה וכעס היכה הבעל המרומה את אשתו. שכנו בו בראשית ימיו. 20 החולים של היום נבלעים בתוכו, רחוקים מתחושה של בית.

גולדשטיין מציג בגאווה את חדר־האוכל של העובדים. מפות לבנות על השולחנות, עציצי־פרחים, תמונות ציבעוניות, ארון מגולף. על פני חדרי־החולים הוא חולף במהירות. חדר עלוב הכולל קירות חשופים, מיטת־סוכנות וארון זעיר, אינו מוצג שיש להתפאר בו.

בחדר־האוכל של החולים מתרחשת תקרית קטנה. חתול שחור מגיח מדלת צדדית. מביט סביבו בבהלה, מטפס על החלון הסגור בנסיון־בריחה נואש. מסתבר שגם חתול־אשפתות שחור אינו מתלהב ממראה עיניו: שני שול־חנות־פורמייקה עירומים, כיסאות פוז־רים בעירבוביה, קירות נטולי־תמונות.

"הם משלימים עם המצב שלהם. שמחים שיש להם קורת־גג ואוכל!" אומרת האחות רוזה.

אחר־כך דיבר גולדשטיין במשך שעה ארוכה על כבוד־האדם. רק מפני כבוד החולים אין הוא מניח לעיתונאים לשוחח איתם. וכדי להפחיד את מי

(המשך בעמוד 36)

לפני מאה שנים בדיוק נבנה על־ידי מוסד צדקה גרמני נוצרי המוסד למצורעים בירושלים. כיום הוא מאוכלס רק בחלקו

"אני חשבתי שיש לך סתם פצעים ברגליים. ופיתאום את מצורעת?"

בעולם ידוע על עשרה מיליון חו־לים, בעיקר בארצות החמות. בארץ יש 280 חולים. 260 מתוכם חיים מחוץ לבית־החולים. מדי כמה חודשים הם באים להנסן נברקים, מאושפזים לתקופת־מה או שבים לבתיהם. 20 חולים עיריים, בני 50־87, לא יעזבו את בית־החולים עד יום מותם.

"גם אני הייתי מוכן לגור כאן, בשכונת טלביה, בבנין כל־כך יפה," אומר יצחק גולדשטיין, המנהל האד־מיניסטרטיבי של בית־החולים. בסיור חפוז מתגלה בית ענק. 80 מצורעים

עזרת ישוע הבניין העתיק בשכונת טל־ביה בירושלים. ממול: תי־אטרון ירושלים והווילה המפורסמת של המיליונרית גיטה שרובר. על חזית הבית העתיק, שנבנה לפני 100 שנה בדיוק, כתוב בגרמנית: "עזרת ישוע". הבית הוא גדול ומרווח, ויכול היה להכיל מיספר גדול פי ארבעה של חולים. החולים הערביים הועברו למוסד אחר, הנמצא בדרך לביר־זית. צילומים: ציון צפריר ■

מסר רוחני מאוד

בהוצאת עקד יצא לאור ספר שחלקו שירים וחלקו צילומי־פסלים של הפסלת־משוררת מירה וייכסלבאום. הספר נח על השולחן וכל המישפחה דיפרפה בו ואני אהבתי את הפסלים וגם אמרתי את זה. אחר־כך לקח את הספר בני בכורי, בן התשע וחצי, הביט בצילומי־הפסלים, ותוך כדי דיפדוף הוא גם מצא דף המחובר לספר בעזרת מהדק. הילד קרא את הכתוב. חשב רגע. חזר וקרא, ואז בלי בושה אמר מילה גסה מאוד. על הדף המודפס כתבה גברת מרים אור מאוניבר־סיטת תל־אביב קווים ליצירות הפיסול של מירה וייכסלבאום. אנא, קיראו קטע מתוך העמוד הנ"ל בעיון:

...מעמד הנפש או הנשמה משתנה בפסלים בהתאם לדינאמיקה הנוצרת מתוך ההק־שרים שבין צירופי האלמנטים הסובבים; היא נחה בתיק הממשות, או נאבקת באיתני הטבע המוחש והמורגש.

...היחס הכמותי בין החומר לבין החלל בפסלים הינו בעל משמעות, משום שהשתנות יחס זה גוררת שינוי באופיה של היצירה, ככל שגדל חלקו של העיבוד הרעיוני של החומר, נעשית פיסוליותה של היצירה מובה־קת יותר ומוצהרת יותר.

עוצמת המסר הרוחני, לפיכך, היא תולדה של האירוע המתחולל באיזורי העימות בין הגושים. מערכת העימות של חללים־גופים הבעתיים נשארת לירית ונאמרת ברמיזה.

קול האמת המהדהד מאחורי יצירת הפיסול של מירה וייכלסבאום נשמע כא־קורד חזק של דיסונאנס, הזעוק בשתיקתו הרועמת.

זהו. יש משהו מאוד מבוה בעוברה שרק לילדים יש אומץ לקום ולומר שהמלך הוא עירום, ואנחנו, הגדולים, בצביעותנו הנוראה, רק קוראים, לא מבינים מילה ומנדנדים בראש.

"פלייבוי" לאשה

מה שעושה לכל גבר ממוצע חוברת פלייבוי או פנטהאוז, עושה לכל אשה ממוצעת חוברת האוס אנד גרדן, או כל חוברת אחרת העוסקת בריהוט בתים וגינות.

כשהגברים יושבים וחולמים על נערת־השער, חולמות הנשים על הדירות הנפלאות המופיעות

מגדה כזו מקרינה אלומת אור (מעין חדוט של אור) כלפי מטה, ומשאירה בצל את השטח שמחוץ לחדוט הזה.
את גובה האהיל יש לכוון כך שבתנאים רגילים לא יפגע האור בעיני הישבים מתחתיו.

המנורות הניצבות, כמו אלה שבתמונה זו, או כאלה המצוידות בזרקור מפור־אור, הם הפתרון האידיאלי לשטח המיועד לקריאה ולשיחה. בעזרת הזרקורים הזעירים ניתן לקבל כרצוננו אור ישיר או בלתי ישיר, או שניהם גם יחד.

בצילומים. אלא שכל החלומות האלה, ברוב המיקרים, נשארים בגדר חלום, במציאות הי־שראלית של חדרי־קוביות עם תיקרות של 2.5 מטר וחדרי־שרותים שנבנה על חשבון הפרוזדור.

ובכל זאת, במשך הזמן, גבנה כל אשה רעיון או שניים לדירתה הפרטית מכל חוברת כזאת שהיא החזיקה בידיה במשך השנים. אני אישית תמיד מחפשת חוברות שתעסוקנה בשיפוץ דירות קטנות וישנות, אבל עליהן, כנראה, שום אדריכל רציני לא יבזבז את זמנו.

הוצאת־הספרים כינרת הוציאה לאור בעברית את ספר הבית, שנכתב על־ידי האיטלקי פלאביו קונטי. הספר נמכר עד היום בכ־50 מדינות ובישראל הוא זכה לתרגום וגם להתאמה על־ידי אדריכלית ישראלית.

הספר אמור לתת אין־סוף רעיונות לשינוי הבית או לבניית בית חדש, עזרה בעבודות בשיטת עשה־זאת־בעצמך, וקורס מזורז בחוקי אדריכלות. קצת התאכזבתי כאשר בצילומים היפים שוב הופיעו דירות מאוד מרווחות על שתי קומות, שאומנם יש, כמובן, בארץ, אבל הן בפי־רוש לא הסטנדרט. לעומת זאת דווקא הטקסט הוא מעניין ביותר ואם לא יעזור לקורא לתכנן את ביתו בעצמו, הרי שיתן לו כלים לרעת בדיוק מה הוא רוצה, איפה ולמה, כאשר הוא הולך לפגישה עם האדריכל.

בשני הכרכים יש הסברים על סוגי הרצפות הנמכרים בארץ, יתרונותיו וחסרונותיו של כל סוג, סוגי החלונות ולאיזה דירה הם מתאימים, כיצד לתכנן את התאורה בכל חדר, כיצד לנצל פינות, כיצד לנצל את החלל שמתחת למדרגות, איפה לאחסן דברים שאין מקום עבורם, איך לתלות וילונות וכולי וכולי.

13,200 שקל לכל אחד משני הכרכים של ספר הבית — זה נראה לי מחיר סביר למישהו שעומד לפני שיפוץ ביתו או ריהוטו מחדש. גם מתנה יפה, כמובן, לכל אשה.

בקשיש

זה סתם ככה, לא שייך לשום דבר, אבל אולי יעזור למישהי שבמיקרה נקרעה לה השרשרת וכל החרוזים התפזרו על הריצפה. להשחיל מחדש על חוט פלסטי קשיח זו לא בעיה, אבל מי שמתעקשת להשחיל את החרוזים על חוט כותנה רגיל תתקשה לעשות זאת, אלא אם כן היא תטבול את קצה החוט בתוך בקבוק של לכה

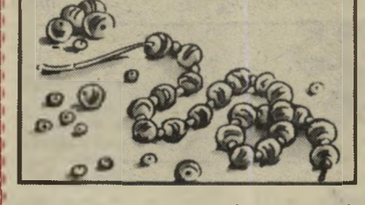

לצפורניים, תשלוף אותו משם ותחכה דקה עד שהוא יתקשה.

אחרי זה ההשחלה היא צחוק־ילדים.

יופי? רוצים עוד אחד? בבקשה.

עכשיו, כשעונת המיקלחות הדו־שעתיות התחילה, יש תמיד בעיה של אריחים רטובים ומלוכלכים בסבון בקיר של המיקלחת. כל מה שצריך זה להחזיק במיקלחת ספוג על מקל, וברגע שהיד האחת סוגרת את הברז, עושה היד השניה ויש אחד ענקי וכל הקיר נקי. זה נשמע כלום, אבל אתם עוד תודו לי. ואולי לא.

מסיבת מס' 42

עוד לפני שפרצו הגזרות הכלכליות מס' 132 בשבוע שעבר, נסעה חברתי לפאריס וייבאה משם רעיון כלכלי נפלא. אחת הנשים הפא־ריסיות הזמינה את חברתי להצטרף אליה למ־סיבת מס' 42. החברה לא העזה לשאול מה פירוש מסיבת מס' 42, כדי לא להראות בורות. בשעה היעודה הן נפגשו והלכו ביחד למקום האירוע בביתה של גברת פאריסית הדורה וכנראה גם לא עניה במיוחד. בחדר כבר ישבו כ־10 נשים אלגנטיות, כשלכל אחת מהן מיזוודה קטנה מעור־נחש או קרוקודיל.

התיקרובת הוגשה, גבינות, פירות ויין, כמובן.

דיברו קצת על ענייני־דיומא ואז כולן ניגשו לעבודה. כל גברת פתחה את המזוודה שלה ושלפה מתוכה כמה וכמה פריטי לבוש (מס' 42).

הסחורה מוששה ביד, נמדדה והחליפה ידיים. תמורת שימלה ניתנה שימלה, או חולצה וחגורה, תמורת חולצה הועברה חולצה אחרת או שני צעיפי־משי, או כובע מעניין, תמורת שימלת־ערב הועברה שימלת יום־יום בתוספת חולצה או מיכנסיים וכך הלאה וכך הלאה. מי שלקחה פריט מסויים ולא היה לה מה לתת תמורתו, שילמה בכסף. משהו כמו רבע מערכו בשוק.

עוד כוסית יין, עוד שיחה קצרה על מחירים בבתי־האופנה הידועים של פאריס, וכל גברת לקחה את המיזוודה שלה והלכה הביתה.

חברתי ביררה ומצאה שמסיבות כאלה מת־קיימות בפאריס דווקא ברובעים העשירים, ויש כמובן מסיבות מס' 40 ומסיבות מס' 38, וכל אחת מהן נערכת שלוש פעמים בשנה, לשביעות־רצון כל הנוגעות בדבר.

ואם לנשים הפאריסיות מותר — מותר גם לנו!

מוקדש ליצחק*

לא איכפת לי בכלל מה אומרים בבתי־אונגרין בירושלים ומה אומרים בחצרו של הרבי מ־סאטמר. אני מודיעה לכם כאן, באחריות, שימות־המשיח הגיעו.

קיבלתי מאמא שלי מתכון לעוגה שלא כולל 18 חלמונים, 16 חלבונים, 7 חבילות חמאה וחצי קילו אגוזים, ומעל לכל, גם לא ארבע שעות עבודה.

זה פשוט ככה:

שמים בסיר טפלון די גדול כף אחת של סוכר, 2 כפות אבקת נס־קפה, 2 כפות דבש, חצי חבילה מרגרינה וחבילה של 100 גרם חלבה (לא מצופה). בעזרת כף־עץ בוחשים את הכל עד שזה הופך לרוטב סמיך. מכבים את האש, מוסיפים לרוטב 4 כוסות פיצפוצי־אורז ומערבבים טוב עם כף־העץ עד שכל הרוטב נספג בפיצפוצים. עכשיו משמ־נים תבנית־אפיה שטוחה (קוטר 26) ושופכים עליה את העיסה. משטחים בעזרת מרית לגובה שווה ומייד חותכים בעזרת סכין לחתיכות בגודל הרצוי. מחכים שהעוגה תתקרר ותיקרש ואוכלים בכף.

תדעי לך, אמא, שהרבה זמן לא הייתי כל־כך גאה בך.

* *בדיחה פרטית.*

מספיק ודי!

לא הייתי מעלה על דעתי איזו היענות אדירה תהיה למודעת השידוכים לחתולה שלי, שפור־סמה בגליון האחרון של העולם הזה.

40־30 מישפחות בעלות חתולים זכרים התקשרו מכל חלקי הארץ, וחלקן אפילו ביקש פרוטקציה, כדי להיות במקום טוב בתור.

גברת אחת התקשרה אליי הביתה, סיפרה שיש לה חתול שחור ולא גזעי ולכן מעולם לא הצליחה למצוא לו כלה מבית טוב, ולכן היא מצלצלת אליי, כי ברור לה שאשה העובדת בהעולם הזה איננה יכולה להיות גועלית. בקשר לחתולים אני רווקא יכולה, תתפלאו.

אני מודה לכל הפונים ומבקשת להפסיק לטלפן מאחר ורשימת החתנים מלאה לגמרי.

אגב, יש לי חברה רווקה, במצב טוב, שגם היא היתה שמחה לאיזו חתונה טובה. יש הצעות?

התנצלות

המישפחה שלי הכריחה אותי להתנצל מעל דפי העיתון על כל הדברים האיומים שאמרתי וכתבתי על המחשב האישי שנכנס אלינו הביתה לפני חודשיים.

זה נכון שגם היום אני שונאת את המכשיר המגעיל שמנפח לי את רגשי־הנחיתות לממדי־ענק, אבל לעומת זאת, אין לי ברירה אלא להודות שלילדים זה, כנראה, עושה דברים טובים.

הרבה פחות פעמים ביום אני שומעת את המישפט „משעמם לי. אין לי מה לעשות", והרבה יותר פעמים במשך היום יש שקט בבית. הילד הגדול מדפים על המדפסת של המחשב (באנגלית) הרבה יותר מהר מאשר אני מדפיסה על מכונת־הכתיבה שלי (בעברית). הוא משחק מישחקים שמפתחים לו את הקואורדינציה, מתכנת תוכניות מעניינות לפי הוראות בספר, הכתובות בכתב־חרטומים לטיני, משתפר מאוד במשחק שח ולומד חשבון. הילד הקטן, בינתיים, רק הורג אנשי־קארטה, כדי להגיע לאיזה נסיכה מיסכנה הגרה בארמון, אבל גם הוא מבין במכונה הרבה יותר טוב ממני.

כל היום הם צועקים לי „תודי! תודי!" אז אני מודה לכולם. תודה רבה.

שוופס - טעם מיוחד לאנשים מיוחדים

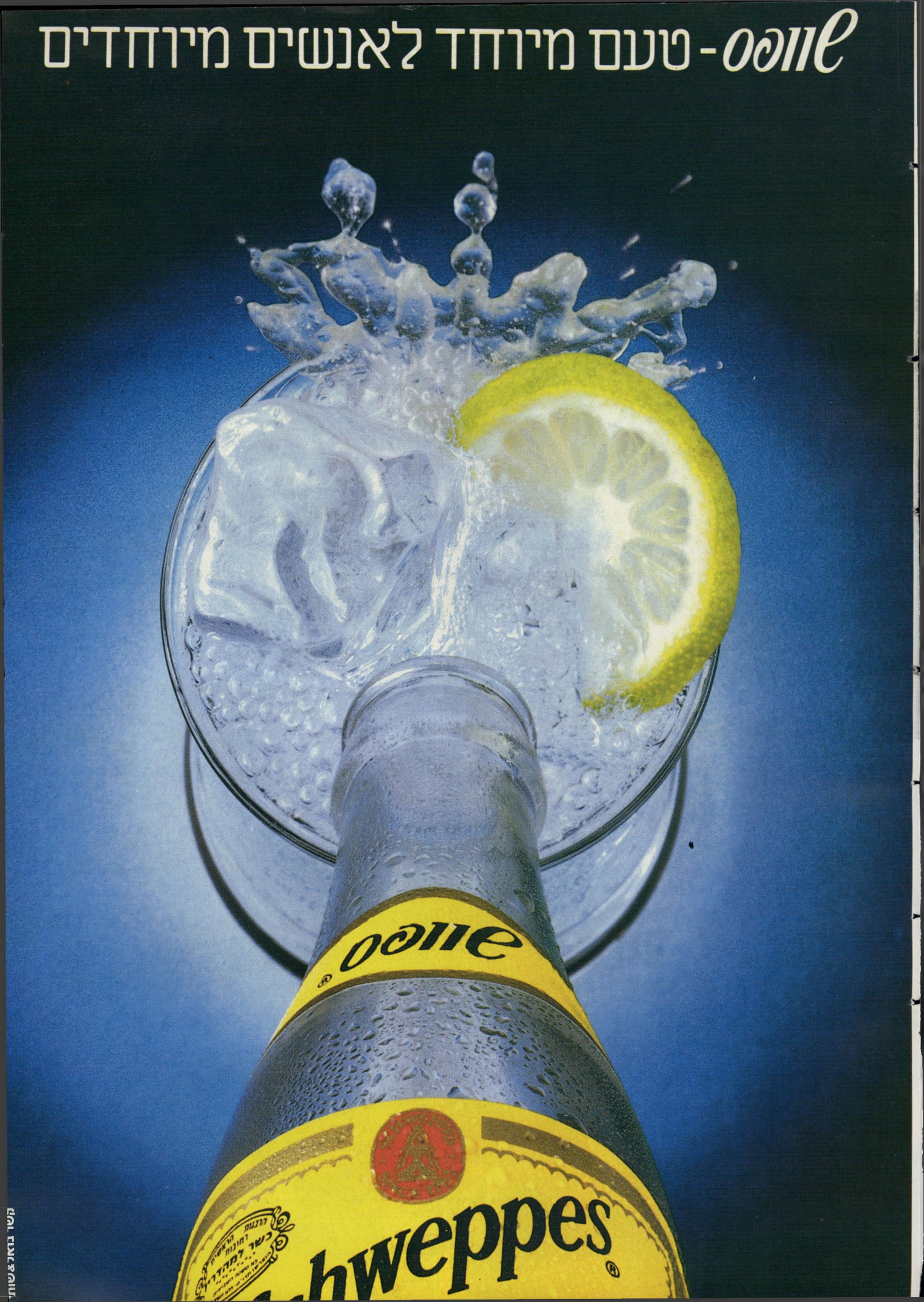

TOUT SUR TOI
NEW CONCEPT
V.I.P
PARIS

שוטר מאשים את אשתו השוטרת בבגידה עם מפקדה במישטרה, והיא מתלוננת שבעלה החעלל בה והיכה אותה, ועל כן היא ברחה למעון לנשים מוכות

הכל נשאר במישטרה

אמרה כי המאהב איננו גבר, אלא צעירה ממכרותיהם. נויפלד יצא לחפש את הנערה והצליח להשיג וידוי גם מפיה. היא אמרה לו כי היא אוהבת את אשתו ומקיימת איתה יחסי־מין. נויפלד איים עליה כי אם לא תפסיק זאת, יספר הכל לאביה.

לפני כשנה הועבר נויפלד מתפקידו

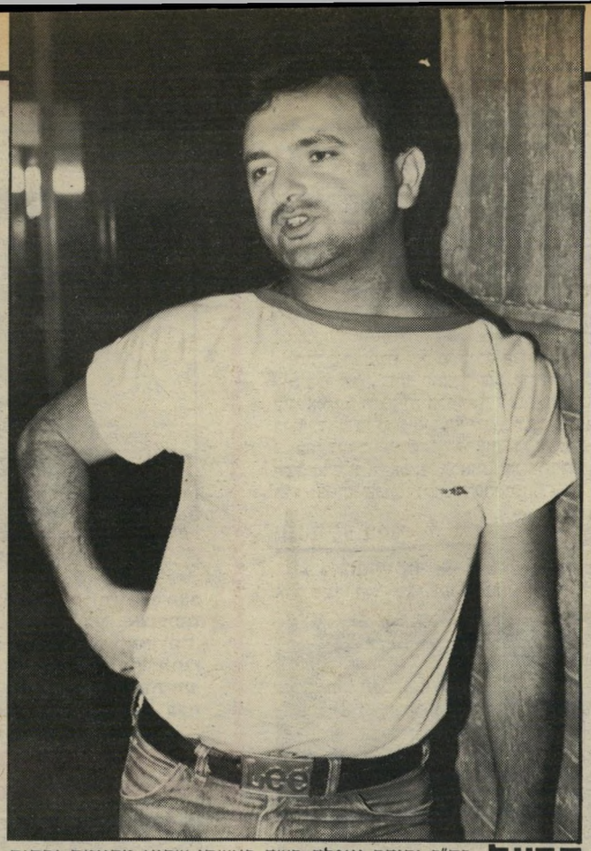

הבעל רס"ר יהודה נויפלד חשד באשתו שהיא מקיימת יחסים עם מפקדה. הוא הצליח להוציא מפיה הודאה בבגידה עם גבר וגם עם אשה. בכל זאת, פנה לבית־הדין הרבני וביקש שלום־בית.

אשר משפילה רס"ר יהודית נויפלד (33) את ראשה, מבחינים בקרחת עגולה ומכוערת במרכז פדחתה, בתוך עטרת שערה הבלונדי. בכתב־התביעה למזונות מבעלה, שה־גישה יהודית על־ידי עורך־הדין רפי שרמי, נאמר: „בתאריך 29.3.85 הכריח בעלי בכוח את אמי, ברטה רובינשטיין בת ה־62, לגזור את שערות ראשי. היא הספיקה לגזור ממיטב שערות ראשי, כאשר נפלה והתעלפה."

נראה כי רס"ר יהודה נויפלד (32), בעלה של יהודית, רצה להעניש בעונש זה, השמור לזונות ומשתפות־פעולה עם האוייב, בגלל חשדו כי בגדה בו עם מפקדה. הבעל חשד כי יהודית ניהלה רומן במשך שנתיים עם רס"ר רוני רונן, מפקדה במישטרה.

בני־הזוג נויפלד הכירו לפני תריסר שנים, בעבודתם המשותפת במישטרה. הם יצאו יחד כשנתיים ואחר־כך התחתנו. מאז נולדו להם שני ילדים. אבל חייהם לא היו מאושרים. כבר לפני כחמש שנים חשד נויפלד כי אשתו בוגדת בו. הוא ערך חקירות ויצא בעיקבות המאהב, כשסכין שלופה בידו. נפתח נגדו תיק במישטרה, אך זה נסגר.

המאהב איננו גבר

לפני שנתיים חשד נויפלד שוב כי לאשתו יש מאהב. הוא חקר אותה והצליח להוציא מפיה סיפור מפתיע. היא הודתה כי היא בוגדת בו, אך אמרה כי המאהב איננו גבר, אלא צעירה ממכרותיהם. נויפלד יצא לחפש את הנערה והצליח להשיג וידוי גם מפיה. היא אמרה לו כי היא אוהבת את אשתו ומקיימת איתה יחסי־מין. נויפלד איים עליה כי אם לא תפסיק זאת, יספר הכל לאביה.

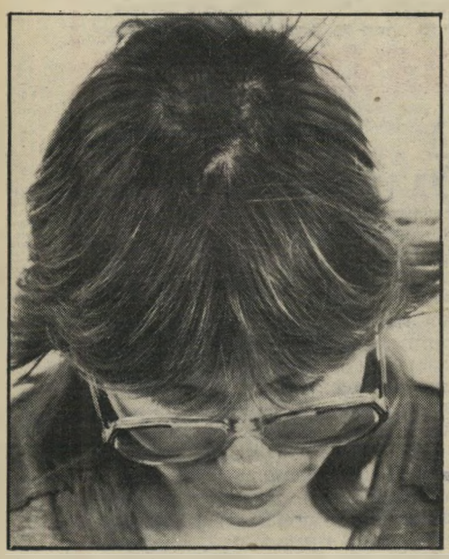

קרחת עגולה רס"ר יהודית נויפלד טוענת כי בעלה התעלל בה, הזמין את אמה, ודרש ממנה לגלח את ראשה של הבת. האם חתכה קוצת־שיער (הקרחת, למעלה) והתעלפה. למטה: תמונת־מחזור מקורס במישטרה. יהודית היא החמישית משמאל בשורה התחתונה.

ביחידה המרכזית בתל־אביב לתפקיד אחר, בבית־המעצר אבו־כביר. העילה להעברתו היתה מיכתבים שהגיעו למישטרה, ואשר האשימו את נויפלד ועוד שני קצינים כי קיימו אורגיות. הריחו נערות לזנות וסחטו יחסי־מין מנשים. החקירה בעניין נמשכה שנה שלמה. נויפלד הלך פעמיים לבדיקה בגלאי־שקר ונחקר עשרות פעמים.

רק לפני חודש קרא לו מפקדו והודיע לו כי החקירה הסתיימה והתיק נגדו נסגר.

מאותו רגע היתה לנויפלד רק משאת־נפש אחת, לגלות מי כתב את המיכתבים הללו נגדו ומדוע. הוא ביקש ממפקדו כי תיערך חקירה בנושא, אך זה סירב. על כן ביקש נויפלד לקחת שבועיים חופש ולטפל בעניין בעצמו.

הוא השתמש בנסיון שרכש במשך שנים במישטרה, חקר אנשים והפעיל מודיעים, ולבסוף קיבל מידע כי המיכתבים הללו נכתבו על־ידי אשתו ומאהבה, להטיל בו רופי ולהעסיקו בצרות, וזאת כדי שלא יוכל להתעניין יותר מדי בענייניה של אשתו. המודיעים שלו מסרו גם כי המאהב הוא איש־מישטרה, מפקדה של האשה, רס"ר רוני רונן.

צעקות מן המירפסת

נויפלד בירר את כל הפרטים על היריב, מצא כי הוא נשוי לאחות רחמניה, ואב לארבעה ילדים. נויפלד נפגש עם אשתו של רונן והצליח להוציא מפיה כי היא יודעת על הרומן

(המשך בעמוד 43)

קולנוע

פסטיבלים

החצי השני

בפסטיבל ירושלים אין בכורות בינלאומיות, אבל יש דיאטה עתירת־שומן ללא מס־נפשיות

החלק הראשון של פסטיבל הסרטים בירושלים כבר חלף, נותר החצי השני. הופעות בכורה בינלאומיות ותגליות בלעדיות לעיר הקודש אין בו, אבל יש בו סרטים בעלי ייחוד, בצפיפות רבה.

כדי לעזור למי שחפץ לראות את השמנת (את הכל ממילא אי־אפשר לראות), הנה תדריך לפי סדר הימים שבהם יוקרנו הסרטים:

יום ד', 5 ביוני:

★★ **ז'אן קוקטו** — סרט תעודי של במאי ארגנטיני החי בצרפת, המנסה לצייר דמות

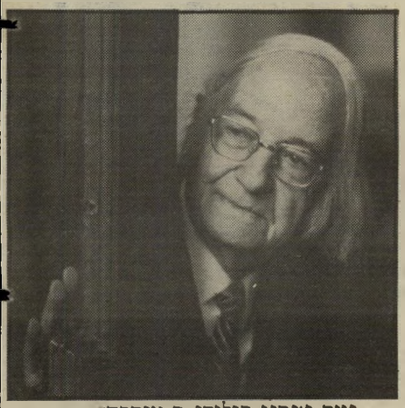

זמר ג'ובני סולידו ב"טוסקה"
תעודה מרגשת

פולה נגרי והארי לידקה ב"בארמן"
גישה ישירה

כוללת של המשורר־צייר־מחזאי־שחקן־סופר־מלך הבוהמה הצרפתית. העשייה אינה מקורית ביותר, אולם העושר העצום של הקטעים בסרט, כולל לא רק מיבחר מתוך סרטים שנעשו על־ידי קוקטו או לפי יצירותיו, אלא גם ראיונות ש־העניק לטלוויזיה הצרפתית וסיקור של יצירותיו הפלאסטיות. מעריצי קוקטו ודאי ייצאו נשברים.

★★★ **גיישה** — הבמאי קנזו מיזוגושי, פייטן רגיש ועם זאת חריף מאין כמותו בביקורתו החברתית, מתבטא בנושא החביב עליו ביותר — מצבה של האשה בחברה היפאנית. משהו מרוח הסופר הצרפתי גי דה־מופאסאן, שהיה חביב מאוד על מיזוגושי, שורה על סרט זה, המראה כיצד אשה צריכה להשלים עם העובדה שהיא אינה אלא חפץ למכירה. עמדה זו אימץ לעצמו, מאוחר יותר, הבמאי השווייצרי ז'אן־לוק גודאר.

★★★★ **נשיקתה של טוסקה** — סרט תעודי מרגש, עשוי בהרבה מאוד אהבת־אנוש, על בית־מחסה לזמרי אופרה בגמלאות, הנושא את שמו של המלחין ורדי, אשר נידב את הכסף להקמתו, בסוף חייו. הבמאי השווייצי דניאל שמיד הצליח לקלוט בין שוכני הבית הזה את העצב שבזוהר שנמוג לצד התשוקה לחיים שלא הוכהתה על־ידי הזמן, ומעל הכל את אהבת ה־מוסיקה הלוהטת המפעמת בכולם, ככוכבים של זמן עבר, ואת הניכור האופייני לאמן שאין לו חיים מחוץ לאמנותו.

סרבני־גיוס מקסימים

העד (אורלי, תל־אביב, ארצות־הברית) – **הבמאי האוסטרלי פיטר ויר משלב בהצלחה רבה, בסרטו הראשון שהופק בארצות־הברית, את נטייתו הטבעית למיסטיקה דתית** (פיקניק בצל ההר, הגל האחרון) **עם הטכניקה הבטוחה והיעילה של סרט־מתח מהוקצע. התוצאה היא מרתקת אך גם מעוררת למחשבה, מחמאה שקשה להרעיף על סרטים רבים מסוג זה.**

גיבור הסרט הוא קצין־משטרה קשוח, ג'ון בוק, החוקר פרשת רצח אחד מסוכניו. תוך כדי חקירה מסתבר לו שהאשמה מוטלת על אחד מחבריו לעבודה, ומרגע זה מתחיל מירדף קטלני אחרי בוק. זה מוצא לעצמו מחסה, בסופו של דבר, בתוך ישוב של בני אמיש, כת דתית נוצרית חריגה. הדוחה אלימות מכל וכל, ממשיכה להתלבט ולדבר כפי שנהגו לעשות זאת במאה ה־17 ומתקיימת ללא כל הברכות והקללות של התרבות המודרנית. בוק מגיע אל האמיש, משום שאחד מילדי המקום הוא העד שיכול להסגיר את האשם ברצח.

עלילת הסרט מתרחשת, ברובה, בתוך קהילת האמיש, שבה נחשף הבלש לעולם שונה מכל מה שהכיר קודם לכן, וניצב בפני ברירה אחרת לחיים, שלא האמין כלל בקיומה. העימות הקיצוני בין אדם שחי כל חייו על חרב, גם אם השתמש בה להשלטת חוק וסדר, לבין סביבה שלמה שאינה מוכנה לקבל את החרב כאמצעי להשגת כל מטרה שהיא (סרבנות־הגיוס

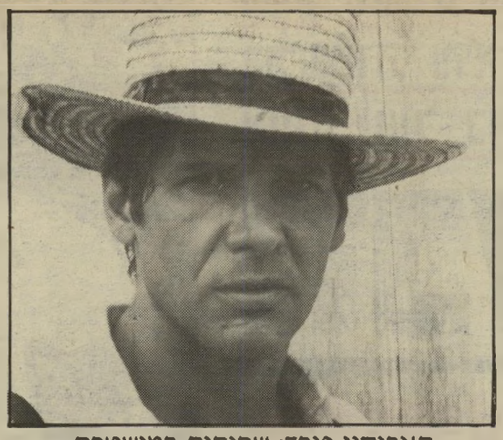

האריסון פורד: שחיתות במישטרה

שלהם במלחמת־העולם המיטה עליהם הרבה צרות). יוצר מצב מעניין ויוצא־דופן, מעין השתקפות המאבק בין פאציפיסם לפראגמטיסם צבאי, שהוא נושא כה שגור בשנים האחרונות. התוספת של המרדף המתמיד של השוטרים שסרחו אחרי גיבור הסרט, מחזיקה את הצופים מרותקים לכיסאותיהם, שעה שהאריסון פורד, בתפקיד הראשי, וקלי מקגיניס, כבת אמיש ואמו של העד הקטן, מגלים נוכחות חזקה ביותר.

געגועים לרגלי העבר

זהו ריקוד (פאר, תל־אביב, ארצות־הברית) – **ראשית חכמה, כדאי להתעלם מן ההצגה הידענית בנוסח הטלוויזיה הלימודית, שבה מנסים יוצרי הסרט למכור אותו לקהל. אין שום צורך בתירוצים על ציורי אדם רוקד במערות, וניתוחים של ברקדאנס כתופעה סוציולוגית. זה מיותר, ידעני ומתנשא. כמו כן, אפשר היה לוותר על נוכחותו המביכה של מיכאיל בארישניקוב, המתייחס למחול הקלאסי בסרטים, בדקדקנות קפואה של תלמיד שלמד בעל־פה את שיעוריו, אותם הכין תוך העתקה מספרי הזולת.**

צריך לשכוח כל זאת, ולהתרכז בקטעים, עוד מבחר מתוך הספרייה הענקית והמגוונת של חברת מטרו־גולדווין (הפעם הם שאלו קטעים גם מחברות אחרות), המצביע שוב, עד כמה חסר היום הסרט המוסיקלי, כאמצעי להרחבת האופקים של הקולנוע ושפת־הביטוי שלו. זאת ועוד, כדאי להתבונן בסרט היטב ולראות את ההבדל התהומי שבין סצינת־ריקוד שתוכננה למסך גדול, שצריך להיות מנוצל לכל אורכו ורוחבו, לבין החיקויים הקיקיוניים של המסך הקטן.

בין אם מדובר בקלאידוסקופים האנושיים של בסבי ברקלי, באצילות המרחפת של פרד אסטר וג'ינג'ר רוג'רס, במרץ הקולח של אלינור פאוול, ביכולת המדהימה – אין מילה אחרת שתתאר את ביצועיהם של האחים ניקולאס, או בשילוב

פולה קלי, שירלי מקלין וצ'יטה ריברה – רוקדות

המושלם־כמעט שבין בימוי קולנוע לכוריאוגרפיה, אצל ג'ין קלי וסטאנלי דונן, זהו מיפגן מסחרר של כשרונות, שהניחו את היסודות לאמנות אשר, למרבה הצער, נמצאת לאחרונה בשלבי־שקיעה. כי למרות כל מה שמנסה הסרט לומר, מפי מגישיו השונים, קשה מאוד להשוות בין המצלמה הצופה מן הצד במבצעים אתלטיים, מרשימים ככל שיהיו (כמו פלאשדנס), לבין בניה חזותית שלמה.

הפיתוי של השתוי

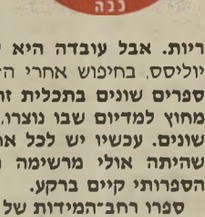

למרגלות הר־הגעש (תכלת, תל־אביב, ארצות־הברית) – **קשה להבין מה מושך בימאי־קולנוע למשימות התאבדות בלתי־אפשריות. אבל עובדה היא שספרי־מופת שונים במהותם כמו יוליסס, בחיפוש אחרי הזמן האבוד או למרגלות הר־הגעש, ספרים שונים בתכלית זה מזה, אבל בלתי־ניתנים להעברה מחוץ למדיום שבו נוצרו, היוו פיתוי מתמיד ליוצרי סרטים שונים. עכשיו יש לכל אחד מהם בבואה קולנועית חיוורת, שהיתה אולי מרשימה הרבה יותר, אילולא היה המקור הספרותי קיים ברקע.**

ספרו רחב־המידות של מאלקולם לאורי, שמשתמש בזרם־התודעה כדי להמחיש את המערבולת שבה נתון קונסול בריטי בעיר מכסיקאית קטנה, ביום האחרון לחייו, מערבב בסערה מציאות, דמיון, הזיות, עבר והווה, ואולי משום כך נאבקו תסריטאים במשך שלושים שנה ויותר למצוא דרך כלשהי, להכניס את החומר הרב הזה למסגרת של סרט עלילתי רגיל.

התוצאה כאן היא אולי הטובה ביותר שניתן להשיג, אולי משום שהיא רגילה. כלומר, ג'ון יוסטון מגיש סיפור על בריטי שיכור, שהמשקה הבריח את אשתו האוהבת ואחר־כך נועד להרגיע את געגועיו אחריה, אבל מתקשה לחדור אל מתחת

ז'אקלין ביסה: מאמצים כנים

לפני השטח. הסרט מצטמצם גם הוא ביומו האחרון של האיש, הוא משתמש בכל מיני פולחנים דתיים נוצריים (זהו יום־המתים שנחוג על־ידי המכסיקאים). רומז למרכיבים מיסטיים מסויימים, מדבר בצורה מעורפלת למדי על השואה הממשמשת ובאה (כל זה מתרחש בסוף שנות השלושים). אבל המר־כיבים משום־מה אינם נדבקים יחד, עושים רושם חיצוני מדי, הצגה אחת גדולה שתוכננה על־ידי במאי גדול, שאינה חורגת מתחום ההצגה.

★★★ **עד סוף הלילה** בכורה ישראלית לסרטו של איתן גרין, המשקף עימות בין דורות בארץ. אכזבה, יאוש ופחד, המסתתרים מאחורי חזית בוטחת והתנהגות שלוחת־רסן, לכאורה. אחד הסרטים הישראלים הטובים של התקופה האחרונה, טרם יצא להפצה. עם אסי דיין בתפקיד הראשי.

★★★ **סלסט** — נסיון מעניין ליצור

מייקל פאלין ב„טכס פרטי"
מוסר של חזיר

הקבלה קולנועית לסגנון הספרותי של מארסל פרוסט. תוך כדי עיבוד ספר אוטוביוגראפי, שכתבה המטפלת שלו. אין זה סרט קל לצפיה כלל וכלל, מאחר והוא מורכב בעיקר משתיקות, מציפיה להתפרצות הקאפריסות של גאון חריג ומוזר, ומתחושה קלאוסטרופובית כבדה של החיים בדירה שמתוכה כמעט ולא יצא בערוב חייו. אווה מאטס מופיעה בתפקיד סלסט אלבארה. המטפלת וסוכנת־הבית של פרוסט.

יום ה', 6 ביוני:

★★★ **כארמן** — סרט אילם ודרמטי של אמן הקולנוע ארנסט לוביטש. הסרט נעשה ב־1918 ומעניין להשוות את גישתו הישירה של לוביטש, שנעזר רק באמצעים חזותיים, עם הנסיונות להלביש על הסיפור של פרוספר מרימה.

הנבואה השחורה

תמונה זו היא אחת הדוגמות הנדירות לקולנוע המקדים את המציאות. במיקרה זה, כמעט נבואה. היא לקוחה מתוך סרטו האחרון של מארקו פררי (שהוצג בפסטיבל וונציה, אוגוסט 1984) העתיד הוא האשה.

הסרט מספר על זוג נשוי, אנה (חנה שיגולה) וגורדון (ניל ארסטרופ), המסרב להביא ילדים לעולם, לא משום שאינו רוצה בילדים, אלא משום שהוא חדור בהכרה שכל מה שהעתיד יכול לזמן לדור הבא הוא שואה גרעינית. לביתם מגיעה מאלווינה (אורנלה מוטי), יפהפיה בהריון, והשניים מתאהבים באשה ההרה ובפריון שהיא מקרינה.

השלושה יוצאים להופעת להקת־דוק באיצ־טדיון ונקלעים להתפרעות אלימה של אוהדים. הגבר, בנסותו לסוכך על שתי הנשים, נמחץ למוות בידי המון משולהב. אשתו אוספת לחיקה את התינוקת האורחת, בהכרה ברורה כי בעולם העתיד אין מקום לגברים.

האם חזה פררי את פשיטת־הרגל של גבריות מערבית מסוג מסויים כפי שבוטאה בזוועת איצטדיון הכדורגל בבריסל?

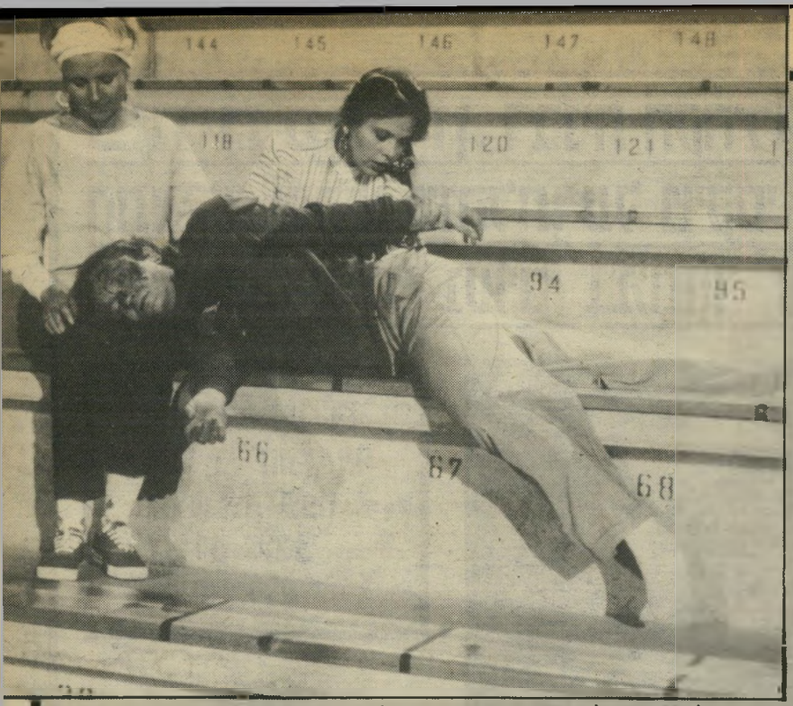

אורנלה מוטי, נילס ארסטרופ וחנה שיגולה ב„העתיד הוא האשה"
הגבר נמחץ למוות באיצטדיון

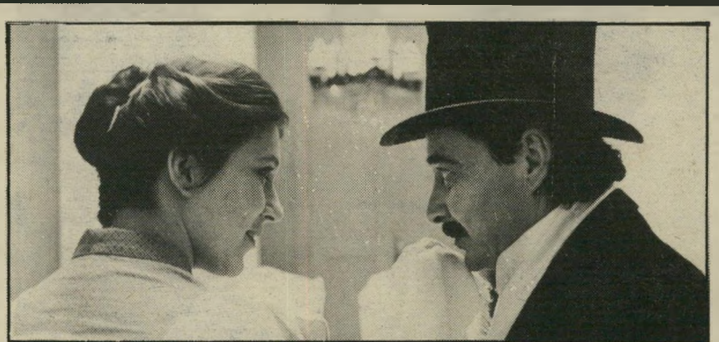

אווה מאטס ויורגן ארדנט בסלסט אלבארה ומארסל פרוסט
קאפריסות של גאון

בשנים האחרונות, את כל מיטען המשמעויות הפמיניסטיות והמהפכניות האופייניות לתקופה. בתפקיד הראשי, תגליתו של לוביטש, פולה נגרי.

★★★★ **פאנשו** — עוד יצירת־מופת של מיזוגושי, שזכתה לפרס בפסטיבל וונציה 1954. סרט היסטורי, שעלילתו במאה ה־11, אבל ה־תקופה משוחזרת בריאליזם משכנע כל כך. עד שאינה מהווה כלל מחיצה בין הצופה לסיפור. שני יתומים ואמם היוצאים לחפש את אביהם, נופלים קרבן לרשעותו של מושל אכזרי, המשלם בסופו של דבר על מעשיו. האמונה באדם, העו־ברת כחוט־השני מבעד לסדרת האסונות השוו־רים בעלילה, היא אחד מן המאפיינים של מיזו־גושי.

יום ו', 7 ביוני:

★★★ **אישי־הפרחים** — סרט מוזר, שבו, לצד העימות בין אמנות מסורתית למודרנית ובין אהבה בסגנון הישן לאהבה בסגנון החדש, אפשר למצוא עוד השלכות רבות, למשל לפרויד (תס־

האציל והכבר ב„קאוס"
פיוט שמעבר למציאות

ביך אדיפוס). פול קוקס, הולנדי שגר באוסט־רליה, בישל את כל זה יחד בסיפור על היחסים שבין יורש מתבגר לבין דוגמנית צעירה, המת־פשטת עבורו בשעות אחר־הצהרים, לצלילי יצי־רות מוסיקה קלאסית.

יום שבת, 8 ביוני:

★★★★ **קאוס** — ארבעה סיפורים של פיראנדלו בעיבוד ובבימוי האחים טאוויאני, סוקרים בפיוט רב את האזור הדק שהוא קצת מעבר למציאות, כדי למצוא שם את המשמעות האמיתית של הנשמה האנושית. אותו גרעין של „מופלא" בתוך הריאליזם הבוטה, מעניק לסרט הזה את השראתו המיוחדת במינה.

★★★ **טכס פרטי** — קומדיה פרטית על וטרינאר שאינו מתקבל בחברה הגבוהה של הכפר בו הוא מתגורר, עד אשר אינו נעשה שותף לשחיטה בלתי־חוקית של חזיר, בתקופה הצנע בבריטניה. קומדיית־מוסר, שהבריטים היו פעם אמניה הגדולים, עם מייקל פאלין (מונטי פייתון) ומאגי סמית בתפקידים הראשיים.

עדנה פיינרו

האחים טאוויאני:

קול המוסיקה

פאולו וויטוריו, אחים, בימאים, קולנוענים של עלית. לפני שנתיים בדיוק הם העניקו לי ראיון, בפסטיבל־הסרטים של קאן, לרגל פרס מיוחד של צוות־השופטים לליל של סן לורנ־צו. אחרי שנה הוצג הסרט בישראל. לפני כשנה עשו את סרטם הבא — קאוס. שהוצג בפס־טיבל־הסרטים של וונציה באוגוסט האחרון, והנה הוא בדרך אלינו, תחילה בירושלים ואחר־כך בקולנוע גורדון, בתל־אביב (ראה תדריך פס־טיבל). יחד איתו, כך מבטיחים, יבוא גם אחד האחים, ויטוריו.

מה שאמרו באותו ראיון יפה לכל סרטיהם. יותר מכל הולמים ועדכניים לסרט הזה כמה משפטים שביטאו בזכות המוסיקה כשחקן של ממש בקולנוע ואכן, זהו בדיוק המקום שהם מייחדים לה בסרטיהם. מי שיראה את קאוס, ואזניו תשמענה את הצלילים הנפלאים המלווים אותו, יוכל להרהר במה שאומרים הטאוויאנים על המוסיקה כשפה בעלת משמעות משלה, שאינה מלווה בלבד, כי אם משחקת דמות של ממש ביצירה הקולנועית.

„אין אנו מקבלים את הגישה שפס־הקול צריך ללוות את התמונה ותו לא. בעינינו הקול הוא לא פחות חשוב בקולנוע מן התמונה. הקול הוא כמו דמות בסרט. לכן, כאשר אנחנו מתכננים את המונטאז' של הסרט אנו מודדים כל רקה ובודקים היכן צריכה להופיע מוסיקה או אפקט או שתיקה. שהיא לא פחות חשובה משימוש

אחים סאולו וויטוריו טאוויאני
שיר־יין גרמני מול שיר־עם סרדיני

בקול — והופעת כל צליל או אפקט מתוכננת בדיוק כמו הופעת דמות או זווית־צילום. כלומר, עוד לפני שאנו מתחילים לצלם, כבר ידועים לנו כל המרכיבים הקוליים של הסרט. למשל, במיקרה של הלילה של סן לורנצו ידענו מראש שאנו עומדים להשתמש ברקוויאם של ורדי ובטאנהויזר של ואגנר. ובזמן הצילומים, כדי להביהר לשחקנים עד כמה חשובה המוסיקה, אפילו השמענו את הרקוויאם בכמה הדמנויות תוך כדי צילום.

„בפאדרונה בנינו סצינה שלמה, המצולמת כולה מרחוק, והמאבק בין שני רעיי־נות בא לידי ביטוי בצלילים בלבד (שיר־יין גר־מני מול שיר־עם סרדיני). המוסיקה מאפשרת. למשל, להעביר רקויות כמו בלילה של סן לו־רנצו, כאשר צפיית האוכלוסיה לבוא האמרי־קאים גדולה כל כך ואז נשמע לפתע שיר לכת אמריקאי, המוציא את כל הכפריים מבתיהם החוצה, שמחים ועולזים. כדי לגלות שבסופו של דבר מדובר בבריחה אכזורית של אחד מהם, המש־מיע את שיר־הלכת מעל תקליט.

„המציאות היתה משונה הרבה יותר. האיש לא השמיע אפילו שיר אמריקאי, כי אם את מקהלת־העבדים מתוך נאבוקו של ורדי. בדיעבד זה נשמע אבסורדי שהאמינו כי האמריקאים באים והם שרים באיטלקית את ורדי. מצד שני זה מוכיח עד כמה חזקה העוצמה של מוסיקה כבע־לת משמעות."

כינרת שיריון, רבנית הקהילה הרפורמית ברמת־אביב, מספרת על התפילה שהיא מנהלת, על טיקסי נישואין שבהם קידשה חתן וכלה, על הומו־סכסואלים, נשים במחזור וברית לתינוקות בקהילה הרפורמית

„אני לא חובשת כיפה כל הזמן. אני חובשת כיפה רק כשאני מתפללת!"

„אני שומרת שבת, לא מדליקה חשמל, לא מבשלת, לא נוהגת, אבל מנגנת בגיטארה!"

„יש אצלי נשים בקהילה, שרצו לעלות לתורה אבל לא הסכימו ללבוש את הטלית"

„בחתונה הוספנו לטקסט קטע, שבו גם אני התחייבתי לדאוג לכסותו, לעונתו ולביתו!"

„ערכנו לבת שלנו ברית. למה רק לבן מגיעה ברית עם אלוהים? לא חתכנו לה שום דבר"

„זהו אחד הדברים הכי יפים שאני מכירה, כישר אשה עורכת את טקס הנישואין"

ראיינה שרית ישי־לוי

„לא בחוב שאשה לא תהיה רב!"

כבוד הרבנית כנרת שריון באה לביתי לבושה בחולצה קצוצת־שרוולים ובשיער גלוי, ללא כיסוי־ראש, אך לא שכחה, בהיכנסה מבעד לדלת, לנשק למזוזה. כבוד הרבנית כנרת שריון אינה רבצען ואינה נשואה לכבוד הרב. היא רבנית בזכות עצמה, רבנית הקהילה הרפורמית ברמת־אביב. יש לה בית־כנסת משלה באזור טוב באמצע, בנווה־אביבים, מול בתי נווה היוקרתיים, בין בתי־השחיה ומועדון־הספורט השכונתי וליד בית־הספר ארזים. בבית־הכנסת, שהיה בעבר גן־ילדים, מנהלת כבוד הרבנית כנרת שריון את תפילות ליל־השבת והחגים של בני־קהילתה.

אין כבוד הרבנית מצפה למניין גברים כדי להתחיל בתפילה. אצלה מניין כולל גם נשים. כנרת שריון, זאת יש לדעת, לא נולדה עם השם העברי היפה הזה. היא נולדה עם שם אמריקאי כשר למהדרין, אך כשעלתה ארצה, לפני שנתיים, אחרי שהוסמכה כרבנית, באבוהה, על־ידי מועצת הרבנים המתקדמים בארצות־הברית, בחרה לה כשם פרטי כנרת. את שם המישפחה שריון סיפק הבעל, בן של יורדים ישראליים, צבר, שהחליט לחזור ולהתגורר בישראל.

השיחה עם כנרת שריון התנהלה ברוח טובה. אני הרי באתי מראש עם ראש פתוח והרבה אהדה לתנועה הרפורמית המנסה לחדש ולעדכן היכן שהיהדות המסורתית קופאת על השמרים מזה אלפיים שנה.

הסכמתי כמעט עם כל התיאוריות שכבוד הרבנית קבעה באוזניי, שוכנעתי לחלוטין כי לצורך נוחיותי זכותי לבחור לי במנהגים ובמצוות שנוח לי לקיים אותם, הסכמתי מלב אל לב עם העובדה שהרבנית לא שמה על דיני־טהרה השייכים לחשכת ימי־הביניים, עם הפסוקים שהרבנית ציטטה באוזניי כדי להוכיח לי שעניין המזרות אינו תופס ועם עוד דברים יפים אחרים שהתנועה הרפורמית מציעה לחבריה. כל זה היה טוב ויפה עד שנסענו, ציון הצלם ואני, לבית־הכנסת. שם זה כבר היה סיפור אחר. הרבנית פתחה את דלת בית־הכנסת, מבנה מיושן, חלקו אולם־אירועים וחדר אחד גדול המשמש כבית־התפילה. בית־הכנסת נראה כבית־כנסת לכל דבר: ארון־הקודש, שולחן העליה לתורה, לוח־זיכרון ובו שמות של חללי מילחמת יום־הכיפורים ואפילו מיל־

חמת לבנון. הכל נראה בדיוק כמו בית־כנסת מסורתי, רגיל, לבד. כמובן, מהעדרה הבולט של עזרת־הנשים. גם זה התקבל על דעתי, גם זה נראה לי מאוד. למה שכל המישפחה לא תשב ביחד בבית־התפילה, למה להפריד בין אבות ובנים ואמהות ובנות. כל זה היה מאוד סביר בעיניי עד לאותו רגע בו חבשה כבוד הרבנית כיפה לבנה על ראשה, הידקה אותה במסרקות שהיו תפורים לכיפה ובנוסף לבשה גם טלית. ברגע הזה נדמה היה לי שאני צופה במחזה גרוטסקי. תגידו אני שמרנית, תגידו זה עניין של חינוך, תגידו מה שתגידו, תגידו גם שכך בערך נראתה האשה הראשונה בעולם שלבשה מכנסיים. יכול להיות, מכל מקום לראות את כבוד הרבנית עם הטלית והכיפה על הראש זה היה מחזה שברצוני או לא ברצוני שמעתי את עצמי שואלת: אלוהים, תגיד לי, זה מוצא חן בעיניך?

יכול להיות שזה מוצא חן בעיני אלוהים, יכול להיות שתוך פחות ממאה שנים תהיה התופעה הזו של רבנית עם כיפה וטלית תופעה רגילה לחלוטין, ייתכן אפילו שאת נכדי תחתן רבנית ושאת ניני תימול מוהלת. מי יודע, כיום זה נראה בעיניי השמרניות לפחות מצחיק מאוד ואחרי זה כבר לא יכולתי לקחת ברצינות את כבוד הרבנית, למרות שהתנועה ליהדות מתקדמת מת־אימה בהחלט ברוב הדברים לאורח־החיים שלי. נדמה לי שאני לפחות עדיין לא בשלה לראות רבנית בטלית.

■ ■ ■

● מה, בעצם, ההבדל בין יהודי אורתודכסי לבין יהודי מתקדם רפורמי כמוך?

יהודי אורתודוכסי לא מקיים את המצוות בגלל שהן מוסריות או בגלל שהן מקדמות את החברה, המשפחה, העם, האנושות. הוא מקיים את המצוות, כי אלוהים ציווה עליהן. אני, כיהודיה מתקדמת, מקיימת את המצוות בגלל שהן מקדמות את החברה, המשפחה, העם, האנושות. מכיוון שאני מאמינה שכשאלוהים ציווה על המצוות, רצונו היה לקדם את האנושות כולה. אתן לך דוגמה: כשאני מסתכלת על היהדות, אני משווה אותה לגלגל. כשהומצא הגלגל, התחוללה בעולם מהפיכה. גם היהדות, בגישתה לאלוהים ולבני־האדם, היתה מהפכנית. בגלגל חל, מתקדמה לתקופה, שיפור והתקדמות. בתחילה זה היה גלגל־עץ, אחר־כך מתכת, בימינו זה גומי ומי יודע איזה גלגל יומצא בעתיד. כך גם היהדות המתקדמת משולה בעיני לגלגל. אנחנו לא רוצים לשנות את הגלגל, אנחנו אוהבים את היהדות, אבל אנחנו רוצים להתאים אותה לתקופה החדשה, לחדש אותה.

ואנחנו לא מהפכניים. היהדות, מימי אברהם אבינו, התקדמה. היא לא נעצרה לפני אלפיים שנה. אלא מה, בתקופת האמנסיפציה היהדות הסתגרה לה בדלת אמות מפני העולם והקימה חומות בינה לבין העולם המשכיל. כעת, בעת החדשה, כשהחומות נפלו, היהדות המסורתית לא מסוגלת לעמוד בפני הבעיות המודרניות ש־נוצרו. אז קמה התנועה הרפורמית, התנועה ליהדות מתקדמת, והתחילה להתמודד בפני בעיות העולם המודרני. עמדו בפני התנועה שלוש אפשרויות: או להתבולל, או לבנות את החומות מחדש ולסגור את החברה היהודית בפני העולם כמו שהאורתודוכסים עושים, או להתקדם ולש־מור על הזהות היהודית ולהתמודד עם הבעיות.

● כל זה נשמע מתקדם ויפה ונאור ומאוד מצא חן בעיניי עד שראיתי אותך בבית־הכנסת עם הכיפה ועם הטלית. זה הצחיק אותי, זה נראה לי מוזנח, גרוטסקי.

למה מוזנח? אני לא חובשת כיפה כל הזמן. אני חובשת כיפה רק כשאני מתפללת.

● למה דווקא כיפה? למה לא כיסוי־ראש אחר?

כי בשבילי הכיפה היא הסמל של התפילה וזה בכלל לא גברי בעיניי ולא קשור לפמיניזם. אני אספר לך סיפור: כשהייתי ילדה קטנה, אמא שלי נהגה לחבוש כיסוי־ראש כשהלכה לבית־הכנסת. לא תמיד היה לה כיסוי־ראש והיא היתה פשוט שמה כיפה על הראש, כך שזה נראה לי טבעי שגם אני חובשת כיפה.

● עם כל הכבוד והרצון הטוב וה־הזדהות במידה רבה שאני חשה עם התנועה הרפורמית, כשהגענו לקטע עם הכיפה והטלית והתורה זה פשוט לא התקבל על דעתי, זה נראה בעיניי כמו בדיחה, די מוצלחת אמנם, אבל בדיחה.

זה עניין של הרגל. את, כל החיים רגילה לראות רק גברים עם כיפה וטלית. הנה אספר לך סיפור: כשהייתי רבנית בקהילה באוסטרליה היתה באה לבית־הכנסת כל שבוע ילדה קטנה בת ארבע, ורואה אותי עם הכיפה והטלית. יום אחד הוזמנה הילדה לטקס בר־מצווה בבית־כנסת אורתודוכסי וישבה עם אמה ביציע, בעזרת הנשים. אחרי עשר דקות היא שואלת את אמה: איפה הרבנית? אז האם אומרת לה, האיש הזה, עם הזקן והכיפה והבגד השחור, הוא הרב. הילדה מסתכלת עליה בחזרה ואומרת: מה איתך, אמא, את לא יודעת שרק אשה יכולה להיות רבנית.

התרגלנו לראות גברים עם הלבוש הזה. אותך זה הצחיק, לך זה נראה כמו בדיחה. יש אחרים, שהם הרוב, שזה מזעזע אותם, יש אנשים שמקב־לים שוק. גם אצלי בקהילה היו נשים שהתנגדו ללבוש טלית כשעלו לתורה. אמרתי להן, אם אתן רוצות לעלות לתורה, אתן צריכות לקחת את כל האחריות ולחבוש כיפה וללבוש טלית כי אלה בגדי־הקודש ולי זה מאוד חשוב.

„בא אל" זוג ורצה שאני אחתן אותו בטקס יהודי מלא. הסברתי לו שהרבנות בארץ לא תסכים, והצעתי לו לנסוע לחו"ל. באמריקה ימצאו רבנית, שתחתן אותם, וזה יכר בארץ!"

■ ■ ■

● באיזה בית גדלת?

הבית היה מסורתי. בעיניי הוא היה מאוד דתי, אבל לא לפי ההגדרה של דתיים בארץ. היהדות בבית שלי היתה דבר חשוב. שמרנו על שבתות וחגים והבית השני שלי היה בית־הכנסת אבל מה, נסענו בשבת לבית־הכנסת באוטו. אבל כל שבת היינו בבית־הכנסת, למרות שהדלקנו חשמל, שמענו רדיו וראינו טלוויזיה. הבית היה קונסר־בטיבי, למרות שאני לא אוהבת את ההגדרות האלה.

● מה מתאום נמשכת ללימודי־דת דווקא?

זה היה מאוד טבעי. ירשתי בבית אהבה לד־תיות וגדלתי בקרב אוכלוסיה לא־יהודית ומצא־תי את עצמי מסבירה את היהדות לכל מיני אנשים ששאלו אותי למה אני לא אוכלת ביום־כיפורים, למה אני אוכלת מצות בפסח. אנשים היו שואלים שאלות ואני התחלתי לחפש תשו־בות ופתאום מצאתי את עצמי מייצגת את היהדות כמומחית. רצו לדעת משהו על יהדות, היו אומרים תשאלו את כינרת'.

● כינרת זה השם שלך מהבית האמריקאי שבו נולדת?

לא. כינרת זה השם שבחרתי לעצמי כשעליתי ארצה.

● מה היה שמך האמריקאי?

אני לא אגיד. אין קשר בכלל למה שאני היום לבין שמי הלועזי. תמיד רציתי שם עברי.

● גם שריון זה שם שבחרת לעצמך, או שזה שם בעלך?

כן, זה שמו. הוא צבר.

● כמה בחורות למדו איתך ב„היברו יוניון קולג' אינסטיטיוט אוף רילג'ן" שבו הוסמכת לרבנית?

12 בחורות.

● כלומר, 12 רבניות?

יש יותר, יש אולי יותר ממאה בארצות־הברית.

● מה למדת כדי להיות רבנית?

כל מה שקשור ליהדות, היסטוריה, פילוסופיה, מקורות, תלמוד, מדרש.

● למדת דיני־טהרה, חיתון, גירושין?

הכל. אבל אל תשכחי שהגישה שלנו לא מתאימה לגישה של הרבנים האורתודוכסים.

● מה אומרת הגישה הרפורמית?

הגישה שלנו אומרת שכל יהודי יכול לנהל את חייו היהודיים בעצמו בלי להזדקק לדברי הרבי ולקבל אישור. את יכולה להחליט בעצמך איזה דגש את רוצה לשים על החיים שלך כדי לחיות כיהודיה ויש לך הזכות לבחור איזה מצוות את רוצה לקיים ואיך לקיים אותן.

● כלומר, הגישה הרפורמית היא פשוט יהדות לעצלנים, מה שמתאשך לך, קיים, מה שלא מתאשך לך, ולא נוח לך, אל תקיים. תהיה יהודי, אבל בלי להתאמץ.

רבנית שיריון וספר־התורה
„טלית וכיפה הם בגדי־הקודש שלי!"

להיפך. הרפורמים מוכרחים להתאמץ כדי להבין ממה הדברים נובעים, מה הסיבות לקיום המצוות. הם לא מקבלים את המצוות כפשוטן. לקבל מצוות כפשוטן, זה הרבה יותר קל.

● אז למה לו לבן־אדם להיות רפורמי, הרי ממילא אנשים חילוניים מקיימים או לא מקיימים מצוות על פי נוחיותם ובזמנם החופשי.

מכיוון שיש לך מחוייבות להזדהות כיהודי והתנועה הרפורמית מהווה מסגרת המאפשרת לך להזדהות עם היהדות בדרך שלך, בקהילה פתוחה וגמישה, העונה על הצרכים של העולם המודרני. אני לא שוללת את הדתיים, למרות שהם שוללים אותי. הם זרם ביהדות ואני זרם ביהדות ואני מאמינה שהזרם שלי הוא אותנטי ולגיטימי.

„ההומו־סכסואלים הם יהודים, ולא צריך להחשלם מהם. הם חלק מהקהילה, ואסור לנהוג כאילו אינם קיימים. אי־אפשר לסגור להם את הדלת!"

● הגישה הזו היא גלותית. ייתכן שבגולה יש צורך להזדהות עם היהדות, בארץ כולם יהודים!

אני חושבת שאת לא צודקת. בארץ חסרה הגישה ההומאנית, המאפשרת לאנשים שרוצים לשמור על הדת לשמר את הרוחניות שקשה למצוא בחיים הגשמיים. אני חושבת שהבעיה היא שרוב היהודים בעולם הם דתיים באופן פסיכולוגי, הם משווים את מה שהם עושים לפי קנה־מידה דתי של המוות. הגישה הרפורמית מאפשרת לך לבחור, להבין לא על פי אמת־מידה של שטיפת־מוח, אלא על פי הבנתך. בארץ, הדתיים שולטים על ענייני הדת והחילוניים שוכנעו שזה התחום שלהם, גם כאשר הם לא מסכימים בנושאים מסויימים, הם אומרים זה התחום של הדתיים וזו גישה מוטעית.

■ ■ ■

● התחתנת בחתונה יהודית?

כן. היתה לי חופה וכתובה, אלא שהנוסח של הכתובה לא היה אורתודוכסי. הכתובה היתה מעשה־ידיו של בן־זוגי, ברוך, ולטקסט המסורתי הוספנו קטע שבו גם אני אומרת שאני מוכנה לעשות בשבילו מה שהוא מוכן לעשות בשבילי – לדאוג לכסותו ולעונתו ולביתו. הכל מה שהוא הבטיח לי, חוץ מכסף.

● למה לא כסף?

תראי, כל מה שכתוב בכתובה היה מאוד לרו־חנו לבר מעניין הכסף, מכיוון שלמרות שאנחנו אנשים מתקדמים, אנחנו חיים בחברה לא־מתק־דמת ואם חלילה יהיה צורך לפרק את הנישואין, אז אני, כאשה, לא אוכל לתת לו כסף וזו הסיבה שבגלל המציאות של החברה כתוב בכתובה שלנו שרק ברוך יתן לי כסף. חוץ מזה היו קידושין ושבע ברכות.

● ואת החופה ערכה אשה?

לא. במקרה שלנו, רב מתקדם. אבל, בהחלט, נשים מחתנות. למה לא?

● את חיתנת?

הרבה פעמים.

● בארץ?

לא. בארץ עוד לא מסוגלים לעבור את המח־סום הזה. אבל בארצות־הברית זה אחד הדברים הכי יפים כשאשה עורכת את טקס־הקידושין לפי ההלכה. לא כתוב באף מקום שרב גבר צריך לחתן.

קרה לי כבר בארץ שאיזה זוג חשב שזה יהיה יפה מאוד אם אני אחתן אותם. הסברתי להם את הבעיות שיעוצרו בארץ, אמרתי להם שהחתונה לא תהיה חוקית ויעצתי להם להתחתן בחו"ל.

● למה הם רצו דווקא רבנית, מתוך נון־קונפורמיזם?

(המשך מעמוד 31)

לא. הם היו בקהילה שלי והזדהו איתי.

● אם ייצא זוג שיתעקש שתשיאי אותם, תעשי זאת?

אם הם יבינו את כל הבעיות הכרוכות בכך, למה לא? אבל בדרך כלל אני מסבירה שהני־שואין שאנחנו עורכים, לא רק אני כאשה, אלא גם כל רב רפורמי גבר, לא מוכרים בארץ.

● כרבנית את מקפידה על דיני־טהרה?

דיני־טהרה? למה את מתכוונת?

● את לא יודעת מה זה דיני־טהרה?

יש כל מיני דיני־טהרה, יש טהרה של המת...

● אני מתכוונת לדיני־טהרה של האשה: שבעה ימים נקיים וטבילה במקווה.

היהודי המתקדם לא מתייחס לזה. אנחנו לא רואים שום צורך להמשיך את החוקים האלה היום. לדעתי, החוקים האלה חוקקו בימים עברו מכיוון שלא הבינו מה זה מחזור חודשי. גברים פחדו מהדם. הם ידעו שזה דבר שהופך להיות חיים וחשו מורא.

● הדת מסבירה באופן ברור מדוע על האשה לחכות שבעה ימים ולטבול. הדת אומרת שהמחזור החודשי של ה־אשה הוא הפרשה של ביציות שיכלו להפוך לחיים ומכיוון שלא הסכו הן בבחינת מתות ומכיוון שהמת בדת היהודית הוא טמא, גם האשה, כל זמן שהיא בתקופת מחזורה החודשי בבחינת טמאה, האם את לא תופסת את זה כך?

בעיניי הטומאה היא רוחנית, לא פיסית. את יודעת שזה מגיע לאבסורד שאשה שנמצאת במחזור חודשי לא יכולה לגעת בכלים בבית או בבעלה. יש נשים, שיש להן סימן כשהן במחזור, הן עונדות סיכה, שהבעל לא יגע בהן.

את רוצה שאני אזדהה עם דבר כזה? הרי אני מבינה את התהליך, ולא רואה שום דבר טמא באשה שיש לה מחזור חודשי. האורתודוכסים טוענים שאי־אפשר לשנות. זה לא נכון. זה לא שאני זורקת את כל מה שקשור להלכה, אלא שיש דברים שמתאימים לחיים המודרניים ויש דברים שלא.

■ ■ ■

● כשאת מגיעה לתפילת ליל־השבת בבית־הכנסת בנווה־אביבים, את נוס־עת באוטו?

חס וחלילה. אני שומרת־שבת. לא מדליקה חשמל, לא מבשלת, לא נוהגת. אבל לא בגלל שאלוהים ציווה עליי. אלא בגלל שאני רוצה לבטא את עצמי כיהודיה. ולכן יום אחד בשבוע אני חיה בלי מתח, בלי לחצים. לא נלחמת על הכביש בכל הישראלים העצבנים, וזה שובר לי את רצף החיים המשוגעים היומיומיים, זה הופך את היום לאחר, זה מקדש את היום.

אז אנחנו לא מדליקים חשמל, מדליקים נרות, לחיים בהתאם למחזוריות הטבע, פתאום מרגי־שים מה זה בין־השמשות. שזה זמן מיוחד. אני לא רוצה להדליק אור, אני מסתפקת בנרות ובפנס־השמן.

● את גם לא רואה טלוויזיה ולא שומעת רדיו בשבת?

לא, בהחלט לא. זה לא מתאים לשבת.

● אם כך, מה מבדיל אותך בשבת מהיהודי האורתודוכסי?

אנחנו מנגנים בגיטארה בשבת.

● אסור לנגן בשבת?

יש מושג שנקרא סייג. במידה ואת מנגנת ואיזה מיתר פוקע, את נוטה לתקן אותו. לתקן, זה לעבוד וזה אסור בשבת. אז אנחנו, אם מיתר פוקע, פשוט מניחים את הגיטארה. יש רפורמים ששומעים מוסיקה מתקליטים. אני לא מפעילה את הפטיפון.

● ביצד את נוהגת ביום־כיפורים?

„אצלי בקהילה כל אחת יכולה להיות שליחת־ציבור, לקרוא מהתורה, ולהיות חלק מהמניין!"

כמו כל יהודי. לא נוסעת, לא מדליקה, צמה, מבלה בבית־הכנסת.

● מי קורא את „בל נדרי"?

כל אחד. גם את יכולה, אם את רוצה. כל אחת יכולה להיות שליחת־ציבור, לקרוא מהתורה, לעלות לתורה, להיות חלק ממניין.

● כמה שנים קיימת הקהילה הרסור־מית של רמת־אביב?

רבנית שיריון בפתח בית־הכנסת שלה בנווה־אביבים
„גם אשה יכולה לעלות לתורה!"

זוהי אחת הקהילות הוותיקות, היא קיימת כבר 13 שנים.

● היא מורכבת ברובה מיוצאי צפון־אמריקה?

לא. זה סטריאוטיפ שאני רוצה לשבור. בקהי־לה שליש צברים, ולא רק ווזווזים. יש ספרדים, עדות מזרח ויש אחד שהוא מאד גאה בזה שהוא טברייני דור שביעי ויש לנו מיעוט של שבדים ועולים מדרום־אמריקה וכמובן, מצפון־אמריקה. סך הכל 70 משפחות רשומות.

● אתם מתפללים כל יום שחרית, מנחה וערבית?

לא. רק בלילות־שבת ובחגים, או כשחוגגים בר או בת־מצווה. אצלנו, כשיש בת־מצווה, גם הבנות עולות לתורה. את יודעת שיש לנו בית־ספר תיכון של התנועה, ליאו בק בחיפה.

■ ■ ■

● את שומרת על כשרות?

כן.

● למה? זה הרי לא נוח בעולם המודרני.

בארץ זה נוח מאוד. בחו"ל זה קשה.

● את הולכת חשופת־שרווליים ושומרת על כשרות באריזות.

מה זה קשור? זה מתאים לי, אז אני מקיימת.

● למה דיני־טהרה לא מתאימים? ודיני־כשרות מתאימים?

תראי, המקווה לא מפחיד אותי בתנאי שגם בן־זוגי היה משתתף. מה זה מקווה, זה עניין של טהרה רוחנית, לא עניין של מקלחת. יכול להיות שיום אחד אגיע למסקנה שאני רוצה באיזור דרך לטבול במקווה, או אכתוב את חוקי־הטהרה מחדש. כרגע, כמו שזה עכשיו, שבגלל שיש לי מחזור אסור שיהיו לי יחסי־מין עם בן־זוגי זה לא מוצא חן בעיניי, זה בהחלט לא מוצא חן בעיניי שמישהו חושב שאני טמאה. לגבי הכשרות, באנגלית יש משפט שאומר: YOU ARE WHAT YOU EAT. כשאני אוכלת כשר, העובדה שאני מודעת לשחיטה של בעל־חיים נותנת לי רגישות לזה שאני אוכלת חיים וה־רגישות הזו חשובה לי. חוץ מזה שהכשרות הופכת אותי לשונה, עוזרת לי לשמור את יהדו־תי. לשמור על כשרות זה לא בושה וזה לא מבזה כמו טבילה במקווה.

● יש לך כלים לבשר וחלב?

כן. יש לי כלים וזה מכניס משמעת וזה מוצא חן בעיניי. אני סובלת מבעיות סוכר, נאלצת לשמור על דיאטה קפדנית ורק בגלל שאני שומ־רת על כשרות לא היתה לי בעיה לשמור על הדיאטה, כי זה כאילו עוד צעד להוריד את הסו־כר מהאוכל. רק בגלל משמעת הכשרות הצלחתי.

גדלתי בתוך אוכלוסייה נוצרית. בשבילי זו היתה דרך מאוד בסיסית כדי לייחד אותי כיהו־דיה, זה ששמרתי על כשרות.

● בעלך הולך איתך לאורך כל הדרך?

אני לא קוראת לו בעלי. הוא לא רכושי. אני קוראת לו בן־זוגי.

■ ■ ■

● כיצד אתם נוהגים בנישואי כוהן וגרושה?

בארץ אסור לנו לחתן, אבל באמריקה זה סיפור אחר: מחתנים כוהנים וגרושות, יש גם מיעוט שמשיא יהודי ללא־יהודיה.

● אולי זה מה שגורם להתנגדות האורתודוכסים כלפיכם, זה שאתם מר־חיקים לכוון השני.

זה נקרא להרחיק? זה נקרא לקרב. אם ארם לא מוכן להתגייר, אבל מוכן לגדל את ילדיו כיהודים, למה לא לקרב אותם? למה לא לעזור?

● לפי הדת היהודית, כשהאם לא יהודיה, הילדים לא יהודים.

יש מיעוט אצלנו שלא מחשיב את זה. אני לא מסכימה עם זה ולא הייתי מחתנת זוג מעורב. בשבילי זה לעג לטקס היהודי. כל אחד צריך שיהיה לו גבול. כשבאו אליי זוגות מעורבים לא אמרתי להם לא החלטי, קודם הסברתי, יעצתי. יש אנשים שאחרי השיחה איתי שוכנעו, נישאו בטקס אזרחי ואחר־כך התגיירו ונישאו בטקס יהודי, אבל יש רבנים רפורמים שלא מסכימים איתי ואומרים שצריך לקרב זוג לא־יהודי לקהי־לה. מכל מקום, זו לא הגישה שלי וזו לא הגישה של מועצת הרבנים המתקדמים. רובם נגד נישו־אי־התערובת אבל בתנועה שלנו יש פלוראליזם וגם זה קיים.

● יש בזה סלוראליזם שרבנים רפור־מים גם משיאים זוגות הומוסכסואלים?

אני לא מכירה באופן אישי רבנים כאלה, אבל יש זוגות הומוסכסואלים שרוצים טקס־נישואין ומחוייבות אחד כלפי השני ויש מיעוט קטן שמשיא אותם. יש להומוסכסואלים שניים־שלו־שה בתי־כנסת ששייכים לאיגוד הקהילות היהו־דיות המתקדמות ויש רבנית בלוס־אנג'לס שהיא רבנית של הקהילה היהודית ההומוסכסואלית, אבל היא לא הומוסכסואלית.

● זה נראה לך טבעי להשיא זוג הומוסכסואלי?

טבעי. לא. זה לא טבעי. אבל יש יהודים כאלה ולא צריך להתעלם מהם. הם חלק מהקהילה ואסור לנהוג כאילו אינם קיימים. אי־אפשר לס־גור להם את הדלת. יש להם צרכים שאי־אפשר למצוא בקהילה הטרוסכסואלית.

● בארץ נתקלת בתופעה?

בארץ עדיין לא, אבל אנחנו פתוחים לכל הומוסכסואל ותמיד נקבל אותו לקהילתנו.

■ ■ ■

● מה ההבדל בין ברית־המילה שא־

„המיקווה לא מפחיד אותי, בתנאי שגם בן־זוגי יהיה שותף, שגם הוא, ביחד איתי, יעבור תהליך של טהרה!"

תם עורכים לברית־מילה מסורתית?

אצלנו גם האמהות משתתפות, לא זורקים אותן בחדר השני. כשאני מנהלת טקס ברית־מילה, אני יושבת עם המישפחה, סבים, סבתות, עוברים על הטקס המסורתי.

● יש אצלכם נשים מוהלות?

בארץ לא, אבל בלוס־אנג'לס יש. אני מכירה רופאה אחת שלומדת להיות מוהלת, מה אסור, מה מותר, טכניקה, הכל מאל"ף עד ת"ו. זה מוצא חן בעיניי. לגבי הטקס, הסבים והסבתות בוחרים פסוקים או כותבים משהו בעצמם לסמל את היום. בטקס המסורתי יש סנדק, אצלנו התינוק עובר מהסבים והסבתות להורים ובדרך כלל הסבא סנדק, כי אף אשה לא מספיק גיבורה כדי לצפות בטקס הזה. האמא משתתפת, לא רק האבא. אחרי הכל גם היא שותפה. אנחנו עשינו ברית לבתנו.

● ברית לבת?

לא חתכנו שום דבר, אבל רצינו לציין את זה שיש ברית בינינו ובין אלוהים ויש לנו בת בכורה וזה משהו מאוד חשוב בחיינו והיה טקס והיא שתתה יין והדלקנו נר מיוחד בשבילה.

● כיצד אתם קוברים את מתיכם?

אני לא מומחית, לא התעמקתי בנושא, לא ניהלתי הלוויות. אני חושבת שבארץ נהוג כמו באירופה ולא כמו בארה"ב, שהמת נשאר בבית־הקברות ולא עובר לבית־הלוויות. אני לא אוהבת את זה. אני לא אוהבת את הרעיון שהמת נשאר לבד. אני לא אוהבת את הרעיון שהמת נשאר לבד. אני לא אוהבת את הרעיון שהמת נשאר לבד

מרים בנימיני

מזל החודש:
תאומים
הקווים של כף היד משפיעים על המצב הכלכלי

יש מעט מאוד אנשים שיוכלו לומר שהמצב הכלכלי בארץ אינו מדאיג אותם. כמעט כל אחד היה רוצה לדעת איך אפשר להתגבר על המצוקה ועוד יותר האם הוא נכלל בין המאושרים שיש להם סיכוי לזכות במזל ובהצלחה בכל הקשור לכספים.

הסימנים למזל או להפסד בממון מפוזרים על פני כף־היד כולה. כמעט בכל איזור בכף־היד ניתן לראות אם לאדם יש כישרון, מזל או סיכוי להיטיב את מצבו, או אפילו להתעשר.

הכרית הגדולה והבשרנית שכאילו משמשת כשורש לאגודל, נקראת גיבעת ונוס. גיבעת זו, כשהיא גדולה, מרופדת היטב וצבעה בוורוד בריא, מספרת על אדם שלעולם לא יסבול מעוני או מחסור, לפחות בגלל העובדה שלבעליה יש תמיד מלאי מספיק של אנרגיה ויהיה מוכן להשקיע מאמץ רב כדי שמצבו החומרי יניח את הדעת.

הסימנים

קו העולה מעלה מגיבעת ונוס לגיבעת יופיטר, שבבסיס האצבע הראשונה, הוא סימן טוב. בעליו הוא שאפתן ויצליח מאוד במשימותיו. זהו סימו הצופה קידום, התפתחות וסמכותיות. אות בר־מזל זה מקבל תוקף רב יותר כשבקצהו מופיע כוכב מעל גיבעת יופיטר, הדבר מבטיח הישגים.

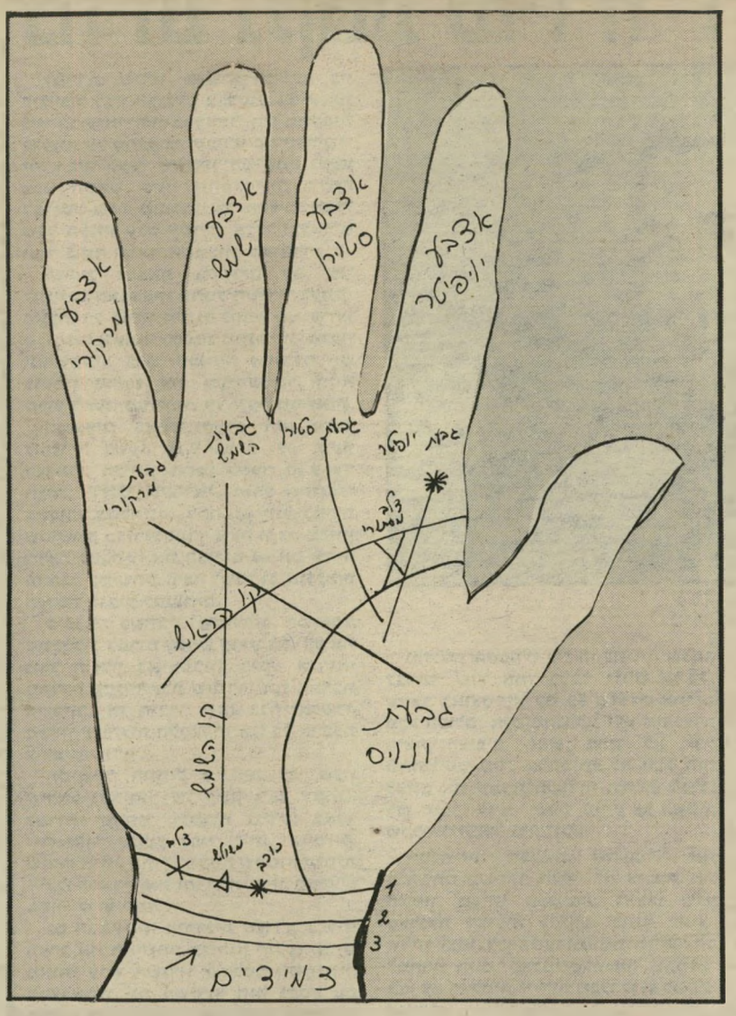

קו מגיבעת־ונוס, המסתיים בגיבעת־סטורן (מתחת לאצבע השניה), הוא סימן נוסף לרווח כספי. רווח זה בא כתוצאה ממאמציו של בעליו, בנוסף לעזרה מצד אנשים בעלי השפעה חיובית וגיבוי של מישפחה וחברים.

בן מזל הוא גם זה אשר בידיו קו־ונוס הנוגע בקו־השמש; יתכן שיישען על בני־מישפחה ואחרים, שיסייעו בידו לעלות על קו העושר והפירסום. אך אם הקו חותך את קו־השמש, יש לדבר משמעות הפוכה: למישפחתו תהיה השפעה שלילית, מנדנדת ומעצבנת, והיא תחסום דרכו להצלחה.

לקו־ונוס החותך את קו־החיים ואת קו־הגורל משמעות דומה: מישפחתו וידידיו יתערבו בעסקיו במיקרים מסויימים, ימנעו ממנו לעסוק בעיסוק ההולם אותו ביותר.

קו מגיבעת־ונוס, העולה לגיבעת־מרקורי בבסיס־הזרת, מצביע על הצלחה והכרה ביעוד מיסחרי או מדעי. שוב יעלה האדם בעזרת סיוע ותמיכה של קרובים או ידידים.

קו־ונוס המתחיל בכוכב ועולה לכיוון קו־השמש הוא סימן של מזל לכסף המתקבל בירושה. אך אם חותך קו־הוונוס את קו־השמש – זהו אות המזהיר מפני סבל כלכלי כתוצאה ממוות של קרוב או ידיד.

איזור נוסף שמן הראוי להביט בו זהו האיזור שמתחת לכף־היד, שבו מצויירים הצמידים. לרוב ניתן להבחין בשלושה צמידים. כשהם ברורים, ללא סימנים חותכים, והם מקבילים האחד לשני – זה מבטיח בריאות טובה, חיים ארוכים ושלווים ועתיד ורוד. כשהם חרותים באופן חלש וצורתם גלית – זה מעיד על גורל גרוע וחיים קשים.

כשהצמיד העליון (הקרוב ביותר לכף־היד) דמוי שרשרת ומלא באיים – החיים הם מלאי מאבק, עבודה קשה ודאגות. אך בעליו יצליח להתגבר על כך, ויזכה בגורל טוב, בהצלחה ובאושר. כוכב באמצע הצמיד העליון מבטיח ירושה. משולש באותו מקום צופה אפשרות לירושה כספית או הישג מעמדי מכובד, אבל זאת רק בשלב מאוחר בחיים. צלב מצביע על קשיים לבעליו, ואולם סתיו חייו ייטיב עימו והוא יזכה ליתר נוחות.

הצלב המיסתורי מופיע באיזור שבין קו־הלב וקו־הראש: כשצלב זה מופיע מתחת לגיבעת־יופיטר, הדבר מצביע על כך שבעליו יכול לעשות שימוש בכישרונו לחזות מחשבותיו ומעשיו של הזולת ולקצור בכך הצלחה.

התכונות המאפיינות אתכם בדרך כלל – חוסר־סבלנות, החלטות נמהרות וסיפוק הדחפים מייד מבלי לשקול את התוצאות – אינם משתלמים השבוע. במקום שבו אתם עובדים שוקלים פעם נוספת בדבר עתידכם המיקצועי. כדאי לגלות יוזמה ולתכנן את סדר־היום בצורה יעילה. הניסיעות מסוכנות לאותם שמאבדים את העירנות – עד ה־10 בחודש. כלומר כמעט רוב השבוע. ביקור מפתיע צפוי ב־7 או ב־8 בחודש.

* * *

ה־6, ה־7 וה־8 בחודש יהיו ימים לא קלים. למרות הציפיות שכמה עניינים ישתפרו באותם ימים, נראה שתצטרכו להצטייד בסבלנות. מצב הבריאות לא יהיה כל־כך טוב, אל תעמיסו על עצמכם יותר מדי ועשו מאמץ לחדש קשרים חברתיים שהוזנחו לאחרונה. בשטח הרומנטי צפויות התהבויות פיתאומיות, אך התנאים לא יאפשרו לבטא זאת כלפי חוץ. היזהרו במה שקשור בכספים. כי מכשולים עלולים לצוץ לפתע.

* * *

ה־7 וה־8 בחודש עשויים להיות מהנים, ביחוד בגלל הפתעה נעימה שמכינים לכם קרובים או ידידים הנ"ר. ה־9 וה־10, לעומת זאת, מראים על עצבנות ונטיה להסתכסך עם כל מי שנמצא בסביבתכם, ביחוד במקום־העבודה. ב־11 וב־12 בחודש כנראה שתוכלו ליהנות מבילויים חברתיים, בעיקר בחגיגות מהנות בתחום הרומנטי. הקשיים שהיו לכם לאחרונה בתחום הכספי – מתחילים סוף־סוף להיעלם.

דאגות, מתחים ואי־שקט – מאפיינים את התקופה האחרונה. ברגע זה קשה להתמודד עם כל הבעיות, מאחר שאתם חשים מותשים ועייפים. בריאותכם אינה על הגובה – אל תזניחו את עצמכם, חשוב שתטפלו בעצמכם כדי שלא להגיע למצב קשה יותר. ב־6, ב־7 וב־8 בחודש מצב־הרוח יהיה כבד. אך ה־9 וה־10 מבטיחים שיפור בהרגשה והנאה מפגישות, שיחות או ידיעות שיגיעו לאוזניכם. בשטח הרומנטי לא הכל יסתדר.

* * *

הפופולריות שלכם עולה, אנשים מעוניינים בקירבתכם וחיי החברה יהיו יותר מהנים. מעגל הידידים מתרחב. זה יתן תנופה בצורה עקיפה גם לשאיפות בשטח הקאריירה. ה־6 בחודש הוא יום מתאים למנוחה, אך לא להתחייבות כלשהי או לשיחה חשובה. קשיים ביניכם לבין בני־הזוג צפויים ביום סמוך ל־9 בחודש. התערבותם של בני־משפחה אחרים עוד תחמיר את המצב. ה־11 וה־12 בחודש טובים, ומבטיחים הצלחה.

* * *

אלה מביניכם שתחום עבודתם קשור בעסקים או כספים, יצטרכו להיות זהירים מאוד: אל תמהרו לייעץ או לקחת על עצמכם אחריות בקשר לכספם של אחרים. כי מאוחר יותר עלולים להאשים אתכם ללא כל סיבה מוצדקת. עליכם להיות זהירים בטיפול במכשירים חדים או מסוכנים. יש נטיה להסתבך בתאונות, בעיקר עד ה־10 בחודש. ה־9 וה־10 בחודש יפגישו אתכם עם מישהו שמאוד־מאוד התגעגעתם לפגוש.

ההרגשה הכללית טובה, אולם הבעיות הכספיות ממשיכות להעסיק אתכם. כדאי לחשוב היטב לפני קניה או מכירה, מיכשולים ותקלות שלא לקחתם אותם בחשבון עלולים לגרום לצרות. ביום החמישי בבוקר, עד שלוש אחרי־הצהריים, לא כדאי לקבוע פגישה, או חתימה על מיסמך חשוב. בסוף השבוע – תיהנו מבילויים בתחום הרומנטי. סטודנטים ישיגו מה שקודם לא ניתן להם. תלמידים יצטיינו בבחינות.

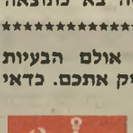

* * *

בעיות בריאות מעסיקות אתכם בימים אלה. יתכן שלא הבריאות שלכם אלא של בני־משפחה, ידידים ואפילו שכנים. סמוך ל־7 בחודש תהיו יותר כבולים, בגלל שידרשו מכם לטפל בבעיותיהם של אחרים. אנשים יפנו אליכם לייעוץ בקשר לבעיותיהם הכספיות, ולא תוכלו לסרב. ה־9 וה־10 בחודש יהיו הרבה יותר נעימים, אלה מביניכם שעדיין לא מצאו קשר קבוע יוכלו ליהנות לפחות מקשרים אינטימיים – אך קצרים.

* * *

היכרויות עם אנשים חדשים, שיערכו סמוך ל־7 בחודש, עלולים לגרום לאכזבה מאוחר יותר. מטיבעכם אתם גלוויי־לב ונוטים לתת אמון כמעט בכל אחד. היו זהירים, כל מה שתספרו עלול לשמש כנשק נגדכם. הימים הראשון והשני לא יהיו קלים, יתכן שמישהו מבני־מישפחה יזדקק לעזרה, וגם במקום מגוריכם עלול משהו להתקלקל ולגרום להוצאות לא קטנות. ה־11 וה־12 בחודש הרבה יותר טובים מכל הבחינות.

ה־5 בחודש יתאים להחלטות חשובות. ב־6 בחודש ממש לא כדאי לקבוע שום דבר חשוב – ביחוד אם יש לעניין איזשהו קשר לכספים. כל מה שתפעלו באותו יום – עלול לגרום לכם להפסדים גדולים מכפי שאתם מתארים לעצמכם. ה־7 בחודש מראה על אפשרות של קבלת סכום כסף ממקור כלשהו. ה־9 וה־10 בחודש טובים לפגישות רומנטיות. בני המזלות דגים, תאומים או בתולה ישפרו מאוד את מצב רוחכם באותם ימים.

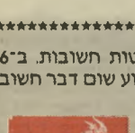

* * *

בין ה־5 ל־8 בחודש תצטרכו לגייס את כל הכוחות, שנמצאים אצלכם ברזרבה. מלבד עייפות והרגשה של חולשה, יתבעו מכם ל־הוסיף מאמצים בעבודה, אך למרות הרעיונות הטובים – עדיין תצטרכו להתווכח ולהתעקש שהדרך שלכם היא הנכונה. בשטח הרומנטי תוכלו לנצל את התקופה, הקשרים שאתם קושרים אינם יציבים ואינכם מתכוונים להיכנס להתחייבות ארוכות, אך הנאה בוודאי שתפיקו.

* * *

עייפות, רצון לנוח וחוסר־מנוחה מחכים לכם ב־7 וב־8 לחודש. עדיף להשאר בבית. אתם עלולים להסתבך בתקלות ובהוצאות כספיות גדולות. מה־8 בחודש מצבכם הרבה יותר קל. ב־9 בחודש תצטרכו להיות זהירים ביותר במה שאתם אומרים. בני־הזוג עלולים לתפוס אתכם במילה ולא להרפות, עד שיגלו דברים שאותם אתם מעדיפים להסתיר... ה־11 וה־12 בחודש – מפתיעים ומבטיחים הצלחה רבה – בתחום הכספי.

צל"ש
הטלוויזיה במיטבה

לישראל סגל, שערך מישדר מיוחד־במינו במלאות שלוש שנים למילחמת־הלבנון.

אחרי שהציבור התרגל שאין הרבה מה לצפות מן הטלוויזיה, וכי רוב תוכניותיה שקעו לתוך אפילת הבינוניות, הפתיע סגל והוכיח שאם רוצים ועובדים, אפשר להציג על המירקע תוכנית מאלפת, כמו בימים הטובים של הטל־וויזיה.

סגל השכיל לערוך מישדר שהציג את המילחמה הארורה מכל ההיבטים שלה — צבאי, חברתי, מדיני־פוליטי. למרות שנראה היה שהכל על מילחמת־הלבנון כבר ידוע, נכתב ונחקר, הובאו בכל זאת בכתבות ובראיונות כמה סקופים. בעיקר בדבריו של אריה נאור, מזכיר־הממשלה לשעבר, שסיפר על מישחק־המילחמה שנערך בצה"ל ושצפה מראש את כישלונה המדיני וה־צבאי של המילחמה.

מרתק במיוחד היה לצפות שוב בכל אותם פוליטיקאים, הרוכבים כיום על הגל נגד

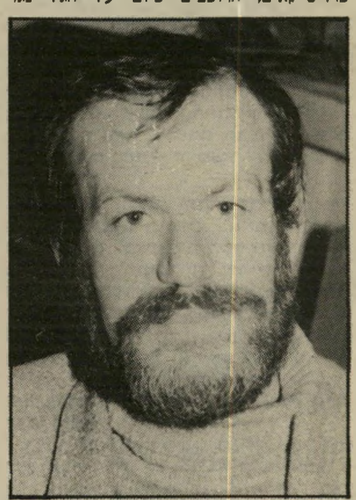

עורך סגל
ותשקוט הארץ 40 שנה ויותר

המילחמה, ולראות את התנהגותם בשלבים הראשונים והמכריעים שלה. כאשר נקבעו היקפה ואורכה, כשמנחם בגין „במיטבו" שופך על העם סיסמאות בנוסח: „ותשקוט הארץ ארבעים שנה." (ו„אולי יותר," אמר). מעניין היה לראות את שימעון פרס מצדיק גם הוא את המילחמה: „פעולה מובהקת של הגנה עצמית." אולי בגלל דבריו אלה, מתנגד היום פרס להקמת ועדת־חקירה למילחמת־הלבנון.

חבל **שיורם רונן**, הכתב המדיני, שדיווח על ההצבעה ההיסטורית בכנסת לאישור המילחמה, אמר: „רבים תמכו בה, מעטים נמנעו, ביניהם מפ"ם ויוסי שריר," לא הוכיר את העובדה שסיעת חד"ש התנגדה למילחמה מן השלב הראשון שלה. גם הראיון עם השר אריאל שרון היה מאלף. סגל ורונן לא התקפלו מול התקפותיו של שרון. הם עמדו מולו באומץ, דבקים בשאלותיהם, ונתנו לו להתפתל בכיסאו בנסיון נואש לעגל את הפינות.

חבל שמישדרים כאלה, על רמה כל־כך גבוהה, הערוכים כל־כך נכון, הם נדירים על המירקע. הטלוויזיה הוכיחה שהיא עדיין מסוגלת. מדוע אינה מתמידה?

מאחורי המירקע
מי יסע לגרמניה?

דויד ויצטום, כתב הטלוויזיה וקול ישראל באירופה, עומד לסיים את תפקידו בחודש או־גוסט. ויצטום הוא איש קול ישראל. לפי הסכם בין הרדיו לטלוויזיה, יש רוטציה בתפקיד — פעם איש רדיו ופעם איש טלוויזיה. הפעם יחליף את ויצטום איש טלוויזיה.

בינתיים יש ארבעה מועמדים לתפקיד: **מנשה רז, ישראל סגל, חיים סלטנר וגיל סדן.**

החלטה היא של **אורי פורת**, מנכ"ל רשות־השידור, בהתייעצות עם מנהלי הרדיו והטל־וויזיה. יש להניח שההכרעה תיפול בשבועות הקרובים.

התלחשויות בפינה אפלה

מתברר שתוכנית־הבידור של הטלוויזיה, שולם בפעולה, דווקא זכתה להיכלל בין התוכניות במסגרת התחרות הראשית על פרס ורד הזהב, ודווקא זכתה בהצלחה, אך לא בפרס. היא נמכרה, מייד אחרי התחרות, לשתי תחנות־טלוויזיה באירופה — בבלגיה ובפורטוגל. תחנות רבות אחרות התעניינו ברכישת התוכנית.

פרס ורד הזהב, שהוענק לתוכנית התיא־מורת, בהפקת אולפני־הרצליה, היה במיסגרת תחרות מישנית של חברות־הפקה פרטיות.

אחרי הזכייה קרו **לחנוך חסון**, שופט בתח־רות מטעם הטלוויזיה הישראלית, שני מיקרים זהים עם שני נציגים שונים של תחנות־טלוויזיה ממיזרח־אירופה. בכל פעם גרר אותו אחד מהם לפינה אפלה במיסדרון. שם הסביר לו שהטל־

שופט חסון
רק לא ישראל

ויזיה של מדינתו דווקא מאוד מעוניינת לרכוש לשידור את התיזמורת. אבל אולי יוכלו היש־ראלים, בטובם, למחוק מעל ההקלטה את השם „אולפני־הרצליה, ישראל", ולשים במקומו את השם הבי־בי־סי, וכך יוכל לרכוש את התוכנית לשידור.

מאחורי המיקרופון
בן למחלקת החדשות

החברה מודיעין אזרחי ערכה סקר־האזנה לרדיו (ללא ידיעת גלי־צה"ל). את תוצאותיו שלחה **לרון בן־ישי**, מפקד התחנה. הסקר כלל 1254 מרואיינים, ונערך בסוף חודש אפריל.

התגלה כי מבין כל התחנות, גל"ץ היא האזינה ביותר: 37.6 אחוז, לעומת 22.2 אחוז לרשת ג', 19.8 אחוז לרשת ב', 4.6 אחוז לקול המוסיקה ו־4.2 אחוז לקול השלום.

בין מאזיני גל"ץ יש ייצוג־יתר לבני 23־29, בעלי השכלה על־תיכונית, שכירים ועובדי הסקטור הציבורי ובעלי הכנסה בינונית.

לגבי יומני־החדשות של גל"ץ נשאלה השא־לה: „האם הנך מאזין ליומני החדשות של גל"ץ?" התוצאה: ככל יום באופן קבוע — 48 אחוז, מיספר פעמים בשבוע — 31 אחוז, פעם בשבוע — 0.6 אחוז, לפעמים — 17.2 אחוז ואף פעם לא — 2.7 אחוז.

בין המאזינים ליומנים התגלה שיש ייצוג־יתר לילידי אסיה ואפריקה, בני 40־49, בעלי השכלה עממית ותיכונית חלקית ומלאה, בעלי הכנסה נמוכה־יחסית ומי שגרים בצפיפות דיור גבוהה.

80 אחוז ממאזיני גל"ץ מאזינים ליומנים פעם בשבוע, גם בין מאזיני רשתות אחרות. שאלה נוספת: „בגלל קיצוצים בתקציב, יש אפשרות שמחלקת־החדשות תיסגר. איזו אפשרות אתה מעדיף?" התוצאה:

שהמחלקה תיסגר ולא יצמצמו תוכניות אחרות: 10.6 אחוז.

שיצמצמו תוכניות אחרות ולא יסגרו את מחלקת־החדשות: 77 אחוז.

לא איכפת: 11.3 אחוז.

84.6 אחוז מן הנשאלים ענו גם שהם מעדיפים שהתחנה תישאר צבאית, לעומת 6.2 אחוז שענו שלא איכפת להם שתהיה אזרחית.

בגלי־צה"ל מקווים **שמשה לוי**, הרמטכ"ל, קרא את תוצאות הסקר וישקול שוב את החלטתו לסגור את מחלקת־החדשות של התחנה.

בתוככי הרשות
יש תיקווה

מסתמנת תיקווה חדשה לפתור את בעיית מנהל־הטלוויזיה ובחירת המנהלים העתידיים של הרדיו והטלוויזיה בעברית ובערבית.

בישיבת מליאת רשות־השידור השבוע אושר סוף־סוף הנוסח הסופי והמוחלט (בינתיים), הקובע את נוהל בחירת המועמדים. המיסמך נקרא „נוהל למינוי נושאי מישרות בכירות" (כלומר אינו מיכרז, אלא מינוי).

ועדת־המינויים תכלול את יו"ר הוועד המנהל, **מיכה ינון**. הוא יכחר בשני חברים נוספים מן הוועד וארבעה חברי־מליאה, שאינם חברי־ועד. בוועדה יהיה חבר גם מנכ"ל רשות־השידור, ושני נציגים מאגודת־העיתונאים.

כל שלושה חברי־ועדה יכולים להמליץ על מועמד. חוץ מזה רשאי כל עובד רשות־השידור וכל חבר באגודת־העיתונאים להגיש מועמדותו.

הגדרת הכישורים הדרושים — שפוצצה את המיכרז הקודם — לא תכלול הפעם את הצורך בתואר אקדמי. אלא שוויתור זה הוא רק לגבי בחירתו של מנהל־הטלוויזיה הפעם. בנושא זה היה ויכוח בין חברי־המליאה, שחלקם דרשו תעודה אקדמית, ובין ד"ר **ישראל סלע**, חבר הוועד־המנהל, הידוע בתמיכתו ב**דן שילון** שאינו מחזיק בתעודה אקדמית רישמית, למרות שלמד שלוש שנים אוניברסיטאיות. פלג אמר: „השכלה לא הפריעה לאיש להישאר בור."

ענת סרגוסטי

מדוע נקטע שידור המישחק?

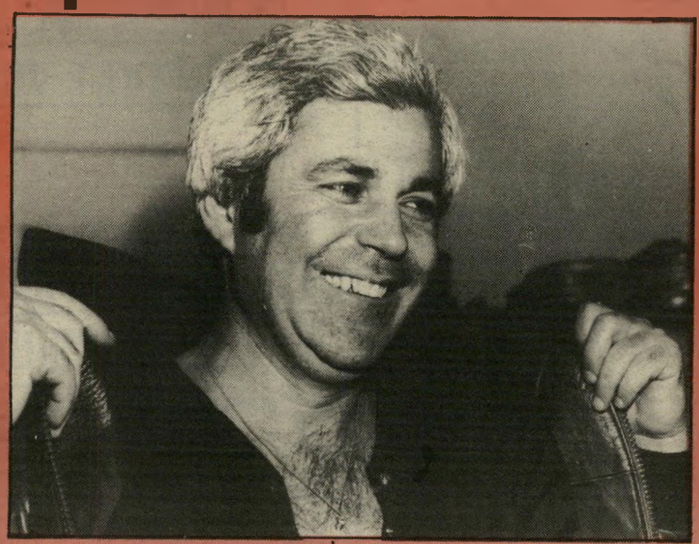

עורך אלרואי
מדוע לא ראוז

למחרת שידור מישחק־הדמים בין ליברפול לבין יובנטוס בבריסל, במיסגרת גמר גביע־אירופה בכדורגל, היו התקפות פרועות על מחלקת־הספורט של הטלוויז־יה. רבים כעסו ששידור־המישחק נקטע לפני הסיום. טענו שהטלוויזיה שלחה לבריסל צוות מתוגבר של אנשים, אמרו שכל העניין עלה עשרות אלפי דולארים ועוד כהנה וכהנה השמצות. העובדות:

ישראל נמצאת בקשרים עם שני לוויינים, באמצעות תחנת־השידור בעמק־האלה. כל לוויין מסוגל לספק שני ערוצי טלוויזיה (לעומת 10.000 ויותר קווי טלפון ומחשבים). בגלל טכניקה מסובכת, יש להזמין מראש את זמן־השידור, והוא קבוע לשעה מסויימת עד שעה מסויימת.

המישחק באותו הערב היה אמור להתחיל בשעה 9.15 בערב (לפי שעון ישראל). הלוויין הוזמן לשעה 9.10 עד חצות. יואש אלרואי, מנהל מחלקת־הספורט בטלוויזיה, לקח זמן־יתר, למרות שמישחק כדורגל אורך שעה וחצי, מכיוון שרצה להבטיח את הצופים גם אם תהיה הארכה במישחק, ורצה לשדר גם את טקס הענקת הגביע למנצחים.

ב־9.30, כשהבין שתחילת המישחק מתעכבת, למרות שאיש עדיין לא ידע את גודל האסון באיצטדיון, ביקש אלרואי מתחנת עמק־האלה שיסדרו את הארכת השידור. אז הוברר שזה בלתי־אפשרי, מכיוון שמחצות הלילה הוזמנו כל ארבעת ערוצי־השידור.

המישחק התחיל ב־10.41 לפי שעון ישראל (באיחור של שעה ו־26 דקות). למרות האיחור, ולמרות שידעו בארץ שהשידור ייקטע לפני סיום המישחק, שידרו אותו, מתוך תיקווה שמשהו ישתנה ויוכלו להאריך את זמן הלוויין. זה לא קרה בסוף, לרוע המזל.

גם הטלוויזיה הירדנית שידרה באותו הערב את המישחק, כשהיא קולטת אותו מאותו ערוץ השידור שקלטה הטלוויזיה הישראלית. גם השידור הזה נקטע עם סיום זמן הלוויין. אז עברו הירדנים ללוויין הודי (שאליו הם קשורים, וישראל לא), ששידר את המישחק למיזרח הרחוק, והצליחו לשדר עוד שלוש דקות מן המישחק, עד שגם לוויין זה נקטע.

מחלקת־הספורט של הטלוויזיה שלחה לבריסל שדר אחד בלבד, יורם ארבל, שישב באיצטדיון עם 50 שדרים אחרים מכל העולם. איש מהם לא ידע מה קורה ביציעי־הצופים, איש מהם לא ידע שהתמוטט קיר. ארבל גם לא יכול היה לעזוב את עמדת־השידור ולגשת לברר. לכן סיפקו לו מן הארץ מידע על האסון, שקלט מיכאל גורדוס.

הטלוויזיה הבלגית, שהעבירה את המישחק בשידור ישיר, לא צילמה את האסון, מכיוון שבמיגרש הוצבו שבע מצלמות קבועות למקום, בתוך האיצ־טדיון עצמו. לכן הגיעו תמונות־הזוועה רק למחרת היום, מצלמי־טלוויזיה שהסתו־בבו עם מצלמות ניידות ויכלו לרוץ למקום האירוע.

השידור הזה, ושידור מישחק־הכדורגל הקודם לפני שבועיים, עלו 8500 דולר כל אחד. כל הסכום ממומן על־ידי תשדירי־חסות.

הזמנת לוויין היא דבר יקר מאוד, כשעשר הדקות הראשונות שלו עולות 800–1000 דולר, וכל דקה נוספת 25–45 דולר.

תחנות־הטלוויזיה באירופה אינן נת־קלות בבעיות אלה, מכיוון שאירופה מרושתת כולה בקווי טלוויזיה תת־קרקעיים, ואין להם צורך בלוויין לשידור אירועים המתרחשים ביבשת. גם השידור הזה, שהועבר לישראל, עשה דרכו בחוט עד גרמניה המערבית, ומשם דרך הלוויין לישראל.

למחרת המישחק רצתה הטלוויזיה לשדר דיווחים עדכניים מבלגיה. יורם ארבל נשלח לאולפני הטלוויזיה הבלגית, הוזמן זמן־לוויין לשעת מהדורת מבט בארץ וארבל היה צריך להעביר כתבות ששודרו במאזינים אירופיים. המועברים שלוש פעמים ביום. אך גם הפעם נגמר זמן־הלוויין, וארבל לא הספיק לשדר שידור ישיר מאירופה.

ספורט

מהר, גבוה ורחוק

47 נקודות זה לא הכל

מוקדמות בגרמניה, הצלחות בפאריס

משחקי הגביע, שריתקו השבוע את אוהדי הכדורגל, ובעיקר את אלה של ביתר ירושלים ומכבי חיפה, לא יכלו להשכיח את מחזות הזוועה מבריסל הבלגית, מגמר גביע האלופות הקטלני.

רק לאחר רחיקת חזויות חזותיות אלה ניתן היה לעבור לכדור ממין אחר, הכדורסל, בו תפתח השבוע נבחרת ישראל במאמציה להישאר ברדר הבכיר באירופה, כאשר תתמודד בבית המוקדם בלברקוזן הגרמנית נגד בולגריה, צ'כיה, הולנד, גרמניה ואלופת היבשת, איטליה.

ובראשית השבוע ניצחה הנבחרת פעמיים את נבחרת הזרים שחוזקה על־ידי מספר ישראלים. הנבחרת הלאומית גברה אפילו על היכולת הנפ־לאה של לי ג'ונסון, שקלע במשחק השני 47

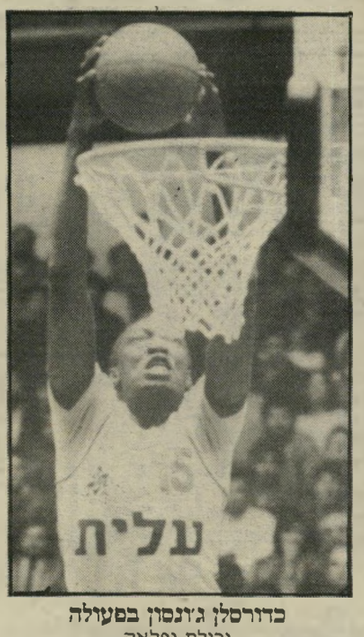

כדורסלן ג'ונסון בסעולה
יכולת נפלאה

נקודות, וזה תודות לכושרה העדיף, אך בעיקר מהירותה והדיוק בקליעות.

העפלה בשלבים. והידיעה הטובה הגיעה מפאריס.

שם הצליחו שלמה גליקשטיין, ובן זוגו השב־די, הנס סימונסן, להעפיל מספר שלבים, כשהם משאירים מאחור את בעלי המוניטין חוזה־לואיס קלרק הארגנטיני ואת בן־זוגו, הרומני איליה נסטסה.

כדורגל

חלום שחור

ילדים על המידשאות ואחר־כך אלונקות

חלומו של כל חובב כדורגל בארץ הוא להיות נוכח באחד מהגמרים של גביע־אירופה, בגלל האווירה הנפלאה ורמת הכדורגל הגבוהה המופ־גנת בו.

גם נסים בכר, מאמן נבחרת־הנוער בכדורגל, חלם על הגמר האירופי, אך גם בחלומותיו ה־שחורים ביותר הוא לא חלם שכאשר כבר יהיה נוכח בגמר אירופי יתרחשו לנגד עיניו מחזות־אימים מן הסוג להם היה עד בשבוע שעבר, בגמר האלופות בין יובנטוס וליברפול בבריסל, כאשר בעיקבות התפרעות אוהדים אנגלים נהרגו 38 צופים וכ־300 נפצעו.

בכר, ששהה עם נבחרת הנוער בטורניר בינ־לאומי בשוויץ, בו סיימו הישראלים במקום החמי־שי בין שמונה המשתתפות, עדיין המום ממה שהתרחש לנגד עיניו כאשר ניצל את ההזדמנות וקפץ לבריסל.

סיפר בכר, בראשית השבוע: „הגענו לאיצ־טדיון כבר בחמש וחצי אחר־הצהריים, כי היה משחק־נוער. עוד מחוץ למגרש ניתן היה להבחין באנגלים השיכורים. ילדים בני 15־16 שהיו שתו־יים כלוט. חלקם שוכבים על המדשאות מחוץ לאיצטדיון.

„ואז, תוך דקות, התרחש הכל במהירות... נראו האלונקות הראשונות...“

יאיר עמיקם

מה הוא אומר

„נקים ליגות נפרדות!“

משחקי־הראווה בכדורגל, נגד אנדרלכט הבלגית ווסקו־דה־גמה הברזילית, משחקי חצי־גמר גביע־המדינה בכדורגל, משחקי הגמר עצמו ומאורעות־האימים במשחק גמר גביע־אירופה בבריסל, הסיטו את תשו־מת־ליבם של חובבי הספורט מכך שמאחורי הקלעים, באיגוד הכדורסל, מתחוללת דרמה העלולה להשפיע לא רק על הענף היצוגי מספר 1 במדינה, כי אם אולי על כל הספורט התחרותי בארץ בכלל.

ברוב של 14 אנשי הפועל נגד 11 נציגי מכבי, ביתר ואליצור, החליטה בשבוע שעבר הנהלת האיגוד על מתן היתר לשיתוף זר אחד בלבד בכל קבוצה בליגה הלאומית בכדורסל בעוד המתנגדים דרשו שיתופם של שני זרים.

עתה מאיימים אנשי מכבי, ביתר ואליצור להקים ליגה נפרדת, בו תשתתפנה קבוצות־יהן ללא שיתוף קבוצות הפועל, ולגרור גם את ענפי הכדור האחרים – כדורגל וכדוריד – להפרדה מוחלטת.

נושא־הדגל במאבק הבלתי־נלאה לשי־תוף שני זרים לקבוצה הוא יו"ר מכבי תל־אביב, עורך־הדין שמעון מזרחי:

לא הייתי מעורב בספורט באותה תקופה, בשנות ה־50. אני זוכר רק שבכל נבחרת היה למכבי ולהפועל יצוג שווה ואותו הדבר לגבי נציגי המשלחת.

אתה מאמין שנחזור לאותה תקופה?

ההצעה שלנו היא להפריד את הליגות. כעת אנחנו קרובים יותר מאי־פעם לליגות נפרדות בכדורסל ולפי משב־הרוח, המשבר יקיף את כל הליגות האחרות, כולל הכדורגל.

מה פירושה של החלטה כזו?

הרעיון אומר שאם הפועל רוצה ליגה לפי מתכונת שלה ולפי כללים שלה, אז יופרדו הקבוצות השייכות למכבי, ביתר ואליצור מקבוצות הפועל וישחקו לפי כללים שנראים לקבוצות האלה, כשהמגמה העיקרית היא שיתוף שני זרים בכל קבוצה.

מה יהיה על הספורט התחרותי?

אם יהיו שני שחקנים זרים זה לא יהיה תחרותי? מכבי תל־אביב ומכבי חיפה הן שתי קבוצות המשתתפות בגביעי אירופה החשובים ביותר, גביע־האלופות וגביע־המחזיקות, ומה שקשור לרמה הספורטיבית, הרי מכבי מובילה בכל הענפים. בכדורסל, אין צורך להזכיר, מכבי תל־אביב מחזיקה באליפות ובגביע המדינה. בכדורגל מכבי חיפה אלופה ויחד עם הקבוצות הבכירות, מכבי פתח־תקווה, מכבי נתניה, מכבי תל־אביב וכמובן, בית"ר ירושלים, זה משקל כבד בכדורגל. בכדוריד האלופה היא מכבי ראשון־לציון. הבעיה שלנו היא שהרמה הספורטיבית של מכבי הרבה יותר גבוהה וכשמגיע הענין לשולחן ההצבעה הכל נראה עלוב.

דמוקרטיה או דיקטטורה

לפי מה שאתה מצייר הפועל עלולה להינזק קשה בעיקר בכדורגל, וגם בכדורסל.

מצידי שהפועל תיפגע לכל אורך הדרך. פתרונות לא מושגים על־ידי הרמת־ידיים. זאת לא דמוקרטיה להכתיב תקנונים ולשנות אותם לפי הצרכים של הקבוצות המסונפות לאותו מרכז, למרות שגם באותו מרכז לא כולם בדיעה אחידה. זאת דיקטטורה.

בשנה שעברה איימה מכבי תל־אביב לא להופיע למשחקי־הליגה. אם לא יותר לשתף שני זרים ובסופו של דבר הופעתם כאשר רק שחקן זר אחד שיחק בגביע אירופה. מדוע. אם כך, שיאמינו לאיומים הפעם?

בשנה שעברה הכל היה שונה. אמנם איימנו, אבל אנשים מרכזיים מהפועל דיברו עם אנשים מרכזיים במכבי והוחלט שהפתרון יימצא עם תום הסיבוב הראשון, אבל לא יצא מכך שום דבר. היות והתחלנו את הליגה, לא רצינו לפגוע בקבוצות אחרות. כעת אנו מצויים שלושה חודשים לפני תחילת העונה ויש לנו מספיק זמן להיערך.

בתחילת השבוע פורסמה תכנית הליגה בכדורסל: מכבי תל־אביב אמורה להיפגש עם הפועל רמת־גן במשחק הפתיחה, הדרבי אמור להיות במחזור העשירי. אפשר שהתכ־נית הזו תישאר על הנייר?

עם כל הצער והכאב, אם לא יימצא פתרון לשביעות־רצוננו, התכנית לא תתממש. שני זרים זה מה שאנו רוצים או הצעת־פשרה, שירשמו שני זרים ויהיה אפשר לשתף לסירוגין זר אחד בכל משחק בליגה ושבמשחקי הפליי־אוף יוכלו לשחק שניים. מתכון כזה היה גם במספר ליגות באירופה. אם הנהיגו פליי־אוף כדי להידמות לאירופים, אז אין סיבה שלא יהיו שני זרים כמו בכל הליגות באירופה, פרט ליוגוסלביה ושאר ארצות מזרח־אירופה.

זה לא סוד שמכבי תל־אביב היא נושאת־הדגל לשיתוף שני זרים. כיצד סחפתם גם את ביתר ואליצור לצדכם?

ביתר באותה דיעה שלנו, כלומר בעד שיתוף שני זרים. לאליצור יש עקרונות משלה. לא היה קשה לשכנע אותם. הם יודעים כיצד מתקבלות ההחלטות. הם חברים בהנהלת איגוד הכדורסל ולא מוכנים שתופרים החלטות.

אתה סבור שההתנגדות של הפועל היא מעבר לטענה הרשמית, שאין כסף לשני זרים?

אם זו הטענה הרשמית שלהם, היא חסרת־שחר, כי התקנון הוא שיגדיל את התשלומים: שחקנים מתאזרחים, שקיבלו הכשר להיות ישראלים לכל דבר, ידרשו עשרות אלפי דולארים, כמו סטיב מלוביץ שיקבל בהפועל

סרטי נחשון מציגים

סרטם של נדב לויתן ונסים לוי

בנות

בהשתתפות: חלי גולדנברג, חנה אזולאי, ענת טופול, עירית פרנק, קרולין לנגפורד, אורנה רוטברג, סיגל כהן, רחלי חיימיאן, אריאלה רבינוביץ, עמוס לביא, דליה להב, דורון ציפריס, בתפקיד אורח: מאיר שוויסה

תסריט: אסי דיין, צילום: מרצ'לו מאשיוקי, עורך: נסים מוסק, מנהל אמנותי: יורם ברזילי, מוסיקה: ירוסלב יעקובוביץ
במאי: נדב לויתן, מפיקים: נסים לוי, הרווי אדינוף, הפצה: סרטי נחשון

מליל שישי „מוגרבי" ת"א, „ארמון" ר"ג
ממוצ"ש „אורנע" ירושלים, „ארמון" חיפה, „אורן" באר-שבע
„עמל" כפר-סבא, „חן" רחובות
„תפארת" הרצליה, „שלום" פתח-תקוה

איתן עמיחי

הדברת מזיקים

בע"מ

מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.

רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272

טל. 6-5-790114 רש' מס' 21 עסק 481/75

שמירה על בריאותך ורכושך

הלב המת

(המשך מעמוד 21)

שחושב ששיחה אינה פוגעת בכבוד, הוא מספר על חולים היסטריים, המכים בעצבנות כל עיתונאי הנקרא בדרכם. ולקינוח, כדי להאדיר את כבודם של החולים, הוא מצהיר כי „לחולים האלה יש צרכים פרימיטיביים־ראשוניים. הם מתעניינים רק באוכל ובבגדים."

סיוט זוחל

אולי כדי לאמת את התיאוריה של גולדשטיין מספק בית־החולים למצורעים רק אוכל, בגדים וטיפול רפואי. בעבר לא העז איש, מלבר הסגל הרפואי, להיכנס למקום. החולים ביש־לו לעצמם, כיבסו, ניקו את חדריהם. וכשהחיידקים הניחו לגופם לזמן מה, אף יצאו לעיר, צפו בסרטים, ביקרו במיספרות, אכלו במיסעדות.

במשך השנים הזדקנו החולים. רובם אינם יכולים לעבוד ולבלות מחוץ לבית־החולים. בלי ריפוי בעי־סוק, סיפריה, פעולות תרבות — הופ־כות שעות־הפנאי לסיוט זוחל, משמים.

וכך מכשיר־הטלוויזיה הציבעונית אינו רק מכשיר, אלא גם ידיד. „אבל

אפים שטוחים, ידיים מעוותות, רגליים נפוחות — אך יש מיקרים יותר גרועים

לפעמים, מרוב עצבנות וסבל פנימי, אני לא מסוגל אפילו לצפות בטלוויזיה," אומר אחד החולים. „30 שנים אני כאן. 11 שנים סובל מכאבים חזקים. בשאר הזמן — משתעמם."

כלא? מה פיתאום כלא? פניו של גולדשטיין מחווירות, אך בקושי הוא שולט בכעסו. „הדלתות פתוחות. הם תמיד יכולים לצאת!"

לאן? לאן יילך חולה שצורתו מעוו־תת ובני מישפחתו נטשוהו?

מבט מתרפס

כל שבריר של חריגה מהשיגרה מרגש את החולים. ביקור לא צפוי של גולדשטיין מעורר התקהלות. „אין לי נעליים," אומר החולה, שכפות רג־ליו נתייתמו מאצבעותיהן. „אני לא יכול לנעול נעליים רגילות. אין תק־ציב לנעליים מיוחדות. ומתי תביא לי את החליל שהבטחת, מר גולדשטיין? ביום השישי? תודה רבה לך, מר גולד־שטיין" לבוש בחלוק של מישרד־הבריאות, נשען על מקל־הליכה, מבט מתרפס של מי שכל חייו היה תלוי באחרים.

כשגולדשטיין הולך לדרכו, מת־יישבים החולים על ספסל־העץ שב־מיסדרון. למרות השעה המוקדמת, אפוף המיסדרון באור בין־ערביים. „אני לא אוהבת חושך," אומרת מישהי. קמה בכבדות, מדדה על הליכון לחדרה.

הנותרים מביטים בה בשתיקה. לכולם אפים שטוחים, כפות ידיים מעוותות, רגליים נפוחות בנעלי־בית. השיחה, שהתחילה בבריחות־הדעת, גלשה למחלות. ראובן נאנח. „בחוץ יש מחלות איומות. סרטן, למשל. ושמעתי שיש גם מחלת־זיקנה. ילדים קטנים נראים פיתאום כמו זקנים. כן, יש מיקרים הרבה יותר גרועים מהמיקרה שלנו!"

שרה ליבוביץ

בת־אחין של המלחין לא השתתפה בערב שנערך השבוע לזכרו. היא לא קיבלה כרטיס

„אין לי כרטיסים לערב קורט וייל, ולכן לא אהיה שם!" אמרה חנה מרום. זה יכול לקרות לכל אזרח. אך ב־מיקרה זה הסנדלר הולך יחף. כי חנה מרום מנהריה, אזרחית אלמונית בכל ימות השנה, היא בת־אחיו של קורט וייל.

השבוע הקדיש הפסטיבל הישר־אלי ערב ליצירות קורט וייל. בין

בת אח קורט וייל, כפי ש־צולם בברלין (למע־לה) וחנה מרום (למטה) בנהריה.

השאר: אופרה בת מערכה אחת בשם „שיבעת החטאים", על פי ביצוע בימ־תי של ברטולט ברכט, ו„רקוויאם בר־לינאי". עורכי הפסטיבל לא הזמינו את בת־אחיו, מפני שלא ידעו בלל על קיומה.

בנה של חנה מרום, עירא, מופיע אף הוא במיסגרת הפסטיבל, בצייר ב־תערוכה המתקיימת ב„בית האמן", בשם „אל. מיתוס ללא אל".

אוריאלה וייט גילתה את בת־האח הצנועה, וזו סיפרה לה על ילדותו של וייל, מישפחתו, יחסיו האמיתיים עם ברטולט ברכט וכו'.

„לפני הצגת־הבכורה של או־פרה בגרוש בברלין 1929, אמר קורט וייל לאמי: זה לא טוב, אני מוריד את זה. הוא היה חשוש מטיבעו. סבל מפוביות נוראיות. לפני כל הופעת־

לניה. לוטה עצמה יצרה דגם של שירה ברכטית טיפוסית. אי־אפשר לשמוע שחקנית־זמרת אחרת המבצעת את ברכט, וגם להשוות אותה לגדולה מכו־לן."

כשאת אומרת שהייתם מישפחה בורגנית מהמעמד הגבוה בגרמניה, למה את מתכוונת?

„נתחיל בזה שהמישפחה שלנו היא מן המישפחות היהודיות העתיקות בגרמניה. אילן־היוחסין שלה מגיע ל־מאה ה־14. מקורה מן הכפר ששמו וייל, בגבול שווייץ־גרמניה. נראה שהם הגיעו מאיטליה עם הכיבוש הרומאי. בתחילה הם היו סוחרים. מאוחר יותר הפכו רבנים גדולים. במאה ה־19, כשהותר ליהודים לעסוק במיקצועות חופשיים, הם הלכו לאוניברסיטות.

„מלבד קורט היו עוד שני אחים ואחות אחת. אבי, נתן, היה רופא גינ־קולוג, והשניים האחרים היו כלכלנים. אגב, כל האחים נפטרו בגיל צעיר מאוד מהתקפת־לב. הסבא שלנו היה חזן ב־בית־כנסת. אבל לפי סיפוריה של אמא, לא ממנו ירש קורט את הכישרון המוסיקאלי, אלא מצד הסבתא, שאחיה היה מלחין מוכשר מאוד. על כל פנים, קורט שר במקהלה של בית־הכנסת, ניגן על פסנתר כבר בגיל 5 והופיע בקונצרטים בגיל 8."

האם את זוכרת אותו מילדותך?

„בוודאי. הוא דמה מאוד לווייליס. נמוך, מאופק, שקט והססן. הוא היה לוקח אותי על הברכיים ומספר לי סיפורים.

לוטה לניה כפי שצולמה ב־1926 עם מישפחת וייל. קורט וייל עומד מימין, כשמתחתיו יושבת לוטה עם ילד אלמוני. לידה אמו של קורט, ולידה, משמאל, אמה של חנה, עם חנה התינוקת. ליד קורט עומדים אביה של חנה, נתן (שני מימין), והסבא אלברט, משמאל: לא מזוהה.

הישראלים מכירים את וייל רק כמי שכתב את המוסיקה ליצירות ברכט. כאן מספרת בת־אחיו על האיש, על יחסיו האמיתיים עם ברכט ועם לוטה לניה

קורט וייל בנהריה

בכורה היה נכנס לחרדה, שמא לא תצליח ההצגה," מספרת חנה מרום (59), תושבת שכונת־דניה בחיפה. חנה היא בת־אחיו של המלחין קורט וייל, שהלחין את רוב מחזותיו של ברטולט ברכט ויצר יחד עימו טיפוס חדש של קומדיה מוסיקלית, שתוכנה ביקורת חברתית נוקבת, בגרמניה של לפני עליית הנאצים לשילטון.

חנה מרום נחבאת אל הכלים. לא רבים יודעים על קיומה בארץ. „אינני יכולה להתהדר בנוצותיו של קורט," היא אומרת. „העובדה שאני בת־אחיו ומכירה אותו עוד מהעריסה, היא מיק־רית."

חנה הגיעה לארץ עם הוריה ב־1936, שלוש שנים אחרי שהוקיעו הנאצים את המוסיקה של קורט וייל שנאלץ לברוח מגרמניה לפאריס ואחר־כך ל־אמריקה. „סבי וסבתי הגיעו לארץ שנתיים לפנינו. סבא היה חזן בדסאו שבגרמניה (מקום הולדתו של המלחין פליכס מנדלסון). עוד בגרמניה הם רכשו אדמות בנהריה. הם חלמו לגור בבית בודד ולגדל ירקות.

„הייתי בת 17 כשנפגשתי עם קורט בפעם האחרונה. זה היה בארץ, ב־1947, כשהוזמן לארץ על־ידי תיאטרון „הבי־מה" ועל־ידי חיים וייצמן, שעימו היה מיודד.

„הוא לא ראה את הוריו במשך 10 שנים. כל הייקים בנהריה קיבלו אותו בצורה הכי חגיגית שאפשר. נורות חשמל דלקו בכל העיר. לקחנו אותו לטיול בכל רחבי הארץ.

„איך הצלחתם לבנות כזה דבר?" שאל בהתפעלות.

„באותו ביקור הוא כתב לפילהר־מונית את התיזמור להתיקווה. והביא איתו את הטיוטות של זעקי ארץ אהו־בה. אופרה שעובדה על פי סיפורו של אלן פטון. אשתו המפורסמת. לוטה לניה, שכיכבה במחזותיו של ברטולד ברכט כזמרת וכשחקנית, ושקנתה לה שם עולמי בגרמניה ומאוחר יותר בניו־יורק, לא הגיעה לארץ. היא, כנראה, לא רצתה. לוטה היתה גויה.

„כשפגשה את קורט בשנות ה־20, גילתה מישפחתנו התנגדות לנישואי־הם. המישפחה, שהיתה מהמעמד הבור־גני הגבוה, לא יכלה להשלים עם ה־עובדה שקורט התחתן עם אשה מבית פשוט. במשך שלוש שנים לא דיברו איתה. רק מאוחר יותר, כשלוטה הת־פרסמה, השתנה המצב."

את היכרת את לוטה לניה?

„פגשתי אותה בשנות ה־60 בברלין. היא היתה אשה מאוד מרשימה. אל־גנטית מאוד, לא חמה במיוחד, ומאוד אכסצנטרית. היה לה קול נמוך וגוף משגע. היא לא היתה יפה כמו ויוויאן ליי, לדוגמה. היה לה יופי של „פאם פאטאל" גרמניה. היא שיגעה אותו. הוא אהב אותה בצורה מטורפת. אני לא בטוחה שהיא אהבה אותו באותה ה־מידה. היו לה יותר מאהבים מעשר אצבעות הידיים.

„אחרי שקורט נפטר, היא התחתנה שלוש פעמים. כשעמדה להתחתן עם האחרון, שהיה צעיר ממנה ביותר מ־20 שנה, התייעצה עם אמי, שאיתה עמדה תמיד בקשר־מיכתבים. „את צריכה לד־עת בעצמך," ענתה לה אמא. „לא אני בחרתי בו."

„לוטה לניה הלכה לעולמה בשיבה טובה, לפני שנתיים וחצי. היא היתה בת שמונים פלוס. אין מה לדבר, אחרי מותו היא פעלה רבות כדי שהוא לא יישכח. את כל המיכתבים שהוא כתב לנו לארץ שלחנו לה, כדי שתוכל לפרסם אותם."

איפה הם נפגשו?

„אצל כותב־האופרות הגרמני, גיאו קייזר. לניה היתה, כנראה, המאהבת של קייזר. היא עבדה אצלו בבית כמזכירה. קייזר כתב באותה תקופה משהו ש־קורט הלחין. הם התחתנו מהר מאוד אחרי הפגישה. על אחת מעטיפות ה־תקליטים של וייל מתארת לוטה את פגישתם: „קייזר ביקש ממני שאאסוף איזה מלחין צעיר מתחנת־הרכבת. איך הוא נראה? שאלתי. הוא אמר: הם כולם נראים אותו דבר, המוסיקאים האלה. תכירי אותו לפי כובע־הלבד רחב־הת־תורת, שהם נוהגים לחבוש עכשיו.'

„לוטה חתרה בסירה כדי לצלוח נהר, שהפריד בין תחנת־הרכבת לביתו של גיאו קייזר. ‚נפגשנו כבר פעם,' אמר וייל על הסירה. לוטה לא זכרה שהוא בחן אותה כרקדנית־שחקנית כמה שנים קודם לכן. לוטה, שהתקבלה לאותו מחזמר, סירבה לקבל את התפ־קיד. הפעם לא הירפה ממנה. כשעבד עם ברכט על אופרה בגרוש, הוא הת־אים את תפקיד ג'ני הזונה, המתאהבת במקי סכינאי, לקולה המיוחד של לוטה הוא היה קומוניסט, איש המעורב בפוליטיקה בכל נימי־נפשו. את קורט עניין דבר אחד בלבד — מוסיקה. המיפגש ביניהם היה מיפגש אמנותי, הם התאימו אחד לשני. ביחד יצרו סיגנון מיוחד.

„מה שמוזר בכל העסק הוא שברכט ברח במילחמת־העולם השנייה לאמ־

(המשך בעמוד 43)

סבא וסבתא אלברט, אביו של המלחין קורט וייל, ואמו, כפי ששני בני הזוג צולמו במושבה נהריה, בשנות ה־30 המאוחרות.

קורט ואמו תמונה שצולמה בברלין ב־1932, זמן קצר לפני בריח־תו של המלחין לפאריס, מאימת רדיפות הנאצים.

רפאל פרבר:

„הזוטרים נוסעים בחופשיות והמנכ"לים לא יסעו?"

החלטת־הממשלה בדבר ביטול תקופתי של נסיעות פקידים ממשלתיים לחו"ל עוררה התמרמרות רבה מחד, והרמת־גבות צינית מאידך. אחד מאותם שהמכה התורנית קילקלה להם תוכניות, ועוררה את ביקורתם, הוא רפאל („רפי") פרבר, מנכ"ל מישרד־התיירות. פרבר נכלל בין ה־נוסעים שנפסלו באופן קולקטיבי על־ידי הוועדה הבינ־מישרדית. שתפקידה הוא לאשר נסיעות אלה. השבוע התלונן באוזניי בעניין זה, והסתבר שבצד הגיחוכים שמע־לה המושג – נסיעת פקיד בכיר לחו"ל – היו בדבריו גם אי־אלה דברי־טעם.

● מה הספרת בעיקבות החלטת־הממשלה?

קודם־כל, לא אני הפסדתי, אלא המדינה. מדובר בנסיעה שתוכננה למחצית יוני. מטרתה — התכנסות של הוועדה הישר־ראלית־איטלקית לצורך פיתוח יחסי־התיירות בין שתי המדינות. חוץ מזה נעשה ניסיון להביא לשתי המדינות תיירים רבים יותר מארצות־הברית. סקרים שלנו מוכיחים שהאמריקאים אוהבים לשלב ביקור בישראל עם ביקור בארץ נוספת. הוועדה מתכנסת ברומא והאירוח — תקשיבי טוב: — הוא על חשבון האיטלקים, לא על חשבוננו. אז מה הרווחנו מביטול הנסיעה?

● כלומר, אתה סבור שהחלטת־הממשלה היתה מוטעית?

אני, כפקיד־מדינה, חייב לכבד את החלטות־הממשלה. אני רק טוען נגד פסילה טוטאלית של נסיעות, ובעד פסילה עניינית. החלטת־הממשלה דיברה על הקפאת נסיעות לקונגרסים, ולא על נסיעות העשויות לקדם את האינטרסים של המדינה. אל תשכחי שבמדינות האחרות לא כולם מבינים את האווירה פה, ועלולים להיעלב מסירובנו לבוא. מה שעוד מציק לי זה שבמישרדי החוץ והביטחון יוצאים ובאים גם פקידים זוטרים בחופשיות גמורה, בעוד שמנכ"לים כמוני זקוקים לאישור של ועדה. לא, לא. אני לא חושב שהוועדה פועלת מתוך צרות־עין. בוודאי שלא!

● לאנשי מישרדך דבק דימוי של חובבי־חו"ל מושבעים.

זה נובע מהתדמית הזוהרת והמוטעית של מישרד־התיירות. צריך להבין שעיקר תפקידנו הוא לטפל בתיירים ואלה, מה לעשות, נמצאים רוב ימות השנה בחו"ל לכן אני אומר שיש לקיים את החלטת־הממשלה באופן כללי, אך אני מבקש לשקול כל נסיעה לחו"ל לגופה!

אסתר רוט־שחמורוב:

„היו חייבים להמשיך — כמו שהמשיכו במינכן!"

מרגרט תאצ'ר, ראש־ממשלת בריטניה, הצהירה שאו־הדי־ליברפול המיטו קלון על הכדורגל האנגלי. אנשי־ספורט הגדילו לעשות והצהירו שכבודו של הספורט חולל בקטל־הדמים באיצטדיון בבריסל, במישחק־הכדורגל בין יובנטוס האיטלקית לליברפול האנגלית.

על אף ההבדל בין הקטל הנוכחי לאולימפיאדת־הדמים במינכן, 1972, נזכרתי באסתר רוט־שחמורוב, שפרשה מהמישחקים בעקבות הרצח המזעזע של ספורטאי־ישראל והוויכוח הציבורי שהתעורר אז: האם היה זה נכון להמשיך ולשחק לאחר הרצח?

רוט היא כיום מורה לחינוך־גופני ברעננה. היא פרשה מספורט תחרותי לפני אולימפיאדת־מוסקווה, מתאמנת כיום רק להנאתה, ללא געגועים למתח התחרותי.

● האם הצפייה במישחק־הכדורגל בשבוע שעבר החזירה אותך 13 שנים אחורנית?

מדובר בשני מיקרים שונים. השבוע היה זה מיקרה של אנשים חמומי־מוח, ואילו במינכן היו אלה מחבלים. לכן אני לא קושרת בין שני המאורעות. מה שבטוח הוא שניתן להסיק מהם, שהספורט הופך למשהו, המאבד כל ערך.

● האם, לדעתך, היה זה נכון להמשיך ולהתחרות אחרי הקטל?

אם נתייחס למישחק הספציפי הזה, אז אני מבינה שלא היתה ברירה והיו חייבים להמשיך ולשחק. מה שבטוח, כדורגל זה לא היה: ספורט צריך להיות ידידותי, ספורטיבי. זה כמו שהמשיכו לשחק באולימפיאדה במינכן אחרי הרצח. היו אולי שיקולים בעד. אבל הספורט איבד מערכו!

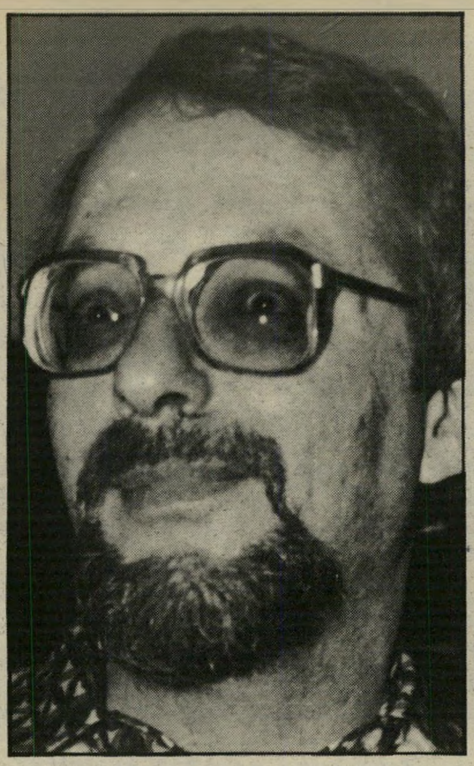

יריב בן־אליעזר:

„גרוב תואם את דמותו של האנטי־כוכב!"

אתא **לא יורדת מהכותרות. יותר נכון – פינחס („פיני") גרוב לא יורד מהן.**

האסוציאציה הראשונה העולה עם איזכור פרשת אתא **היא דמותו הכחושה־מיוסרת של מנהיג פועלי** אתא **אתא. גרוב. הוא אמנם אינו משמש כבר כיושב־ראש הוועד, אחרי שאושפז בבית־חולים, ביחידה לטיפול נמרץ, במשך שבוע, אך מי שהיה במיפעל השבוע נוכח שמנהיגותו אינה מוטלת בספק בקרב פועלי המיפעל.**

בחרתי לנתח את סוד הצלחתו של גרוב – לגרוף את התיקשורת וצרכניה לטובתו – עם דוקטור יריב בן־אליעזר, מומחה לתקשורת־המונים.

● מה יש בפינחס גרוב, המקנה לו את אהדת הציבור והתקשורת?

הוא תואם את דמות האנטי־כוכב.

בשנים האחרונות בקולנוע ובטלוויזיה, הדמויות הבולטות הן האנטי־כוכב. בניגוד לכוכבים הזוהרים ששלטו בעבר, שולטים כיום הוודי־אלנים, הדאסטין־הופמנים — האנשים הנאלצים להיאבק, להתמודד קשה עם מכלול בעיות. נעלמה כימעט דמות הכוכב, שהכל זרוע לרגליו.

גרוב הוא הטיפוס האנטי־כוכב. חוץ מזה יש בו אותנטיות של פועל, אולי קצת נוסטלגית. כך זכורים לנו הפועלים מ„הזמנים הטובים".

שימי לב לצורת־הדיבור שלו, למינוח שלו, אפילו הם נוגדים את הציניות של ימינו. גם צורתו החיצונית — דמותו המיוסרת, שערו המאפיר, מחלתו (מחלת־לב), קולו הצרוד, חזותו הבוערת — כל אלה תורמים לדמות הקלאסית של האנטי־כוכב.

● אתה יכול להעריך את גודל תרומתו לתמיכה הציבורית ב„אתא"?

קשה להפריד בין שניהם. גרוב הוא סמל, באמצעותו אנו רואים את כלל פועלי „אתא". לא זאת בלבד שאתא מסמלת את העבודה היהודית, גרוב מסמל את הפועל היהודי.

כלומר: הוא הפך להיות סמל של סמליות.

אל תשכחי גם שכל הפוליטיקאים שאצו למיפעל גרמו להת־עניינות מוגברת של אמצעי־התקשורת. זו גרמה לריצה של פוליטיקאים נוספים, שגרפו תקשורת נוספת וחוזר־חלילה.

גרוב גרף את כל אלה. כולם התמקדו בו, ובמה שהוא מסמל.

הם אומרים... מה הן אומרות... מה הם אומרים... מה הן אומרות... מה הם

רות שיטרית:

„תמורת בני, הייתי נותנת גם ראש־ממשלה!"

הוויכוח על שיחרור השבויים נמשך וכנראה יימשך עוד זמן רב. חברי־הכנסת מאיר שיטרית אמר שאילו בנו היה בין השבויים, הוא לא היה תומך בהחלטה לשחרר את המחבלים. לבנו של ח"כ שיטרית יש גם אמא. רות שיטרית, ואותה שאלתי אם גם היא חושבת כמו בעלה.

אם בני היה יושב בשבי, הייתי נותנת תמורתו את כל המחבלים שהיו דורשים ואם היה צריך, הייתי מוסיפה גם את ראש־הממשלה.

ככה אני חושבת. אבל יש לי הרגשה שכל התשובות האלה, גם של אלה שאומרים שהיו מחזירים וגם של אלה שאומרים שלא היו מחזירים, הן לא תשובות רציניות. אני פשוט לא מאמינה שאדם יכול לתאר לעצמו בכלל איך היה מרגיש ומה היה חושב אילו בנו הפרטי היה יושב בשבי, ולכן אני מציעה להפסיק את כל הסיפור.

מוסקו אלקלעי:

„אמ"י לא הוקמה כדי שישתינו עליה!"

הנהלת אמ"י (איגוד אמני ישראל) **רותחת. הסתבר להם ששחקנים, בעידודם של הבמאי אבי נשר והמפיק יצחק סחייק, עבדו עליהם בעיניים. שאלתי את מוסקו אלקלעי, מי שמתעסק בשחקני קולנוע בהנהלת** אמ"י, **מה בדיוק קרה.**

כשאבי נשר הלך לעשות את זעם ותהילה, פנה אליי המפיק של הסרט וביקש ממני לעשות להם תגים מועדפים, מאחר והסרט הוא דל־תקציב. לא הסכמנו לרדת ממחיר־המינימום, שהיה אז 136 דולר ליום (שמתוך זה הולכים 50% למס־הכנסה ו־10% לסוכן). סחייק ואבי נשר הפעילו לחצים על השחקנים ואלה באו אלינו ובכו ועשו סקנדלים ואמרו שהם רוצים לעשות את הסרט בכל מחיר. אמרנו להם שאם נוותר ונרד מהמינימום, אנחנו יכולים לסגור את החנות וללכת הביתה. למפיק ולבמאי לא היתה ברירה והם חתמו על מחיר המינימום. אחר־כך הסתבר שהשחקנים קיבלו את המינימום, שילמו ממנו למס־הכנסה ולסוכן שלהם, וממה שנשאר הכריחו אותם אבי נשר ויצחק סחייק להחזיר להם 50 דולר לכל יום־עבודה. מעניין להזכיר שהסרט דל־האמצעים עלה 850 אלף דולר, שהוא סכום אדיר.

● מה עשיתם כשהתברר לכם שרומיתם?

קראנו לשחקנים בפני ועדת־משמעת ונזפנו בהם קשות. אז התחיל אבי נשר לדבר על הסרט החדש שלו, שוברים. ושוב באו אלינו שנוריד מינימום. לא הסכמנו ואז אבי נשר, בעזרת כוח־השיכנוע שלו ואני לא יודע מה עוד, לקח שחקנים מהשורה הראשונה ונתן להם 500 דולר ל־25 ימי־עבודה.

● מי השחקנים?

ברויק אלה שאין להם, כנראה, בעיות לשלם במכולת: דודו רותן, גלי עטרי, אריק סיני, נתן דטנר ואחרים.

● אם השחקנים עצמם לא מתעקשים על מחירי־מינימום, למה, באמת, לא תסגרו את החנות?

כי הקבוצה הזאת מונה 20 איש מתוך 1,300 שחקנים. בגללם לא נוותר. אמ"י זה לא 11 משוגעים שעובדים בהתנדבות כדי שישתינו עליהם.

● מה אתם מתכוונים לעשות עם הקבוצה הזאת שהמרתה את החוקים שלכם?

כבר החלטנו, אלא שאני חושב שזה יהיה לא פייר להודיע על זה בעיתונות לפני שנקרא לכל אחד מהם, ונאמר לו, אישית, מה החלטנו לעשות נגדו.

רולנדה קאן:

„בארץ לא מוכנים לקלוט הצלחה גדולה!"

לפני כשבועיים זכה הפנטומימאי ג'וליאן שגרן בפרס דקל־הזהב, שהוא האוסקר של הטלוויזיה. הפרס ניתן לסדרה הקומית התזמורת, **ששניים מפרקיה כבר ראינו בטלוויזיה הישראלית.** התזמורת **זכתה במקום הראשון בין 52 תוכניות־בידור שעמדו לתחרות. אני גיליתי את שגרן, ואת חברתו לחיים ולעבודה רולנדה קאן, דרך הצגת־הילדים שלהם,** אלף הפרצופים, **ולפי דעתי הפרטית היא גנבה לו את ההצגה. נודע לי, כי רולנדה, המתחבאת מאחורי ג'וליאן שגרן, תרמה תרומה נכבדת מאוד לכתיבת** התזמורת **וגם שיחקה שם ועל כן יש לה חלק בפרס. שאלתי אותה:**

מה הוא החלק שלך בהפקה שעבורה זכה ג'וליאן בפרס היוקרתי הזה?

ג'וליאן הגה את הרעיון. אני עזרתי לו בכתיבה. חלק מהברי־חות הן שלי ואני גם מופיעה לצידו. אבל, בפירוש, ג'וליאן הוא המוביל ואני רק משפצת ומוסיפה.

● אתם קוראים ל„תזמורת" קומדיה ללא־מלים. מה ההבדל בין זה לבין סנטומימה?

יש הבדל. בפנטומימה אתה מציג כל דבר בהגזמה גדולה. מה שאנחנו עושים, זו הצגה רגילה, אבל בלי דיבורים. בעצם כמו צ'רלי צ'פלין או כמו בסטר קיטון.

● בהצגת־הילדים שלכם בכל זאת דיברתם קצת והיו גם אפקטים קוליים. מדוע?

אנחנו חושבים שילדים לא אוהבים שקט מוחלט. זה מפחיד אותם ומשעמם אותם ואפילו גורם להם לחרדה, אז ג'וליאן הגה את הרעיון של קצת דיבורים וקצת קולות ואת זה הילדים מקבלים בשמחה.

● רולנדה, את שחקנית, סנטומימאית או הכל ב־יחד?

אני אוהבת לחשוב שאני קומיקאית.

● יש מעט מאוד קומיקאיות־נשים בעולם. יש לך מושג מדוע?

נדמה לי שאני יודעת. הסכנה בדחיית הגבול בין קומדיה לבין וולגריות היא גדולה. קל מאוד לעבור את הקו ואנשים לא אוהבים לראות נשים וולגריות. אשה היא תמיד דמות אמהית, שאותה צריך לכבד ולאהוב. מכאן ועד לחוסר־כבוד לקומיקאיות־נשים, הדרך קצרה.

● זה מפריע לך?

זה מפריע לי מאוד, אבל, כנראה, שלא עד כדי להפסיק להצ־חיק.

● זכיתם בפרס יוקרתי מאוד. כמעט לא איזכרו את זה בעיתונות הישראלית.

זה נכון. כל הזמן מטלפנים לנו מכל העולם כדי לברך אותנו, ובארץ לא יודעים על הזכיה. אני חושבת שבארץ עוד לא מוכנים לקלוט הצלחה כזאת.

● מה יביא לכם הפרס הזה?

הוא כבר הביא הצעות טובות מאוד מחו"ל והייתי מאוד רוצה שהוא יביא לנו מעמד של כותבים מוכרים.

דניאלה שמי

„אדריכל החברה הגבוהה" חושף בפעם הראשונה את סיפור חייו בין שתי נשים ושתי משפחות — ועל שנות ההצלחה והסבל שעברו עליו

„אנטה הרסה את חיי!"

חותנת וחתן החותנת אנטה ליבוביץ (מימין), אז אחת הנשים היפות ביותר בארץ, בלטה בחתונת בתה, דפנה נוי, שנערכה לפני 18 שנה, עם האדריכל הצעיר, יורם רסקין. לאנטה היה סלון ליופי ולהכנת כלות לחתונה בתל־אביב, אותו נטשה לטובת סלון דומה במייאמי.

סיפור חייו ואהבותיו של האדריכל יורם רסקין היה ידוע לרבים זה שנים רבות. בין השאר: חייו עם סגנית מלכת־היופי דפנה נוי, ממיש־פחת ליבוביץ המפורסמת, פרידתם וחייו עם חברתו מירי ויסברג, שאיתה לא התחתן, אבל שנולדו לה ממנו שני ילדים.

בחוגי החברה הגבוהה נוסח ארץ־ישראל דיברו עליהם שנים. אבל בכל פעם שעיתונאי ניסה להשיג מיורם רסקין את הסיפור המלא, נענה בלא מוחלט. רסקין אף דאג להשיג כמה פעמים צו איסור־פירסום מבתי־משפט. עדות, בנקים ובתים פרטיים, אסור להירדם סתם ככה באמצע היום. ישבנו זה מול זה, הוא דיבר ואני אכלתי.

במשך השיחה שיניתי את דעתי עליו, שניזונה עד כה ממה ששמעתי או מפירורי ידיעות שהשתרבבו בעיתונים.

עכשיו אני ממש לא מבינה מדוע הוא לא סיפר את כל הסיפור לפני שנים. הוא היה חוסך לעצמו רכילות מרושעת. תחת לתאר את השיחה, אני מעבירה לו את רשות־הדיבור.

הנה סיפורו:

נולדתי בתל־אביב בבית בורגני פולני. לאבי יש רשת תחנות־דלק, ביניהן התחנה שליד כיכר דיזנגוף. עד גיל 10 הייתי בן יחיד, ואז נולד לי אח.

הייתי ילד חריג. הייתי מקבל מאבי מכות כאלה שלא פעם פשוט לא יכולתי לשבת במשך שעות על הישבן. היו לו לא פעם סיבות טובות. תלמיד טוב לא הייתי. אבל ממש לפני הבחינות הייתי לומד, והייתי מוציא את המכסימום. עברתי בארבעה בתי־ספר תיכוניים, עד שקיבלתי תעודת־בגרות.

הזקנה נתנה כסף

מיד הייתי חושב שאפתני. אני מאוד שחוסר־אמביציה זה מום. הייתי מסווג אנשים כאלה כבעלי־מום. חברים לא היו לי, ותמיד נחשבתי כסנוב. כבר כילד שנאתי אנשים טיפשים, והייתי מסוגל פשוט לקום באמצע שיחה. תמיד עבדתי קשה. מאבי לא קיבלתי כלום, ועל זה אני מאוד גאה. עד היום הוא מוכן לתת לי עצות.

עבדתי בחופש במוסך, ניגנתי בתיזמורת, וקניתי בכסף מכונית. בצבא שירתתי כקצין במודיעין. אז גם עבדתי בלילות כשרטט במשרד־אדריכלות, והייתי גאה כשהייתי שותף בזכייה במיכרז לתכנון בית־הקברות בחולון.

עברתי 17 שעות ביום. הייתי עובד בימי שישי ושבת. בימי־חיי לא היה לי יום אחד של חופשה. למזלי אני צורך מעט שינה. כשמגיע שבת או חג אני משתגע, ונרגע רק כשאני רץ למשרד.

אחרי הצבא התחלתי ללמוד בטכניון. למדתי שנתיים, והחלטתי שאני נוסע ללמוד ארכיטקטורה באנגליה, באחד מבתי־הספר הטובים ביותר בעולם. שם לא היו מוכנים להכיר בשנות־הלימוד שלי בארץ, ולכן התחלתי מהתחלה. אחרי שנה הם הכירו לי בשנים של הלימודים בטכניון, ואף קיבלתי סטיפנדיה. למדתי ועבדתי רצוף במשך שבע שנים, עד שזכיתי להגיע לביקור בארץ.

עבדתי כסבל בחנות של מרקס אנד ספנסר, וגרתי יחד עם עוד שלושה שותפים בחדר במרתף. לאט־לאט עליתי מקומה לקומה באותו פט. במשך שנים רציתי גם אני לשמוע את הסיפור ממקור ראשון, וכמובן גם לפרסמו, אבל בגלל איסור־הפירסום אף לא ניסיתי להיפגש עם יורם.

בשבוע שעבר פגשתי אותו ברגע של חולשה, כנראה. עשיתי את כל החינוחנים הכי גדולים שלי, וזה הצליח. קבענו פגישה בצהריים של יום־המחרת. עד רגע הפגישה פחדתי שמא התחרט. אבל הוא הגיע. רזה אלגנטי ורעב. אחר־כך הסתבר שהוא כל הזמן רעב. כשהוא אוכל, הוא נרדם מייד. ולאדם העובד במשך שנים כמו בולדוזר, כדי לתכנן עשרות בתי־קפה, מיסעדות, בנקים ובתים פרטיים, אסור להירדם סתם ככה באמצע היום. ישבנו זה מול זה, הוא דיבר ואני אכלתי.

במשך השיחה שיניתי את דעתי עליו, שניזונה עד כה ממה ששמעתי או מפירורי ידיעות שהשתרבבו בעיתונים.

עכשיו אני ממש לא מבינה מדוע הוא לא סיפר את כל הסיפור לפני שנים. הוא היה חוסך לעצמו רכילות מרושעת. תחת לתאר את השיחה, אני מעבירה לו את רשות־הדיבור.

הנה סיפורו:

נולדתי בתל־אביב בבית בורגני

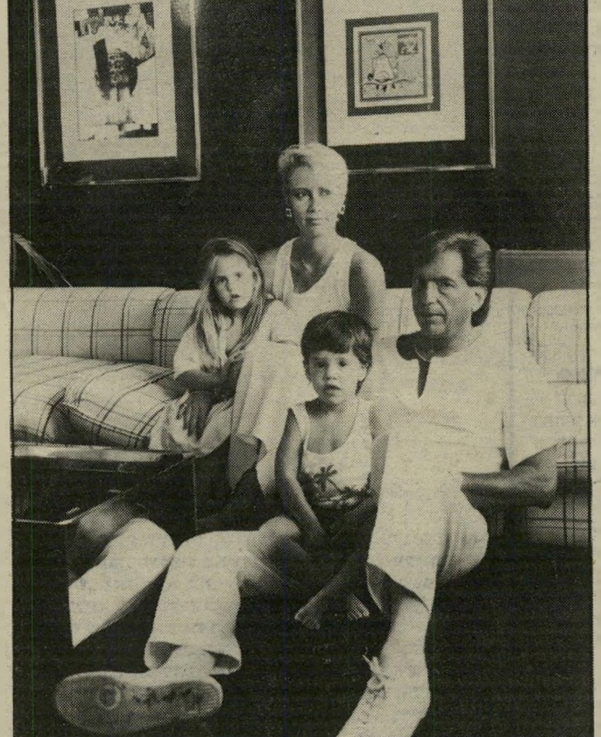

משפחה שניה בביתם בתוכנית ל' מחזיק יורם בבן לי, בן השנתיים וחצי, ומירי מחזיקה בלני, בת הארבע וחצי: „אני אנשא למירי, אם ארגיש שזה מפריע לילדים שלנו!"

משפחה ראשונה דפנה מחזיקה בבן רועי (17), ויורם מסתכל בבת היפהפיה שלי (18). רועי נולד בדיוק ביום, בשעה ובבית־החולים שבהם נולד יורם, אביו. זאת היתה מתנתה של דפנה ליום הולדתו ה־30 של בעלה. המישפחה כבר היתה אז הרוסה.

מירי דוגמנית ילידת בלגיה, עבדה כדוגמנית של איב סאן־לורן בפאריס, ואף הופיעה פעמיים על שער וג. היא ילדה ליורם שני ילדים, ועובדת כיום כדיילת־קרקע בחברת־התעופה הבלגית סבנה.

דפנה נוי־רסקין הגיעה השבוע לארץ בחברת מחזר אמריקאי גרוש, שהיא עומדת להי־נשא לו. דפנה היתה נשואה לרסקין במשך 18 שנים, והגירושין ביניהם נמשכו כמה שנים. במשברים בר־חה אל אמה, החיה בארצות־הברית ואותה מאשים חתנה לשעבר, האדריכל רסקין, כי הרסה את חייו.

בן 7 יורם, בן־עשירים תל־אביבי, שלאביו יש רשת תחנות־דלק בארץ, בצילום ילדות.

הבניין, עד שזכיתי לקבל חדר שהיה בעליית־הגג. בחופש לא חדלתי מל־טייל. טיול קיצי אחד לספרד עלה לי ביוקר רב.

כשביליתי בחוף, נגנב ממני כל כס־פי.

הקמתי סוכה בחוף, וניסיתי לעשות כסף. בין השאר מכרתי בכל פעם חלק אחר של המכונית. לבסוף הגעתי לתח־נת־דלק, כדי למלא את המיכל של המכונית, וברחתי ברגע שהייתי צריך לשלם. באחת הפעמים תפסה אותי ניידת של המישטרה בקצה העיר, והובלתי לאחר כבוד לבית־הסוהר. ה־קונסול הישראלי הוזעק, אבל אני סירבתי לדרישה לבקש עזרה מהבית. לבסוף הם היפנו אותי לאשה זקנה, שהיתה מדי פעם תומכת בנזקקים, והיא נתנה לי כסף להמשיך.

הטיול הזה עלה לי בהפסד של כמה חודשי־לימוד באוניברסיטה. אך לבסוף סיימתי כתלמיד מצטיין מבין 2000 התלמידים.

ריח הסטיקיות

ב אנגליה היתה לי חברה בשם סוזן סאואר. שהיתה כימעט אש־תי. היא היתה גרפיקאית מעולה. הכר־תי אותה במשחקי וימבלדון לטנים. שם זכתה ב־1961 בתואר סגנית אלו־פת־העולם. אביה היה שר־התחבורה ב־ממשלת דרום־אפריקה.

נבחרתי כתלמיד מצטיין לתכנן כנ־סיה גרמנית בפרטוריה, בירת דרום־אפריקה. מהר מאוד מצאתי את עצמי עובד עם גרמני. שנשא צלב־קרס על צווארו — הארכיטקט הידוע הד"ר מיפון לונגנהאו, נאצי שהתפרסם כ־ידי־ של גרינג. אני יודע שזה יישמע לא טוב, אבל אין עובדים יעילים יותר מהגרמנים. אני לא חושב שכל אחד צריך להיות נאון, אבל הוא צריך לה־יות דייקן, או שקדן, משהו.

אחרי שבע שנים חזרתי לביקור ב־ארץ. כשביקשתי לראשונה כסף מאבי, כדי לקנות כרטיס בחזרה. הוא סירב. מאוחר יותר הוא הסביר לי שהוא רצה שאשאר.

ב־1967 הלכתי ברחוב, והצצתי למ־קום שבו עשו שיפוצים. ישבו שם שני נהגי־מוניות, שהיו בעלי המקום. הם שאלו אם אני האדריכל שהם מחכים לו. בלי לחשוב פעמיים אמרתי שזה אני. הייתי די זריז כדי לסחוב אותם מהמקום למישרד הקטן שלי. הצעתי להם מיד משהו מהפכני שלא נראה עוד בארץ. שאנשים יישבו מסביב לגריל, ויוכלו לראות את ההכנות לסטיק.

ההצלחה היתה מהממת. תוך זמן קצר תכננתי 200 סטיקיות בעיר. הגע־תי למצב שקיבלתי 10 בקשות לתיכ־נון ביום. עבדנו חזק, לפעמים הייתי מחליף את התוויות בתוכניות ומגיש אותן מחדש לקליינט אחר.

עשיתי כסף. אבל כל אדריכל בעיר היה יותר מכובד ממני. לא היתה שום פנייה אחרת למישרד, לתכנן בית או עסק. ריח הסטיקים דבק בי.

יום אחד החלטתי לחתוך בבשר החי, ולהפסיק לגמרי לתכנן סטיקיות. שנתיים עבדתי חינם, עד שהצלחתי לצאת מזה ולהצליח.

הברקה ברגע האחרון

ה ייתי בן 28 כשראיתי את דפנה נוי בשפת־הים. שנה קודם לכן נבחרה כמלכת־ירושלים. היא בתה של אנטה הספרית. חיזרתי אחריה, ואחרי חודשיים וחצי נישאנו.

זאת היתה חתונה כמו בסרטים. דפנה היתה בתולה. כל הנתונים הראו שהנישואין בינינו יהיו מוצלחים.

דפנה היא בתו של קצין בריטי, שנשא את אמה. היא סבלה מאוד מזה. עד גיל 4 היא גדלה אצל דודים, כי אמה הוחרמה על־ידי מישפחתה. כל מה שדפנה רצתה היה בית.

נולדו לנו שני ילדים משגעים. תחילה נולדה בת, וישר אחרי זה הבי־אה לי דפנה כמתנת יום־הולדת ה־30 בן. היא ביררה ומצאה את החודש שבו נולדתי, את היום והשעה, ודאגה ללדת לי בדיוק באותו המקום באותה השעה בן. אני לא מאמין במזלות, אבל הבן הוא העתק ממני. אני לא צריך לדבר איתו. הוא קמצן במילים כמוני, ואצלו הכל מאורגן.

דפנה היא אשת יחסי־ציבור נהדרת. היא חייכנית, בונה, ועושה הכול למען בעלה. אשה כזאת, זה בדיוק מה שאד־ריכל צריך.

אך מהר מאוד גיליתי שמי שניהלה את חיי היא חמותי — אנטה. זה היה ממש כמו בספרים. היא היתה מגיעה ב־12 בלילה. מעירה את הילדים ונות־נת להם ממתקים, כל הזמן דאגה לכך שהבת תרגיש שהיא מכרה את עצמה בזול. אמנם, כסף עשיתי — אבל איפה הכבוד? עד שיום אחד פשוט זרקתי את אנטה מהבית. עד היום אני חושב שדפ־נה חיה בצל האם, שניסתה להגשים דרך הבת את החלומות שהיא לא הג־שימה בעצמה.

אמה נסעה לארצות־הברית, ודפנה ביקשה לנסוע לשם לביקור עם הילד־דים. מדובר היה בביקור של שבועיים. עבר החופש הגדול, החלו הלימודים והילדים לא חוזרים. הייתי מטלפן כמו פודל, וכל פעם היה סיפור אחר. דפנה ירדה עם הכלב, דפנה יצאה הרגע. שנ־תיים היא לא חזרה.

אני עבדתי קשה ולא יכולתי לנסוע למיאמי. עד שחליתי, והייתי צריך לע־בור ניתוח להחלפת העורקים. הניתוח ערך שש שעות. כל התחנונים שלי, שהיא תשלח לפחות את הילדים, לא עזרו. חזרתי הביתה מבית־החולים כש־אני זוחל בדירת הפנטהאוז שלי, בלי שאף אחד בעיר ידע את מצבי האמיתי.

אני לא אוהב שרואים אותי חולה. אז אני מסתגר כמו חיה עד שאני מחלים. האדם היחידי שידע היה אחי, שהיה מצלצל שני צילצולים ואז הייתי עונה.

אחרי הניתוח נסעתי לחודש וחצי למיאמי. אז כבר ידעתי על רומן שיש לדפנה עם רופא, שגר באותו הבית שבו גרה אמה. במיאמי דאגו להסתיר ממני את הרומן, והיו רואגים להוציא אותי מהבית בדרכים שונות.

לבסוף הודיעו לי שדפנה מוכנה

18 שנות נישואין עם דפנה – שהסתיי־מו רק אחרי שנולדו ליורם שני ילדים מאהובתו, הדוגמנית מירי וייסברג.

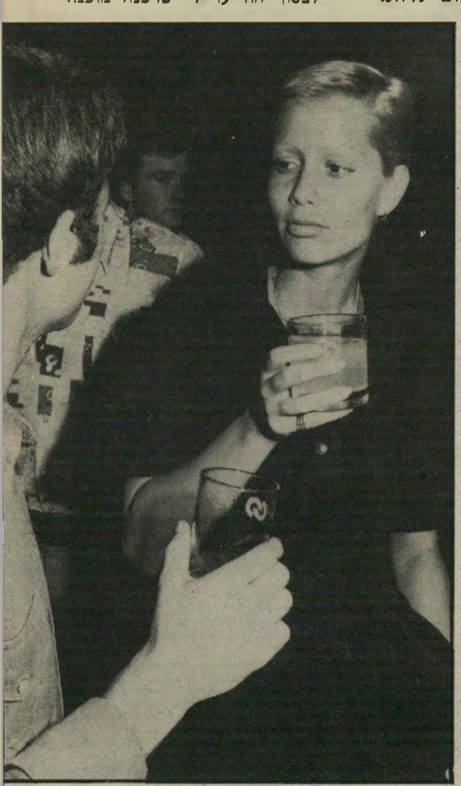

9 שנות אהבה מירי היתה אהוב־תו של יורם ונוד־תה על־ידי החברה הגבוהה, שלא רצתה לקבלה.

(המשך מעמוד 41)

לחזור לארץ. בתנאי שאחתום על מיסמך אצל עורך־דין, שאם הניסיון לא יצליח, אני חייב לשלם לה סכום אגדתי. החלטתי לחתום, רק כדי להחזיר את הילדים לארץ.

הצילה אותי הברקה שהיתה לי ברגע האחרון. הלכתי לשופט, סיפרתי לו על המיסמך שאני עומד לחתום עליו, והוא לקח ממני הצהרה שאני חותם תחת לחץ, כדי להחזיר את ילדיי.

מהר מאוד התבררה לי התוכנית שבה עמדתי לככב. שהפיוס לא יצליח, ואני, למעשה, אממן את הנישואין הבאים של דפנה. כשהרופא יתן את הכבוד ואני את הכסף.

הקצה של הגט

כ זרנו לארץ, ואפילו נסענו שנינו לאיטליה, כדי לראות תערוכה של רהיטים. אך דפנה כאילו לא היתה איתי. היא התנהגה כמו מומיה. וכמו ששיערתי, כשחזרנו, היא שלפה את ההסכם, ולמזלי הגדול היה לי מה לשלוף בנגד.

אחרי חודשים, כשהבית כבר לא היה למעשה בית, פגשתי את מירי. היתה לה תספורת קצרה של ילד. לראשונה בחיי הרגשתי מה זאת אהבה.

מירי מילאה לי מהר מאוד את כל חיי. היא נתנה לי המון אושר נפשי. ומאחר שאני תמיד אוהב להיות ברור כלפי עצמי, ואין לי שום תאים אפלים בחיי, הרגשתי שזהו זה.

כל זה היה לפני תשע שנים. הרופא של דפנה עזב אותה, אחרי שנודע לו שהיא נסעה איתי לאיטליה. ויום אחד, כשחזרתי הביתה, מצאתי שדפנה והילדים נסעו לאמה. ואז מירי עברה לגור בביתי.

זאת היתה תקופה מאושרת מאוד בחיי. למרות שמבחינה חברתית אנשים נידו אותי. הבדל הגיל ביני ובין מירי — 18 שנים — לא הפריע לשנינו, ומירי תמיד נחשבה כסנובית. כך שהתחלנו לחיות הרבה לבד.

עברו שנתיים. וכמו שיום אחד דפנה נסעה, כך היא גם חזרה. הוצאתי את מירי מהבית, ושכרתי לה וילה בשיכון־הצמרת. דפנה החליטה שמה שעבר עלינו זה לא חשוב. מירי יכולה להיות אהובתי, אבל היא תישאר תמיד אשתי. ודפנה היא עקשנית.

הכל היה טוב ויפה, עד שנודע לדפנה, בשעה שאני ומירי בילינו באירופה, שמירי בהריון, ושאני עומד להכיר בילד. ידעתי שהילד הוא פרי־אהבה, וביקשתי ממירי שלא להפיל.

כשחזרתי הביתה, מצאתי צו של בית־משפט. האוסר עליי להיכנס לבית שבניתי. סירבתי, ואז הזעיקה דפנה את הניידת, שהוציאה אותי באזיקים מהבית.

מאוחר יותר היתה דפנה מוכנה לסלוח את זה שיש לי ילד ממירי.

כל הזמן הזה התנהגה מירי בגבורה. אף אחד לא הבין כמה אמיצה היא היתה צריכה להיות. כי אני הרי הייתי בן־בית בשני הבתים.

מירי לקחה את כל הסיכונים. המישפחה שלי לא הבינה אותי. אבל, כשבילי כשהיתה מירי, לא היה כבר שום מקום לדפנה.

דפנה סבלה אף היא את המצב, עד שנודע לה שמירי בהריון בפעם השניה. הילד הזה היה מכה לדפנה, רק אז התחלתי להרגיש את הקצה של הגט.

שלוש שנים נמשכו הדיונים, כשאנחנו מפרנסים את טובי עורכי־הדין בעיר. דפנה נקטה בשיטה טובה. היא הלכה להתייעצות אצל כמה מטובי עורכי־הדין, ואז הייתי אני מנוע מלקחת אותם.

היה לנו הסכם־גירושין חתום. שמונה פעמים התייצבתי לקבל את הגט, ודפנה לא הגיעה. כל פעם היה הסיפור שונה. היא נסעה, היא שכחה. לבסוף הוצאתי צו־עיכוב־יציאה מהארץ, ואחרי 18 שנות־נישואין קיבלתי את הגט לפני חמישה חודשים.

אמבטיה שקופה

א ני מאמין שהאהבה דועכת בין בני זוג במשך השנים. ומה שנשאר זה החברות. מירי היא החברה שלי. לא היתה לי שום אשה אחרת. מהיום שהיכרתי אותה.

כיום, אחרי הגירושין הקשים שעברתי, אני מרגיש שפיסת־הנייר של הרבנות מלחיצה אותי. שילמתי מחיר יקר מאוד, עבודה של 15 שנה, כדי לקבל את הגט המיוחל. אם אדע שזה פוגע בילדים הקטנים שאיני נשוי עם מירי, אשא אותה.

התחלתי לשפץ את הבית שלנו, ואני מקווה שזה יהיה בית־חלומות, בלי שום מחיצות — רק קירות מזכוכית, כשכל הבית הוא למעשה גן אחד גדול. אני לא רוצה שום מחיצות בביתי, אני רוצה להרגיש את המרחב והחופש.

כיום אני מגשים חלומות שונים של אנשים. במדינה הזאת יש לאנשים כסף, מדובר בסכומים אדירים. הם פוחדים להוציא את זה, מעין־הרע. יש דירות שרק הריהוט עלה כ־500 אלף דולר. עורך־דין ידוע בנה לעצמו אמבטיה שקופה, כך שהוא יוכל לראות מהחדר את אשתו רוחצת. יהודי שהגיע לארץ בנה לעצמו חדר־שינה ענקי, ובו אסלה, בלי מחיצות, זה מה שהוא רצה. בניתי חדר־שינה לאדם שבלחיצה הוא יכול להפעיל את הברזים שבאמבטיה, המתמלאה במים מתאימים, מוקצפים, הכול לצלילי מוסיקה.

קליינט אחר התגלה כשונא־דלתות. אין בדירתו שום דלת, רק עין אלקטרונית מתאימה, הפותחת את הדלת, ופאסנט מיוחד, הסוגר את הדלת אחריו.

אדם אחד, בעל טעם משובח במיוחד, בנה לעצמו את ריצפת הסלון מניירוסטה. הוא הטיס ארצה אח מיוחד, העשוי מפייברגלס, שדרכו רואים את האש, הגיצים והעשן. זה נראה כמו פסל משגע. הטסתי חדרים לאנשים מחו"ל. ג'קוזי בגודל של בריכה מלונדון, עם ידיות של זהב וברבורים המרחפים למעלה.

אני משתדל להגשים חלומות של אנשים. אני חושב שהגשמתי כיום גם את החלומות שלי.

עד כאן סיפורו של רסקין.

ביום רביעי הגיעה דפנה מניו־יורק לארץ, כשהיא מלווה בגבר אמריקאי גרוש. אב לארבעה ילדים. שמו גרי קרמר, יועץ פינאנסי מניו־יורק. היא עומדת להינשא לו.

אם ובתה

אנטה ובתה דפנה (מימין), אחרי בחירתה למלכת־היופי של ירושלים. האם קשורה מאוד לבת. פרי אהבה.

אנטה ליבוביץ: אגדה חיה

אנטה היא אחת מחמשת ילדיו של חיים ליבוביץ, בנו של משגיח על פרדסי הבארון רוטשילד בפתח־תיקווה של ראשית המאה, שהגיע, לאחר קאריירה מגוונת כטפסר־עצים מן השומרון לרכבות הצבא התורכי של מילחמת־העולם הראשונה, מארגן מרוצי־סוסים בשנות ה־20 ומייסד מכבי־האש ותחנות־ההצלה של שפת־הים בתל־אביב של שנות ה־30. אל המנוחה והנחלה במיפעל־השמנים עץ הזית (כיום בבעלות כור).

משלושת אחיה ואחותה, תקווה, רווה האב נחת. אנטה גרמה לו עוגמת נפש. בתקופת שלטון הבריטים בארץ התאהבה הצעירה היפהפיה בקצין בריטי, ממנו נולדה הבת דפנה ואז רכש האב למען אנטה את סלון־היופי שנקרא על שמה ושהיה, משך שנים, סלון לכל תחרויות־היופי בארץ. מאוחר יותר הוא גם הפך לסלון לכלות.

דוגמנית

במשך שנים היתה מירי וייסברג דוגמנית מבוקשת מאוד בארץ לצילום. היא התפרסמה בתספורות הקצרות שלה. יש לה מישפחה בבלגיה. יורם הכיר אותה לפני תשע שנים.

בית חלומות

ביתם של יורם ומירי נמצא בתוכנית ל'. זה היה בשעתו ביתם של יורם ודפנה, והוא עובר בימים אלה שיפוצים. יורם הרס את כל הקירות בבית, והפך אותם למחיצות־זכוכית: „יש לי אוסף עצום של עצים שאספתי, ואני הולך להפוך את הבית לגן אחד גדול."

שולמית יריב

נקניק ושמו עיתון

(המשך מעמוד 13)

בראיונות ארוכים הוא סיפר על עצמו, לבטיו, פחדיו ותוכניותיו.

אחד הדברים המוזרים שהוא סיפר היה, שמאז שהפך לתעשיין־נקניק מצליח, הוא אוסף תיקים על מתחרים בענף. עיתונאים חטטנים ואנשי מימשל בכירים, בעיקר במס־ההכנסה ובמישרד־הבריאות — שני המישרדים הנמצאים איתו בקשר, הראשון בעניין השומות שלו והשני בעניין טיב המזון שהוא משווק.

האוייב של בדש הוא דעואל בר־יוסף. בדש אינו מסתיר זאת. הוא וכהן פנו למודיעין אזרחי וביקשו שהללו יצלמו אותו. המשימה בוצעה תמורת כסף רב. מודיעין אזרחי גם ערך חקירה יסודית על פקיד־השומה, לבקשת השניים. הדו"ח הועבר לבדש, וזה העביר אותו לבכירים במס־ההכנסה ובאוצר. גדולה היתה אכזבתו כשהתברר לו שהדו"ח הסודי נמצא בידי בר־יוסף.

מדוע אוסף בדש מסמכים כל־כך רבים, ומדוע הוא מעסיק חברת־חקירות פרטית גדולה?

הסוד טמון, כנראה, בעברו. בדש מזכיר בחצי־פה שהוא התמודד לפני שמונה שנים על תפקיד ראש עיריית רמת־גן. מס' 2 שלו היה חזי כהן.

בדש שוכח לספר כיצד הסתיים מסע־הבחירות שלו בקול ענות חולשה. הוא הציף את רמת־גן בכרוזות, שאותן חיבר כהן. המטה שלו שכן במיסעדת שמש. מול קולנוע אואזיס ברמת־גן.

יומיים לפני הבחירות התאושש מישהו במחנהו של הד"ר ישראל פלד והתחיל להפיץ כרוזות, שעסקו בעבר הרישמי של בדש, שלדבריו סיים את שירותו הצבאי בגיל 23 כסרן בחיל־האספקה.

בדש נבהל. הוא התקפל. המטה שלו פורק. התוצאות בבחירות היו לגביו תבוסה מוחלטת.

כאז כן היום. תמיד קישרו אותו ואת חזי כהן עם שמואל פלאטו־שרון. האחרון לא הכחיש את קיום הקשר אך סירב לפרטו.

בדש בן ה־31 מתגאה כיום במיפעל הנקניק שלו. ואכן בכניסה אליו, בבני־ברק, יש תור גדול של קונים. שנמשכו על־ידי המחירים שהוא מציע לקונים. היישר מקו־הייצור.

בדיקת המודעה שבדש מפיק בעצמו, בעזרת כהן, מעידה שאין כאן תרמית אבל בוודאי יש אחיזת־עיניים.

נתק הנקניק

מ דוע חושש בדש כל־כך ממס ההכנסה, ומדוע הוא אוסף תיקים עליהם? נראה שיש לו סיבה טובה לכך. אבל הוא שכח שאיסוף־תיקים הוא ההובי של כל מיני טיפוסים, ולא רק שלו. מי שאסף חומר עליו ועל כהן גילה את מקורות־המידע שלהם, ואת הקשרים שבינם ובין חברי מרכז־תנועת־החרות. המועסקים כעובדי־מדינה בנציבות מס־ההכנסה.

בדש מודע לכך, וכן גם כהן. לשניהם ברור שבקרוב יתפוצץ משהו הקשור בעניינם. אך הם עדיין לא יזהו את מקור הצרה וכיוונה. משום כך הם חוששים.

אילו היה בדש פועל באופן מחושב, כמו שהוא מספר על עצמו וכפי שאמור להיות בעל רשת המפעילה 70 חנויות ברחבי הארץ — הוא היה פועל אחרת. הוא היה ממשיך להתקרב לאריאל שרון בתנועת החרות.

לא מכבר הוא מימן את מסע־הבחירות הפנימי של ישראל כץ להנהגת צעירי־חרות. אבל משום־מה נוצר נתק. אולי משום שנדמה לו שנקניקי פיקנטי יכולים לחולל מהפיכה במדינה.

עתה היעד שלו הוא תפיסת עמדת־כוח פוליטית בתוך תנועת־החרות שממנה ימריא מעלה־מעלה. אך הוא עלול ללמוד — כפי שלמדו לפניו — שכסף עדיין אינו מבטיח הצלחה בפוליטיקה.

בן־ציון ציטרין

קורט וייל
(המשך מעמוד 37)

ריקה וישב בקליפורניה, כשקורט ישב ועבד בניו־יורק, ולא נוצר ביניהם שום קשר, גם לא קשר־עבודה."

יצירותיו של קורט ויל בניו־יורק נופלות באיכותן מאותן שיצר בשנות ה־20 בגרמניה – למה?

„גרמניה, באותה תקופה, היתה חר־מר־נפץ לאמנים. צריך להכיר את ה־אווירה שהיתה לפני עליית הנאצים לשילטון. היה הרבה מה לומר אז. כשקורט עזב את גרמניה, הוא החליט שהוא מנתק מגע עם העבר. הוא ריבר אנגלית, ורק עם הוריו הסכים לדבר גרמנית. אגב, במיכתביו לאביו החזן בארץ נהג להתייעץ עימו בכל הקשור לבעיות מוסיקליות."

ספרי לי עליך.

„מה יש לספר? גדלתי בנהריה עם סבא וסבתא והוריי. אבי עבד כרופא גינקולוג, ועם פרוץ מילחמת העצמ־אות הוא הקים את בית־החולים בנה־ריה. אני בת יחידה. נשלחתי ללמוד בבית־הספר אווילינה דה־רוטשילד בירושלים, שהיה בית־ספר יהודי־דתי דובר אנגלית. קורט מימן את לימודיי. בצבא שירתתי במכ"ם בחיל־האוויר וכשהשתחררתי היכרתי את בעלי ה־ראשון, זיגפריד מרקוס, ששינה את שמו למרום. הוא נהרג בתאונת־דרכים. יש לנו שני בנים — עירא ורפי. עירא, הנקרא על שמו של כותב האופרות איירה גרשווין, מי שהיה חברו הטוב של קורט בניו־יורק (אחיו של המלחין ג'ורג' גרשווין), הוא צייר ועושה רוק־טורט בציור, בעיירה קלרמונט ליד

בן 15 אחד מארבעת ילדי מישפחה יהודית־גר־מנית – מהמעמד הבינוני הגבוה.

לוס־אנג'לס. רפי עובד בפרנקפורט בקופל טורס. רפי דומה בפניו לקורט. „היום אני חיה עם פול ברגמן, מהנדס־אחזקה במיקצועו, ועובדת ב־בית־אבות של אירגון עולי מרכז־אירופה כאשת יחסי־ציבור."

מה היה יחסו של קורט אליך?

„היה לו יחס מיוחד. אולי כך אני רוצה להאמין. צריך לזכור שלא היו לו ילדים. אהבתו התחלקה ביני לבין ילדיהם של אחיו ואחותו, שלא גרו בארץ."

איך זה שלא שמעו עליך בארץ?

„לא נדחקתי. אולי זאת שטות, כי יש לי מה לומר. חורה לי מאוד שהפילהרמוניה שלנו לא מנגנת את ויייל, שכתב סימפוניות ומוסיקה קאמרית. למה מנגנים אצלנו רק את בטהובן ואת שופן, שהיה אנטישמי מובהק? מדוע הסימפוניה הראשונה והשנייה של ויייל, בניצוחו של גארי ברטיני, הוקלטה בגרמניה ולא בארץ? ולמה, כשמשמיעים את קורט ברדיו הישראלי, אומרים שברכט כתב את המוסיקה? את הרי יודעת שברכט לא כתב מוסיקה כלל!"

אוריאלה וייט

הכל נשאר במישטרה
(המשך מעמוד 27)

הזה כבר יותר משנה, ואף תפסה מיכתבי־אהבה שקיבל בעלה מיהודית.

רס"ר רינן, לעומת זאת, הכחיש בתוקף כל־רומן עם יהודית. הוא אומנם הודה כי קיבל ממנה מיכתבי־אהבה, אך טען כי היא דו־מינית. אוהבת גם גברים וגם נשים, וכי איננו אשם שהיא התי אהבה בו ושלחה לו מיכתבי־אהבה.

בעיקבות מידע זה חזר נויפלד הביתה ודרש מאשתו ללכת איתו לגלאי־שקר, כדי לברר אם היא בוגדת בו ואם היא יודעת מי כתב את המיכתבים נגדו. האשה סירבה, ואז ערך לה הבעל חקירת־לילה ממושכת, במיטב מסורת החוקרים האלימים.

לדבריה של יהודית, בכתב־התבי־עה, ניסה בעלה להוציא בכוח טבעת־דיאפרגמה מתוך גופה וגרם לה לשטף־דם חמור. הוא היכה אותה, שבר את צלעותיה ואילץ אותה לקיים איתו יחסים שלא בדרך הטבע.

אחרי לילי־שימורים וחקירות הודתה האשה בכל חטאיה. אז הוציע הבעל את אמה של יהודית ואת אחיה, והכריח אותה לחזור לפניהם על הכל. אחר־כך דרש מאמה שתגזול את שערותיה היפות של יהודית.

למחרת בבוקר ברחה יהודית מביתה ונתקבלה במעון לנשים מוכות. היא שהתה שם 20 יום והגישה תביעת־מזונות נגד בעלה. בסוף חודש אפריל הגיע הבעל למעון, יחד עם שני היל־דים, והתחנן לפניה כי תחזור אליו.

יהודית, שקיוותה כי הבעל ישנה את יחסו והתעגעה לילדים, הסכימה לחזור.

אך כבר באותו לילה גילתה כי עשתה טעות חמורה. לדיברי כתב־התביעה שהגישה, באמצעות עורך־הדין שדמי, מספרת השוטרת כי בעלה לא הניח לה כלל לישון בלילות. הכריח אותה ללבוש את מדי־המישטרה, לע־מוד על המירפסת בביתם המשותף ולצעוק כי היא זונה וגנאפת.

לדבריה, גם הכריח אותה בעלה לחתום על מיסמכי־וידוי ולהעביר לו את רכושם המשותף. אחרי ארבעה ימים חזרה האשה וברחה. היא שבה למעון לנשים מוכות וביקשה להישאר שם.

תיסכוליו של הבעל

כאשר חזר נויפלד לביתו, וגילה כי אשתו נעלמה שנית, לא ידע מה לחשוב. הוא חשש כי היא שלחה יד בנפשה ומיהר לחפש אותה בשפת־הים ובמקומות אחרים. לבסוף הגיע גם למעון לנשים מוכות בהרצליה והתברר לו כי היא נמצאת שם. מאחר שהוצא נגדו צו שאסר עליו להתקרב אל אשתו ולקיים איתה מגע כלשהו, הוזמנה מייד ניידת ונויפלד נעצר.

נויפלד נעצר ל־48 שעות. אחר־כך הובא לבית־מישפט ונתבקשה הארכת מעצרו בעשרה ימים. עורך־הדין מנחם רובינשטיין, שייצג אותו, סיפר בבית־המישפט את כל פרשת הרומנים של האשה ותיסכוליו של הבעל. בית־המישפט שיחרר את נויפלד בתנאי שיתייצב במישטרה בכל יום, במשך עשרה ימים, ולא יתקרב לביתו ולמעון לנשים מוכות.

נויפלד הושעה מעבודתו במישטרה ונפתחו נגדו שני תיקים ישנים על תקיפות. שהיו רדומים מזה שלוש שנים. אשתו נמצאת עדיין במעון לנשים מוכות ואיננה מוכנה לחזור אליו. רק רונן, שהכחיש כי היה המאהב, נשאר בתפקידו במישטרה ולא נפגע כלל.

נויפלד רוצה גם היום. אחרי כל הצרות, שאשתו תחזור אליו. בבקשה שהגיש לבית־הדין הרבני, הוא מבקש שלום־בית. אולם יהודית איננה מוכנה אפילו לחשוב על כך. „סבלתי מספיק מהמשוגע הזה," אמרה להעולם־הזה. בפגישה ליד המעון לנשים מוכות. „אני עדיין שוטרת ומנועה מלהתראיין אבל סבלתי ממנו עשר שנים ואני לא מוכנה לסבול אפילו עוד יום אחד. הוא יכול לבקש שלום־בית. אני רק רוצה להתגרש ממנו."

אילנה אלון

תשבץ השלם הזה 2492

מאת

אביגיל ינאי

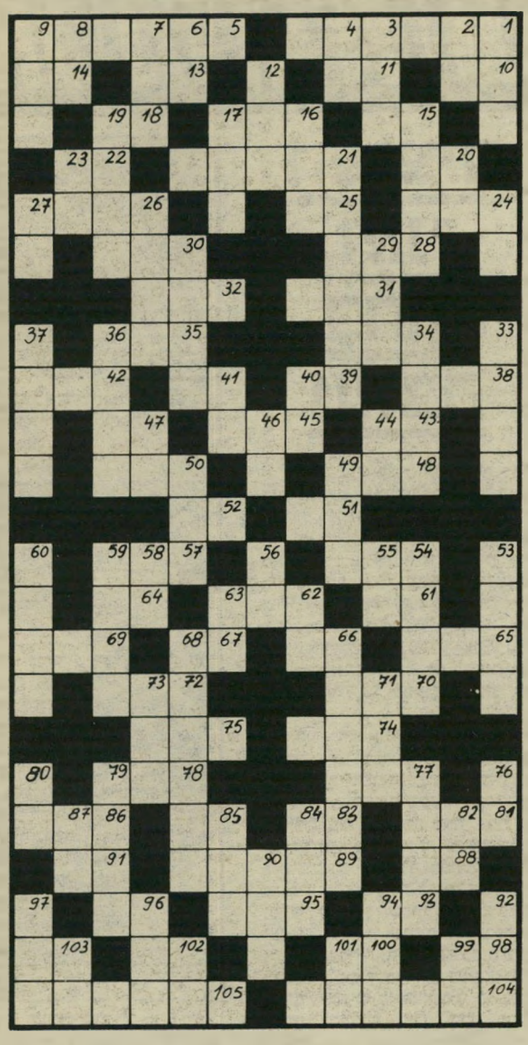

מאונן:

1) קמיע; 5) נסתרים; 10) סוף; 11) חבר הממשלה (ש"מ); 13) חיק; 14) כינוי; 15) רקב; 16) קרבן הנשרף על המזבח; 18) אל מצרי; 20) כסא לשופט; 21) שכוב על הגב; 22) רסיסי־בקר, 24) גבול; 25) סוד; 26) גורר; 28) מפלגה שעברה ובטלה מן הער־לם; 30) ערב; 31) הנביא שאמר „ומלאתי את הבית הזה כבוד, אמר ד' צבאות"; 32) מושל; 34) אזמל; 35) בלי אומר; 38) היא טנטורה; 39) בכי מר; 41) מילת־שאלה; 42) כלי־נגינה; 43) זיז בסלע; 45) בירת פלנדריה; 47) משקל מעט; 48) החליט, גזר; 50) תבע לפרוע חוב; 52) כלי־מלאכה; 53) חוץ; 54) קטף זיתים; 57) באור פסוקי התנ"ך בתוספת פלפול; 61) נקי מעוון; 62) קיבוץ בעמק; 64) קידומת לשמות סקוטיים; 65) עיר־חוף; 66) בסיס; 67) שלם, שאין בו מום; 69) קנה־מידה להתיקרות; 70) אברה; 72) רימה, הקביל; 74) לעז, פשע; 75) הדר; 77) כפתר; 78) תקון; 81) משמן; 83) ענף; 85) מילת־בקשה; 86) צוללת שאברה; 88) זקן; 89) שולחן־עבודה של בעל־מלאכה; 91) מתוך; 93) בת־קול; 95) אזר, חגר; 96) טון מוסיקאלי; 98) כנף; 100) נהר בדרום־אפריקה; 102) קול גברי; 103) נצח; 104) מנו־מרים (מ); 105) ענבים הקרובים לגמר בשולם.

* * *

מאונך:

1) צרמנית; 2) שובב; 3) אי־וראות; 4) בר־מינן; 6) רטוב; 7) פילוסוף גרמני, מאבות הפסיכו־פיסיקה (המאה ה־19); 8) קיים; 9) שיעור התפשטות בכוון מסוים; 12) גזל; 15) טרדיציה; 16) סמלה של לבנון; 17) כיבר, נשא־פנים; 19) מכוסה, כרוך; 20) כלי לא־כילה, 21) כלי־שיט; 23) מערבל; 24) מרפא; 26) אידאה, מושג; 27) שדה; 29) עתיד קרוב; 30) עיף; 33) הנקורה הנמוכה ביותר בא־רץ; 34) ארטישוק; 36) יתרון; 37) תוצרת הדיג; 40) גיל בר־מצוה; 41) סיום במשחק־המל־כים; 44) דגל; 46) נמלט; 47) קני שבלים; 49) ממיני העורבים; 50) בושם; 53) מתקן המפעיל את חומר־הנפץ בתחמושת; 54) חגר־רה רחבה; 55) מפתן; 56) נשיא; 59) עץ ירוק־עד ממשפחת התר־תיים; 60) תשוקה, רצון; 62) מר־סד חנוכי לפעוטות; 63) מועד; 66) ישוב עירוני במרכז הארץ; 68) מקום משקה העדרים; 71) יציקת נוזלים למטרה רתית; 73) פרח־נוי; 76) צדיק בדור המבול; 77) עשרת־אלפים; 78) פרוגרס; 79) ניגש; 82) אדמת־טיט; 84) תעשיית הדבורים; 85) הדרן; 87) בית חם; 90) גמד; 92) צר צורה; 94) מלך ביהודה; 96) פלצור; 97) אבן מן החושן; 98) מתגורר; 101) עבורי; 102) הגיע; 103) עיר שנחרבה בימי יהושע.

מודעות בטלפון
לכל העתונים
בכרטיסי אשראי במחירי המערכת
DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD
ויזה
ישראכרט
שרות ת.ד. ללא תשלום – חניה חופשית במקום
פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 – 20.00 רצוף
03-227117/8

סנדלי דנוור לטלפון
- מכשירים למניעת ציתותים בטלפון
- שירות לגילוי מיקרופונים מושתלים
- מגלי מתכת
- מזכירות אוטומטיות

רדיו דוקטור בע"מ
רחוב שלום עליכם 18
תל־אביב – טל' 286444

מתיחת פנים ללא ניתוח
בעזרת תרגילי התעמלות – יוגה לשרירי הפנים
טלפון בבית – 03-479777

תן טרמפ לחייל

רחל מרחלת על כל העולם

מאת
שולמית ידיב

הציצים ואני בחוף טאבה

שרה מילר
אחרי שיפוצים

אל תחשבו שאני רק מוסרת רחי־לות, אני גם שומעת רחילות כל הזמן. שמעתי, למשל, שכאשר החתיכות יורדות לאילת, מייד נעשה להן חם מאוד, והן מתחילות להוריד את החזיות כדי שהכתפיות לא ילחצו להן. שמעתי **שחווה לוי** מסתפקת בחצי התחתון, ככה גם **פינצ'י מור**, ואפילו ליד בעלה, הדייל **עמי מור**. **שרה מי־לר**, מתכננת־האופנה, גם לה חם, וא־פילו **אתי קנר** מסתובבת בחצי־גוף עירום.

אחרי ששמעתי את כל זה, נסעתי באופן אישי לברוק עד כמה אפשר לסמוך על שמועות. שמתי על עצמי את בגד־הים השלם שלי, וירדתי לחוף, בלוויית בעלי, ששמח מאוד להילוות אליי דווקא במיקרה זה. מעניין למה.

הסתכלתי שמאלה, הסתכלתי ימי־נה, פקחתי את עיניי, כריתי את אוזניי ומייד הסתבר לי שמעל כל ציץ חשוף יש פה המדבר אנגלית או צרפתית. השפה העברית היתה שייכת דווקא למכוסות, גם למטה וגם למעלה. כדי להרגיע את בעלי המאוכזב, המשכתי ללכת ולמלמל, חכה חכה, תיכף תראה...

אנגליה? צרפתיה?
רק הן

אתי קנר
לפני חודש

ופיתאום אני רואה מרחוק את שרה מילר, שוכבת לה ליד החבר שלה, **משה פרידנזון**. אני רצה לראות איך היא נראית אחרי השיפוץ הכללי שהיא עברה בזמן האחרון, והנה עוד אכזבה. קודם, לפני השיפוצים, היא עוד העזה להראות את חמוקיה ברבים, ודווקא עכשיו היא מחביאה אותם בתוך החזיה הפיצפונת. התאכזבתי ממנה והמשכתי בחיפושיי. והנה, סוף־סוף דבר צעיר ויפה, שוכב לו על הבטן, ואני רואה שעל הגב אין שום שרוכים. **שלום פנסטר** סיפר לי שקוראים לה דינה. כשראתה דינה את הצלם מתקרב, היא נלחצה עוד יותר חזק למגבת שלה. רק כשהצלם הסתלק מהמקום התרוממה הגברת ונתנה לכולם לראות את היופי הגדול הזה.

מעודדים מהצלחה הראשונה המ־שכנו הלאה, ופגשנו תושב אילת היו־רע בריוק איפה אפשר למצוא את מה שאני מחפשת. הוא אמר לי שאם אני רוצה לראות חתיכות נטולות־חזיה, כל מה שאני צריכה זו מישקפת טובה. העניין הוא **שאורי עליזי**, הרווק המ־בוקש, העמיס על הסירה שלו בחורות יפות לטיול בים־סוף. תחת כרטיס־הפלגה הוא ביקש מהן להוריד את החזיה, וכך מהר מאוד התמלאה הסירה שלו בהמוני ציצים מכל גודל וסוג. רק שמישהו דאג שבכל אילת אי־אפשר היה להשיג מישקפת טובה, וככה מה שנשאר לכם זה להאמין לי שהסיפור הוא נכון.

שלום פנסטר ודינה
ייבוא מהצפון

חתונה עם קטנטונת

בתוכנית האחרונה של איזה קטע זכה **יריב בן־אליעזר**, שהוא נכדו של **דוד בן־גוריון**, במכונת־תפירה. המנחה **נתן דטנר** אמר ליריב שאם יסכים לתת לו את מכונת־התפירה במתנה, את חברתו מזה שבע שנים, **סמדר כרם** הקטנטונת (1.63 גובה, 24 שנים) ושאל אותה: „האם תינשאי לי גם בלי מכונת תפירה?" סמדר אמרה כן, ומייד ניגשו ליומן של נתן וחיפשו שם

נתן דטנר וסמדר כרם
לא צריכה לתפור

תהיה לו סיבה להתחתן. בן־אליעזר צחק ואמר שהוא מאוד מצטער, כי המכונה נועדה לאשתו **דליה**.

נראה שדטנר (29) הלך הביתה, זהחליט שהנה גם יריב היה נשוי כמה שנים טובות בלי מכונת־תפירה, וזה הצליח לו, אז למה שהוא לו יתחתן לפני שתהיה לו מכונת־תפירה? מייד חיבק חזק

יום פנוי מהופעות. היום הפנוי היחידי היה ה־4 ביולי, ואת התאריך הזה הם מסרו לחמאם כדי שיתחילו להתכונן למסיבת־החתונה הצנועה שלהם.

אל תתחילו לחכות להזמנות, כי סמדר אמרה לי שרק בני־משפחה יוזמנו. איזה 150 איש.

פיצי ומיצי וקוצי ומוצי

סוף־סוף הסתבר שכל מה שמעניין את **גי פולום** זה מיספרים. קודם נשא לאשה את **חווה לוי**, שנבחרה למלכת־היופי ב־'68, ואחרי שהני־שואין התחרבנו להם, הוא עבר למיספר הזוכה 83, כלומר מלכת היופי **שמעונה הולנדר**, שנבחרה ב־1983.

פולופ היה מאוד מבסוט מהבדל 15 השנים, אבל הולנדר כנראה, לא כל־כך. אחרי שלוש־ארבע יציאות משותפות לקחה אותו '83 לשיחת־נפש, שבה הסבירה לו שמה שהיא רוצה בחיים זה גבר יפה ועשיר. אחר־כך היא הסתלקה באלגנ־טיות, והשאירה אותו לחשוב למה היא הסתלקה.

פולופ עדיין חושב. כל הזמן הוא רווקא חשב שהוא יפה ועשיר, ופיתאום הקטנה הזאת באה ועושה לו בום. הוא לא ידע שמה שיפה ועשיר בשביל מודל '68 זה לא תמיד יפה ועשיר בשביל מודל '83, מאז הוא עצוב.

הוא נהיה עוד יותר עצוב כששמע שחווה לוי מסתובבת ברחובות עם **איציק ויטונסקי** מאופנת פיצי, שעושה לה פיצי־מיצי, והיא עושה לו קוצי־מוצי. אז שפולופ לא יתעצבן?

חווה לוי
דגם 68

שימעונה הולנדר
דגם 83

„הורגים אותי!"

דרינג דרינג.

„זה יזהר אשדות?"

„לא איכפת לך! תלכי לעזאזל! נמאס לי מכולכם!"

טריקת הטלפון.

דרינג דרינג.

„יזהר?"

יזהר אשדות
זיבולי שכלי!

„מטומטמת! תרדי ממני! תנו לי לחיות!" שוב טריקה.

דרינג דרינג.

„הלו, שמע..."

„לא רוצה לשמוע! הלוואי שתישרפי, נוד־ניקית מחורבנת! שלא תעיזי לטלפן שוב!"

טרק.

דרינג דרינג.

„זו רחל המרחלת! תקשיב רגע!"

„אה, רחל המרחלת. למה לא אמרת?"

„תגיד, אתה משוגע? מה אתה מקלל וטורק את הטלפון?"

„תשמעי, אני לא יכול יותר! 300 בחורות ביום מטלפנות הנה, ומזיינות לי את המוח. אני הרוס מזה. לא נותנים לי רגע לנשום. אין לי כוח! אני מתמוטט!"

„איזה בחורות מטלפנות?"

„איזה לא? יש ביישניות, שאומרות 'הלו יזהר', ואחר־כך יש שקט רבע שעה. יש השקטות והמנומסות, הרוצות אינפורמציה. מה שלומך, איך אתה מרגיש? ועוד זיבולי־שכל. יש הרומנטיות, עם הקול המחשיש, שעושות את עצמן מארילין מונרו, ומדברות שטויות. ויש התוקפניות שאומרות: 'אני באה אליך עכשיו. אני גנובה עליך. תחכה לי בכניסה!'"

„טוב, אז אם המצב ככה, אני לא אבלבל לך את המוח, ואשאיר את הקו פנוי לטלפונים."

אגב, גם הבחורות שאין להן טלפון בבית עובדות קשה. הן מורידות מעל עמודי־המודעות את כל התמונות של יזהר אשדות מהסרט שוב־ריס ומי יודע מה הן עושות איתן.

חשבון עובר ושב

זוכרים את **דני מעוז**, שפעם היה נשוי ל**ניצה מעוז**, שעברה ממנו לתותח תורכי? בינתיים התחתן מעוז לשלושה ימים רצופים עם **זיוה שומרת**, ואחרי שהנישואין ארוכי־הטווח נהרסו לאט־לאט, הוא עבר ל**דפנה נוי**, שכל מה שנשאר ממנה זה פסל שלה בסלון שלו. אחר־כך הוא יצא עם זאת ועם זאת, כי נמאס לי לכתוב שמות.

דני מעוז הוא כידוע רואה־חשבון. בבוקר הוא רואה חשבון במישרד, ובערב הוא מנהל חשבונות אצלו בבית. כלומר, הוא רושם על פתק בדיוק איזה מתנה הוא נתן לאיזה גברת, וכשהוא נפגר מאותה גברת הוא שולף את הרשימה ונזכר בדיוק מה הוא צריך לבקש בחזרה.

כשהתגרש מניצה הוא לקח ממנה את כל התכשיטים שנתן לה במשך נישואיהם. אחר־כך ראו את התכשיטים האלה על גברות אחרות בעיר, ולפי זה ידעו בדיוק עם מי הוא יוצא עכשיו. הגיעו לשבת מול הטלוויזיה ולראות סרטים ערביים ביום השישי אחרי־הצהריים. בסרטי הקומדיה הם צוחקים ביחד, ובסרטי הטרגדיה הם יושבים ועיניהם זולגות דמעות. ביום השלישי השבוע הם ילכו יד ביד לבית־המישפט בתל־אביב, כדי לר־אות כמה כסף תוציא הגברת מהכבא־סאלי, אחרי שהסכום יתברר, יכול להיות שהם יחליטו על חתונה. אם היא תקבל הרבה כסף, הוא ירצה להתחתן איתה, והיא לא תרצה להתחתן איתו. אבל אם, במקרה, היא לא תקבל בכלל כסף, אז היא תרצה להתחתן איתו והוא לא ירצה להתחתן איתה. אתם שומעים פעמוני־חתונה? אני, כנראה, חרשת.

דני מעוז ומירה לב
מי נותן מתנה למי?

הדברים לידי כך שהגברות היו מבקשות ממנו שיתן להן פרחים, כי פרחים אי־אפשר להחזיר. בקיצור, יצא לו שם של אדם מאוד־מאוד חסכן, אם אתם מבינים למה אני מתכוונת.

עכשיו נעזוב אותו לרגע ונעבור לגברת התור־נית שלו, היחידה שאינה נושאת את התכשיטים של ניצה כי יש לה תכשיטים משל עצמה. מה זה משל עצמה? זאת אומרת שהיא בעצמה קיבלה אותם מחברים שלה בעבר. והיו לה כמה וכמה שמות מאוד־מפורסמים ומאוד נשואים, וביניהם הקדוש של אופקים, **הבבא־סאלי** ג'וניור.

אז בינתיים דני מעוז ו**מירה לב** גרים ביחד. אף אחד לא קונה לשני מתנות, כי לכל אחד מהם קשה להוציא כספים. מה שהם עושים רוב הזמן זה

מגיע לו

ככה עוברת תהילת העולם.

היו שנים שהוא היה דמות ידועה בתל־אביב. בנו של בעל בית־הקולנוע ארמון דויד. בחור צעיר, יפה, מוכשר, עשיר ונשוי לאחת הבחורות הכי יפות בעיר, **רותי נוימן**. אחר־כך הם התגרשו. רותי נישאה מהר מאוד לפרופסור באוניברסיטה, **ויואל נוימן** נשאר לבד.

הוא ניסה למלא את חייו בעבודה ובעסקים, אבל העסקים, כנראה, לא אהבו אותו. הוא השקיע כסף במיסעדה פשוטה, ברחוב אלנבי, ורווקא ראה ברכה בעמלו. אבל הוא רצה מיסעדה בדיזינגוף, ליד הזוהר, ליד החתיכות, ליד הבוהמה. הוא השקיע הרבה כסף בדרגסטור בדיזינגוף, אבל תוך זמן קצר הפסיד הכל.

שוב חזר למיסעדה הפשוטה באלנבי, ושוב חסך כסף, ושוב רצה להיות קרוב לעניינים, והשקיע כסף במיסעדה בנווה־צדק. היפים והיפות התחילו להגיע, הוא הרגיש שהוא חוזר לעניינים, ואז שוב מפלה, ושוב הפסד. גם חייו הפרטיים לא כל־כך הצליחו לו. הוא ניסה לחפש נשים מעניינות דרך פינות־השידוכין ברדיו וזרך מישרדי־שידוכין שונים, אבל גם כאן ההצלחה לא האירה לו פנים.

השבוע הוא נשבר סופית, ועשה את מה שעושים כל האנשים הנשברים סופית. הוא עלה למטוס הנוסע לכיוון ארץ־האפשרויות הבלתי־מוגבלות, כשבידו כרטיס לכיוון אחד. כל־כך הרבה אנשים הצליחו שם, אז אולי יצליח גם לו.

נדמה לי שסוף־סוף מגיע לו. הצרה היחידה היא שהוא השאיר אחריו חובות כבדים.

ללא חוספת מילים

למיכתב שקיבלתי השבוע מתל־אביב אין צורך להוסיף מילה. הנה הוא כלשונו. מחקתי את שם כותבת המיכתב.

המיכתב מתייחס לסיפור על אבירמה פרנקל, אשת האדריכל, שבעלה ניהל רומן עם אשה אחרת.

אומר המיכתב:

רחל הנכבדה,

קראתי במתח רב את סיפורך, תחת הכותרת „מתיחה בפאריס", בגליונכם מיום 8.5.85, ונוכחתי לדעת כי ההיסטוריה חוזרת על עצמה.

האשה הנבגדת, **אבירמה** של האדריכלט **שלמה פרנקל**, מנוסה בנושאים מסוג זה, שכן היא עצמה עשתה זאת עוד בשנת 1961 לאשתו הראשונה של האדריכלט, **בתיה פרנקל**, שהיתה חברתה הטובה ביותר.

יש, כנראה, מישהו הנמצא למעלה, היודע בכל זאת לסגור חשבונות.

העולם הבא

העיתון החי ביותר במדינה

גליון מס' 4 ● עורכים אלכס פז ובנצי לופו

ה„חיפושית" שובתת רעב!

מכונית החיפושית (מיספר 666—286 ובגימטריא „עם ישראל חי"), שנלבדה אמש ב„סנדלי דנוור" בזמן חניה במקום אסור, פתחה מייד עם מעצרה, בשביתת־רעב במחאה על שיחרור המ־חבלים, ותמשיך בה עד אשר יחונו אותה.

ח"כ שילנסקי נפגש עם המכונית והבהיר לה כי גורלה יהיה זהה לגורל המחתרת היהודית. „אם ישוחררו — גם את תסעי הביתה."

החיפושיות מפגינים

הרמטכ"ל: הצנזורה שהוטלה על המגעים לחילופי־השבויים היתה מישגה

למרות הפירסום על בפרשת ה ש
תמורת 0 1. הודיע אמש הצנ הר שי כי
לא נוספים ובכך למרות ה באה
הפ לקיצה.

פרס: אפעל על פי צו מצפוני!

בעיקבות הלחץ הצי־בורי הגובר והולך ל־הקמת ועדת־חקירה ל־מילחמת־לבנון, הודיע אמש ראש־הממשלה, שימעון פרס: „אין להח־ליט בחופזה:

„בעוד 511 יום, כש־אתחלף עם שמיר (חה.. חה..חה) אשקול בכובד־ראש את המצב ואפעל על פי מצפוני האישי בלבד, כפי שיתברר לי מסקרי דעת־הקהל."

מחירי התחבורה הציבורית לא יעלו — יקוצרו!

מסלולי הנסיעה!

על פי נוסחת־הפשרה יעמוד ממחר המרחק מירושלים לתל־אביב על 30 ק"מ בלבד (בסוגריים המחיר הישן). נתקבלה דרישת הרתיים והמרחק מתל־אביב לירושלים יעמוד על 20 ק"מ בלבד, על מנת להקל על החוזרים בתשובה. השכבות החלשות לא תיפ־גענה — המרחק לערי־הפיתוח יישאר בעינו!

„בזק" מודיעה

החל בשבוע הבא יועלו מיספרי־הטלפון ב־34% לדוגמה: חיוג לתחנת־מישטרה 134 (לעומת 100 מקודם)

בשולי הגליון

יום שחור עבר על הדולר.

■

יו"ר ועד עובדי „אתא" הזמין סנדלי דנוור כדי למנוע את פינוי העובדים מהמפעל.

■

ארידור: יצאנו למלחמת של"ג על מנת שיהיה לנו שם נאה להיטל שתכננו ואשר נועד להשמיד את תשתית ההון שלא חוסל ושחיבל במדיניות הכלכלית.

■

בכלביאדה: כלב מישטרה תפס ק"ג חשיש ועישן אותו במשך שנתיים.

■

ראשי הבנקים תובעים ועדה לחקירת מקורות־המי־מון של הציבור, שגרם להתמו־טטות מניותיהם.

■

אנשי גוש־אמונים יתלו את המחבלים המשוחררים וימנעו בכך מגורמים קיצוניים, מעשי לינץ' אכזריים, שהיו פוגעים בשמם הטוב.

■

דוד לוי יקבל תעודת־בג־רות של כבוד מתיכון „אורט עפולה" — אחרי שכל מלאי תוארי ד"ר־הכבוד של האוני־ברסיטות הוענקו לשימעון פרס, בשבוע החולף.

■

ירושלים לא תוחזר לעולם: עם עלייתה של הפועל־ירושלים לליגה הלאומית, דר־רשת סיעת התחייה לחוקק חוק שימנע את החזרתה ללי־גה הארצית.

■

מסקנות המשחק הפיננסי „חוחים", שנערך לפני עיסקת החבילה, תפורסמנה חצי שנה לאחר התמוטטות המשק.

מילחמת „אורנים" הוכיחה כי מישחק־המילחמה „שושנים" הצליח

החל מחצות: מס־פסיעות בתוקף!

העיוות החמור, שנוצר עם הטלת מס־הנסיעות, יתוקן ב־חצות, עת ייכנס לתוקף מס־פסיעות.

המס יוטל על כל הצועדים ברגל, שזמנם בידם, ויכולים להרשות לעצמם לטייל ממ־קום אחד למישנהו ברגל, ת־חת להשתמש במכוניות־פאר מרווחות.

היטל מיוחד בסך 50% מ־קיצבת־הביטוח־הלאומי יו־טל על מקלות־הליכה ועל ה־ליכוני־פאר מנקרי־עיניים של קשישים. היטל זה הוא זמני, וגבייתו תיפסק עם הליכת ה־קשיש לעולמו.

שערוריה בצמרת

שר בכיר, אשר הזמין מעלית לדירת־הגג שלו, חטף סטירה מאשתו הנז־עמת.

עבריין נמלט הסגיר עצמו למערכת!

הבושה והכלימה, שהיו מנת־חלקו של כתבנו לענייני־פלילים, באשר אף לא עבריין אחד הסגיר עצמו דרכו, הגיעו אמש לקיצן. בשעת בין־ערביים התייצב לפניו מר בירהולץ, והתוודה בקול חנוק מבכי־תמרורים: „מזה שבועיים, מאז לא עצרתי ב'עצור', הריני עבריין נמלט. המיש־טרה עוד לא יודעת מזה, וכתוצאה מכך נגרם סבל למישפחתי, שאינה מוטרדת מהם."

מר בירכהולץ הסגיר עצמו לידי כתבנו, והוא מוצע בזאת למכירה פומבית לכתבים הפליליים של הצה־רונים.

מיכתבים למערכת

יש הטוענים כי הרוב מגנה את חילופי־השבויים. אנו, ק־בוצה שדווקא תומכת נלה־בות בצעד זה, ומקווה שממ־שלת־ישראל תנהג גם בעתיד באופן דומה.

1150 חתימות מצורפות (שמורות במערכת ובסניפי גוש־אמונים)

דבר המייסדים

למרות שכנס המגיהים בוולטה (220) עילית הוא בעל חשיבות לאומית ממדרגה ראשונה,

למרות שהעדרותנו תיפגע בתוכנית הכנס, ועלולה אף לגרום לתקרית דיפלומטית,

ולמרות שראש מחלקת־החדשות ב„העולם הבא" כבר אישר את נסיעתנו, בניגוד להחלטה לאסור נסיעת בכירים לחו"ל — החלטנו לבטל את נסיעתנו.

מי יתן, וכל עם ישראל ינהג כמונו!

עורכי „העולם הבא"
רחוב הבנקים, שווייץ

בריאות

שואלת ש.ב. (שם בדוי): אני צעירה וחטובה ועם בוא הקיץ רציתי לרוץ לים ולשוף את גופי והנה קראתי בע־תון ששיוזף עלול להזיק: מה לעשות.

עונה ד"ר אני חולה: טרם שאשיב, אציין שלא ברורה לי כלל וכלל אותה נדיבה של נערינו. קשישינו, נשינו וטפינו לכיוון הים. שהרי ים זה, כלום ידיד הוא לנו? האומנם אין מתרפסים מימיו בפני הגדולות שבאויבותינו? מי אם לא ים לבנטיני הוא אשר מלחך את חופי ספרד, ערש האינקוויזיציה ומגר־שת היהודים? האין מימיו־שלווים ובל־תי מתייסרים בעוטפם את מגף ארצו של טיטוס הורס מקדשינו? לא אבין כיצד יהודים גאים בארצם מתפלשים בעפרו של ים זה שגם כיום משתף פעולה עם החזקה שבאויבותינו, סוריה. בהעניקו לה מוצא לים. אין זאת אלא בעטיו של אופיו הרופס של עמנו הממהר לכוף עצמו כל אימת שגל עכור מתנשא לעומתו.

ואשר לשאלת הקוראה: על מנת להמנע מהסכנות שבקרינת השמש (והרי אף היא אויבת לעמנו ולא בכדי נתקרא סטאלין, ימ"ש, „שמש הע־מים"), מומלץ להיות בים בין שעות הדמדומים ועד שעת איילת השחר.

משטרת ישראל

קו טלפון פתוח

בתאריך 28.6.85, בין השעות 16.00-18.00

למפקדי תחנות המשטרה

בשעות אלה ישארו הטלפונים פתוחים, דבר שיב־טיח צליל תפוס לכל מי שיתקשר לתחנת המישט־רה באיזור מגוריו. (בעתיד ניתן יהיה לקבל צליל תפוס גם באיזורי חיוג אחרים). בשעות אלו יהיו השוטרים כולם בתחנות וכל מי שאין לו טלפון יוכל לגשת בביטחה לטלפון הציבורי הקרוב. סבלי לח־שוש שמא יחטוף מכות־רצח משוטרים.

לוח מחירים מרביים

בתוקף מיום ח' בסיון תשמ"ה 28.5.1985

משרד התעשיה והמסחר

להלן רשימת המוצרים ש ל א החייקרו בצורה חריגה

בין השעות 2—4

כולנו בתביעה אחת בואו ונשמור עליה

ניתם מערכות חדמית

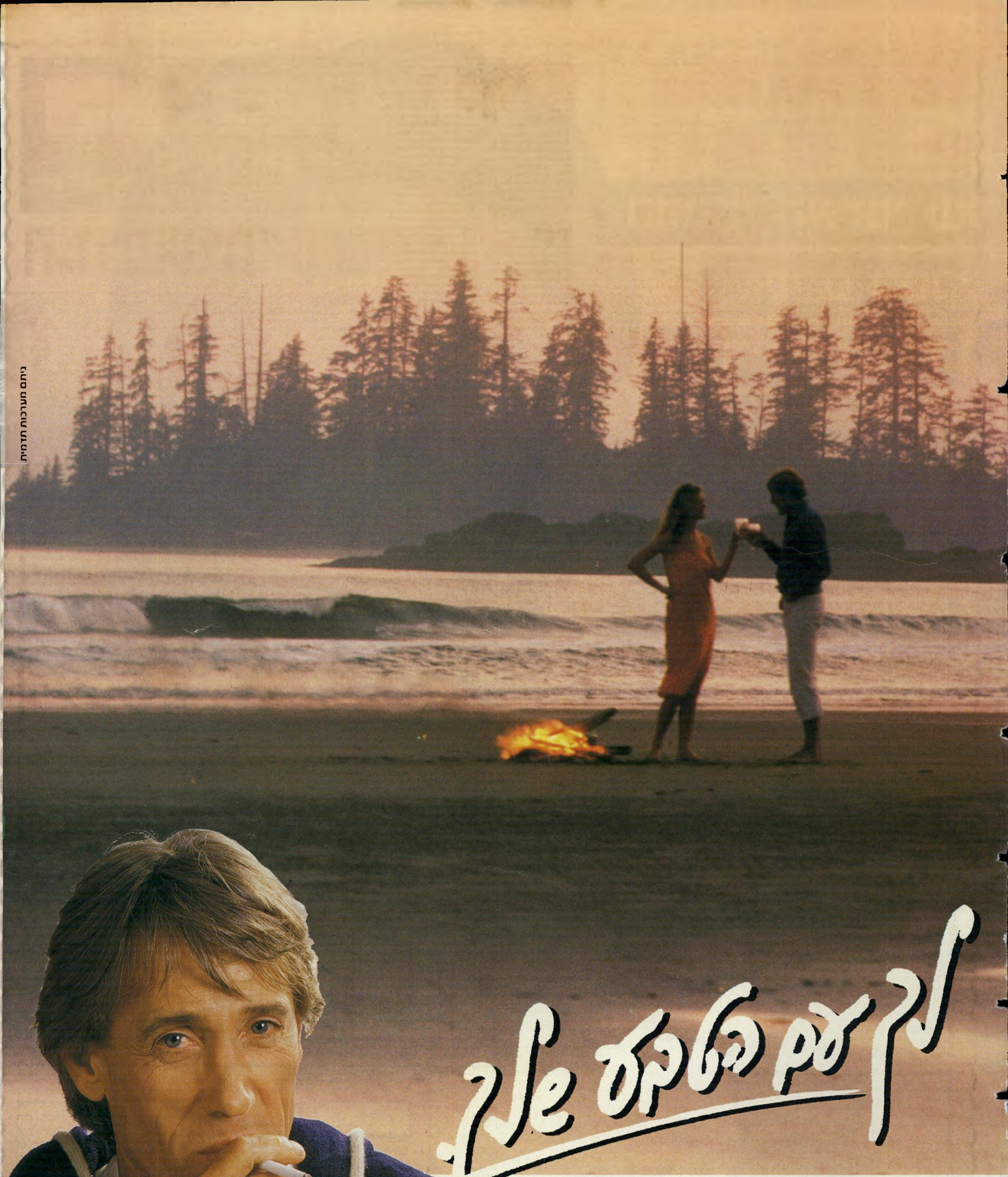

עכשיו הטעם שלך

קבוצת דובק

יצרנית סיגריות איכות
מונטנה, טיים 100, ברודווי 100, טיים,
ברודווי 80, שרתון, נלסון פילטר ואירופה.

אזהרה-משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות

ט"ז סיון תשמ"ה, 5.6.1985 שנה 49 המחיר 1500 שקלים (כולל מע"מ)

הזה

הווידוי האישי של יורם רסקין: אדריכל־הצמרת של ישראל

„החותנת הרסה אותי!"

יורם רסקין
ואם ילדיו, מירי